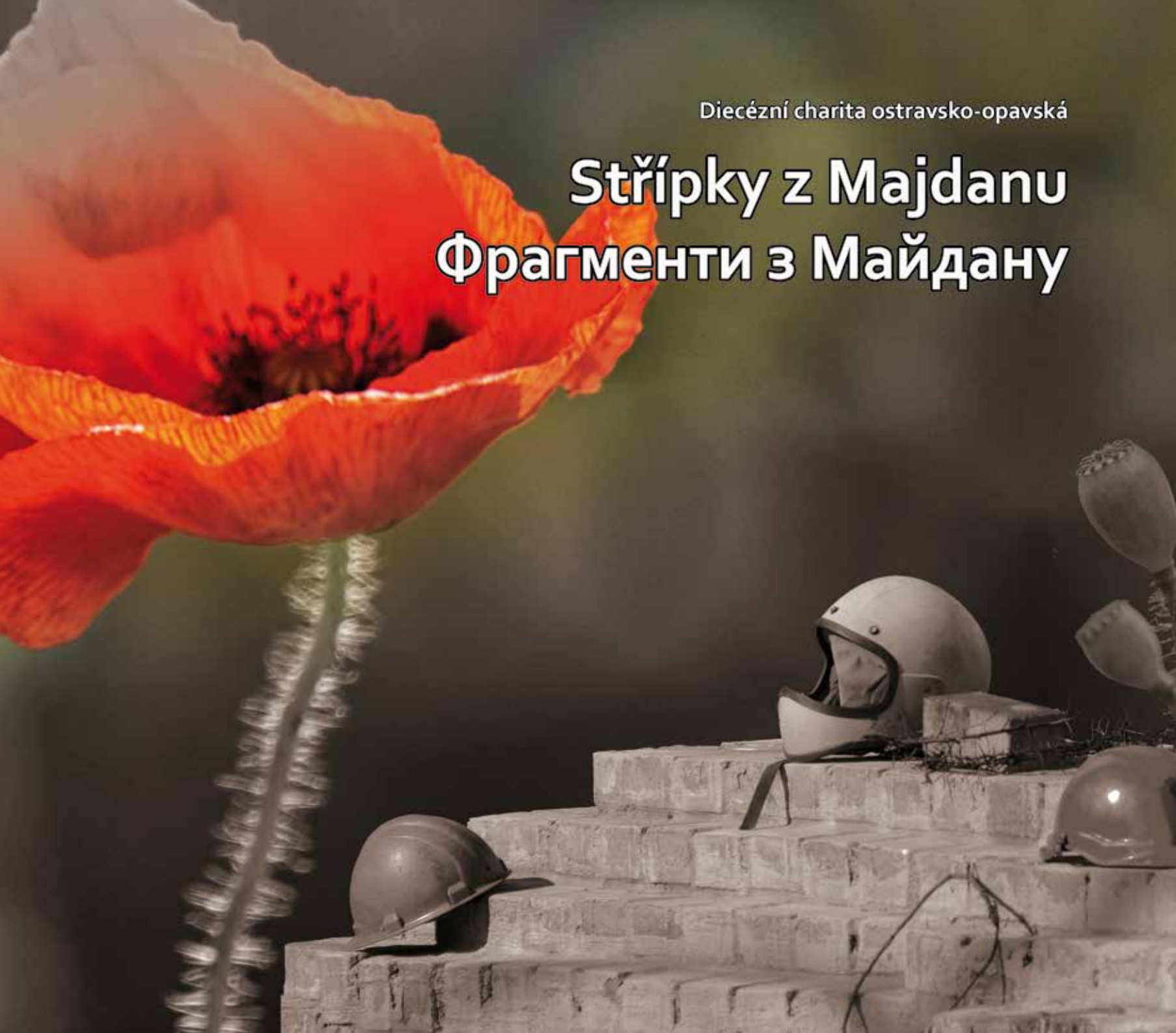

Diecézní charita ostravsko-opavská

Střípky z Majdanu Фрагменти з Майдану

Střípky z Majdanu Фрагменти з Майдану

Tato kniha je výsledkem dvouletého sběru autentických příběhů, vyprávění a fotografií obyčejných lidí, kteří se účastnili událostí spojených s Revolucí důstojnosti na Ukrajině od konce roku 2013.

Cílem knihy je uchovat svědectví těch, kteří byli ochotni se vzdát osobního pohodlí, obětovat svůj čas a riskovat život za dosažení ideálů, kterým věří. Přes vzpomínky řadových účastníků Majdanu chceme ukázat každodenní skutečnou atmosféru Revoluce důstojnosti z jiného pohledu, než který se k veřejnosti dostával přes sdělovací prostředky.

Chceme čtenáři přiblížit pocity, obavy, naděje a očekávání přímých účastníků revoluce, kteří mnohdy prokázali obrovskou občanskou statečnost a obětavost.

Veronika Mechová, redaktorka knihy

Ця книга є результатом дворічного збору правдивих історій, оповідей і фотографій звичайних людей, які брали участь у подіях, пов'язаних із Революцією гідності в Україні від кінця 2013 року.

Мета книги – зберегти свідчення тих, котрі були готові відмовитися від особистого комфорту, жертвувати свій час і ризикували своїм життям заради досягнення ідеалів, в які вони вірять. За посередництвом спогадів активних учасників Майдану хочемо донести до читача справжню атмосферу Революції гідності, з іншого погляду, ніж громадськість отримує через засоби масової інформації.

Ми хочемо запросити вас пережити почуття, страхи, надії і очікування безпосередніх учасників революції, які часто проявляли величезну громадянську свідомість, мужність і жертівність.

Вероніка Мехова, редактор книги

Kniha je věnována všem, kteří bojovali a dále bojují za lepší budoucnost Ukrajiny, všem z Nebeské setniny, těm, kteří se nevrátili domů nebo se vrátili s těžkými poraněními, ale také těm, kteří jsou po událostech Revoluce důstojnosti stále nezvěšní.

Книга присвячена всім тим, хто боровся і хто продовжує боротьбу за краще майбутнє України, всім Героям Небесної сотні, тим, хто не повернувся додому або повернувся з важкими травмами, а також для тих, хто після подій Революції гідності досі вважаються зниклими безвісти.

Pluje káča po Tise

Hej, pluje káča po Tise,
pluje kačena po Tise.
Mamko moje, nespílej mi,
mamko moje, nespílej mi.

Hej, budeš mi spílat, až bude nejhůř,
budeš mi spílat, až bude nejhůř.
Sám nevím, kde zahynu,
sám nevím, kde zahynu.

Hej, zahynu já v cizím kraji,
zahynu já v cizím kraji.
Kdo mi bude kopat jámu?
Kdo mi bude kopat jámu?

Hej, vykopou ji cizí lidé,
vykopou ji cizí lidé.
Nebudeš z toho, mamko, zarmoucená?
Nebudeš z toho, mamko, zarmoucená?

Hej, jak bych nebyla, synu, zarmoucená?
Jak bych nebyla, synu, zarmoucená?
Když si ležel na mém srdci,
když si ležel na mém srdci.

Hej, pluje káča po Tise,
pluje kačena po Tise.

Пливе кача по Тисині

Гей, пливе кача по Тисині,
Пливе кача по Тисині.
Мамко ж моя, не лай мені,
Мамко ж моя, не лай мені.

Гей, залаєш ми в злу годину,
Залаєш ми в злу годину.
Сам не знаю де погину,
Сам не знаю де погину.

Гей, погину я в чужім краю,
Погину я в чужім краю.
Хто ж ми буде брати яму?
Хто ж ми буде брати яму?

Гей, виберут ми чужі люди,
Виберут ми чужі люди.
Ци не жаль ти, мамко, буде?
Ци не жаль ти, мамко, буде?

Гей, якби ж мені, синку, не жаль?
Якби ж мені, синку, не жаль?
Ти ж на моїм серцю лежав,
Ти ж на моїм серцю лежав.

Гей, пливе кача по Тисині,
Пливе кача в по Тисині.

Evropa... Stará dobrá Evropa - to není Buckinghamský palác, ani slavné mosty Prahy nebo budova Budapeštského parlamentu nad Dunajem. To není ani Eiffelova věž a ani Louvre. Evropa - to je duch, tradice, kultura, to jsou věčné hodnoty národů a států.

Lidstvo třetího tisíciletí, chápe, že stará dobrá Evropa, to jsou hodnoty, které se vytvářely v průběhu staletí. Formovaly se jako jednoduché, ale velké.

My, Ukrajinci – Evropané ve své podstatě zeměpisně, i když ne podle cestovního pasu - máme evropskou historii. Koneckonců, dříve jsme patřili k Rakousku-Uhersku jako součást evropských zemí, které sahaly až k Itálii. I my jsme formovali a budovali Evropu a vkládali do ní část svých ukrajinských křesťanských a národních hodnot, které se nám nyní pokoušeli bez jakékoliv úcty sebrat.

Evropa se také může naučit mnohému od těch, kteří k ní chtějí tak dychtivě patřit.

Možná si Evropa nepamatuje z posledních desetiletí mnoho případů, kdy lidé položili svůj život za evropské hodnoty. A právě to se odehrálo na prahu třetího tisíciletí na kyjevském Majdanu.

Ukrajina je multinaboženský stát se silným křesťanstvím byzantské tradice. Ve skutečnosti v době, kdy hrozila ztráta našich základních hodnot, zralé a uvědomělé Ukrajince sjednotila křesťanská víra a modlitba bez rozdílu vyznání. Pro nás je důležitá ne Evropa, ale evropské hodnoty, protože vnímáme, že i ve staré dobré Evropě jsou tyto hodnoty otřeseny.

Kniha, kterou držíte v rukou, to je historie jednotlivců z různých oblastí Ukrajiny. Ale všichni tito lidé mají evropské kořeny. Mají ve svých duších a srdcích hluboce zakořeněny evropské hodnoty, které najednou vyžadovaly obranu. Bylo třeba bránit to, co jim hluboko do duše vložili jejich rodiče a předal jejich národ.

Pro nás je velmi důležité, aby ti, kteří jsou dnes členy Evropské unie, pochopili a ocenili oběť „Nebeské setniny“. Oběť lidí, kteří dali své životy za lepší budoucnost svých krajanů a za zachování a rozvoj hodnot mezi nimi.

Hrdinové, jejichž příběhy najdete v této brožuře, bojovali a někteří i zemřeli za evropskou Ukrajinu, za její budoucnost. Jejich oběť nesmí být marná. I proto máte v rukou tuto knížku.

Європа... Стара добра Європа - це не тільки Букінгемський палац, не славні мости Праги чи парламент Будапешту над Дунаєм. Це навіть не Ейфелева вежа і не Лувр. Європа – це дух, традиції, культура, це одвічні цінності Народів і Держав.

Ми, сучасники третього тисячоліття, розуміємо, що стара добра Європа - це вартості, які будувалися впродовж століть... Формувалися простими й великими.

Ми, українці, - європейці по суті і географії, може не за паспортом, маємо європейську історію. Адже, свого часу, ми належали до Австро-Угорської імперії, в складі європейських країн аж до Італії.

Ми формували і будували Європу, вкладаючи частину своїх українських християнських та національних цінностей, які у нас спробували відібрати, а сьогодні не хотіли пошанувати.

Європа може теж чогось навчитися від тих, котрі так жадібно хочуть прихилитися до неї.

Мабуть, Європа не пам'ятає частих випадків протягом історії, щоб за європейські вартості люди клали своє життя. Це сталося за порогом третього тисячоліття на київському Майдані.

Україна поліконфесійна Держава з яскраво вираженим традиційним християнством візантійської традиції. Властиво в часі загрози втрати наших фундаментальних цінностей зрілих і свідомих українців об'єднала християнська віра, молитва всіх конфесій. Нам важливо може не так Європа, як європейські цінності, хоч у старій добрій Європі цінності теж похитнулися.

Книга, яку ви тримаєте в руках, це історії окремих людей з різних регіонів України, але всі вони мають європейське коріння. Ці люди мали у своїх душах і серцях усвідомлення добрих європейських вартостей і це кликало їх зберегти те, що заклали їхні батьки і народ в глибину їхніх душ.

Нам дуже важливо, аби ті, хто за паспортом сьогодні в Євросоюзі, розуміли і оцінили „кроваву жертву аж до смерті“ Небесної Сотні, яка віддала своє життя за краще майбутнє свого народу та за збереження і розвиток цінностей в ньому.

Герої, життєпис котрих ви знайдете у цій книзі, полягли за Європейську Україну, за її майбутнє. Їхня жертва не повинна бути марною і це залежить не тільки від європейців що живуть в Україні...

+Йосиф Мілян
Єпископ-помічник Київський
Голова Пасторального-Міграційного Відділу
Української Греко-Католицької Церкви

bikup Josif Milan
předseda pastoračně-migračního oddělení
ukrajinské řecko-katolické církve
Kyjev

Olexandr Aronec,

město Kyjev, místopředseda občanského sdružení „Celoukrajinská lustrace“, online video přenosy ze všech „horkých“ událostí z Majdanu za pomoci internetového kanálu „Аронекъ-live“

Ve skutečnosti Oranžová revoluce, která začala v roce 2004, pořád ještě neskončila. Tehdy lidé vystoupili proti putinovské moci, proti tomu, že Putin chtěl dosadit na post ukrajinského prezidenta svého člověka – Viktora Janukovyče. A tehdy se nám podařilo tomu zabránit, nedovolit zfalšování voleb, a prezidentem se stal Viktor Juščenko. Jenže místo toho, aby byli potrestáni lidé, kteří se podíleli na tom falšování, dovolili všem těm lidem dostat se k moci a v roce 2006 jim umožnili mít velký parlamentní klub – klub Strany regionů. Vláda se rozhodla, že se snáze domluví

s oligarchy. Proto se myšlenky a cíle Oranžové revoluce nakonec nenaplnily. V důsledku toho se v roce 2010 po kompletně „koupených“ a zfalšovaných volbách stal prezidentem Janukovyč. Lidé byli rozčarování, ale k žádným hlasitým protestům tehdy nedošlo.

Samozřejmě, že kdyby v letech 2010 – 2012 Janukovyč uskutečňoval neutrální a demokratickou politiku, možná by byl zvolen i na druhé volební období. Ale on nutil Ústavní soud k podvodu a rozšířil prezidentské pravomoci. Tehdy začal obsazovat všechny

pozice ve vedení státu lidmi ze svého zločineckého klanu, začalo přerozdělování sfér vlivu, útlak malých a středních podnikatelů. Prostě chodili a zabavovali lidem jejich firmy. Z Ukrajiny proto odcestovalo hodně poměrně známých a úspěšných lidí, kteří drželi naši ekonomiku nad vodou. Pak nastaly politické represe. Lidé začali chodit na mítinky. V podstatě se vytvářel policejní stát podle ruského vzoru. To všechno posilovalo nespokojenost ve společnosti a zvyšovalo ji až do určitého klíčového momentu. Zároveň Janukovyč stále prohlašoval, že Ukrajina musí podepsat asociační dohodu s EU a vtom se v listopadu 2013 odehrál prudký obrat směrem k Rusku. Ukrajina oficiálně odmítla evropskou integraci a začaly rozhovory o plánech na vstup do celní unie Ruska, Kazachstánu a Běloruska. Samozřejmě, že i ti nejvíc nezúčastnění lidé pocítili ohrožení dalšího osudu země. První noc, když jsme přišli na protestní akci, byli na Majdanu hlavně ti lidé, kteří se účastnili všech předchozích demonstrací. Konkrétně já jsem za ty tři roky byl na stovkách takových akcí: proti nezákonným stavbám, na obranu lidských práv, jazykový majdan... Bili nás, něco jsme vybojovali, něco ne. Začala vyjednávání a sliby, ale lidem to bylo málo, chtěli vidět jasné činy. Tím spíš, že Kyjev, který nikdy nevolil „regionalisty“, už zřetelně zastával postoj proti stávající vládě. Po nějaké době začaly protesty pozvolna ztrácet svůj masový charakter, lidí pořád ubývalo.

Ale v noci na 29. listopad, když zbili bezbranné děti, studenty, se odehrál zvrát, který podnítil všechny apolitické, a dokonce i ty nejpasivnější lidi k tomu, aby přišli na Majdan. Byly nás statisíce. Zmlácené děti musely utíkat před Berkutem, schovávat se po kostelech a to se vrylo do paměti

Насправді, Помаранчева революція, яка почалась у 2004 році, так і не закінчилась. Тоді люди вийшли проти путінської влади, проти того, що він хотів поставити в Україні на пост президента свою людину – Віктора Януковича. І тоді нам вдалось цього не допустити, не допустити фальсифікацій, і президентом став Віктор Ющенко. Але замість того, аби покарати людей, які займалися фальсифікаціями, всіх цих людей допустили до влади і 2006 року вони отримали велику фракцію у парламенті – фракцію партії Регіонів. Влада вирішила, що легше домовлятися з олігархами, тому ідеї та цілі Помаранчевої революції так і не здійснились. Як наслідок, 2010 року, після тотально скуплених та фальсифікованих виборів, президентом України став Янукович. Люди були розчаровані і гучних процесів тоді так і не відбулось.

Звісно, що якби з 2010 по 2012 роки Янукович проводив доволі нейтральну, демократичну політику, можливо його б і обрали на другий термін. Але він змушує Конституційний Суд фальсифікувати справу та розширює повноваження президента. Тоді він почав призначати на всі керівні державні посади людей зі свого злочинного клану, почався перерозподіл сфер впливу, утискання дрібного та середнього бізнесу. До людей приходили і просто забирали їх бізнеси. Так з України виїхало багато доволі відомих успішних людей, на яких трималась наша економіка. Після цього почались політичні репресії, люди почали виходити на мітинги. По суті, починалось створення поліцейської держави на зразок Росії. Все це посилювало суспільне незадоволення і підвищувало градус

Олександр АРОНЕЦЬ
м. Київ, заступник голови громадської організації «Всеукраїнська Люстрація»
здійснював онлайн відео-трансляції з усіх «гарячих» точок за допомогою
Інтернет-каналу «Аронець-live»

до певного ключового моменту. Поруч з цим, Янукович постійно декларував, що Україна має підписати Асоціацію з ЄС і тут, в листопаді 2013 року, відбувся різкий розворот у напрямку Росії. Україна офіційно відмовилась від євроінтеграції й почались розмови про плани входження до Митного союзу Росія-Казахстан-Білорусія. Відповідно, навіть найбільш нейтрально налаштовані люди відчували загрозу подальшої долі країни. В першу

ніч, коли ми вийшли на акцію протесту, на Майдані були в основному ті люди, які виходили на всі попередні акції протесту. Я, особисто, за ці три роки був на сотнях таких акцій: проти незаконних забудов, відстоювання людських прав, «мовний майдан»... – нас били, ми щось відвойовували, щось ні.

Почались якісь перемовини та обіцянки, але людям цього було замало, вони хотіли побачити якісь чіткі кроки. Тим

všech. Už 1. prosince přišlo na Majdan skoro milion lidí.

Začal jsem si vést online blog, abych lidem podával věrohodné informace. Vždyť média byla provládní a prodejná, ale já jsem ukazoval všechno tak, jak to bylo, protože se nedalo nic vystříhnout. Současně jsem neustále vyzýval lidi, aby přišli na Majdan.

Na Majdanu jsme vybudovali stanové městečko, abychom tam mohli být nepřetržitě. A hned 1. prosince znovu začaly potyčky mezi protestujícími a Berkutem. Odvlékali lidi, strhávali je k zemi a bili až do bezvědomí. Všechno se to odehrávalo před mýma očima a takové jednání vyvolalo ještě větší odpor proti Janukovyčovu policejnímu režimu. Každým dnem přibývalo lidí. Přijížděli různí funkcionáři z Evropy i USA s hlavní myšlenkou: aby občané a opoziční síly přistoupili na dohody s Janukovyčem a on zůstal u moci. Dokonce i v posledních dnech Majdanu, když už byly zabity stovky lidí, byly opoziční strany Svoboda, UDAR a Vlast pod tlakem světového společenství nuceny podepsat s Janukovyčem dohodu, podle níž měl zůstat ve funkci do prosince 2014 a teprve potom měly být vyhlášeny nové volby.

Zpočátku byl Majdan zcela pokojný, ale samozřejmě, že když na nás začali střílet a házet granáty, museli jsme se nějak bránit. Stovka chlapců, kteří šli bránit barikády s dřevěnými štíty, padla, protože na druhé straně stály jednotky Berkut s kalašnikovy a najatí odstřelovači. Z toho vyplývá, že v našem státě může mít zbraň jenom ten, kdo je připravený jít s ní proti národu, ale obyčejní občané nemají právo na sebeobranu.

Strana regionů platila lidi, kteří stáli na Antimajdanu v Marijinském parku. Když jsme se jich ptali, proč tam stojí, buď neodpovídali, byli sprostí, nebo přímo říkali, že za to dostávají peníze.

To, že vojenské operace na Krymu a v Donbasu začaly hned po Majdanu, vypovídá o tom, že se k tomu Putin už dlouho chystal.

Majdan pro nás byl v podstatě osvobozenou válkou. Putin nechtěl tak snadno přijít o svůj vliv na Ukrajinu, což by se stalo, kdybychom podepsali dohodu s EU.

Naše dějiny jsou složité, Ukrajina byla nepřetržitě někým okupována a pořád byla nucena bojovat s Moskvou. Ke krátkým časovým úsekům, kdy byla Ukrajina nezávislá, patří kozácký stát Bohdana Chmelnyckého, mazepovský stát za Ivana Mazepy a ukrajin-

ský stát ve 20. století. I teď se Ukrajina musí znovu bít za svou nezávislost, a proto byly hlavními požadavky Majdanu vyhnání Janukovyče, kompletní lustrace a nová vláda začínající od nuly. Zdaleka ne všech našich požadavků se nám podařilo dosáhnout. Bohužel se nyní „proregionalistické“ zbytky vrátily a tvoří kostru současné opozice.

Obzvlášť rád bych se dotkl jazykové otázky, která sehrála důležitou roli v této revoluci i ve válce. Mezi ruskojazyčným obyvatelstvem měla vždy ohlas silná ruská propaganda a právě pod rouškou ochrany ruskojazyčného obyvatelstva přivedl své vojáky také Putin. Válka začala tam, kde bylo nejvíc ruskojazyčného obyvatelstva, které jí vyjadřovalo největší podporu.

Atmosféra a nálada, jaká panovala na Majdanu, se nedá koupit za peníze, je to unikátní jev a v historii není mnoho takových příkladů. Byl jsem hrdý na to, že jsem tam byl a že znám všechny ty lidi, kteří se účastnili Revoluce důstojnosti.

Vyhrožovali mi, snažili se mě chytit, aby mě zavřeli za to, že jsem ukazoval pravdu. Nejbezpečnější pro mě bylo zůstat na Majdanu, protože za hranicí Majdanu lidi obvykle odchytili. Neměl jsem strach, chápal jsem, že je nezbytné to dělat. Mým cílem bylo ukázat pravdu, ukázat, že to, co líčí ruské kanály, je výmysl. Věřil jsem v naši myšlenku a věřil jsem v Boha, který mě ochrání, protože s námi je pravda. Báł jsem se o svou rodinu, musel jsem je skrývat.

Majdan, to byla obrana důstojnosti, hájili jsme své právo nebýt otroky.

більше Київ, який ніколи не голосував за «регіоналів», уже чітко тримав позицію проти чинної влади. Через деякий час протестні акції по трохи почали втрачати свою масовість, людей ставало все менше.

Але в ніч на 29 листопада, коли побили беззахисних дітей, студентів, в мізках українців відбувся переворот, який підштовхнув всіх аполітичних і навіть найпасивніших людей вийти на Майдан. Нас було сотні тисяч. Побиті студенти були змушені втікати від «Беркуту», ховатись по церквах і це вдарило по свідомості всіх. Уже 1 грудня на Майдан вийшло близько мільйона людей.

Я почав вести он-лайн блог, аби показувати людям достовірну інформацію, адже ЗМІ були провладні, продажні, а я показував все, як є, адже вирізати було неможливо. Водночас, я постійно закликав людей приходити на Майдан.

На Майдані розбили табори, аби мати змогу перебувати там постійно. Одразу ж, 1 грудня, знову почались сутички між протестувальниками й спецпризначенцями «Беркуту». Вони відтягували людей, кидали на землю, били до втрати свідомості. Все це відбувалось на моїх очах і такі дії породили ще більший опір поліцейському режиму Януковича. Щодня людей ставало все більше. Приїжджали різні єврочиновники, американські чиновники, їх головна ідея полягала в тому, аби громадяни й опозиційні сили пішли на домовленості з Януковичем і він залишився при владі. Навіть в останні дні Майдану, коли вже вбили сотні людей, опозиційні партії – ВО «Свобода», УДАР, ВО «Батьківщина», під тиском світової спільноти були змушені під-

писати з Януковичем угоду, за якою він повинен був залишатись легітимним до грудня 2014 року і лише потім мали призначити перевибори президента.

Спочатку Майдан був мирним абсолютно, але, звісно, після того, як по нас почали стріляти й кидати гранати, ми були змушені якимось захищатись. Ті хлопці, які йшли з дерев'яними щитами захищати свої барикади, полягли сотнею, бо з іншого боку стояв «Беркут» з автоматами Калашникова та наймані снайпери. Виходить, зброю у нашій державі можуть мати лише ті, хто готовий з нею йти проти народу, а прості громадяни позбавлені права на самозахист.

Партія Регіонів проплачувала людей, які стояли на Антимайдані в Маріїнському парку. Коли ми їх питали, чому вони там стоять, вони або не відповідали, або відповідали у грубій формі, або так і казали, що їм платять гроші.

Те, що військові дії в Криму та Донбасі почались одразу після Майдану, лише підтверджує, що Путін готувався до того вже давно.

Майдан для нас був, по суті, визвольною війною. Путін не хотів так просто втрачати вплив на Україну, він розумів наслідки, якби ми підписали договір з ЄС.

У нас складна історія, Україна постійно була під чиею окупацією і постійно була змушена воювати з Московією. Ті короткі проміжки, в яких Україна була незалежною – це козацька держава Богдана Хмельницького, мазепинська держава Івана Мазепи, Українська держава ХХ ст., і зараз Україна змушена знову боротись за свою незалежність, тому го-

ловними вимогами Майдану було повалення влади Януковича, повна люстрація та перезавантаження влади. Нам вдалось досягнути далеко не всіх своїх вимог. На жаль, нині прорегіональні залишки повернулись й стали кісткою сучасної опозиції.

Хотів би окремо зачепити питання мови, яке зіграло велику роль у цій Революції та війні. На базі російськомовного населення завжди пропрацьовувалась потужна російська пропаганда і, власне, прикриваючись захистом російськомовного населення і ввів свої війська Путін. Війна почалась там, де було найбільше російськомовного населення і в них була найбільша підтримка.

Та енергетика, ті настрої, які були на Майдані – унікальне явище, це не купити за гроші, таких прикладів в історії мало. Я пишався тим, що я там і що я знаю тих всіх людей, які брали участь у Революції Гідності.

Мені погрожували, на мене полювали, аби затримати за те, що я показував правду. Найбезпечнішим для мене було перебувати на Майдані, бо за межами Майдану людей зазвичай і виловлювали. Страшно не було, а було розуміння, що робити це необхідно. Моєю метою було показати правду, показати, що те, що малюють російські канали, є спеціальною вигадкою. Я вірив в нашу ідею і вірив в Бога, який мене захистить, бо за нами правда. Боявся за свою сім'ю, їх прийшлося переховувати.

Майдан – це захист гідності, ми відстоювали своє право не бути рабами.

Jurij Pinach

město Užhorod, dobrovolník, architekt

Můj Majdan začal, když jsem uslyšel, že v Kyjevě zbili studenty – to mne zasáhlo. Tenkrát jsem ještě pracoval a chodil na užhorodský majdan, kde jsem se seznámil s mnoha lidmi, kterým nebyl další osud Ukrajiny lhostejný. Později jsem se potkal s aktivisty organizujícími v Zakarpatí sbírku, aby mohli vypravit lidi na kyjevský Majdan. Také jsem se zaregistroval jako dobrovolník. Po nějaké době se mi ozvali a řekli mi, abych se nachystal k odjezdu. V práci jsem dal výpověď a vyrazil.

Nejdřív všechno probíhalo v třídených rotacích – to byla přibližně polovina prosince. Bydleli jsme v Říjnovém paláci, chodili jsme na různé akce a demonstrace. Všechny byly poklidné. Naše skupina se skládala zhruba z patnácti lidí.

Později jsem se vrátil na několik dní domů, abych se připravil na druhý, už dlouhodobější, výjezd. Po cestě ve vlaku jsme potkali hodně mladých vysportovaných kluků. Začali jsme si povídat a ukázalo se, že jedou taky na Majdan.

Ptal jsem se jich: „Odkud jste a za koho?“ „Jedeme jako koordinátoři na barikády za stranu Udar. Tři sta hřiven za osmihodinovou směnu. Jestli tě to zajímá, tak pojď za námi, hodíme řeč.“ „Týjo, borci... To ne, díky, kvůli tomu my tam nejedeme.“ A víc jsme se s nimi nebavili.

Když jsme přijeli do Kyjeva, ubytovali nás na kyjevské radnici, na balkóně v prvním patře. Tam mě dali k lidem z mládežnické organizace Sokol. S jejich členy jsem potom strávil většinu času.

Naší hlavní pracovní náplní bylo hlídání na barikádách. Hlídali jsme ale i u vchodu do radnice, aby tam lidé nenosili žádný alkohol nebo zbraně. Kontrola byla přísná, protože jsme měli na starosti nepřetržitý chod radnice a bezpečnost jejích zaměstnanců. Jenom přízemí a první patro bylo obsazené aktivisty z Majdanu. Lidé se tam ohřívali, stravovali nebo mohli v případě potřeby dostat první pomoc. Taky naše skupina, tzv. skupina rychlé reakce, se věnovala zajištění pořádku na Majdanu a v jeho okolí, takže jsme mohli efektivně reagovat na různé rozpře mezi lidmi v podroušeném stavu nebo na jiné nevhodné chování.

Akce obvykle probíhaly poklidně – před úřadem prezidenta, soudy nebo ukrajinským parlamentem. Ale byly i případy, kdy policejní orgány jednaly nezákonně. Vzpomínám si na jednu takovou situaci, kdy jsme s kluky přišli k Svjatošinskému okresnímu soudu, kde se tenkrát zrovna jednalo o „Vasylkivských teroristech“⁽¹⁾. Známý případ, o kterém snad slyšeli všichni – navlíkli to na ně. K soudu nás šlo přibližně sedmdesát. Soudní zasedání se táhlo, venku se spustil silný déšť a všichni čekali, že se aktivisté rozejdou. Nakonec byl vynesen verdikt – napařili jim šest let vězení. Kvůli špatnému počasí se po vynesení rozsudku opravdu začala většina lidí rozcházet. Zavolal jsem koordinátorovi naší sokolské skupiny a ptal se, co máme dělat. Odpověď zněla: „Vy tam zůstaňte do konce.“

Okolo desáté hodiny večer nás zbylo kolem šedesáti, z toho polovina starších lidí s vlajkami. Přijely tři autobusy speciální policejní jednotky Berkut. Obklíčili nás a začali mlátit obušky a všim, co se jim dostalo do ruky, kopali do nás. Bili lidi a naháněli je

Nebeská setnina se na Ukrajině začalo říkat demonstrantům zavražděným od prosince 2013 do února 2014, kteří se aktivně podíleli na podpoře hnutí Euromajdanu (Revoluci důstojnosti).

Poprvé takto pojmenovala mrtvé oběti básnířka Tetjana Domašenko v básni Nebeská setnina vojáků Majdanu, kterou napsala v den pohřbu obětí.

Neoficiální hymnou Nebeské setniny, která zazněla při pohřbu obětí 21. února 2014, se stala píseň Pluje káča (Пливе кача). Píseň, symbolikou kačeny plující po řece Tise, pojednává o smrti, o tom, že nikdo neví, kdy jeho život skončí a o smutku ze ztráty blízkého.

Dle oficiální statistiky na Majdanu zahynulo nebo podlehl zraněním 107 aktivistů.

Všem zabítým aktivistům byla posmrtně udělena vyznamenání Hrdina Ukrajiny a řád Zlatá hvězda za občanskou odvahu, vlastenectví, hrdinskou ochranu ústavních principů demokracie, lidských práv a svobod a nezištnou službu ukrajinskému lidu během Revoluce důstojnosti.

Nejvyšší radou Ukrajiny byl 1. července 2014 schválen nový Řád hrdinů Nebeské setniny. Úředním příkazem je plánováno v roce 2016 vytvoření státní instituce Památník hrdinů Nebeské setniny - muzeum důstojnosti a její zařazení pod jurisdikci ukrajinského Ústavu národní paměti.

(1) Skandální soudní proces, který probíhal v letech 2012–2015, v němž byla obviněna skupina sociálních nacionalistů z přípravy teroristického útoku v den dvacátého výročí nezávislosti Ukrajiny (2011).

Мій Майдан почався тоді, коли я дізнався, що в Києві побили студентів і мене це зачепило. Я ще тоді працював на роботі, ходив на Ужгородський Майдан, де познайомився з багатьма людьми, яким була небайдужа подальша доля українського народу. Пізніше зустрів активістів у Закарпатті, які збирали кошти для відправлення людей на Київський Майдан. Я теж зареєструвався у списку добровольцем. За деякий час мені зателефонували й сказали, аби збирався їхати. З роботи я звільнився і вирушив в дорогу.

Все починалось у форматі триденної ротації. Це була десь середина грудня, ми жили у Жовтневому палаці, ходили на різні акції, пікети, все було тоді мирно і спокійно. Наша група налічувала близько 12-15 чоловік.

Пізніше я повернувся на кілька днів додому, аби підготуватись до другого, вже тривалішого заїзду. Коли їхали у потязі, зустріли багато молодих хлопців спортивної зовнішності, почали спілкуватись, виявилось, вони теж на Майдан їдуть. Я їх запитав:

- А ви з ким, звідки?

- Та ми від партії «Удар» їдемо, координаторами на барикади, 300 грн. ставка, 8 год чергування в день, якщо цікаво – підходь, порішаємо.

- Ого, хлопці.... Та ні, дякую, ми туди не за тим їдемо...

Ну і більше ми з ними не спілкувались.

Коли приїхали до Києва, нас уже заселили у Київську міську державну адміністрацію, на балкон на другому поверсі. Там мене доля звела з молодіжною громадською організацією «Сокіл», з членами якої я більшість часу потім і проводив.

Юрій ПІНАХ

м. Ужгород доброволець, архітектор

В основному ми були зайняті чергуваннями на барикадах, на вході до Київської міської ради, перевіряли, аби люди туди не заносили алкоголю чи зброї. Контроль був жорстким, адже ми забезпечували безперебійну роботу Київради та безпеку її працівників. Лише перші два поверхи були зайняті активістами Майдану, тут люди відігравались, харчувались та могли отримати першу медичну допомогу при потребі. Також наша група, так звана група швидкого реагування, займалась забезпеченням поряд-

ку на Майдані та за його межами. Тобто, ми могли оперативно зреагувати на якісь сутички між людьми у нетверезому стані, чи на поведінку інших неадекватних людей.

Акції проходили мирно під Адміністрацією Президента, Верховною Радою, під судами, але й були випадки, коли правоохоронні органи чинили неправомірні дії. Один з таких випадків стався, коли ми з хлопцями прийшли до Святошинського суду, де розглядалася справа «Васильківських терористів». Відома справа, про

do přistavených antonů. S kamarády jsme měli štěstí, že nás do auta nezahnali, protože kdoví, jestli bychom skončili „jen“ za mřížemi nebo zda bychom vůbec zůstali živí.

Vrátili jsme se na radnici. Sotva jsme se převlékli, volali nám další koordinátoři. Jednalo se o známý automajdan pod vedením Bulatova. Řekli nám, že automajdan zablokoval ty tři antony a abychom se tam vydali. Přijeli jsme a antony byly opravdu zablokované – s propíchanými gumami. V jednu chvíli začal jeden z účastníků automajdanu křičet: „To oni propíchal gumy! Seberte je!“ ukazoval na kluky. To nás vystrašilo – pomysleli jsme si, co se to tu děje... Teď to na nás navlíknou a řeknou, aby nás zavřeli. Dosáhli jsme toho, aby beruti sundali helmy a prošli „uličkou hanby“. Nafotili jsme je, abychom fotky zveřejnili na internetu. Jak nám později oznámila naše rozvědka, o několik bloků dál stálo ještě dalších pět antonů s beruty ozbrojenými po zuby. Ptali jsme se organizátorů akce, jaké jsou další instrukce, ale byli celí zmatení a vlastně ani nevěděli. K naší smůle takových „koordinátorů“ bylo na Majdanu hodně.

Také si vzpomínám, jak jsme obdrželi informaci, že v noci hromadně přivezou provokatéry zvané tituškové. Poznat takového titušku nebylo těžké, protože do Kyjeva je vozili v mikrobusech a všechno to byli mladí, sportovně oblečení kluci. Spolupracovali jsme s automajdanem – vyjelo tenkrát okolo dvou set plně obsazených aut. Tehdy jsme zadrželi a předali policii přibližně dvě stě padesát titušků.

Jako příklad bych mohl uvést jednu skupinu, kterou jsme zadrželi na čerpací stanici na kraji Kyjeva. Z autobusu si vyšlo

zakouřit okolo šedesáti mladíků sportovní postavy. Očividně přijeli na olympiádu. Dojeli jsme k nim, podívali se do autobusu a tam byly pálky a další výzbroj.

Ptáme se jich: „Borci, kam jedete?“ „Noo, já nevím... Mně řek’ šéf... No, prostě mně řekl abych sed do auta. Takže jsem jednoduše v práci.“

Někteří z nich říkali: „Mně slíbili tři sta hřiven na den za to, že budu stát. Máti mi říkala, abych nejezdil, ale já jsem ji neposlechl, chtěl jsem si vydělat.“ „No jo, mělš matku poslechnout.“

Potom jsme je všechny odvezli na radnici, kde nás už čekali novináři, aby celá země měla možnost vidět, co to máme za „svědomité a inteligentní“ spoluobčany, kteří jsou ochotni bránit naši vládu za tři stovky na den. S velkou částí z nich jsme se bavili o samotě a díky tomu jsme se dozvěděli, kdo jsou jejich koordinátoři, kteří je platí a posílají je. Samo sebou jsme je poté pustili, aniž bychom jim zkřivili, byť jediný, vlásek na hlavě. Nejsme žádní kati. Nechceme našim, tak jak to dělá naše vláda, lámat ruce a nohy. Prostě jsme jim vysvětlili, že už se sem nemají vracet a vyvedli je zadem za hranice Majdanu.

Dostávali se k nám i malí zlodějčkové, kteří kradli lidem telefony a peněženky. Jak se říká, v každé společnosti se najdou „černé ovce“.

Jednou jsme šli po ulici ve sportovním oblečení nebo v maskáčích a najednou vedle nás stává anton, ze kterého vyskočilo kolem třiceti berkutů. Obklíčili nás, velitel se představil a zeptal se: „Co tady děláte?“ „Procházíme se po Kyjevě.“ „Pojďte, nasedněte si s námi do auta. Pojedeme na oddělení a popovídáme si.“ „A proč? My se

přece jenom procházíme. Nikoho si nevšímáme.“ „Máme informaci, že takový, popis na vás sedí, tady rozbíjejí výlohy a stánky...“

„Tak to si raději tu informaci prověřte, protože my nic takového neděláme.“

Samozřejmě jsme informovali o situaci náš štáb na radnici a poprosili jsme o pomoc. Bylo nám sděleno, že nám na podporu pošlou okolo sto padesáti lidí. Když beruti uslyšeli o přicházející pomoci, pustili nás a potom prostě poodjeli, ale sledovali nás dál. Přišli jsme k podniku, kam nás poslali, roztáhli jsme svoje transparenty, kde bylo napsáno, že je to práce Strany regionů⁽²⁾, banditů, kteří okrádají náš stát. Uspořádali jsme klidnou protestní akci a vrátili se zpátky na území Majdanu.

Majdan vedli lídři tří opozičních politických sil: Svobody, Batkivščyny a Udaru, kteří si vzali na starost koordinaci a odpovědnost. Existovalo ještě několik malých organizací, které byly založeny jako majdanovské projekty.

Všechny oblasti a města měly vlastní koordináční centra, která dávala lidem dohromady, organizovala sbírky na cestu do Kyjeva a poté vysílala dobrovolníky. V Kyjevě si dobrovolníky vyzvedli nebo je navigovali po telefonu. Ubytovali je především ve státních budovách, každá politická strana byla zpravidla koordinátorem v samostatné budově, a po ubytování si už lidi dělila na skupinky, které vykonávaly různé konkrétní úkoly – někdo šel na demonstraci, jiný stál na barikádách anebo vařil v kuchyni. Každá skupinka měla svého vedoucího, který rozdělával povinnosti. Základními povinnostmi na Majdanu byly: obrana Majdanu, budování barikád, kuchyně a polní ambulance.

(2) Prorusky orientovaná Janukovyčova politická strana, která patřila k hlavním politickým stranám na Ukrajině.

яку, мабуть, кожен чув, «шита білими нитками». Нас тоді під суд пішло близько 70-ти осіб. Судове засідання затягували, адже на вулиці почався сильний дощ і всі чекали, поки активісти розійдуться. Врешті, вирок винесли: їм присудили 6 років ув'язнення. Справді, через погані погодні умови, після винесення вироку, більшість людей почало розходитись. Я зателефонував координатору нашої сокільської чоти і спитав, що робити. У відповідь почув: «Ви будьте там до кінця».

Десь о 22:00, коли нас залишилось загалом близько 60-ти, серед нас половина – літні люди з прапорцями, підїхали три автобуси «Беркуту», нас оточили і почали лупасити дубинками, ногами та всім, що їм під руки потрапляло. Людей били та закидували в автозаки. Нам із товаришами пощастило, що ми не потрапили до них у машину, адже, хто знає, чи опинилися б у тюрмі, чи взагалі ще залишилися б живими.

Ми повернулись до Київради, тільки переодягнувшись, як нам зателефонували іще одні координатори. Це був відомий Автомайдан під керівництвом Булатова. Сказали, що Автомайдан заблокував ті три автозаки і аби ми відправлялись туди. Ми приїхали, автозаки були й справді заблоковані й у них уже були пробиті колеса. В один момент один з автомайданівців почав кричати: «Це вони пробили колеса! Забирайте їх!», показуючи на хлопців. Ми налякались, подумали, що ж це твориться... Зараз же так само нас підставлять і скажуть, аби нас забирали. Ми добились того, що ті беркутівці зняли каски та пройшли «коридором ганьби», пофотографува-

ли їх, аби опублікувати в Інтернеті. Як прозвітувала нам потім наша розвідка, за кілька кварталів стояло ще 5 автозаків з «беркутами», озброєні до зубів. Ми запитували в організаторів акції, що ж робити далі, а він розгубився, не знав як діяти... На жаль, таких «координаторів» на Майдані було багато...

Ще пригадую, як ми отримали інформацію, що вночі масово звозитимуть «ті тушок» для провокацій. Впізнати їх було легко, адже в Київ завозили їх у мікроавтобусах й всі вони були молодими людьми спортивної зовнішності. Працювали ми разом з Автомайданом, виїхало тоді близько двохсот машин, в кожній мінімум по четверо людей. Ми тоді затримали та передали правоохоронним органам близько 250 «тітушок».

До прикладу, одну групу ми затримали, коли на вїзді до Києва на одній із заправок вийшло з автобуса покурити близько 60-ти молодиків спортивної статури. Це ж явно не спортсмени на олімпіаді приїхали... Ми підїхали, заглянули в салон автобуса, а там – біти, арматури... Ми їх запитуємо:

- Хлопці, куди ви їдете?

- Да я не знаю... мнє ета... шеф сказав на роботі: «садись в машину»... кароче, я на роботі...

Деякі говорили:

- Мені обіцяли 300 грн. за добу, за те, що стояти буду. Мама мені казала не їхати, але я не послунав, грошей заробити хотів.

- Ну, даремно ти маму не послунав.

Потім ми їх всіх відвезли в Київраду, де вже на нас чекали журналісти, аби вся

країна могла побачити, які у нас «інтелігентні свідомі громадяни» є, які готові захищати нашу владу за 300 грн. в день. З багатьма ми спілкувались на одинці, завдяки цьому виявляли їх координаторів, тих, хто їм платив та відряджав їх і далі, звісно, ми їх відпускали цілими й неущкодженими. Ми ж не кати якісь, ми, подібно нашій владі, людям руки-ноги ламати не мали на меті. Ми їм просто давали зрозуміти, аби більше сюди не вертались і через чорні ходи виводили за межі Майдану.

Траплялись нам і дрібні злодюжки, які крали у людей телефони, гаманці, як то кажуть, у кожному суспільстві є «паршиві вівці».

Одного разу ми йшли вулицею, одягнуті хто в камуфляж, хто в спортивному, і раптом біля нас зупиняється автозак, з нього вискакує близько 30-ти «беркутівців», оточують нас, головний представляється й каже до нас:

- Що ви тут робите?

- Гуляємо Києвом.

- Давайте, сідайте з нами в машину, проїдемо у відділок, поговоримо.

- На якій підставі, ми ж просто гуляємо, нікого не чіпаємо?

- У нас є інформація, що люди, схожі на вас, розбивають вітрини, кіоски...

- Ви свою інформацію краще перевіряйте, бо ми таким не займаємось.

Ми, звісно, повідомили про це наш штаб в Київradі, попросили підмоги і нас запевнили, що на допомогу відправляють близько 150 людей. Вони, почувши про підмогу, відпустили нас і потім про-

Existovala organizace, která se nazývala Společná věc. Jednou obsadili jednu z administrativních budov, už si nevzpomenu kterou. Ráno jsme dostali informaci, že vláda slíbila propustit zatčené aktivisty z Majdanu, pokud opustíme administrativní budovy. Když se na řadu dostala budova, kterou obsadila Společná věc, odmítali ji opustit, takže bylo nutné je odtud dostat. Rozhodli jsme se toho ujmout, abychom osvobodili kluky, kteří byli v té době ve vazbě, kde byli ponižováni a mučeni, aby z nich dostali přiznání. Šlo nás asi dvacet nebo třicet chlapů. Když jsme dorazili k budově, téměř hned začala bitka. Použili proti nám hydranty a obušky, někteří měli nože a jiné předměty, kterými bylo jednoduché člověka zmrzačit. Po hodině boje, kdy bylo mnoho zraněných na obou stranách, konečně opustili budovu. Vůbec jsme nechápali jejich agresi vůči nám. Nechápali jsme, proč se situace nedala vyřešit v klidu. Byli jsme přinuceni se bránit.

Další den, když ke mně přijel můj bratr, pili jsme čaj v jednom ze stanů na Majdanu a já mu vyprávěl o včerejších událostech. Najednou mě přerušil nějaký mladík a povídá: „Víš co, já jsem byl mezi těma v té budově. Ráno jsem přijel, narazil jsem na jakéhosi koordinátora a ten mi řekl, že všechny budovy už jsou obsazené a jenom v té je ještě místo. Já jsem tam dojel, ubytoval se, bylo ještě hodně brzo, roztáhl jsem si karimatku, lehl si a usnul. Najednou ke mně přibíhají a křičí, že na nás útočí berkutí převlečení za demonstranty a musíme se bránit.“ Takhle byly naplánované některé provokace...

Kontrarozvědka se snažila najít spolupracovníky mezi našimi. I jeden z naší setniny jednou přišel a říká: „Chytili mě a vyslýchali. Pustili mě jenom za podmínky, že jim budu donášet, takže mně prostě radši nic neříkejte.“

Jiného takového jsme si všimli – předal našim přenosnou radiostanici jako dárek.

Později se ale ukázalo, že v té radiostanici je odposlouchávací přístroj.

Tenkrát všichni očekávali klidnou akci. Přišlo hodně lidí. Když jsme se přiblížili k parku, uviděli jsme ohromný počet speciálních jednotek a ozbrojených policistů. Na naší straně byla spousta poslanců. Z megafonů se linuly fráze: „Odejděte! Nechte lidi normálně žít! Vraťte nakradené!“, ale podle počtu ozbrojených jednotek, které se shromáždily, bylo vidět, že se dobrovolně odejít nechystají, že nemají v úmyslu vrátit Ukrajincům nakradený majetek. A proč taky, když můžou lidi vystrašit, zmrzačit, zabít je...

My jsme stáli na jedné straně a najednou jsme uviděli, že na druhé to už začíná – skutečný boj. Začali házet zábleskové a dýmové granáty a střílet ze vzduchovek. Co dělali policisté, naši „chrabří obránci práva“? Ti přivazovali ke granátům různé železné předměty – šrouby, střepliny, aby to lidi doslova zmrzačilo. Před mými zraky, hned vedle mě, jednomu člověku takový granát přetnul tepnu na krku. Jinému to utrhl část ruky. Za několik minut nejspíš dostali rozkaz, aby se pustili do všech. A těch několik stovek milicionářů ozbrojených brokovnicemi přešlo do útoku. Představte si dvacetitisícový zástup lidí, kteří přišli na klidnou protestní akci, a to bylo zřejmé, protože kdybychom šli bojovat, nebyly by s námi děti a starší lidé. A tihle ozbrojení „obránci práva“ na nás začali útočit.

S naší četou, kterou tvořilo okolo třiceti lidí, jsme se snažili krýt ústup. Bohužel linie byla moc široká, takže jsme nemohli ochránit všechny. Byl to strašný pohled, když někdo vpředu uklouzl a upadl, vrhlo se na něj pět až šest berkutů, kteří ho začali bez milosti mlátit vším, co zrovna

сто їхали позаду, шпигували за нами. Ми прийшли до закладу, розгорнули свої банери, де було вказано, що це бізнес регіоналів, бандитів, які обкрадають нашу державу, провели мирну акцію протесту й повернулись назад на територію Майдану.

Де-факто лідерами Майдану були лідери трьох опозиційних політичних сил: «Свободи» Олег Тягнибок, «Батьківщини» А.Яценюк та «Удару» В. Кличко, які на себе взяли координацію та відповідальність за нього. Було ще кілька дрібних організацій та, власне, новостворені на Майдані проекти.

У кожній області та по містах були свої координаційні центри, які людей згуртовували, збирали кошти на дорогу до Києва та відправляли бажаючих. В Києві уже людей або зустрічали, або координували в телефонному режимі. Поселяли, в основному, у державних будівлях, зазвичай кожна політична сила була координатором у окремій будівлі й, після поселення, людей уже групували, аби ті виконували якісь конкретні завдання – хто на акцію протесту йшов, хто на барикадах стояв, а хто на кухні готував. В кожній групі був свій керівник, який розподіляв обов'язки. Основними обов'язками на Майдані були: охорона Майдану, зведення барикад, кухня та медчастина.

Була така організація – «Спільна справа». Одного разу вони зайняли якусь адмінбудівлю, не пригадаю конкретно... Зранку нам надали інформацію, що влада обіцяла звільнити затриманих активістів Майдану, якщо ми будемо звільняти адмінбудівлі. І от, власне, будівля, зайнята «Спільною справою» на черзі, а вони звільняти її відмовляються, тож

потрібно їх звідти вигнати. Ми, заради того, аби звільнити тих хлопців, які незаслужено знаходилися в СІЗО, і не просто сиділи там, а над ними знущаються, їх катують, заставляючи давати свідчення, звісно, вирішили йти. Нас пішло 20-30 чоловік. Коли прийшли до будівлі, практично зразу почались сутички. Вони застосовували проти нас гідранти й дубинки, дехто мав ножі, та інші предмети, якими легко можна покалічити людину. Після години протистояння й численних поранених з їхнього та нашого боку вони нарешті звільнили будівлю. Нам була абсолютно незрозуміла така агресія в наш бік, ми не розуміли, чому не вдалось мирно вирішити ситуацію, ми були змушені захищатись.

Наступного дня, коли до мене приїхав мій брат, ми пили чай в одному з наметів на Майдані і я розповідав йому про вчорашні події. Раптом мене перебив якийсь хлопчина і каже:

- А ти знаєш, я був серед тих, хто перебував у тій будівлі. Приїхав зранку, надіслав якогось координатора й той сказав мені, що вже всі будівлі зайняті і лише в тій є ще вільні місця. Я туди приїхав, поселився, було ще дуже рано, я розстелив каремат, ліг тай заснув. Раптом до мене підбігають, кричать, що нас атакують «беркута», переодягнуті в майданівців і треба йти захищатись. Такі ось спеціально сплановані провокаційні ситуації бували...

měli po ruce. Při tomto ústupu bylo k smrti umláceno přibližně padesát lidí. Potom se začaly sjíždět džípy, těla byla nakládána a někam odvážena. S největší pravděpodobností byli potom tito lidé prohlášeni za nezvěstné. Proto je statistika, která mluví o „Nebeské setnině“, sprostá lež, protože obětí bylo mnohem více.

Obešli jsme Kyjev dokola a vrátili jsme se na radnici, kde byli v té době už úplně jiní lidé, protože náš štáb přesunuli do Řijnového paláce, který ještě během revoluce překřtili na „Palác Svobody“. Proto jsme se rozhodli jít tam.

Viděli jsme, že Řijnový palác už obklíčují. Jenže tam přece zůstaly naše holky spolu s raněnými. Naše vedení vydalo příkaz, abychom všechny našli a vyvedli, protože budova bude brzy dobyta. Kolem se shromažďovali berkuty, po dvaceti vytvářeli formace „želva“ a stříleli po aktivistech směrem

k Instytutské ulici. Vběhli jsme do budovy a začali jsme obhlížet všechna patra, abychom mohli vyvést lidi ven. Naši začali vynášet věci a utíkat, no a my, než jsme všechno obešli, jsme už odejít nestihli, protože u vchodu stáli policisté s berkuty. Pochopili jsme, že východ je zablokovaný. Zbylo nás asi šestnáct. Rozhodli jsme se schovat ve sklepě. V prvním podzemním patře byla šatna, ve druhém, technické zázemí. Sešli jsme až do třetího podzemního patra, kde jsme v nejvzdálenějším koutě našli jakousi komoru a v té jsme se zavřeli. Budovu obsadili někdy kolem šestnácté hodiny a my jsme tam tak seděli až do devíti do večera, když jsme najednou zaslechli jakési zvuky.

„Tady je Státní bezpečnostní služba. Víím, že jste tady, ale nebojte se, fízlům jsem nic neřekl. Ale tady v té místnosti je šatna techniků. Pustte je dovnitř, aby si mohli vzít svoje věci.“

Technici vešli, aby si vzali svoje věci a naštěstí nás neudali. Začali jsme volat našim, ptát se, jak to vypadá venku a oni nám oznámili, že v okolí Řijnového paláce je už kolem pěti set ozbrojených berkutů, kteří střílí po lidech a provolávají: „Odsud se nedostanete.“ Poté jsem zatelefonoval předsedovi politické strany Svoboda v Zakarpatské oblasti, Olehu Kucynovi, popsal jsem mu situaci a říkám: „Pane Olehu, taková je tady situace, jsme zavření, obklíčení, budova je obsazená. Pomozte nám, jestli můžete.“ „Díky za zavolání. Budeme se snažit vás dostat odtamtud.“

Později jsme začali řešit, jak bychom se mohli pořádně zabarikádovat. Dveře do místnosti byly bytelné, pancéřované. Měli jsme štěstí, že se otevíraly směrem do místnosti. Nábytkem, který tam byl, jsme je zatarasili, aby je nemohli zvenku otevřít. Taky jsme se domluvili, že v noci se budeme střídát na hlídce. Asi v deset hodin ráno nás vzbudil hluk, jak začali dveře vyrážet. Jestli nám bylo hrozné? Upřímně řečeno, jo, bylo. Hlavně poté, co jsme viděli, čeho jsou schopni. Za dveřmi byl slyšet východní přízvuk. Lidi mluvili rusky, nebo spíš křičeli fráze jako například: „Otevřete dveře, my vás stejně všechny dostaneme! Všechny vás zabijeme!“ Dveře se pokoušeli vylomit asi hodinu, ale stejně se jim to nepodařilo. Bylo zřejmé, že když už nás našli, tak nás taky dostanou. Zablokovali mobilní signál. Asi za dvě hodiny se vrátili se speciálními nástroji a začali vyšroubovávat kování dveří. Když je odmontovali, snažili se dveře znovu vyrazit. Ale opět se jim nedařilo – zachránilo nás, že jsme je zabarikádovali. Někdo z vedení speciálního oddílu Alfa s námi začal vyjednávat a žádal, abychom otevřeli. Odpověděli jsme, že otevřeme,

Спецслужби намагались завербовувати шпигунів серед наших. Одним із таких виявився і хлопчина з нашої сотні. Одного разу він прийшов і каже:

- Мене впіймали і допитували, відпустили лише за умови, що я буду їм доповідати, тому мені краще нічого не розповідайте просто.

А одного з таких ми помітили, коли він передав нашим рацію, наче в подарунок, а пізніше виявили в цій рації пристрій для прослуховування.

Тоді всі очікували мирної акції. Було багато людей. Підійшовши до Маріїнського парку, ми побачили величезну кількість спецпідрозділів, правоохоронців в амуніції. З нашого боку було багато народних депутатів. З рупорів лунали фрази: «Ідіть у відставку! Дайте людям нормально жити! Поверніть награване!», але з того, скільки вони нагнали озброєних правоохоронців було очевидно, що вони не збирались добровільно йти, повертати українцям награвані багатства. А для чого, якщо можна залякати, покалічити людей, можна вбити...

Ми були на одному фланзі і раптом побачили, що на іншому вже починаються фактично бойові дії. Почали кидати світло-шумові та димові гранати й стріляти з пневматичної зброї. Що робили наші «доблесні правоохоронці»...? Вони прив'язували до гранат всілякі залізні предмети – шурупи, осколки металів для того, аби воно буквально калічило людей. На моїх очах, зовсім поруч, з такої гранати людині перебило на шиї артерію, одному частину руки відірвало. За кілька хвилин, мабуть, вони отримали вказівку, йти наступом на всіх. І ці кілька

сотень міліціонерів, зі зброєю, з дробовиками, пішли на нас в атаку. Уявіть собі, двадцятитисячний натовп людей, які прийшли на мирну акцію протесту і це було очевидним, адже, якби ми йшли на бійню, то поруч не було б дітей, не було б літніх людей, і на цей натовп починають нападати всі ці озброєні «правоохоронці».

Ми з нашою чотою, близько 30 людей, старались прикривати відхід. На жаль, лінія відходу була надто широкою, аби захистити всіх. Страшне було видовище, коли попереду хтось спотикнувся і впав, на нього налітало 5-6 «беркутів» й починали його безжально гамселити всім, що у них під руками було. При цьому відступі було забито до смерті близько 50 людей. Потім приїжджали джипи, загрузали ті тіла і кудись відвозили. Тих людей, найочевидніше, визнавали потім зниклими безвісти. Тому статистика, яка обмежується «Небесною Сотнею» – повна брехня, адже жертв було набагато більше.

Обходячи Київ кругом, ми повернулись в Київраду, де на той час вже були зовсім інші люди, бо наш штаб перебазували до Жовтневого палацу, його ще під час Революції називали «Палац Свободи». Отже, ми вирішили йти туди.

Ми побачили, що Жовтневий палац оточують в кільце. А там залишились наші дівчата разом із пораненими. Наше керівництво дало команду прослідкувати, аби вивели всіх людей, адже будівля невдовзі буде захоплена. Довкола «Беркут» вже групувався по 20 чоловік, утворюючи «черепахи» та стріляючи по активістах в бік вул. Інститутської. Ми

забігли в будівлю та почали оглядати всі поверхи, аби вивести людей. Наші з речами почали виходити, а ми, поки все обійшло, вийти вже не встигли, бо на вході уже стояли міліціонери з «беркутами». Ми зрозуміли, що вихід заблокований і вирішили ховатись в підвалі. Нас залишилось тоді близько 16 чоловік. Отже, -1-й поверх – це була гардеробна, -2-й поверх – технічний, а ми спустились аж на -3-й поверх, знайшли якусь найдальшу комірчину й там зачинились. Будівлю захопили десь о 16:00, ми сиділи там до 21:00, аж раптом чуємо якийсь шум: - Це державна служба охорони. Я знаю, що ви тут, але не бійтесь, «ментам» я нічого не казав. Просто у цій кімнаті знаходиться гардеробна техпрацівників, впустіть людей, аби вони могли забрати свої речі.

Люди зайшли забрати речі, на щастя, нас не здали. Ми почали дзвонити нашим, питати, що ззовні і вони нам повідомили, що в районі Жовтневого палацу вже близько 500 «беркутів», озброєних, стріляють по людях, кажуть: «Вам звідти не вибратись». Тоді я зателефонував голові політичної партії «Свобода» в Закарпатській області Олегу Куцину, доповів ситуацію:

- Пане Олеже, ми замкнені, оточені, будівля захоплена, доможіть, якщо можете.

- Дякую за дзвінок, будемо працювати, аби вас звідти витягнути.

Пізніше ми почали думати над тим, як правильно забарикадуватись. Двері до приміщення були потужні, броньовані. Нам пощастило, що двері розчинялись на нас. З меблів, що були в середині, ми зробили розпорки, аби їх не можна було

ale jenom pokud uslyšíme, že je za dveřmi někdo, koho známe, například poslanec nebo novináři, abychom si byli jisti, že se odsud dostaneme živí.

Za dveřmi se ozval hlas známého zdravotníka: „Kluci, otevřete, všechno je v pořádku, nedotknou se vás. Za chvíli přijdou poslanci.“

Samozřejmě jsme se rozhodli otevřít, protože nás tam mohli buď otrávit skrz ventilaci, nebo odpálit dveře pomocí výbušniny. Vylezli jsme ven. Bylo tam nespočet fízlů, kteří se starali o to, jak si rozdělit cennosti, takže si nás nevšímali. Vyšli jsme na vnitřní dvůr, kde stály stovky příslušníků Berkutu, Alfy a Vojsk Ministerstva vnitra. Ale mě uklidnilo to, že jsem uviděl dva poslance – Oleksandra Syče a Oleksije Kajdu. Nemám tušení, jak se jim podařilo se domluvit, ale vedoucí Alfy k nám přišel a řekl: „My vás propustíme, jak bylo domluveno, ale musíte nahlásit své národnosti a odevdát veškeré obranné prostředky, které u sebe máte.“

Nadiktovali jsme jim své osobní údaje, oni si nás vyfotili a potom nás dva poslanci spolu se zástupcem zdravotnické služby odtud vyvedli. Vycházeli jsme chodbou,

kteří byla ze všech stran obklopená policajty. Nikdo se nás nedotkl, ale provokovali nás, když po nás za zády metali urážky.

„Kam dál?“ „Vy tři ze skupiny Sokol půjdete za námi. Ostatní si běžte po svých.“ „A kam půjdeme?“ „Uvidíte. Máme nové působíště.“

Novým útočištěm se ukázalo být kanadské velvyslanectví. Už tam byli všichni z naší skupiny. Někteří poranění, ale hlavně všichni živí. Vypnuli jsme si telefony, protože kontrarozvědka zjišťovala počet lidí a místo, kde se nacházejí, právě podle telefonního signálu. Mimochodem v době událostí na Hruševského ulici většinou aktivistů přicházely smsky typu: „Byl(a) jste zaměřen(a) na Hruševského ulici, budete zatčen(a), pokud se okamžitě nevzdáte policii.“

Kanadské velvyslanectví nám oficiálně nabídlo útočiště. Tehdy na nějakém televizním kanálu vysílali informaci, že extrémisté obsadili Velvyslanectví Kanady. Když to uslyšeli představitelé kanadského velvyslanectví, spojili se s naším Ministerstvem zahraničních věcí a upozornili je, že se jedná o kanadské území a že se nás ukrajinská kontrarozvědka nesmí dotknout.

Bylo nás tam okolo šedesáti, sedmdesáti. Jednoho kluka z naší skupiny, který vyšel z velvyslanectví, zastřelil doslova pár metrů od budovy odstřelovač.

Po dvou dnech prožitých na velvyslanectví přešla část našich do kanceláře komunistické strany, kde bylo volno. Rozhodli jsme se tam přemístit a zorganizovat dočasný štáb. Poté v podstatě Majdan skončil. Došlo k anexi Krymu, protože Rusko nespí.

Na Majdanu se v té době usadila sebranica, která neměla s revolucí nic společného. Začali se tam scházet opilci a bezdáci, kteří uráželi novináře a diskreditovali Revoluční důstojnost před zraky světové společnosti, což samozřejmě hrálo do karet Moskvě. My jsme se něčeho takového nedopustili. My jsme udržovali pořádek, platil u nás „suchý zákon“. Ale je jasné, že takový obrázek hned využilo Rusko, aby celý svět zaplavilo nesprávným dojmem z ukrajinského Majdanu.

Majdan byl nevyhnutelný, protože jsme se dostali do situace, kdy vláda ždímal a ničila malé a střední podnikatele. Chodili za lidmi, kteří celý život pracovali na budování svého obchodu, a prostě jim ho

Berkut - speciální policejní jednotka ministerstva vnitra, se nachází v každé oblasti Ukrajiny. Vznikl v letech 1992-1993 jako jednotka pro boj s organizovaným zločinem. Symbolem se stal dravý pták berkut – orel skalní.

Většina berkutovců byli ukrajinští vrcholoví sportovci nebo vítězové mezinárodních sportovních soutěží, kteří sloužili v armádě ve zvláštních jednotkách. Tyto jednotky byly dobře vyzbrojeny včetně vlastního autoparku s obrněnou technikou. Z počátku své existence Berkut skutečně pomáhal likvidovat zločinné organizace v mladé nezávislé Ukrajině. Od roku 1995 však vláda začíná zneužívat Berkut k potlačení občanských protestů a k dosažení jejich politických či obchodních zájmů. Během vládnutí Viktora Janukovyče získala praxe využívání Berkutu nový formát. Byl využíván pro bití a zastrašování novinářů, podnikatelů, umírněných občanů, opozičních politiků či fotbalových fanoušků. Akce prováděl se zvláštní drzostí a krutostí. V prosinci roku 2013 se Berkut zúčastnil potlačení majdanského protestního hnutí. Docházelo nejen k silovým útokům, ale také k nesčetnému týrání aktivistů.

26. února 2014 byla tato speciální jednotka zrušena příkazem O likvidaci zvláštních jednotek občanské bezpečnosti Berkut. Rusko oznámilo, že Krymský Berkut se stal součástí ruského ministerstva vnitra. Jeho členové tím porušili přísahu Ukrajině. Právě Krymský Berkut obsadil Krymský Parlament a úřady.

відкрити ззовні. Також ми домовились, що вночі будемо чергувати. Десь о 10-й ранку ми прокинулись від того, що двері вибивали ззовні. Чи було страшно? Якщо чесно, то так, було страшно. Особливо, після того, як ми вже побачили, на що вони здатні. З-за дверей чувся явно східняцький акцент, люди говорили російською, вірніше кричали фрази, на зразок «Аткривайте двері, ми вас і так всіх найдемо! Ми вас всіх убиймо!». Двері вони намагались вибити десь годину, але їм так і не вдалось. Було зрозуміло, що якщо вони вже нас знайшли, то вони нас таки дістануть. Мобільний зв'язок вони перекрили. Десь через дві години повернулись зі спеціальними інструментами й почали викручувати деталі дверей, знову їх вибивати. Але їм знову нічого не вдалось – нас врятували ті розпорки. З нами почав вести переговори хтось із начальства спецпідрозділу «Альфа» та просити, аби ми відкрили. Ми сказали, що відкриємо, але лише коли почуємо, що за дверима є хтось, кого ми знаємо, до прикладу, народний депутат та журналісти, аби ми були впевнені, що вийдемо живими.

З-за дверей почувся голос знайомого медика:

- Хлопці, відкривайте, все нормально, вас не чіпатимуть. Зараз підійдуть народні депутати.

Ми, звісно, вирішили відкрити, адже, так чи інакше, нас тут або газом могли затравити через вентиляцію, або ж взірвати двері. В середині було безліч ментів, які займалися там дерибаном, тобто їм не до нас було. Ми вийшли на внутрішній двір, де стояли сотні бій-

ців «Беркуту», «Альфи» та внутрішніх військ, але мене заспокоїло те, що я побачив двох народних депутатів – Олександр Сич та Олексій Кайда. Не уявляю, як їм вдалось домовитись, але керівник «Альфи» підійшов до нас та сказав:

- Ми вас відпускаємо, як було домовлено, але ви маєте надати свої особисті дані та здати всі засоби самооборони, які у вас є.

Ми продиктували їм свої дані, вони нас сфотографували й після цього двоє народних депутатів разом із представником медичної служби нас вивели. Виходили ми коридором, зі всіх боків оточеним правоохоронцями, нас ніхто не чіпав, але нас провокували, кидаючи в спину різні образливі слова.

Майдан був необхідний, адже ми дійшли до того, що влада нагло віджимала та знищувала дрібний та середній бізнес. Вони приходили до людей, які все життя працювали на побудову свого бізнесу й просто його забирали. Ми вже не кажемо про тотальну приватизацію олігархами державного майна. Коли його злочинно розбазарили, вони почали переходити на приватний сектор. А те, що президент відмовився підписати курс на євроінтеграцію, стало «останньою краплею в морі». Хоча ні, це було передостаннім, адже останнім важелем, що суттєво підняв суспільний градус, було побиття студентів.

Багато людей прокинулись і зрозуміли, що пора брати ситуацію в свої руки й самим міняти цю країну.

В Україні 30% чорнозему всього світу, це може стати одним із факторів, який приведе нас до рівня найбільш еконо-

мічно розвинених держав світу. У нас є всі критерії для того, аби бути повноцінною, потужною країною – це стратегічне розташування на материку, вихід на море, гори, чорноземи. Все, що нам потрібно, це нормальний лідер, який дбатиме про Україну, а не про свої офшорні рахунки.

Був приємно здивований, що люди на Майдані були зі всіх куточків України, адже існує такий міф, що українці лише на західній Україні, але люди були і з півдня, і з півночі, і навіть зі сходу.

Майдан був необхідний, адже ми дійшли до того, що влада нагло віджимала та знищувала дрібний та середній бізнес. Вони приходили до людей, які все життя працювали на побудову свого бізнесу й просто його забирали. Ми вже не кажемо про тотальну приватизацію олігархами державного майна. Коли його злочинно розбазарили, вони почали переходити на приватний сектор. А те, що президент відмовився підписати курс на євроінтеграцію, стало «останньою краплею в морі». Хоча ні, це було передостаннім, адже останнім важелем, що суттєво підняв суспільний градус, було побиття студентів.

Багато людей прокинулись і зрозуміли, що пора брати ситуацію в свої руки й самим міняти цю країну.

В Україні 30% чорнозему всього світу, це може стати одним із факторів, який приведе нас до рівня найбільш економічно розвинених держав світу. У нас є всі критерії для того, аби бути повноцінною, потужною країною – це стратегічне розташування на материку, вихід на море, гори, чорноземи. Все, що нам

zabrali. Už nemluvíme o totální privatizaci státního majetku oligarchy. Když ho jak zloději rozprodali, začali přecházet do soukromého sektoru. A to, že prezident odmítl podepsat asociační dohodu s Evropskou unií, už byla jen poslední kapka. Vlastně ne, ta byla předposlední, protože tou poslední kapkou bylo zbití studentů, které vyvolalo silnou vlnu společenské nevole.

Hodně lidí prozřelo a pochopilo, že je načase vzít situaci do vlastních rukou, a že sami musí změnit naši zemi.

Na Ukrajině se nachází třicet procent světové černozemě. To se může stát jedním z faktorů, který nás přivede na úroveň ekonomicky nejrozvinutějších zemí. Máme všechny předpoklady, abychom se stali plnohodnotným a silným státem: strategické umístění na pevnině, přístup k moři, hory a černozem. Jediné, co potřebujeme,

je normální vedení, které se bude starat o Ukrajinu a ne o své zahraniční účty v daňových rájích.

Příjemně mne překvapilo, že na Majdan přijeli lidé ze všech koutů Ukrajiny, protože existuje takový mýtus, že Ukrajinci jsou jenom na západní Ukrajině. Ale byli tam lidé z jihu, severu, a dokonce i z východu.

Kdybych mohl vrátit čas zpátky, rozhodně bych šel znovu. Jeli jsme na Majdan, abychom změnili naši zemi. A co se stalo? Sesadili jsme jedny zloděje, darebáky, přísluhovače Moskvy, ale na jejich místo přišli stejní, jenom s jiným příjmením.

V době, kdy jsem se vrátil domů, jsem viděl, že někteří ze starých protivných úředníků dali výpověď, jiní si vzali dovolenou. Většina ukryla svoje drahá auta, přestala brát úplatky, jednoduše se konečně začali

alespoň trochu bát. Báli se, že přijeli kluci z Majdanu a začnou s represemi. Samozřejmě k tomu nedošlo, protože neumíme používat jejich metody, a proto dneska už strach nemají. Ale radost nám dělá to, že Majdan probudil množství lidí. A ačkoliv nedošlo k osvobození Ukrajiny z pařátů klanů oligarchů, je to alespoň jeden takový malý krůček k povznesení ducha našeho národu.

Uplyne čas a přijde další takový rozhodující moment a já doufám, že tentokrát bude více Ukrajinců připravených postavit se za svůj stát a nakonec si dobude svého práva na život ve svobodné bohaté Ukrajině.

потрібно, це нормальний лідер, який дбатиме про Україну, а не про свої офшорні рахунки.

Був приємно здивований, що люди на Майдані були зі всіх куточків України, адже існує такий міф, що українці лише на західній Україні, але люди були і з півдня, і з півночі, і навіть зі сходу.

«Далі куди?», «Троє, хто з групи «Соколу», за нами, а інші – своєю дорогою.», «Куди ж ми підемо?», «Побачите, у нас нове місце розташування.»

Новим місцем розташування виявилось канадське посольство. Там уже зібралася вся наша група. Дехто поранений, але найголовніше – всі живі. Телефони всі повідключали, адже спецслужби відслідковували кількість людей та місце знаходження саме за телефонним сигналом. До речі, під час подій на вул. Грушевського більшості активістів приходили смс-ки зі змістом: «Вас запліновано на вул. Грушевського, вас буде заарештовано, якщо ви негайно не здаєтесь міліції».

Канадське посольство офіційно надало нам притулок, в той же час, через якийсь канал, транслювалась інформація, що екстремісти захопили Канадське посольство. Коли представники посольства почули про цю інформацію, то зв'язались з нашим міністерством закордонних справ та попередили, що це канадська територія і щоб українські спецслужби не сміли зачіпати нас.

Нас там перебувало близько 60-70 чоловік. Одного хлопчину з нашої групи, який вийшов з посольства, буквально за кілька метрів вбив снайпер.

Через два дні перебування в посольстві, частина наших пішла до офісу партії комуністів. Там уже було пусто і ми вирішили передислокуватись туди. Ми організували тимчасовий штаб, а далі вже фактично Майдан завершився. Почалась анексія Криму, адже Росія не спить.

На Майдані, на той час, поселився уже контингент, який до Революції Гідності ніякого відношення не мав. Там почали збиратись п'яниці й бомжі, які ображали журналістів й дискредитували Революцію Гідності загалом перед обличчям світової спільноти, що явно грало на руку Москві. Ми такого не допускали. У нас було чисто, у нас був сухий закон, отож зрозуміло, що цю картинку Росія зразу ж використала, аби на весь світ посіяти хибне враження про український Майдан.

Майдан був необхідний, адже ми дійшли до того, що влада нагло віджимала та знищувала дрібний та середній бізнес. Вони приходили до людей, які все життя працювали на побудову свого бізнесу й просто його забирали. Ми вже не кажемо про тотальну приватизацію олігархами державного майна. Коли його злочинно розбазарили, вони почали переходити на приватний сектор. А те, що президент відмовився підписати курс на євроінтеграцію, стало «останньою краплею в морі». Хоча ні, це було передостаннім, адже останнім важелем, що суттєво підняв суспільний градус, було побиття студентів.

Багато людей прокинулись і зрозуміли, що пора брати ситуацію в свої руки й самим міняти цю країну.

В Україні 30% чорнозему всього світу, це може стати одним із факторів, який приведе нас до рівня найбільш еконо-

мічно розвинених держав світу. У нас є всі критерії для того, аби бути повноцінною, потужною країною – це стратегічне розташування на материку, вихід на море, гори, чорноземи. Все, що нам потрібно, це нормальний лідер, який дбатиме про Україну, а не про свої офшорні рахунки. Був приємно здивований, що люди на Майдані були зі всіх куточків України, адже існує такий міф, що українці лише на західній Україні, але люди були і з півдня, і з півночі, і навіть зі сходу.

Якби вернути час назад, я б знову туди пішов, безумовно. Але їхали ми на Майдан, аби змінити цю країну. А що сталося? Ми скинули одних злодіїв, негідників, поплічників Москви, а на їх місце прийшли такі ж, просто з іншими прізвиськами.

В той же час, повернувшись додому, побачив, що старі одіозні чиновники, хто звільнився, хто відпустку взяв, більшість поховали свої дорогі машини, перестали взятки брати, тобто, почали нарешті, хоча б, боятись. Вони боялись, що приїхали хлопці з Майдану і почнуться репресії. Звісно, так не сталося, адже ми не вміємо працювати їхніми методами і зараз вони вже знов перестали боятись... Але радує те, що Майдан пробудив багатьох людей. І, нехай, це не визволення України з тенет олігархічних кланів, але це ще один маленький крок до великого підйому духу нашого народу.

Пройде час і настане іще один такий вирішальний момент, і я сподіваюсь, що тоді більше українців будуть готові стояти за свою державу і врешті-решт, ми все таки виборемо своє право на життя у вільній, заможній Українській Державі.

Andrij Illjenko

město Kyjev, poslanec parlamentu Ukrajiny

Je potřeba porozumět tomu, co se stalo před Majdanem a proč k němu došlo. Vše začalo tím, že Janukovyčova politika se zcela cíleně snažila změnit Ukrajinu na ruskou kolonii, na loutku, ve které by kvetla korupce. Janukovyč se snažil vytvořit absolutní diktaturu, potlačit svobodu slova, prováděl represe oponentů. Symbolem totální korupce se stala jeho rezidence Mežyhirja. Nespokojenost ve společnosti postupně narůstala, vše začínalo mítinky a dalšími protestními akcemi – odehrál se daňový majdan (když protestovali střední podnikatelé), proběhl také jazykový majdan, když v roce 2012 Janukovyčova strana chtěla přijmout zákon, který nadřžoval ruštině a ukrajinštinu utiskoval. A pak začal ten Majdan, který nazýváme Revolucí důstojnosti. Začal tím, že tehdejší vláda odstoupila od podpisu dohody o vstupu Ukrajiny do EU, k čemuž mělo dojít na konci roku 2013 ve Vilniusu. Zpočátku ale nebylo vůbec jasné, že začíná revoluce. Byl jsem na Majdanu od samého začátku, kdy se lidé teprve začínali scházet, to bylo 21. listopadu večer. Ráno vláda oznámila, že nepodepíšeme dohodu s Evropskou unií, lidé se o tom začali bavit na internetu a domluvili se, že se ve-

čer sejdou na Majdanu. Nejdříve přišlo asi 50–100 lidí, nebyly tam ještě žádné stany. Později lidí přibývalo a večer jich už bylo několik tisíc. Tehdy se lidé jen sešli a vlastně ani nevěděli, co mají dělat. Nakonec se domluvili, že se nerozejdou, vždyť ještě zůstala naděje, že na summitu 27. listopadu Ukrajina dohodu přece jen podepíše. První masová akce se odehrála 24. listopadu, kdy v ulicích Kyjeva bylo tolik lidí, kolik se jich nesešlo od Oranžové revoluce. Několik set tisíc se jich shromáždilo u Ševčenkova parku a přes Chřeščatyk šli na Majdan. Politické strany postavily ještě jedno pódium na Evropském náměstí, a to už začínaly první potyčky s jednotkami Berkut a s milicí. To bylo 24. listopadu před Úřadem vlády. Byl jsem tam a poprvé jsem tam dostal obuškem do hlavy, proti demonstrantům použili také slzný plyn. A to byl také první den, kdy začali aktivisty zatýkat.

Pak jsme se dočkali 27. listopadu, kdy Janukovyč ve Vilniusu nic nepodepsal a s hanbou se vrátil na Ukrajinu.

Někdy k ránu, když tam bylo nejméně lidí, zasáhly jednotky Berkut. Ty záběry pak obletěly celý svět, bylo to šokující jako

„výbuch atomové bomby“. Pamatuji si, že když jsem to uviděl, pochopil jsem, že to je ten zlomový okamžik. Ještě jsme nevěděli, co bude dál, ale věděli jsme určitě, že nic nebude jako dřív. Ten sadismus, s jakým se odehrál zásah na Majdanu, vyvolal takovou bouři emocí, že nějaká dohoda se vskutku stala nedůležitou. Pochopili jsme, že začíná revoluce. Revoluce důstojnosti, kterou jsme začali poté, co zbili nevinné děti. Druhého dne, 30. listopadu, se na Mychajlivském náměstí začali poklidně scházet lidé. Na Majdanu v té době začínali stavět „novoroční strom“, jak říkal Janukovyč, a vše bylo ohrazeno.

Lidé byli rozhněvaní. 1. prosince, v neděli, se v Ševčenkově parku znovu sešli lidé. Takové množství lidí jsem viděl poprvé v životě, možná nás byl skoro milion. Zdálo se, že přišel celý Kyjev a že i hodně lidí přijelo odjinud. To „moře lidí“ směřovalo k Chřeščatyku a zdálo se, že s takovou silou už dnes Janukovyče nejen svrhne, ale i vyhraje. Ještě nebylo žádné pódium, jen nějaké auto s reproduktorem. Na Majdanu jsme neviděli žádné příslušníky milice – odešli, protože si uvědomili, že proti takovému davu nic nezmůžou.

Také jsme pochopili, že je čas obsadit nějakou budovu a zřítit v ní štáb. Já jsem spolu s několika dalšími poslanci a desítkou aktivistů zašel do Domu odborů, který byl potom v noci na 19. února vypálen. Bylo zamknuto, tak jsme vyrazili dveře s tím, že nám bylo jasné, že když Majdan prohraje, uvězní nás, ale ustoupit jsme už nemohli. Naproti nám přišel děda, který byl na vrátnici, a velmi emotivně nám vysvětloval, že nemáme právo to dělat, a já jsem mu jednoduše řekl: „Podívejte se z okna, co se tam děje.“ Potom nám mlčky vydal klíče.

Antimajdan je série mítinků na Ukrajině na podporu kurzu v té době vládní Strany regionů a Komunistické strany Ukrajiny. Převážně se Antimajdany odehrávaly v Kyjevě, centrálních a východních částech Ukrajiny. Účastníci Antimajdanu byli placeni, a mnozí z nich, jako např. státní zaměstnanci byli k účasti nuceni. Ideje Antimajdanu chyběly.

Účastníci Antimajdanu se často přicházeli na Euromajdan najíst. Při koncertu kapely Okean Elzy na Euromajdanu bylo vyhrazeno místo pro posluchače koncertu z Antimajdanu. Účastníci Euromajdanu přijímali lidi z Antimajdanu s jistou dávkou pochopení.

Слід розуміти передісторію та, власне, причини початку Майдану. А почалось все з того, що політика Януковича ціленаправлено намагалась перетворити Україну на російську колонію, на маріонетку, у якій би процвітала корупція. Він намагався створити повну диктатуру, знищити свободу слова, чинив репресії проти опонентів. Символом тотальної корупції стало його Межигір'я. Незадоволення в суспільстві постійно зростало, починалось все з мітингів та інших акцій протестів – був податковий майдан (коли виходили підприємці середнього класу), був мовний майдан, коли у 2012 році партія Януковича хотіла прийняти закон, котрий діяв в інтересах російської мови й утискав українську. І, нарешті почався той Майдан, який ми називаємо Революцією Гідності. Почався він з того, що тодішній уряд відмінив підписання угоди про вступ України в ЄС, запланований на кінець 2013 року у Вільнюсі і, спочатку, зовсім не було зрозуміло, що починається Революція.

Я був на Майдані з перших годин, коли лишень люди почали збиратись ввечері 21 листопада. Зранку уряд оголосив, що ми не підписуємо угоду з Євросоюзом, люди почали це обговорювати в Інтернеті і домовились на вечір вийти на Майдан. Перші, хто вийшов – це було 50–100 людей, не було ще ніяких наметів. Згодом людей більшало і під вечір було вже кілька тисяч людей. Тоді люди просто зібрались і толком не знали, що робити. Врешті, домовились не розходитись, адже ще залишалась надія, що 27 листопада, на саміті, Україна все ж підпише угоду. Перша масова акція сталася 24 листопада, на вулиці Києва вийшло

стільки людей, скільки не збиралось з часів Помаранчевої революції. Кілька сотень тисяч людей зібралось біля парку Шевченка і, через Хрещатик, пішли до Майдану. Політичні партії організували ще одну сцену на Європейській площі, тоді вже почались перші сутички з беркутом та міліцією. Це було 24 листопада під Кабінетом Міністрів. Я був там і тоді вперше отримав кийком по голові. Також проти мітингувальників застосовували сльозогінний газ. І це ж був перший день, коли почались арешти активістів.

Десь під ранок, коли була найменша кількість людей, відбулась зачистка «Беркутом». Ці кадри потім облетіли весь світ. Це був шок і «вибух атомної бомби». Я пам'ятаю себе, коли це побачив, і зрозумів, що це переломний момент. Ми ще не знали, як далі буде, але зали точно, що так, як було до того, більше не буде ніколи. Той садизм, з яким відбулась зачистка Майдану, викликав таку бурю емоцій, що Асоціація, якісь угоди, насправді, вже стали неважливими. Стало зрозуміло, що починається Революція. Революція Гідності, яку зачепили після побиття невинних дітей. На наступний день, 30 листопада, на Михайлівській площі почали стихійно збиратись люди. На Майдані в той час почали монтувати «новорічну йолку», як казав Янукович, загородивши там все.

Настрої у людей були рішучі. 1 грудня, в неділю, у парку Шевченка знову зібрались люди і таку кількість людей я бачив

Андрій ІЛЛЕНКО,
м. Київ, народний депутат України

вперше в житті. Мабуть, нас було близько мільйона. Здавалось, що вийшов весь Київ та ще багато людей приїхало. Це «людське море» прямувало у бік Хрещатику і здавалось, що з такою силою ми вже сьогодні скинемо Януковича і сьогодні ж ми переможемо. Ще не було сцени, лише якась машина з озвучкою. На Майдані ми не побачили жодного працівника міліції – вони пішли, бо розуміли, що проти такого натовпу вони нічого не здатні зробити. Тоді вже стало зрозуміло, що пора займатися якусь будівлю і облаштовувати штаб. Я, разом з кількома іншими депутатами та десятком активістів, тоді зайшли у Будинок Профспілок, який був потім спалений в ніч на 19 лютого. Він був закритий, ми виламали двері, розуміючи, що якщо Майдан програє, нас посадять за ґрати, очевидно і без варіантів, але відступати вже нема куди. Нас зустрів дідусь вахтер, який дуже емоційно почав нам пояснювати, що ми не маємо права так робити. Тоді я просто сказав йому: «Вигляньте у вікно, що там відбувається». Після чого він мовчки віддав нам ключі й ми одразу організували роботу в Будинку профспілок. Телефонний зв'язок на той час був дуже слабкий, адже його вже глушила влада. Мені додзвонився хтось із друзів і повідомив, що вони вже зайняли приміщення Київради і там облаштовуються. Тоді я вже був впевнений, що сьогодні ж, до вечора, ми захопимо і Банкову, і Кабмін – сьогодні ми візьмемо владу. Це був такий «ейфоричний день». Вона потім пройшла, звісно, та ейфорія.

My jsme hned začali vše organizovat. Telefonické spojení v té době bylo velmi špatné, protože ho už narušovala vláda. Dovolal se mi někdo z přátel a oznámil mi, že už obsadili magistrát a zařizují se tam, a tak jsem si byl jistý, že ještě do dnešního večera obsadíme Bankovní ulici i Úřad vlády, že dnes převezmeme moc. Byl to takový den plný euforie. Ona nás ta euforie potom samozřejmě přešla.

V Domě odborů jsem se snažil zřídit štáb, už jsme přemýšleli o stanech, plánovali jsme, kam lidi umístíme, kde budou jíst, kde spát, kam se budou vyvážet odpady, jak zorganizujeme lékařská stanoviště a já jsem tenkrát pochopil, jak velkou roli má během revoluce týlové zabezpečení. A tady si vzpomínám, že mi začaly přicházet zprávy, že na Bankovní ulici začal závažný střet, bitva. Vzal jsem s sebou asi 15 mužů a přes obrovský dav lidí jsme se tam snažili dostat.

Když jsme tam dorazili, Instytutská ulice byla úplně přečpaná lidmi, ani jsme přesně nevěděli, co se děje, přes všechen ten dým z dýmovnic. Páchl tam plyn a všude byl chaos. Bankovní ulice je velmi úzká a dým tam zůstal velmi dlouho. Šli jsme a uviděli, jak nám naproti běží asi čtyři desítky lidí v plynových maskách. Minuli jsme Dům spisovatelů a uvědomili jsme si, že se na nás, jako v nějakém filmu, valí horda příslušníků jednotek Berkut s obuškami a nadávkami. Na takovou situaci jsme nebyli vůbec připraveni, semkli jsme se dohromady a začali jsme křičet: „My jsme poslanci!“, někdo zase: „My jsme novináři!“ Berkuti se zastavili doslova jen na sekundu a začali nás mlátit. Jediné, co nás zachránilo, bylo to, že jsme měli lehké neprůstřelné vesty a že chlapci byli silní, a tak se nám podaři-

lo ustoupit. Opravdu nás pořádně zmlátili, jeden z našich poslanců – Andrij Miščenko – měl rozbitou hlavu, trefili ho kamenem. Mnoho lidí bylo silně zmlácených. Po tomto dnu jsme pochopili, že rychlé vítězství nenastane a že nás čeká dlouhá „poziční válka“.

Majdan začal procházet různými fázemi: kolosální vzestup na začátku přecházel v pád. V některých okamžicích bylo lidí velmi málo, a to představovalo obrovské nebezpečí, že by Majdan snadno rozeznali. Navíc bylo období zimních svátků. Nicméně, když se snažili Majdan rozpustit, rozkřiklo se to a velmi rychle se sešlo ohromné množství lidí.

Měli jsme harmonogram služeb na Majdanu. Vzpomínám si na okamžik, kdy mne odvezli domů, abych se převlékl a odpočínul si, a už mi zase telefonovali a říkali: „Andreji, vrať se, začalo to.“ Spěchali jsme na Majdan a viděli jsme, že se jednotky Berkut přesunuly na křižovatku Instytutské ulice a už se chystají na Chreščatyk. Už byli u pódia na Majdanu, odstranili několik barikád a část stanů a z nějakého důvodu se zastavili. Šel jsem tam se svým poslaneckým průkazem a snažil jsem se zjistit, jaká je situace, a najednou, na povel, pokračovali v útoku, mlátili obuškami všechny, kteří jim stáli v cestě. Také mne napadli a teprve když jsme odešli, všiml jsem si, že mám celou hlavu od krve. Vzpomínám si, že mi na Majdanu ránu zavázali a až v nemocnici mi to zašili. Doufali, že Majdan ukončí trocha krve, ale když viděli, že se lidé jejich obušků nebojí, ustoupili. V noci se sešlo mnohem více lidí a nakonec se jim útok nezdařil.

Nejtragičtějšími událostmi, nejhoršími dny byly 18., 19. a 20. únor na Instytutské

ulici. Tehdy zemřela Nebeská setnina. To v Kyjevě došlo ke skutečné válce.

Čím to všechno začalo? 18. února měl zasedat parlament a jednat o změně Ústavy Ukrajiny, čímž bychom se vrátili zpět k Ústavě, již v roce 2010 změnil Janukovyč. Když se dostal k moci, prostřednictvím rozhodnutí soudu, nezákonně a manipulativně změnil parlamentně-prezidentskou republiku na prezidentsko-parlamentní. A vyvstala otázka, zda by se Ukrajina nemohla vrátit k parlamentně-prezidentské republice, aby se alespoň trochu zmírnilo napětí. Zdálo se, že s tím poslanci Strany regionů souhlasí. Ráno 18. února vyšel z Majdanu dav lidí na mírovou akci k Parlamentu Ukrajiny, aby pobídl poslance k hlasování. Celý tento park (ukazuje na Marijinskýj park, pozn. aut.) byl Antimajdan, tituškové, kriminální živly...

Pamatuji si, že my poslanci, jsme šli do parlamentu, kde už byli poslanci Strany regionů. Řekli nám však, že se nic měnit nechystají. Takže jsme odešli s prázdnou, nikdo nehodlal nic měnit...a lidé se shromáždili...

K prvním potyčkám jednotek Berkut s účastníky Majdanu došlo u památníku generála Vatutina. Postupně se rozšířily po celém obvodu. V tu dobu, když jednotky Berkut začaly útočit na lidi, jsem vycházel z parlamentu, takže si přesně pamatuji, jak vše proběhlo - nejdřív šla řada jednotek Berkut, která smetla všechno, co jí stálo v cestě. Nezastavovala, šla dále, za nimi šli tituškové, kteří ty, které zmlátili příslušníci Berkutu, prostě dorazili. Byl tam absolutní chaos, křik, krev, peklo.

V tu chvíli mi telefonoval bratr a říkal, že ho zadrželi, že už je v jednom z antonů.

У Будинку профспілок я займався облаштуванням штабу, ми вже думали про намети, планували, де людей розселяти, де вони будуть їсти, спати, куди вивозити сміття, як облаштовувати медпункти і я тоді зрозумів, якою важливою є господарська робота під час революції. І тут, пригадую, мені починають приходити якісь повідомлення, що на Банковій почалось серйозне протистояння, бійка. Я беру з собою близько 15 хлопців і ми через величезний натовп людей намагаємось добратись до Банкової. Коли ми прийшли, вулиця Інститутська була вщент заповнена людьми, не до кінця було зрозуміло, що відбувається, скрізь дим від димових шашок, смерділо газом і було все дуже хаотично. Банкова вулиця вузька і дим там стояв дуже довго, ми ідемо і бачимо, що нам на зустріч біжить 40-50 чоловік у масках. Ми дійшли, орієнтовно, за Будинком письменника і тут ми розуміємо, що на нас, як у фільмі якомусь, з дубінками, з матами, просто летить орда беркутівців. А ми не зовсім готові були до такої ситуації, згуртовуємося в коло і починаємо кричати, хто: «Ми депутати!», хто: «Ми журналісти!»... Вони зупинились буквально на секунду, а далі запах і почали нас гамселити. Єдине, що врятувало, що ми на той момент мали легкі бронежилети і хлопці були міцні, і ми зуміли організовано відступити. Нас тоді добряче побили, один з наших народних депутатів – Андрій Міщенко, мав розбиту голову – у нього каменем попали. Багато людей тоді було сильно побитих. Власне, після цього дня стало зрозумілим, що швидкої перемоги не буде і нас чекає довга «позиційна війна».

Майдан почав проходити різні фази: колосальний різкий підйом на початку змінювався спадом. Були моменти, коли людей було дуже мало і це була величезна небезпека, що його можуть легко зачистити. Це, особливо, був період зимових свят. Тим не менше, коли Майдан намагались зачистити, кидався клич і дуже швидко збирались велика кількість людей.

У нас був календар чергувань на Майдані. Пригадую момент, коли мене відправили додому, переодягнутись, відпочити, і раптом мені телефонують: «Андрію, повертайся, тут почалось». Ми поспішили на Майдан і бачимо, що «Беркут» уже перенісся на перехрестя Інститутської й уже спускається на Хрещатик. Вони уже біля сцени Майдану, зняли кілька барикад та частину наметів і чомусь спинились. Я підійшов туди, намагався в'янути ситуацію з посвідченням народного депутата і раптом, під команду, вони продовжили наступ, б'ючи дубінками всіх, хто стоїть у них на дорозі. Мені теж перепало і вже коли ми відійшли, я помітив, що у мене ціла голова мокра від крові. Я пам'ятаю, що на Майдані мені зробили перев'язку, а вже в лікарні наклали кілька швів. Тобто, тоді вони сподівались закінчити Майдан «малою кров'ю», але побачили, що так не вийде, що людей не лякають їх дубінки і тоді вони відступили. Вночі почало з'їжджатись все більше людей і в результаті цей штурм виявився невдалим.

Найтрагічніші події, найстрашніші дні – це 18, 19, 20 лютого на Інститутській, коли загинула Небесна Сотня. Це була реальна війна в Києві. З чого все почалось. З того, що 18 мало відбутися засі-

дання Верховної Ради, стояло питання про внесення змін до Конституції України, тобто повернення тої Конституції, яку у 2010 році змінив Янукович. Прийшовши до влади, він, через рішення суду, незаконно, маніпулятивно змінив парламентсько-президентську республіку на президентсько-парламентську. І стояло питання, аби хоч трохи зняти напругу, повернути в Україні парламентсько-президентську республіку. І «регіонали» наче б погодились. Але на ранок, 18 лютого, під Верховну Раду України з Майдану пішов натовп людей на мирну акцію, аби підштовхнути депутатів на голосування. Весь цей парк (показує Маріїнський парк) – це був Антимайдан – тітушки, кримінальні авторитети...

Я пам'ятаю, що ми, як народні депутати, зайшли у Верховну Раду, де вже були «регіонали». Вони нам сказали, що нічого змінювати не збираються. Тобто, ми лишились ні з чим, ніхто нічого міняти не збирався...і люди зібрались...

Перші сутички беркуту з майданівцями почались біля пам'ятника генералу Ватутіну. Поступово вони почались по всьому периметру. Беркут почав наступати на людей, я вже на той час вийшов з Ради, тому чітко пам'ятаю, як все відбувалось – спочатку йде лава беркуту, яка зминає все на своєму шляху, але не зупиняючись, іде далі, за ними ішли тітушки, які людей, яких збивали з ніг беркутівці, просто добивали. Це був абсолютний хаос, крики, кров, пекло. У цей час телефонує мій брат і каже, що його затримали і він уже був у одному з автозаків, в який вантажили людей. Вже потім він мені розповідав, як усе було – в парку, де спецпідрозділ «Беркут» також наступав,

Až potom mi vyprávěl, jak se to všechno odehrálo – nacházel se v parku, kde Berkut také útočil a házel kameny a lidé na to obdobně reagovali. Když můj bratr odešel na toaletu, Berkut postoupil, „přední linie“ se změnila, a tak se stalo, že když bratr z toalety vyšel, ocitl se v týlu Berkutu. Samozřejmě, že ho také zmlátili a posadili do antonu. V té době jsem byl v Domě důstojníků a bylo mi jasné, že musím projít peklem, abych se k němu dostal – přes Antimajdan. Vzal jsem své přátele, byli to také poslanci naší strany - Mochnyk, Helevej, Holovko, Osuchovskij - a vydali jsme se na cestu.

Opravdu to bylo jako obraz pekla, mlátili lidi, všichni plakali, křičeli. A vzpomínám si, jak nějaká žena začala křičet rusky: „Podívejte se, to je Mochnyk! Fašisti na Antimajdanu!“ a oni všichni se na nás začali obracet s noži a obušky a já jsem si řekl: „Andreji, hlavně se neotáčej.“ Svěsili jsme hlavy a šli dále, oni se otáčeli, ale nic nám neudělali. Měli jsme štěstí a prošli jsme. Podařilo se nám tak vytáhnout nejen mého bratra Pylypa, ale také další chlapce, kteří tam byli. Jeden chlapec byl bosý. Vzali jsme jej s sebou, abychom mu dali nějaké boty. Věděli jsme, že musíme okamžitě opustit vládní čtvrt, jinak bychom nemuseli zůstat naživu. Naše děvčata z centrálního sekretariátu jsme tam také potkali. Most byl zatrasený, šli jsme nějakými krkolomnými cestičkami v parku a vyšli u oblouku Družby národů, u filharmonie. Pak jsme pokračovali dál, řekl jsem děvčatům a raněným, aby se vydali přes čtvrt Podil ven z centra města.

My jsme se vrátili na Majdan, objevili jsme se někde u kostela. Vzpomínám si, jak jsme stáli a z Evropského náměstí se

valil černý mrak jednotek Berkut a od Evropského náměstí až k Mychajlivské ulici se zvedali zranění demonstranti. Zašli jsme do Domu odborů. Atmosféra byla velmi napjatá. Byla to nejtěžší noc na Majdanu, když se příslušníci Berkutu dostali až pod pódium. Jel jsem odtud až nad ránem, když přijelo několik autobusů, aby nás vystřídali. Tenkrát Majdan „visel na vlásku“ a jakoby z vyšší moci přišlo, že tenkrát proti Majdanu nezasáhli.

Osmnáctého zemřelo v parku mnoho lidí, Nejtragičtějším dnem byl ovšem 20. únor, střelba na Instytutské ulici. To byla noční můra. 20. únor se stal krvavou tečkou za Janukovyčovou vládou. Doslova nás topil v krvi.

Pro nás byl Janukovyč vždy nepřítelem, celá jeho Strana regionů byla loutkou Moskvy a my jsme věděli, že ho musíme okamžitě zbavit moci. Pro mne je Majdan v prvé řadě národně osvobozenecská revoluce. Mohu říct, že Majdan měl tři složky - národní revoluce, vždyť konečně Ukrajina, jako nezávislý stát, povstala a nenechala se prodat Janukovyčem Moskvě. Druhá složka je sociální - revoluce proti korupci a oligarchům, a třetí – to jsou lidská práva. Proto je to Revoluce důstojnosti, protože lidé za ni vyšli bojovat.

Majdan byl silný i proto, že sjednocoval různé lidi. Ideje se lišily, ale našli jsme mezi sebou shodu v základních myšlenkách – Ukrajina jako nezávislý stát, směřování do Evropy, sociální spravedlnost a lidská důstojnost.

My, jako politici, jsme Majdanu dali všechno, co jsme mohli. Devatenáct z nás položilo svůj život. Asi v půlce Majdanu jsme počítali, kolik trestných řízení proti

nám tato vláda zahájila, ale pak jsme toho nechali. Pochopili jsme, že buď Majdan vyhraje, nebo nás všechny zavřou, a to v tom lepším případě. Víím, že řešili, jak nás fyzicky zlikvidovat, jak zatknout všechny opoziční poslance přímo v parlamentu – scénáře byly různé.

První asociace, vzpomínky na Majdan po třech letech, to jsou davy nadšených rozhodných lidí, kteří ukázali, že Ukrajinci jsou schopni sjednotit se pro jednu ideu.

Mám i smutné vzpomínky. To jsou vzpomínky na přátele, kteří na Majdanu padli. Ale Majdan neskončil, přerostl do ruské agrese, ve válku a v této válce už opět musíme zažívat ztráty. Duch i podstata Majdanu se projevuje v současné době ve válce. Válka proti moskevským okupantům za nezávislost Ukrajiny stále trvá.

Změnilo se svědomí lidí. V hlavách Ukrajinců proběhlo doslova zemětřesení. Lidé si začali více věřit a spoléhat se na sebe, pochopili, že všechno je v jejich rukách. Se současnou vládou je společnost znovu nespokojená. Mnoho z požadavků Majdanu nebylo splněno, ale je důležité, že nikdo z těch opravdových účastníků Majdanu neřekne, že to vše bylo zbytečné.

Že Majdan nic nezměnil, to může říct jen člověk, který na Majdanu nikdy nebyl a nic pro něj neudělal.

Automajdan – mobilní jednotka Euromajdanu, skládající se z nezávislých motoristů. Vznikl 30. listopadu 2013. Jeho členové tvořili mírnou nebojovnou opozici vůči orgánům vlády a hlídkovali v ulicích, blokovali administrativní budovy a byty členů režimu, doprovázeli a evakuovali aktivisty do bezpečí či na ošetření, zajišťovali dovoz dřeva, jídla apod.

K jejich činnostem patřilo např. pronásledování a neutralizace zločinců, kteří spolupracovali s vládními orgány (lov titušok).

Účinnost akcí kolon motoristů Automajdanu přinutila Jankovyčův režim schválit opatření, kterými byl zakázán pohyb více než pěti vozidel za sebou. V reakci na to se na zadních náraznících a sklech automobilů začaly hromadně objevovat ironické nápisy: „Nejed' za mnou, jsem pátý!“.

2013/12/15 10:03

кидав каміння, люди, відповідно, відповідали тим же. Коли мій брат відійшов в туалет, «беркути» продовжували наступ і «лінія фронту» змінилась. От і вийшло, що коли він з туалету вийшов – опинився вже в тилу беркутівців. Його, звісно, теж побили і затримали, і посадили в автозак. А я в той момент знаходився десь в районі Будинку офіцерів. І я розумію, що аби до нього пройти, мені потрібно перейти через оце пекло – через Антимайдан. Я беру своїх друзів, а це були також депутати – Андрій Мохник, Олег Гелевей, Михайло Головка, Олег Осуховський і ми вурушили. Це була дійсно картина пекла – людей били, всі плакали, кричали. І я пам'ятаю, що якась жінка починає кричати: «Смотрите, это же Мохнык! Фашисты на Антимайдане!». І вони всі з ножами, дубінками починають обертатись на нас і я тоді сказав: «Андрію, головне не обертайся». І ми опустили голови і йшли далі, а вони обернулись, але нічого не зробили. Так нам пощастило і ми пройшли. Нам тоді вдалось витягнути не лише мого брата Пилипа, але й ще хлопців, які там були. Один хлопець був босий. І ми забрали його з собою, аби дати йому щось взутись. Ми розуміли, що нам терміново потрібно виходити з урядового кварталу, адже якщо б ми там залишились, то могли б просто не вижити. Наших дівчат, з центрального секретаріату, також ми зустріли там. Міст був перекритий, ми ішли якимись ярами і вийшли до арки «Дружби народів», до філармонії. Потім ми дійшли до Андріївського узвозу і тоді дівчатам та пораненим я сказав, аби вони через Поділ вибирались з центру міста.

А ми вернулись на Майдан, вийшовши десь в районі костелу. Пам'ятаю, що ми

стоїмо, з Європейської площі уже суне чорна хмара беркутівців, а по Європейській площі до Михайлівської піднімаються уже поранені майданівці. Ми зайшли в Будинок профспілок. Атмосфера була вже дуже напруженою. Це була найважча ніч на Майдані, коли «Беркут» уже під сценою стояв. Я поїхав звідти вже під ранок, коли прибуло кілька автобусів нових людей на підтримку.

Тоді Майдан «висів на волосині» і це було просто якесь втручання вищих сил, що вони тоді не зачистили Майдан. Найтрагічнішим, звісно, було 20-те лютого, власне, розстріл.

18 лютого багато людей в основному загинуло в парку, а 20 – на Інститутській була стрілянина. Це був наче страшний сон. 20 лютого просто поставило жирну крапку у владі Януковича. Він був просто «по лікті в крові».

Для нас, Янукович завжди був ворогом. Вся його Партія регіонів була маріонеткою Москви і ми розуміли, що його необхідно викидати з влади. Для мене Майдан – це, в першу чергу, національно-визвольна революція. Можу сказати, що Майдан мав три складові – це національна революція, адже, нарешті Україна, як незалежна держава, встала на своїй бороні й не дала Януковичу остаточно продати її Москві. Друга складова – соціальна, як революція проти корупції й олігархії, і третя – це людські права, тому й Революція Гідності, бо люди вийшли відстоювати свою гідність.

Майдан тому і був сильним, що об'єднував різних людей. Ідеї були різні, але ми знаходили між собою консенсус у базових поняттях – Україна, як незалежна

держава, європейський вибір, соціальна справедливість та людська гідність.

Ми, як політики, все, що могли Майдану віддати – віддали, наші 19 побратимів віддали своє життя. В якийсь день, десь на середині ми, рахуючи, скільки кримінальних справ ця влада на нас відкрила, збились з рахунку... І тоді ми розуміли вже, що або Майдан переможе, або нас всіх засадять за ґрати і це ще в кращому разі. Я знаю, що вони розглядали план фізичної розправи, розглядали план заарештувати всіх депутатів-опозиціонерів безпосередньо у Верховній Раді – сценарії були різні.

Перші асоціації, згадки з Майдану після трьох років – це натовпи натхненних рішучих людей, які показали, що українці здатні об'єднуватись заради єдиної ідеї.

Є й сумні згадки – це спогади за нашими побратимами, які загинули на Майдані. Але Майдан не просто закінчився, він переріс у російську агресію, війну, в якій ми знову змушені переживати втрати. Дух і суть Майдану зараз на війні. Війна за незалежність України проти московської окупації триває.

Помінялась свідомість людей. Відбулись, буквально, «тектонічні злами» у головах українців. Люди стали більше вірити у власні сили та покладатись на себе, зрозуміли, що все в їхніх руках. Нинішньою владою знову ж суспільство незадоволене. Багато чого не зроблено із вимог Майдану, але що важливо, то це, що ніхто вже нині не скаже зі справжніх майданівців, що це все було намарне.

Що Майдан нічого не змінив, може сказати лише людина, яка на Майдані ніколи не була і нічого для нього не робила.

o. Ivan Sydor

město Kyjev, kněz chrámu Sofie Kyjevské

Stalo se to v roce 2013. Určitě víte, že Majdan začal na konci listopadu, konkrétně 30., když zmlátili studenty. Tehdy jsem se ho ještě neúčastnil, protože protestovali převážně studenti a protesty byly v mnohem menším měřítku. Majdan oficiálně začal 21. listopadu, na svatého Michala, ale právě v noci na 30. listopadu, když zbili studenty, přiběhli demonstranti k chrámu sv. Michala⁽³⁾ a mniši jim otevřeli bránu. Od té doby se chrám aktivně na akci podílel a pomáhal protestujícím na Majdanu – poskytoval pomoc lidem, kteří potřebovali ochranu, jídlo, teplo a vůbec pozornost. Lidé zjistili, že církev je s nimi, a bylo pro ně snazší hájit svůj názor a přání stát se evropským státem a národem.

Ale už velice brzy, 11. prosince 2013 (je to snadné si zapamatovat – 11. 12. 13), se stalo to, co nikdo nečekal – bylo naplánováno vyklizení Majdanu. Venku bylo velmi chladno, demonstrantů bylo málo, a proto se zdálo snazší náměstí vyklidit pomocí speciálních jednotek Berkut. V temné noci, asi v jednu hodinu, vše začalo. Kyjev spal, bylo pozdě, zima, a mně začali telefonovat lidé z různých zemí. Často o tom mluvím, protože mě velice zajímá, odkud věděli, že vyklízejí Majdan. Nejspíš se to dozvěděli z nějakého přímého přenosu, protože mi volali jak z USA, tak z Evropy, a dokonce i z Austrálie a říkali: „Zavolejte někomu a řekněte, že je nutné zvonit na poplach. Musí se zvonit, protože vyklízejí Majdan. Tehdy, v roce 2013, jsem byl ještě zvoníkem a měl jsem u sebe klíče od zvonice.

Kdekdo se ptá, kde vzali cizinci mé číslo. Na to odpovídám, že tehdy i nyní jsem správcem webových stránek kláštera, kde je uvedeno i mé telefonní číslo. A hned, po pátém nebo šestém telefonátu, jsem pochopil, že nejde o žert a že musím jednat. Vzal jsem Andrije, svého spolužáka z vysoké, a běželi jsme zvonit.

V klášteře je nutné před tím, než se člověk do něčeho pustí, mít svolení představeného kláštera. Proto jsem v jednu v noci zavolal arcibiskupu Ahapitovi a poprosil ho o souhlas se zvoněním na poplach. Představený nám svolení dal. A asi od půl druhé do pěti do rána jsme zvonili bez přestávky. Napřed jsme vzbudili naše studenty, kteří žili v areálu kláštera. Nevěděli, co se děje, proč v noci zvoní zvony, protože v noci nikdy nezvoní, pouze o Velikonocích. Část studentů vystoupila na zvonici, část zůstala v areálu, jiní vyšli na Mychajlivské náměstí, kde se už začali shromažďovat lidé. Ti, co byli na zvonici, nám pomáhali. Střídali jsme se s nimi, protože zvonění je fyzicky náročné. Je to velice těžké, bez přestávky to jde vydržet 15-20 minut, ale ne tři hodiny.

Proto s pomocí studentů duchovní akademie, která se nachází v areálu kláštera, jsme mohli až do rána zvonit na poplach. Lidé, kteří to viděli v přímém přenosu, slyšeli, že zvoní zvony v chrámu sv. Michala, a to posílilo jejich bojového ducha. Mnozí běželi nebo jeli na Majdan. Taxikáři, kteří je tam vezli, dokonce nechtěli peníze za odvoz. Zvonili jsme do pěti do rána a pak jsme se rozhodli jít se podívat, co se na Majdanu

děje, protože jsme netušili, jestli zvonění mělo smysl. Šli jsme dolů po Mychajlivské ulici, pár set metrů, a uviděli jsme obrovské množství lidí a aut a také spoustu příslušníků Berkutu, kteří nastupovali do svých autobusů a odjížděli za pokřiků „Hanba!“ a „Sláva Ukrajině!“. Panovalo celonárodní nadšení, protože Majdan vydržel. Dá se říct, že zvonění zapůsobilo na genetické úrovni, protože dřív se zvony používaly při požáru nebo při útoku nepřátel.

Náš seminář je vzdělávací zařízení uzavřeného typu, kde rektor a další zodpovídají za studenty. Radili jsme jim nechodit na Majdan kvůli jejich vlastní bezpečnosti (aby například nedostali obuškem po hlavě). Ale studenti mají horkou krev, a tak si stejně našli cestičku - v noci chodili na Majdan a pomáhali tam.

Kolik lidí přicházelo do kláštera a do stanového městečka? Docela hodně, protože tam bylo vše nezbytné: léky, jídlo, teplý čaj, internet a ještě mnoho jiného. Byly dokonce takové případy, že se v chrámu prováděly lékařské operace, protože když 18., 19. a 20. února postříleli Nebeskou setninu, tak byl zablokovaný příjezd do kláštera a nemohly tak přijíždět žádné automobily, ani sanitky.

Byli zde lékaři ze všech kyjevských nemocnic. Záchranka nemohla jeden dva dny dojet k Michalovi. Dokonce nepouštěli auta, která měla odvézt mrtvé. Museli jsme je skládat za kolejemí, aby se nešířila panika. A skutečně jsme se nebáli, protože všichni byli v šoku. Až za několik dní jsme si uvědomili, že všichni ti mladí chlapci položili život za svobodný a nezávislý evropský stát. A také se objevilo určité rozčarování, protože prolili krev za život a vládu, jejíž členové přišli s čistým štítem, dá se říct.

(3) V originále: Михайлівський Золотоверхий монастир

Це сталося 2013 року. Ви знаєте, що Майдан розпочався в кінці листопада, 30-го числа, а саме, коли побили студентів. Ще тоді я не брав у ньому участі, адже тоді виходили переважно студенти і акція протесту була менша за масштабністю. Загалом, Майдан офіційно розпочався 21 листопада, на свято Михаїла, але саме в ніч на 30-те сталося побиття студентів, протестувальники прибігли під Михайлівський храм (Михайлівський Золотоверхий монастир), монахи відчинили їм ворота і відтоді храм брав активну участь і допомагав активістам Майдану: надавав допомогу людям, які потребували захисту, їжі, тепла і взагалі уваги, тому що люди побачили, що церква з ними, і їм стало легше відстоювати свою думку і своє бажання стати європейською державою, нацією.

Але вже дуже скоро, 11 грудня 2013 року (дуже легко запам'ятати – 11 числа, 12 місяця, 13 року) сталося те, чого ніхто не очікував – планувалася зачистка Майдану. Надворі було дуже холодно, людей було мало, тому здавалося легшим все зачистити за допомогою спецпризначенців «Беркут». І, відповідно, темної ночі, десь о першій годині, почалося. Київ спав, це була пізня ніч, зима, і до мене на телефон почали телефонувати люди з різних країн. Я про це часто говорю, тому що мені дуже цікаво, звідки вони знали, що проводиться зачистка. Напевно була якась пряма трансляція, адже мені телефонували і з США, і з країн Європи, і навіть Австралії і казали: «Подзвоніть комусь і скажіть, що треба бити в дзвони. Треба бити в дзвони, бо зачищають Майдан». Так сталося, що тоді, 2013-го, я був ще дзвонарем і ключі від дзвіниці були в мене.

Багато хто запитує, де взяли іноземцям номер телефону і я кажу, що я і тоді, і зараз адмініструю Інтернет сторінку монастиря, на якому вказаний мій номер телефону. І, одразу ж, після п'ятого чи то шостого дзвінка, я зрозумів, що потрібно діяти, тому що перший дзвінок я був схильний сприйняти як жарт. Ну, і після п'ятого дзвінка, я взяв свого однокурсника Андрія і ми побігли бити в дзвони. Оскільки це монастир, то перед тим, як щось робити, потрібно брати дозвіл у намісника монастиря. Я зателефонував до архієпископа Агапіта (намісника) о першій ночі і попросив, щоб він дав добро бити в дзвони. Він дозволив. І десь з пів другої до п'ятої ранку ми били в дзвони, безперестанно, і, спочатку, ми розбудили наших студентів, які живуть тут, на території. Вони не знали, що відбувається, чому це вночі дзвони дзвонять, бо вночі ніколи в дзвони не б'ють, тільки на Пасху. Частина студентів піднялась на дзвіницю, частина була на території, інші вийшли на Михайлівську площу де вже також збиралися люди. Ті, що були на дзвіниці, допомагали нам, ми з ними мінялися, тому що бити в дзвони важко. Фізично це дуже важко, і без зупину це можна робити 15-20 хв, а не три години.

Тому, за допомогою студентів духовної академії, яка знаходиться на території монастиря, ми змогли отак до ранку, тримати такий от собі набат. Люди, які дивились це в прямому ефірі, почули,

що дзвонять дзвони Михайлівського, і це підняло їм дух. Багато з них побігли і поїхали на Майдан. І навіть таксиста, які везли людей туди, не брали з них грошей за поїздку. Ми дзвонили до п'ятої ранку і потім вирішили піти подивитися, що ж там відбувається, тому що ми не знали чи дало це якийсь результат чи ні. Спустившись по Михайлівській вулиці, буквально кількесот метрів, ми побачили величезну кількість людей та автомобілів, а також багатьох співробітників «Беркуту», які сідали в свої автобуси і їхали геть під крики «Ганьба!» та «Слава Україні!». Це було всенародне піднесення, тому що Майдан вистояв. Можна сказати, що на генетичному рівні спрацювало якесь відчуття, адже раніше дзвони використовували при пожежі чи то нападі ворогів.

Наша семінарія є закладом закритого типу, де ректор і всі інші несуть відповідальність за студентів. Їм радилося не відвідувати Майдан, задля безпеки (щоб не отримати кийком по голові, наприклад). Але студенти – це молода гаряча кров і все одно вони вночі ходили, допомагали, знаходили шляхи.

«Скільки людей приходило до монастиря? До наметового містечка?» Доволі багато, тому що там було все необхідне: ліки, їжа, теплий чай, Інтернет і багато-багато іншого. Були навіть такі випадки, що в трапезному храмі проводили операції, тому що коли був розстріл Невесної Сотні 18-го, 19-го, 20-го лютого,

A dodnes nenastaly žádné podstatné změny. Možná se dokonce od té doby žije ještě hůř, kvůli válce na Východě, která také vyvolává mnoho otázek. Mým úkolem jako představitele duchovenstva je samozřejmě modlit se, aby ta válka co nejdříve skončila a aby neumírali naši nejlepší synové a dcery a aby Ukrajina získala zpět své území, které jí náleželo před ruskou okupací. Vždyť jinak než válka, anexe a okupace se to nazvat nedá.

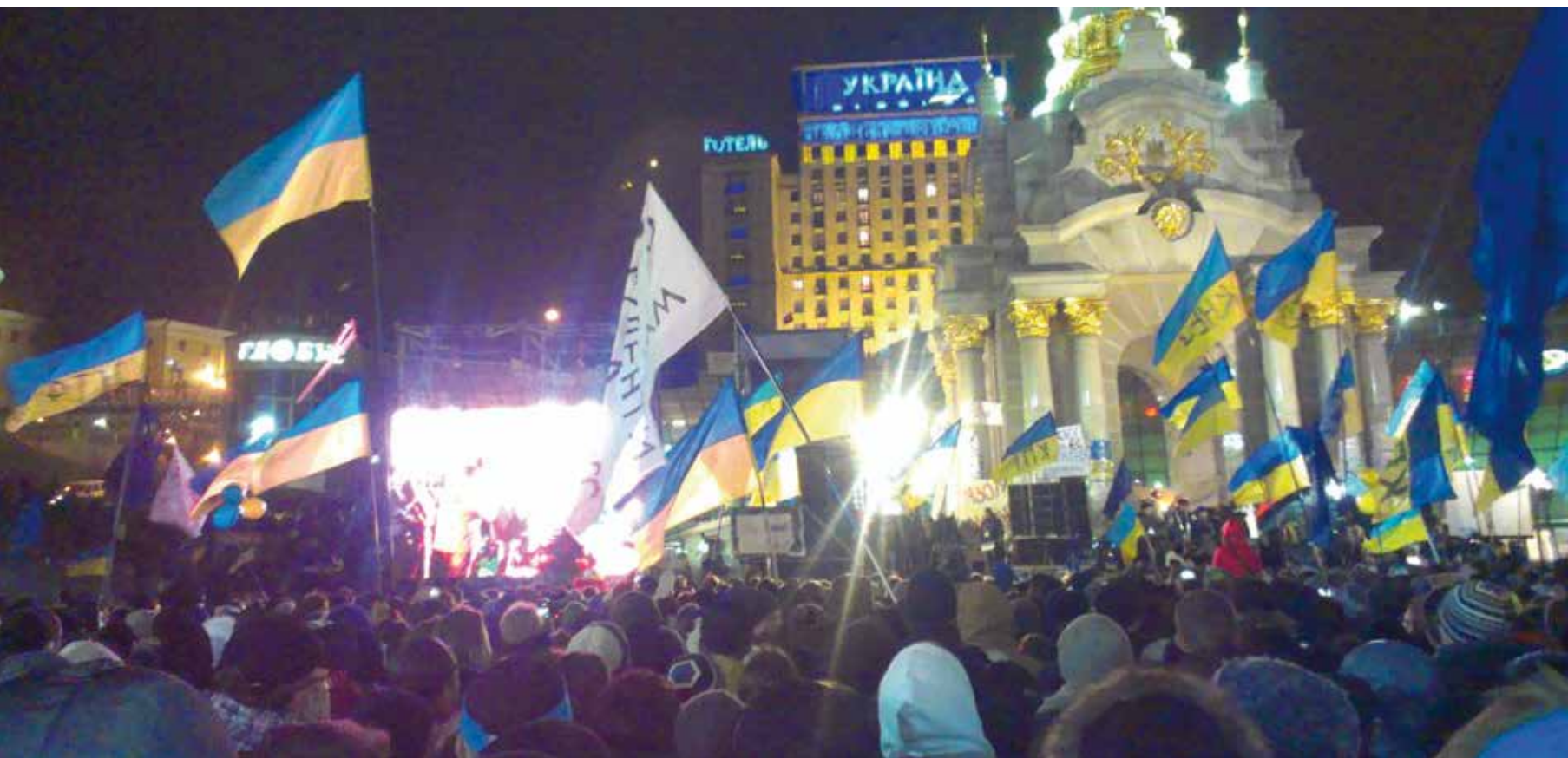
Můžu říct, že tehdy v Kyjevě byly dva Majdany. Majdan a Antimajdan. Majdan, který vznikl spontánně, byl na náměstí Nezávislosti. Nebylo by možné zaplatit takové množství lidí. Nebyli tam ani bezdomovci, ani alkoholici. Vůbec tam panoval zákaz pití alkoholu. Jediné, co jsem viděl, bylo

šampaňské na Nový rok. Bylo tam mnoho lidí různých národností a vyznání. Bylo to místo, kde bohatý dával chudému a chudý stejně mohl dát bohatému. Byl to ideální model soužití, který trval několik měsíců.

A Antimajdan se konal v Mariánském parku u parlamentu. Tam byli lidé, kterým se říkalo „tituškové“, bylo vidět, že jsou podnapilí. Naopak na Majdanu se nacházela opravdová inteligence. Byli tam lidé různých národností, o čemž svědčí dokonce první oběti – to byl Bělorus a Armén. A opravdu se dalo lehce oddělit zrno od plev. Bylo to opravdu vidět i laickým okem.

Pravý Majdan byl plný upřímných Ukrajinců, kteří se snažili hájit své právo na nezávislý stát.

Ve skutečnosti zvonění bylo spontánní, neměl jsem čas dlouho o tom přemýšlet. Jen jsem zavolaal domů a řekl příbuzným, že u Michala zvonili a že to posílilo bojového ducha lidí. Což potvrzuje to, jakými se lidé stali po Majdanu. Začali se k sobě navzájem chovat přívětivěji, srdečněji a s větším pochopením. Když začala na Východě válka, napřed jsme uspořádali sbírky na pomoc běžencům a pak vojákům. Celkem bylo odesláno více než 200 tun pomoci – věci denní potřeby, jídla a mnohého dalšího. Ukrajinská velká a srdečná duše, ta nám pomohla odolat na začátku války. Byli to dobrovolníci a nelhostejní lidé, díky nimž začátky nebyly tak těžké, jak mohly být. Protože o normální výzbroji se vůbec nedalo mluvit, což už teď není pravda.

до монастиря був заблокований під'їзд будь-яких автомобілів, навіть швидкої допомоги.

Тут були лікарі з усіх лікарень міста Києва. Швидка один два дні не могла доїхати до Михайлівського. Навіть не допускались автомобілі, які повинні були забирати вже померлих людей. Ми були вимушені скласти їх за гуртожитками, щоб не створювати паніки. І, насправді, страшно не було, тому що всі були в стані шоку, і тільки через декілька днів прийшло усвідомлення, що всі ці молоді хлопці віддали життя за вільну, незалежну, європейську державу. Також, є деяке розчарування, адже пролилася кров за життя та владу з чистого аркуша, так би мовити, а по нинішній час немає ніяких суттєвих змін. Можливо навіть стало ще важче жити, через війну на Сході, яка також викликає багато запитань. Моє завдання, як представника духовенства – це звісно ж, молитися щоб ця війна швидше закінчилася і щоб не помирили наші найкращі сини і дочки, а Україна повернула собі ті території, які їй належали до загарбання Росії, адже інакше як війна, анексія та загарбання це назвати не можна.

Я можу сказати, що на той час в Києві було два Майдани. Майдан та Антимайдан. Майдан, який зібрався спонтанно, стояв на Майдані Незалежності. Це неможливо було профінансувати таку кількість людей. Там не було ні бомжів, ні п'яниць. Там взагалі не дозволялося пити алкогольних напоїв. Єдине, що я бачив – це шампанське на Новий рік. Там було багато людей різних націй та віросповідань. І це було місце, де багатий віддавав бідному, а бідний так само

міг віддати багатому. Це була ідеальна модель існування, яка прожила декілька місяців.

Антимайдан був розташований в Маріїнському парку біля парламенту. Ось там були люди, так звані «тітушки», було видно, що вони вже знаходяться під дією алкогольного сп'яніння, тоді як на Майдані знаходилася справжня інтелігенція. Там були люди різних національностей, про це свідчать навіть перші жертви – це був білорус і вірменин. І, насправді, відрізнити добре зерно від бур'яну було дуже просто. Це справді було видно неозброєним оком.

Справжній Майдан був наповнений щирими українцями, які відстоювали своє право на незалежну державу.

Насправді, це був спонтанний вчинок - дзвонити в дзвони, я не мав часу щось довго обмірковувати, лише подзвонив додому і сказав рідним, що в Михайлівському били дзвони, що це підняло дух людей. Прикладом цього є навіть те, якими люди стали після Майдану. Вони стали добріші один до одного, щиріші та співчутливіші. Коли почалась війна на сході, спочатку ми збирали допомогу для біженців, потім для воїнів, і загалом було відправлено більше ніж 200 тонн допомоги: речей першої необхідності, їжі і багато чого. Українська велика і щира душа – це те, що допомогло нам вистояти на початку війни. Це були волонтери та небайдужі люди, завдяки яким початки були не такими важкими якими могли б бути. Тому що, про нормальне озброєння взагалі можна було навіть не говорити, чого не скажеш тепер.

Люди, які говорять, що не потрібно було Майдан, або не розуміють справжньої ситуації в країні, або насправді є проросійськи налаштованими. Бо якби не Майдан, то поставало би питання, чи була б зараз така країна як Україна взагалі. Тим більше, що кордону з Росією абсолютно ніякого немає. І Майдан став точкою відліку в іншу сторону, адже зараз ми втратили Крим і Донбас, а могли втратити набагато більше. Моя думка полягає в тому, що на сході і півдні України процвітає московський патріархат, де священики на своїх проповідях говорять про те, що ми братські народи, одне ціле і люди сприймають це як правду.

Тому коли почалась війна, люди не вийшли захищати свої міста, бо вони були до цього підготовані і багато хто навіть був радий нозі Росії на їх землі. А ви уявіть, якби таке сталось на західній Україні, у Львові? Там би ніхто такого не терпів, тому що люди знають, що є їхня країна і їхня земля. Також люди масово

Lidé, kteří říkají, že Majdan byl zbytečný, buď nerozumí skutečné situaci ve státě, nebo jsou opravdu proruský naladěni. Protože kdyby nebyl Majdan, vyvstala by otázka, jestli by vůbec existovala Ukrajina jako stát. Tím spíš, že hranice s Ruskem vůbec neexistuje. A Majdan se stal zlomovým bodem, vždyť jsme přišli o Krym a Donbas a mohli jsme ztratit mnohem více. Myslím si, že na východě a jihu Ukrajiny vzkvétá pravoslavná církev moskevského patriarchátu, kde kněží ve svých kázáních mluví o tom, že jsme bratrské národy, jeden celek a lidé to přijímají jako pravdu.

Proto když začala válka, lidé se nevydali bránit svá města, byli na to připraveni a mnozí dokonce uvítali přítomnost Ruska na své půdě. Představte si, že by se něco takového stalo na západní Ukrajině, ve Lvově. Tam by nikdo něco takového nestrpěl, protože lidé tam vědí, co je jejich stát a jejich půda. Také lidé začínají hromadně přecházet od moskevského ke kyjevskému patriarchátu, protože začínají chápat, že potřebujeme ukrajinskou církev. Proti tomu se Moskva bouří a obviňuje kyjevský patriarchát ze zabírání moskevského. Například v jedné vesnici zahynul mladý chlapec, který bojoval na východě, a když jeho tělo přivezli domů, vyvstala otázka,

ve kterém chrámě má proběhnout pohřeb. Lidé se začali k moskevskému patriarchátu chovat nepřátelsky, protože nechápali, jak je možné pohřbit Ukrajince, kterého zabil Rus, v chrámu moskevského patriarchátu. Vždy se najdou sdělovací prostředky, které překrucují vše podle svého, ale pravdu nelze skrýt, pravda je jediná a dříve nebo později zvítězí, tak jako my.

Tam, kde je pravda, je Bůh, a kde je Bůh, tam je i vítězství.

починають переходити до київського патріархату замість московського, бо вони починають розуміти, що нам потрібна українська церква, на що Москва обурюється і звинувачує київський патріархат в захопленні московського. Наприклад, в одному селі був молодий хлопчина, який воював на Сході, він загинув, і коли його тіло привезли додому, постало запитання в якому храмі його ховати. Люди вороже почали відноситись до московського патріархату, бо вони зрозуміли: як можна ховати українця, якого вбив росіянин в церкві МП? Та завжди є ЗМІ, які перекручують все по своєму, але правду не заховати, істина є одна і істина рано чи пізно переможе, так як і ми.

Там де правда – там Бог, де Бог – там перемога.

Dmytro Kušnir

město Kyjev, bubeník kapely Hajdamaky

Majdan se nedá popsat dvěma slovy, protože byl mimořádně mnohostranný. Na Majdanu jsem byl od prvního dne. Byl jsem tam a to v různých rolích, jelikož jsem hudebník i překladatel.

Majdan je pro mne prostě další projev toho, že Ukrajinci jsou lidé, jimž přímá demokracie žije v srdci i v genech, na rozdíl od Rusů. Proto, otevřete-li knihu o historii Ukrajiny, hned od prvních stránek uvidíte, že lidé vždy uměli projevodat svoji nespokojenost, pokud jim byla vnucována jakákoli diktatura. Byla povstání, převraty a Majdan se jednoduše organicky zařadil do tohoto tisíciletého procesu. Stali jsme se svědky obrovské historické události. Bylo to podobno Záporožské Siči, jakési pevnosti, ohrazené zdí. Uvnitř žili lidé. Byla otevřená pro všechny, nesměli tam jen opilí. Na Majdanu byli zastoupeni lidé z celé Ukrajiny, politici, herci počínaje a obyčejnými lidmi konče. Tedy, natolik obyčejnými, že najít obyčejnější by stěží bylo možné. Byli tu bohatí i chudí, tedy všichni členové společnosti. Každý plnil své úkoly a nikdo se nikoho neptal, co má dělat, Majdan žil jako jeden organizmus. Bylo to neuvěřitelné, protože po tom, co byli zbiti studenti, když se začaly stavět stany a lidí přibývalo, stáli jste na náměstí a lidi přicházeli a nabízeli, co mohli – někdo kávu, někdo čaj, někdo teplé oblečení. A to všechno proto, aby si Ukrajinci uvědomili sami sebe, aby uvěřili, že mají skutečně kozácký původ.

A co jsem tam dělal já? Byl jsem prostě aktivista. Chodili jsme na Majdan, převážně jako součást skupiny „Hajdamaky“, stáli jsme na stráži a jednoduše jsme tam byli. Často jsme schválně přijížděli na noc, protože v noci bylo lidí méně. Hodně často jsme tam hráli. 18. na Instytutské jsme pomáhali nosit dlažební kostky, tak jako všichni. Kromě toho, jak už jsem řekl, pomáhal jsem i zahraničním novinářům, tlumočil jsem do angličtiny a francouzštiny.

Nálada na Majdanu byla povznesená. Občas bylo hrozné sledovat v televizi události, které se tam odehrávaly, ale když tam člověk byl, měl pocit takové síly, kdy všichni jsou s tebou, všichni jsou bratři a sestry, všichni tvoří jeden celek, že člověku ani nepřišlo na mysl, že bychom mohli nezmístit. To bylo prostě nereálné, když se člověk díval do těch zářících očí lidí, ať to byla inteligence, mládež, progresivní vrstva společnosti, bylo jasné, že určitě vyhrájeme, protože to nemohlo dopadnout tak, že by se tihle lidé vzdali a ustoupili. „Bud’ my, nebo oni.“

Zúčastnil jsem se i Oranžové revoluce, to bylo takové preludium k Revoluci. Po Oranžové revoluci jsme byli všichni velmi rozčarování. Mimochodem, před Revoluací se mi nikdy nelíbil Chřeščatyk. Byl to takový dolík, nevzhledný, se sovětskou architekturou, jakousi lokální turistikou, kde všichni jen popíjeli, a celkově to bylo nic moc místo. Ale teď náměstí vypadá úplně jinak. Přijdeš tam a úplně to bere dech. Tady sku-

tečně proběhla válka. Ale ta válka byla tak lokalizovaná. Myslím tím, že tady, na Instytutské, zabíjejí lidi, střílejí do nich, a v jiné části Kyjeva si lidé žijí klidně dál. A tohle velmi prostorově omezené místo změnilo chod dějin celé země. Proto je teď Majdan pro nás něčím posvátným. Je to historická zóna, místo „shromáždění lidu“.

Za hlavním pódiem bylo ještě jedno malinké. Přicházeli tam nejen vysokoškolští učitelé, ale i obyčejní lidé, mluvili, přednášeli. Na Majdanu byli politici – tehdejší opozice – Ťahnybok, Jaceňuk a Klyčko, ale ve skutečnosti všechno řešili jen obyčejní lidé.

Pach kouře, zima, barikády a velké davy lidí – to je to, s čím se mi především Majdan asociuje. Občas jdu po Prorizné a na křižovatce mi v představách vyvstane barikáda sahající až k vršku semaforu. Teď tam není a já mám pocit, jako by se to událo v jiném životě, i když to není tak dávno.

Nemůžu říct, že jsem nebojácný. Poprvé jsem dostal strach, když jsme se dověděli, že zmlátili studenty. Jen několik hodin předtím jsme pro ně vystupovali a Berkut už tam tehdy stál, ale všechno bylo v klidu a vypadalo to, že berkutovci se dokonce začínají rozcházet. Tak jsme zahráli a jeli jsme domů. A najednou, už doma, jsem se dozvěděl, že mládež na Majdanu byla surově zbita. Přijeli jsme tam následujícího dne, policie tenkrát obsadila Majdan a lidé stáli na Mychajlovském náměstí. A tehdy se dostavil ten pocit, že jsme se dostali na Záporožskou Sič, protože lidé se shromáždili, rozdělili se na skupinky, každý něco dělal, všichni kolem barelů, někdo vystupuje, chlad, dým - a sama skutečnost, že Mychajlovský chrám, klášter otevřel dve-

Про Майдан важко розповісти у двох словах, тому що він був надзвичайно багатогранним. На Майдані я був з першого дня, у різних іпостасях, адже я музикант і перекладач. Мені 36 років, одружений, двоє дітей.

Для мене Майдан – це черговий вияв того, що українці – люди, в яких народовладдя живе в серці і в генах, на відміну від росіян. Якщо відкрити книжку з історії України, то з перших сторінок ви зрозумієте, що люди завжди вміли виявляти своє незадоволення, якщо їм намагались нав'язати якусь диктатуру. Були повстання, перевороти і Майдан просто органічно вписався у весь цей тисячолітній процес. Ми стали свідками величезної історичної події. Це було схожим на Запорізьку Січ, на якусь фортецю, огорожену муром. Всередині жили люди. Вона була відкрита для всіх, не пускали тільки п'яних. На Майдані були представлені різні люди зі всієї України, починаючи від політиків та артистів і закінчуючи звичайними людьми, ну настільки звичайними, що важче було би знайти звичайніших. Були і багаті, і бідні люди, тобто всі представники суспільства. Кожен виконував свої функції і розумів, що робити. Майдан жив, як єдиний організм. Це було неймовірно, тому що після побиття студентів, коли почали розбивати намети і людей ставало все більше, ти стояв на площі, а до тебе підходили і пропонували хто каву, чай, а хто теплий одяг. І все було заради того, аби українці намілювались один одним, повірили, що українці таки козацького роду.

Що я там робив? Просто був активістом. На Майдан ми ходили в основному складом гурту «Гайдамаки», стояли

Дмитро КУШНІР
м. Київ, ударник рок-гурту «Гайдамаки»

на варті, просто були присутні. Часто ми спеціально приїжджали на ніч, адже вночі людей було менше. Дуже часто ми виступали, а 18 лютого на Інститутській допомагали подавати бруківку, як і всі. Окрім того, як я вже казав, я допомагав іноземним журналістам, перекладав на англійську та французьку.

Настрій на Майдані був піднесений. Часом по телевізору було страшно дивитись на події, що там відбувались, але коли ти туди приходив, було відчуття такої сили, де всі свої і всі брати і сестри, всі одне ціле, що на думку навіть не приходило, що ми можемо не перемогти. Це було просто нереально, дивлячись в ті світлі очі людей. А це була інтелігенція, молодь, прогресивна ланка суспільства, і було розуміння, що ми точно переможемо, бо не могло бути так, що ці люди повернуть назад. «Або ми, або нас».

Я був і на Помаранчевій революції, це була така собі прелюдія до Революції Гідності. Після Помаранчевої революції всі були дуже розчаровані. До речі, до Революції мені ніколи не подобався Хрещатик. Це була така собі долина, без будь-якого краєвиду, з радянською архітектурою, якимось містечковим туризмом, де всі випивали, загалом не дуже прикольне місце. А зараз майдан – це зовсім інше, ти приходиш і аж дух замирає. Тут реально відбувалась війна. Але ця війна була настільки локалізованою ... тобто тут, на вулиці Інститутській, лю-

дей вбивають, розстрілюють, а в іншому районі Києва всі спокійно собі живуть. І ось це дуже обмежене місце змінило хід історії цілої країни. Тому зараз Майдан – це щось сакральне для нас. Це історична зона, місце «народного зібрання».

Була невеличка сцена за основною сценою. Люди приходили – професура, звичайні люди і щось викладали, розказували. На Майдані були політики – тодішня опозиція – Тягнибок, Яценюк та Кличко, але насправді вирішували все лише прості люди.

Запах диму, сильний холод, барикади і великі натовпи людей – те, з чим в першу чергу асоціюється мені Майдан. Я іноді їду по вулиці Прорізній і на світлофорі у моїй уяві постає та барикада, яка там була, аж до верху світлофора. Зараз цього нема і в мене таке враження, ніби це було в іншому житті, хоча це було зовсім недавно.

Я не скажу, що я безстрашний. Вперше було страшно, коли ми дізнались, що побили студентів. За кілька годин до того ми виступали перед ними і «беркути» вже тоді стояли, але все було спокійно і вони наче почали розходитись. То ми після виступу й поїхали додому. І тут, несподівано, вже вдома, до мене доходить новина, що молодь на Майдані жорстоко побито. Ми приїхали на наступний день, міліція тоді зайняла Майдан і люди стояли на Михайлівській площі. І тоді вже у мене склалось таке вражен-

ře lidem, kteří před něčím prchali, to bylo něco tak středověkého, jako návrat někam do 13. století. Trošku jsme se tam ohřáli a najednou někdo volá: „Poběžte sem, jde na nás Berkut!“ Báł jsem se, když jsem se díval, s jakou zvířecostí pro nic za nic tloukli bezbranné lidi, kteří neměli v ruce ani klacík. Pak to bylo hrozné i na Hruševského, když jdeš k barikádám a Berkut nečekaně útočí... a lidi se dávají na úprk, jeden přes druhého. Na něco takového jsme nebyli připravení. Když kolem tebe začínají vybuchovat první granáty, obklopí tě hrůza, ale pak si na to člověk nějak zvykne a už se vůbec nebojí.

Nejhorší to bylo na Instytutské. Tam už měl člověk uvnitř pocit strachu a chladu. Celé centrum Kyjeva hoří, všichni jsou zkrvácení, ty stojíš vedle berkutovců a je ti jasné, že teď začnou útočit a nebudou mít s nikým slitování.

Saša mi říká: „Pojďme dolů, dáme si trochu čaje, zahřejeme se a odpočneme si.“

„Ale ostatní jsou tady, není to fér!“

„Musíme si trochu odpočinout, už jsme úplně hotoví.“

A jen jsme sešli dolů do kavárny, začali hnát lidi dolů po Instytutské a právě tam bylo tolik obětí. Tenkrát nad námi stál Bůh.

Naše základní idea a cíl – nedat se zadupat do země. Janukovyčův tým se nám snažil vnutit takové věci, které jsou v zásadě nepřijatelné pro člověka civilizované společnosti. Chtěli nám nasadit pouta a náhubky, a my jsme vyšli do ulic, abychom dali najevo, že my tak nemůžeme a nebudeme žít. Je třeba říct, že jsme bojovali nejen proti Janukovyčovi, bojovali jsme proti myšlení „starých struktur“, které stále

vládlo v naší zemi a v našich hlavách. Tahle bitva trvá. Nejtěžší boj, to je boj uvnitř nás samých a uvnitř naší společnosti. Bohužel, stále je tu spousta lidí, kteří jsou ochotni nechat si nasazovat náhubek a pouta, protože už si na ně zvykli a přizpůsobili se jim – jsou to Homo Sovieticus. A dokud nevyhrajeme tenhle boj, tak nebudeme moci říct, že Majdan skončil.

Změnila se společnost. Lidé chtějí něco dělat. Hlavně se změnili lidé ve velkých městech. Chtějí něco dělat, něco změnit, už nečekají, že někdo přijde a všechno za ně udělá, nečekají, že někdo uklidí před jejich domem a omítne jim stěny. Lidé začínají chápat, že na nich záleží víc, než si dřív mysleli. Moc je potřeba kontrolovat a ty, kteří ji mají, musíme donutit, aby udělali to, co národ potřebuje. A ti, kteří byli na Majdanu, musejí i nyní zůstat v čele událostí, a těm „sovětským lidem“, kteří zůstali, je potřeba pomoci se změnit. Nemusíme „vymýšlet perpetuum mobile“, skutečně, všechno je hrozně jednoduché, musíme si jen u sebe doma a ve svých hlavách udělat pořádek.

Naše hudba se také pod vlivem Majdanu velmi změnila. Album, na kterém jsme pracovali od konce roku 2013 a které jsme vydali roku 2015, obsahuje spoustu písní, ovlivněných Majdanem a válkou. Pojmenovali jsme je „Ukrop“.

Potřebujeme dobré sousedské vztahy se zahraničím a porozumění tomu, co se děje. Teď nám zůstala rozkradená, vysílená země. A nástrojů k boji s takovým silným nepřítelem, kterým je Rusko, máme moc málo. Nejsem žádný super stratég nebo ekonom, ale chápu, že když člověk ztratil hodně krve, je potřeba mu nějakou krev

dodat, aby se alespoň vzpamatoval. Postavit se na nohy nám brání velký pes, který nás hryže do nohy, a naši sousedé nám mohou pomoci ho odehnat, ale taky můžou říct: „Však oni si nějak poradí.“ Ano, možná to zvládneme, ale je to totéž, jako pomoci bližnímu, jako když jdete po ulici a vidíte, že člověk leží, krvácí a není mu dobře. Můžete říct: „Kámo, jsem s tebou, jsi super, podporuju tě!“ a jít dál, můžete se za něj pomodlit, to taky není na škodu, ale když ho vezmete za ruku a odvedete do nemocnice, to bude nejlepší ze všeho!

Na Majdanu se odehrály naše největší koncerty - hráli jsme tam hodně často pro tisícíhlavé posluchačstvo. To byla energie, kterou nelze popsat slovy. Lidé reagují na tvou hudbu a na oplátku ti předávají tolik energie, že by byla schopná oživovat! Vystupuješ na pódium unavený, vyštavený a opouštíš je tak nabitý, že bys mohl hory přenášet! Tam jsme se naučili hrát i bez nějakých extra podmínek k nastavení zvuku. Mimochodem, vystupovali jsme také na majdanech v Charkově a Doněcku, to byly absolutně jiné dojmy. V Doněcku jsme hráli před hrstkou lidí, před stovkou aktivistů. A ti lidé, co tam stáli, to byli hrdinové! Vždyť v takovém absolutně nepřátelském prostředí stát na majdanu, to je skutečný hrdinský čin. Hráli jsme tam na dlažbě, přišlo, vypadával nám zvuk, ale ti lidé byli šťastní. Byli tolik vděční za to, že jsme přijeli, že jsme je podpořili.

ня, що ми потрапили на Запорізьку Січ, тому що люди просто зібрались, поділились групами, кожен чимось вже займався, всі біля бочок, хтось виступає, холод, дим... і сам той факт, що Михайлівський собор, монастир відкрили двері для людей, які від чогось втікали. Це щось таке середньовічне, наче повертає десь у XIII століття. Ми там трохи погрілись і тут нам телефонує хтось: «Біжіть сюди, бо тут вже «Беркут» наступає!». І було страшно, бо коли дивився, з якою звірячістю вони били беззбройних людей, в яких не було навіть якогось патика в руці, і просто ні за що, то так, звісно, було страшно. Потім було страшно на

вулиці Грушевського, коли ти підходиш до барикад і не очікувано «беркути» починають атаку...народ починає бігти, всі один на одного... ми не звикли просто до такого. Коли розриваються біля тебе перші гранати, огортає жаж, а потім ти вже так привикаєш, що зовсім не страшно.

Найстрашніше було на вул. Інститутській. Там уже було відчуття такого страху, холоду зсередини. Коли весь центр Києва вже горів, всі в крові, коли ти стоїш біля працівників «Беркуту» і розумієш, що вони зараз будуть наступати і вони не будуть жаліти нікого.

Сашко мені каже: «Ідемо вниз, вип'ємо трохи якогось чаю, зігріємось, трохи перепочинемо».

– Та якось не добре, інші ж тут. – Відповів тоді.

– Треба відпочити, бо сил уже зовсім нема. – Настояв Сашко.

І як тільки ми зійшли вниз, до кафе, людей почали гнати вниз по Інститутській, і саме там якраз уже було багато жертв. Нас просто уберіг Бог...

Наша основна ідея і мета – не дати себе затоптати в болото. Команда Януковича намагалась нам нав'язати якісь

такі речі, які в принципі є неприйнятними й неможливими для людини цивілізованого суспільства. Вони хотіли одягнути на нас наручники й намордник і ми вийшли, аби сказати, що ми не можемо, ми не будемо так жити. Варто зазначити, що ми боролись не просто проти Януковича, ми боролись проти того «совка», який ще панував в нашій країні і в наших головах. Ця битва триває. Найважча боротьба – це боротьба всередині себе і всередині нашого суспільства. На жаль, у нас іще є багато людей, які готові далі давати одягати на себе намордник і наручники, бо вони вже так звикли і пристосувались – це «HomoSovieticus», таких ще багато, на жаль. І поки ми не виграємо цю боротьбу, не можна буде сказати, що Майдан закінчився.

Суспільство змінилося. Люди хочуть щось робити. Особливо змінилися люди по великих містах. Вони хочуть щось робити, щось змінювати, вони вже не чекають, що хтось прийде і все за них зробить, не очікують, що хтось прийде і прибере у їхньому під'їзді чи поштукає їм стіни. Люди починають розуміти, що від них залежить більше, ніж вони думали до того. Владу треба контролювати, заставляти робити те, що потрібно народу. І ті, хто були на Майдані, і нині мають залишатись в авангарді подій, а тим «совецким людям», які залишились, треба допомогти змінитись. Нам не треба «видумувати велосипеда», насправді, все дуже просто, треба лише навести лад у своїй хаті і в своїй голові.

Наша музика теж сильно змінилась під впливом Майдану. Альбом, над яким ми працювали з кінця 2013 року і який випустили у 2015 році, і багато пісень. Всі

вони написані під впливом Майдану та війни, ми назвали його «Укроп».

Нам з-за кордону потрібні гарні добросусідські відносини й розуміння того, що відбувається. Ми зараз отримали пограбовану і знесилену країну. Інструментів для боротьби з таким сильним ворогом, як Росія, у нас дуже мало. Я не суперстратег чи економіст, але розумію лише, що коли людина знекровлена – їй, хоча б, треба влити трохи крові, щоб вона прийшла до тями. Встати зараз на ноги нам ще й не дає великий пес, який гризе нас за ногу. Наші сусіди можуть нам допомогти відбитись від нього, а можуть просто сказати: «Та якось самі дадуть собі ради». Так, може й впораємось, але це так само, як допомогти ближньому, коли ви йдете по вулиці, бачите, що людина лежить, стікає кров'ю і їй небре. Ви можете просто сказати: «Чувак, я тебе підтримую, ти супер, я за тебе!» і піти собі далі, можете помолитись за неї, – це теж буде добре, але якщо ви візьмете її за руку і відведете до лікарні – буде найкраще!

На Майдані були наші найбільші концерти - ми виступали на Майдані досить часто і це були мільйонні аудиторії. І це була така енергетика, яку неможливо передати словами. Люди реагують на твою музику і віддають тобі таку віддачу, таку енергію, що можна було реанімацію робити! Ти виходиш на сцену змучений, ніякий, а сходиш зі сцени таким зарядженим, що можеш гори перевернути! Там ми навчилися грати і без суперумов для налаштування звуку. До речі, ми їздили також виступати на Майдані у Харків і Донецьк, і це – абсолютно інші враження. В Донецьку ми грали перед

купкою людей, перед сотнею активістів. І ці люди, які там стояли, це просто герої! Адже в такому середовищі, ворожому, стояти на Майдані, це реально подвиг. Ми грали там просто на бруківці, ішов дощ, у нас вимикався звук, але ці люди були щасливі. Вони були настільки вдячними, що ми приїхали, що ми їх підтримали.

Poprvé jsem se z Majdanu vracel v kuf-ru auta, celý domláčený, pozašivaný. Na vlastní kůži jsem totiž prožil zásah „Berkutu“. Přežil jsem zázrakem jen díky tomu, že si mysleli, že jsem už mrtvý a nedorazili mě, jako to udělali ostatním. Pohodili mne jen tak na cestě. Probralo mě až zazvonění manželčina telefonu.

Velitel mé setniny Serhij Didyč, který zahynul, plánoval odjezd domů na jednu hodinu v noci. Náhle jsme se octli pod palbou. Neříkám, že byl úplný klid, ale zcela určitě jsme nečekali, že po nás budou házet granáty. Byli jsme úplně šokováni, že na nás, obyčejné civilisty se štíty z překližky, zaútočili po zuby ozbrojení příslušníci zvláštních bezpečnostních jednotek.

Trávili nás plynem, začali po nás házet kameny a granáty a střilet. Pak nás nahnali do jednoho dvorku, slabší chlapce hned pochytali, já jsem se stále bránil, čímž jsem u příslušníků Berkutu vyvolal agresí. Nečekal jsem to, až do konce jsem věřil, že je přece možné se domluvit. Teprve když jsem se octl těm hochům tváří v tvář, uviděl jsem v jejich očích prostou touhu zabít. Bili mne, až jsem měl zlomené rameno a rozbitou hlavu.

Později během léčebného pobytu v Polsku lékaři nemohli uvěřit, že jsem s tolika zraněními přežil a že mohl příslušník bezpečnostních jednotek takto zranit člověka.

A proč uvádím, že jsem domů jel v podstatě v kuf-ru auta? Bylo to totiž 20. února a milice tehdy ještě číhala na majdane, mohli mne tedy, nehledě na můj stav, chytit a zatknout.

Tehdy se zapojilo mnoho organizací, aby mi pomohly odjet domů - Majdan – SOS, sdružení afgánských veteránů ... schovávali mne v improvizovaných lazaretech. Poté, co jsem doputoval domů, se mne mí příbuzní zděsili. Když jsem se konečně dostal do nemocnice na neurochirurgii, lékaři se upřímně divili, jak mi někdo v polních podmínkách mohl poskytnout natolik odbornou první pomoc a tak kvalitně sešít rány. Mám za to, že to je odpověď na otázku, kdo byl na Majdanu. Na Majdanu byli odborníci, inteligence, výkvět národa, lidé, kteří věděli, za co a proč přišli bojovat. Jád- ro Majdanu tvoří inteligence.

Když mě zmlátili podruhé a pohodili sotva živého poblíž antonů, naštěstí mne ale nenaložili, protože všechna tři auta byla přecpaná, cítil jsem najednou, že mě zvedají jakási křídla – dobrovolníci, kteří tehdy zachraňovali sotva živé lidi a vytrhovali je tak z drápů berkutů.

Odnesli mne do Domu důstojníků* a tam mi ihned začali poskytovat pomoc. Byli jsme obklíčeni „Berkutem“. Když jsem nabyl vědomí a posadil se na stole, podivil jsem se, proč jsou někteří chlapci na zemi. Ptám se: „Proč leží na betonu, vždyť jim musí být zima?“ Odpověděli mi: „Ne, těm už zima není.“ Mezi zabitými byl také náš Serhij Didyč. Ještě předtím, když jsem ležel zakrvácený a sotva živý na ulici, viděl jsem, jak berkutovci skáčou na hlavy zmlácených lidí, až praskly. Poté jsme se snažili dostat z Domů důstojníků, protože tam začala čistka. Organizace Majdan – SOS nás převážela v zavazadlových prostorech, aby nás

nenašli. Další improvizovaný lazaret byl v kancelářích autoopravny. Vedle mě ležel chlapec, kterému berkut rozbil hlavu kladivem, jeho otec byl duchovní a celou dobu se modlil. Z druhé strany byl kluk, pod kterým vybuchl Molotovův koktejl, a ten měl kůži smíchanou s oblečením. A bokem ležela drobná křehká dívka, které zpřelámali nohy i ruce. Jak jen něco takového mohli udělat takové dívky, to mi vůbec nešlo do hlavy.

Lazaret byl utajený, střežilo ho několik jednotek. Mluvílo se tehdy o tom, že se vedou boje o dobytí Majdanu a vedle Řijnového paláce zrovna stříleli. Vystartoval jsem, hodil na sebe bundu a poprosil lékaře, aby mi pomohl obléci se, věděli přece, že mí kluci, jsou určitě tam a určitě se nevzdají. Lékař se mě však zeptal: „Co máš s ramenem?“ „Přece zlomené.“

„Aha, to znamená – neprůstřelnou vestu si obléct nedokážeš. A co máš s hlavou?“ „Je obvázaná, rozbitá.“ „To znamená, že ani helmu si dát nemůžeš. Tak co bys tam dělal?“

Tehdy jsem se dovtpil, že asi nejsem čistý, léky ještě působí, a vrátil jsem se. Na Majdan bych nejspíš nedošel.

Další den mě odvezli do Obuchova, kde se mě ujala rodina, s níž jsem se seznámil na Majdanu. Přijali mne, přestože mají dvě malé děti a věděli, že za to mohou být v budoucnu potrestáni. V té době se u nich schovávalo ještě několik chlapců. Vzpomínám si, že duchovní z Mychajlivského chrámu také zachraňoval zraněné. V prostorách chrámu také bylo něco na způsob lazaretu, kam berkut nesměl vkročit.

Ta atmosféra, co se vznášela nad Majdanem, hřála u srdce. Všichni si navzájem děkovali, každý se za sebemenší maličkost

Перший раз я повертався з Майдану в багажнику, увесь побитий, у швах, адже потрапив під наступ «Беркуту». Вижив тоді дивом тільки тому, що вони прийняли мене вже за мертвого і не стали добивати, як інших. «Беркута» кинули мене просто на дорозі, коли подумали, що я вже без ознак життя. До тями мене привів дзвінок дружини. Сотник моєї сотні Сергій Дідич, котрий загинув, планував о 1-й годині ночі нашу поїздку додому. І ми раптово потрапили під наступ. Не можу сказати, що все було зовсім мирно, але ми точно не чекали, що в нас почнуть кидати гранати. Ми були шоковані тим, що на нас, простих мирних людей з фанерними щитами, пішли наступом до зубів озброєні кадрові правоохоронці. Вони отруювали нас газом, почали стріляти, кидати каміння й гранати. Потім нас загнали в один двір, слабших хлопців зразу зловили, а я ще оборонявся, чим викликав агресію у правоохоронців. Я не очікував такої агресії, адже до кінця вірив, що завжди можна домовитись. А коли вже зіткнувся віч-на-віч з «беркутами», то побачив в їх очах бажання вбивати. Вони били мене так, що у мене було зламане плече й проламана голова. Пізніше, коли я перебував в Польщі на лікуванні, лікарі дуже дивувались, як я вижив з такими численними травмами і як можна було правоохоронцю нанести такі травми людині!

Чому я сказав, що їхав додому практично в багажнику, бо це було 20 лютого і міліція ще тоді чатувала на майданівців. Мене могли зловити й заарештувати і в такому стані. Багато організацій були тоді задіяні, аби допомогти мені виїхати додому. Це «Майдан-SOS», Спілка афганців та інші. Мене ховали в імпровізованих госпіталах, а коли я нарешті добрався

додому, мої рідні просто жажнулись, дивлячись на мене... Коли я нарешті потрапив до лікарні, у нейрохірургію, лікарі були щиро здивовані, як у польових умовах мені так вміло надали першу допомогу, якісно наклали шви. Думаю, це і є відповідь на питання «хто був на Майдані». А на Майдані були професіонали, інтелігенти – цвіт нації, люди, які знали навіщо і для чого вони прийшли відстоювати право на гідність. Ядро Майдану – інтелігенція.

Коли мене вже вдруге, ледь живого, побили і кинули біля автозаків (на моє щастя мене туди не помістили, бо всі три машини були переповнені), раптом мені здалось, що мене підіймають якісь крила – то були волонтери, які тоді рятували напівживих людей, відбиваючи від «беркутів». Мене занесли в Будинок офіцерів і там почали відразу надавати допомогу. Довкола ми були оточені «беркутами». Коли я прийшов до тями і сів на стіл, то здивувався, що деякі хлопці лежать на землі та спитав: «Чому вони лежать на бетоні, їм же холодно?»

– «Ні, їм вже не холодно», – відповіли мені. Серед тих убитих був і наш Сергій Дідич. Ще до того, коли я лежав на вулиці закривавлений і напівживий, то бачив, як «беркута» скачуть по головах побитих людей і їх голови розколювались.

Далі ми вибирались з Будинку офіцерів, адже там теж почалась зачистка. Організація «Майдан-SOS» перевозила нас кудись у багажниках, аби не знайшли. Наступним імпровізованим госпіталем було офісне приміщення станції ремонту авто-

мобілів. Біля мене лежав хлопець, якому «беркута» розбили голову молотом. Його батько був священиком і весь час молився біля нас. З іншого боку лежав хлопець, під яким розірвався «коктейль молотова», закинтий з боку озвірілого «Беркуту». У нього була шкіра в перемішку з одежею. А збоку лежала маленька тендітна дівчина, якій попереламували ноги й руки. Як можна було таке зробити з тою дівчиною, мені взагалі незрозуміло. Госпіталь був підпільним й окремі загони його стерегли довкола. Коли трохи прийшов до себе, я встав і попросив подивитися, як інші лікарі дивляться он-лайн трансляції з Майдану. Мова тоді йшла про те, що Майдан захоплюють, а біля Жовтневого палацу якраз тривали обстріли. Я схопився, вхопив куртку й попросив лікаря, аби той допоміг мені одягнутися, адже знав, що мої хлопці, точно там і вони точно не здадуться. Лікар мене запитав:

- А з плечем що?

- Та вломане.

- Ага, значить бронезилет одягти не зможеш. А з головою що?

- В бинтах вся, побита.

- Значить, і шолом одіти не зможеш. Чого ж ти тоді туди йдеш!?

Тоді я зрозумів, що напевне ще не прийшов до тями від дії ліків й повернувся, адже до Майдану, мабуть, і не дійшов би.

Наступного дня мене відвезли в м. Обухів у сім'ю подружжя Олександра й Наталії Савінських, з якими я познайомився на Майдані. Вони мене прийняли на чотири

omlouval, všichni náhle byli hodnějšími, velkorysejšími a vychovanějšími. Tam se každý cítil být důstojným člověkem. Ti lidé, co se stali Nebeskou setninou, byli natolik inteligentními a oduševnělými osobami, že jejich smrt prostě nemohla být marnou. Zahynul tam výkvět národa. Já prostě nechápu tu hloupou otázku: „A stálo to za to, tam chodit?“

Mrzí mne, že si lidé neuvědomují, co všechno nám Majdan dal. Jak se říká „otroci neslyší řinčení okovů“. Tato Revoluce Důstojnosti byla zapotřebí. Majdan vše uvedl do pořádku a nazval nepřátele nepřáteli. Teď bohužel hodně působí ruská propaganda a mnoho hodnot je relativizováno, ale stali jsme se silnějšími, stali jsme se přátelštějšími a já doufám, že bude dobře.

Snažili jsme se žít plnohodnotný život, malovali jsme, hráli na hudební nástroje, zpívali jsme tam, a proti nám působila takhle zlá moc, byli ozbrojení, ale nás se sešlo více a kupředu nás vedla idea. Alkohol byl u nás přísně zakázaný. Majdan se celkem členil na několik vrstev – inteligence, studenti a dělníci.

Je konec Majdanu? Docela jistě ne. Vždyť hesla Majdanu nejsou naplněna, bandité nejsou ve vězení. Rusko nabývá na síle a připravuje se na rozsáhlý útok. Ale i my máme výsledky. Vytvořila se armáda. Konečně. Lidé se přestáli bát vyslovovat své námítky k vládě.

Na Majdanu jsem si vyzkoušel nejrůznější profese: po příjezdu jsem byl stávkujícím, po večerech jsem chodil hlídat Říjnový palác a ke konci jsem byl jmenován náčelníkem ochranky. K tomu jsem ještě maloval řadu praporů a letáček.

Organizace byla přesná a bezchybná. Lidé se rozdělili do setnin s přesnou koor-

dinací. Serhij mi mohl zavolat třeba ve dvě hodiny v noci a říci: „Ničeho jsme nedosáhli, lidé jsou zmoklí a promrzlí, je třeba je vystřídat.“ My jsme uprostřed noci budili ty, co spali, že je čas vystřídat spolubojovníky, a všichni se zvedali bez zbytečných dotazů, všichni se podřizovali určitým lidským hodnotám a bratrství.

Po tom, co jsme prožili, velice pomáhaly pohovory s majdanskými psychology a duchovními. Vzpomínám, jak jsem před druhým zmlácením, kdy mi došlo, že už nemám sílu utéci, schoval za elektrickým panelem svou svobodovskou stranickou legitimaci, věděl jsem totiž, že pokud ji spatří, určitě mne podřiznou.

Berkut měl vždy u sebe malé nožičky, které strkali pod ruku, aby prořízli pohrudnici a člověk umřel na pneumotorax. Strašně moc lidí na Majdanu zahynulo právě takto.

Ve skutečnosti zahynulo mnohem víc lidí, než kolik uvádějí oficiální zdroje. Během rozhánění lidí a střelby museli dobrovolníci vybojovávat již mrtvé lidi, aby je neodvezli.

Spousta lidí jednoduše zmizela jako nezvěstní. Chlapec, co byl se mnou v Říjnovém paláci, vyprávěl, že když ho úplně svlékli a nechali na mrazu dva dny v antonu, viděl okny, jak postřílené a domlácené chlapce z Říjnového paláce házeli na hořící barikády.

Jsou věci, co nejdou člověku na rozum. Po roce jsem přijel a svou členskou legitimaci jsem našel za oním elektrickým panelem.

Pořád se mi vrací vzpomínka, jak jsem už držel v rukách seznam lidí vracejících se domů. Už jsme stáli vedle autobusu, mluvili jsme se Serhijem a jeho manželkou. Serhijovi se strašně nechtělo domů, opus-

tit Majdan, povídá: „Zůstaňme tady ještě patnáct minut.“ a těchto patnáct minut bylo pro něj osudných. Domů se již nevrátil ... a já, zkrvavený, slyšel zvonění telefonu: „Pane Tarasi, autobus už je plný, čekáme na vás.“ Měl pocit, že jsem v pekle: rozbitá hlava, krev zalévá telefon a já nechápu, jak to, že nevidím obrazovku? Nevzpomínám si, co jsem odpověděl.

Manželce jsem řekl, že je vše v pořádku a ona mi povídá: „Já ti nevěřím.“ Když jsem se po tom všem sbalil, abych šel do rekrutského střediska, můj patnáctiletý syn mi odhodlaně oznámil: „Tati, já tě nikam nepustím.“ „Jak to?“ „Nepustím a hotovo. Ty’s tehdy nebyl doma, když tě máma čekala, spala dvě hodiny denně a pořád plakala. Ale já doma byl a vím, jaké to je.“

Když jsem se léčil v Polsku, pocítil jsem, že si nás začali jako národa považovat. Můj ošetřující lékař poté, co se dověděl, že mě zranili na Majdanu, vstal, řekl to nahlas a všichni lékaři povstali a začali mi aplaudovat. Pochopil jsem, že netleskají mně, ale celému ukrajinskému národu, který světu ukázal, co je to Revoluce důstojnosti. Když se s kluky scházíme, vzpomínáme jen na to dobré.

дні, знаючи, що можуть за це потім постраждати, і це при тому, що мали двох маленьких дітей. На той час у них переходило ще кілька майданівців.

Пригадується, як священник з Михайлівського собору також рятував поранених. На території собору також був своєрідний лазарет, куди працівники «Беркуту» заходити не сміли.

Та атмосфера, що вирувала на Майдані, переповнювала теплом. Усі всім дякували, всі за будь-яку дрібницю просили вибачення, всі ставали добрішими, щирішими, вихованішими. Там кожен відчував себе гідною людиною. Ті люди, яким судилося поповнити Небесну Сотню, були настільки інтелігентними, світлими людьми, що їх смерті просто не можуть бути марними. На Майдані загинув цвіт нації. І мені просто незрозуміле це безглузде питання: «А чи варто було туди йти?». Мені прикро, що люди не усвідомлюють, як багато дав нам Майдан. Як то кажуть, «раби не чують дзвін кайданів». Революція Гідності була потрібна, Майдан розставив все на свої місця і назвав ворогів ворогами. На жаль, зараз багато на що впливає російська пропаганда й багато цінностей знівельовано, але ми стали сильнішими, ми стали дружнішими і я сподіваюсь, що все буде добре.

Ми намагались жити повноцінним життям – малювали, грали на музичних інструментах, співали. Нам протистояла зла озброєна сила, але нас виявилось більше і нами керувала ідея.

У нас був суворий «сухий закон». Майдан, взагалі, можна сказати, ділився на кілька шарів – інтелігенція, студенти й заробітчани.

Чи закінчився Майдан? Однозначно ні. Адже гасла Майдану не виконані, банди-

ти не у тюрмах. Росія набирає сили й готується до повномасштабного наступу. Але й у нас є здобутки. У нас з'явилась нарешті армія. Люди перестали боятись висловлювати свої претензії до влади.

На Майдані я спробував себе у різних професіях: спочатку був пікетувальником, вечорами охороняв Жовтневий палац й, врешті, мене призначили начальником охорони. До того ж, завжди малював якісь прапори, листівки.

Організація на Майдані була чіткою й відмінною. Люди були поділені на сотні з чіткою координацією. Сергій міг зателефонувати мені о 2-3 годині ночі й сказати: Ми нічого не досягли, люди помокли й померзли під дощем, треба замінити». І ми піднімали посеред ночі тих, хто спав і казали, що пора замінити побратимів і всі вставали без жодних питань, всіма керували якісь людські цінності й братерство.

Після пережитого дуже помагали розмови з майданівськими психологами й священиками.

Пам'ятаю, як перед другим побиттям, коли я вже розумів, що тікати сили нема, я ховав у електричному щитку свій свободівський партійний квиток, адже знав: якщо його побачать – мене просто заріжуть. «Беркута» носили з собою маленькі ножики, якими штрикали під руку, пробивали діафрагму і людина вмирала від пневмотораксу. Дуже багато людей на Майдані загинуло саме від цього. Насправді, загинуло набагато більше людей, ніж оприлюднили в офіційних даних. В час розгонів та розстрілів волонтери просто з боями відбивали вже мертвих майданівців, аби їх не вивозили. Дуже багато людей просто пропало безвісти. А хлопець, котрий зі мною був в Жовтневому палаці, розповідав мені справжні жахи. Коли його

роздягли повністю й залишили в автозаку, на морозі на дві доби, він бачив через вікна, як постріляних, побитих хлопців з Жовтневого кидали на палаючі барикади. Є такі речі, які просто в голові не вкладаються. Через рік я все ж приїхав і знайшов у тому щитку свій членський квиток.

Часто згадується той момент, коли в мене на руках вже були списки людей, що повертались додому. Ми були біля автобуса, розмовляли з Сергієм та його дружиною. Сергій дуже не хотів їхати додому, залишати Майдан і раптом каже: «Залишимось ще на 15 хвилин». Ті 15 хв. вирішили для нього все, він уже не повернувся додому... А я, вже закривавлений, почув телефонний дзвінок: «Пане Тарасе, автобус повний, чекаємо вас». А у мене таке відчуття, наче я в пеклі, – голова пробита, кров заливає телефон і я не розумію, чому я не бачу екран. Не пам'ятаю, що я відповів. Дружині говорив, що все добре, а вона мені каже: «Не вірю». І коли після всього я вже з дому зібрався йти у військомат, мій 15-річний син твердо сказав мені:

- Тату, я тебе нікуди не пускаю.

- Як це?

- А так. Ти не був удома в той час, коли мама чекала тебе з Майдану, спала по дві години на добу й постійно плакала. А я був, і я знаю.

Коли я лікувався в Польщі, то відчув, що нас почали поважати як націю. Одного разу мій лікуючий лікар, коли почув, що мене поранили на Майдані, встав і сказав це в голос і всі лікарі встали й почали мені аплодувати. І я розумів, що вони не мені аплодують зараз, а аплодують всьому українському народу, який показав світовій спільноті, що таке Революція Гідності.

Vitalij Kapranov

město Kyjev, spisovatelé, vydavatelé,
bratři Kapranovovovi

Majdan na Ukrajině, to je tradiční forma protestu lidí. Tímto způsobem projevujeme svou nespokojenost. V roce 2012 však nikdo nevěřil, že se majdan uskuteční. Vždyť Janukovyč vybudoval tak zřejmý korupční a represivní systém, že se zdálo, že není možné jej porazit. Celá ekonomika byla řízena vládou. Asociační dohoda s Evropskou unií - to byla naše jediná naděje jak odejít z Asie, kterou nám dávala Evropa. Příčinou bylo, jako vždy, že když člověk dosáhne absolutní vlády, velmi lehce překročí všechny meze. A když zbil bezbranné děti, tak ty meze překročil. Nikdo nestrpí, když mu bijí děti.

Když jsme s bratrem přijeli na Majdan, poprvé jsme uviděli tak obrovské množství lidí.

Ukrajinci jsou většinou absolutně obyčejní lidé, potomci rolníků, kteří mají zcela jasné a srozumitelné hodnoty, stejně jako pojem dobra a zla. Takže zbití dětí a žen - to bylo to, co Ukrajince probudilo. A když Janukovyč pocítil, že je „car a bůh“, Ukrajinci to pocítili také, a proto povstali.

Na začátku byl Majdan jen stanový tábor, ale jakmile vláda ukázala, že je připravena vést válku proti národu, začali jsme stavět barikády a přizpůsobovat svou výzbroj. Nedovedu si představit, jaké organizační schopnosti by musel mít člověk, který by chtěl organizovat Majdan uměle - to je prakticky nemožné. Čím více vláda tlačila, tím větší byl odpor proti ní. Co se národního charakteru týká, dokonce i Němci psali, že „Ukrajinci mají špatný nástup, ale silnou obranu“, a tak se stalo, že jsme vyhráli, i když už prohra visela na vlásku.

Například my s bratrem jsme chodili na Majdan v noci. Lidé přijížděli s dětmi, kamarády, chodili na hlídky, bavili se. Obvykle jste tu mohli v noci, hlavně v lednu, potkat celou ukrajinskou inteligenci - spisovatele, zpěváky, vědce, profesory, kteří pracovali, nosili vědra se sněhem, vozili pneumatiky... Jindy se třeba stalo, že na Facebooku někdo psal: „Na Majdanu chybí chleba.“ Sedneš do auta, v nejbližším obchodě za všechny peníze koupíš chleba, vrátíš se a tam už je chleba taková kupa, že je ho až příliš. My s bratrem jsme lidé veřejně známí, na ulici nás poznávají. Když nás někdo potkal, někdo, kdo se sám bál jít na Majdan, ale pomoci chtěli všichni, tak se nás hned ptali: „A na Majdan dnes jdete?“ a předávali nám tašky s věcmi, jídlem, které přinesli pro lidi na Majdanu. Jednou, když už se situace vyostřila, přede mnou zastavil džíp, pán z něj vytáhl tři zdravotnická nosítka a poprosil mne, abych to předal na Majdanu, protože se sám bál tam jet.

Jako surrealistický obraz působila situace, když naši chlapci zapálili a zničili dva obrněné transportéry a vodní dělo, které v nejkritičtějších okamžicích nefungovalo, což nás tenkrát zachránilo. Nám osobně dávali pneumatiky z pneuservisu, který je vedle našeho domu. Takže to byla taková „celonárodní revoluce“, ke které se podle možností připojil každý uvědomělý Ukrajinec.

Říkal se takový vtip, že „když do kavárny na Chreščatyku přijde člověk v přilbě s baseballovou pálkou, tak bude mít dvě vysoké školy a bude znát alespoň dva cizí jazyky.“

A byla to pravda. Byla tu celá inteligence - režiséři, spisovatelé, básníci, hudebníci - všichni stáli na ulici, vedli filozofické a kulturní debaty v době, kdy nebyli v práci.

Na Majdanu byla tvrdá prohibice. Kdo tam s námi stál? Náš starší spolubojovník Mychajlo Illjenko - kandidát filozofických věd, umí patnáct jazyků, filmový režisér známý po celé Ukrajině, Vlad Kyryčenko - majitel vydavatelství, náš kamarád z Oděsy, lékař-psychiatr, ten, který na zádech sám odnesl prvního mrtvého. Po síti koluje fotka, na které tehdejší mluvčí ukrajinského parlamentu, opozičník Ruslan Košulynskij odkudsi z Instytutské ulice pod palbou odnáší v náručí zraněného. Ruslan Košulynskij je vůbec samostatný námět na rozhovor, je to obraz vtělené šlechtnosti.

U nás doma byla takový „špitál“, jako dobrovolnice se tam střídala naše děvčata z vydavatelství.

Na Majdanu nebývala panika, spontánní organizovanost lidí skutečně překvapovala. Když „strážci práva“ zaútočili 11. prosince na kyjevský magistrát a Majdan obklíčili ze všech stran, stáli jsme na ulici Prorizna s baskytaristou skupiny „Vopli Vidopliassova“, to je velice populární ukrajinská rocková kapela. Když jsme vyšli z metra, narazili jsme na pistoli, která ležela na zemi - očividně tu pistoli nastrčili policajti a nikoho ani na vteřinu nenapadlo sehnout se a tu pistoli vzít. Všichni jsme ji obstoupili, zavolali domobranu a oni už přivolali policii, sepsali protokol a odevzdali pistoli. A tak se jim na Majdanu žádná provokace nepovedla.

Kavárny měly otevřeno 24 hodin denně, mohli jste se prostě přijít ohřát, čaj nalévali zcela zdarma. Podnikatele to nikdo nenutil dělat. Sami pro sebe jsme objevili úplně jiné

Майдан в Україні – уже традиційна форма протесту людей. Так ми виражаємо своє незадоволення. Хоча 2012 року ще ніхто не вірив, що Майдан відбудеться. Адже Янукович побудував настільки чітку корупційну й репресивну систему, що здавалось, цього повалити неможливо. Вся економіка була під контролем влади.

Асоціація з Європою – це була наша єдина надія відійти від Азії, в яку нас тягнула Росія.

Причиною стало, як завжди, що коли людина досягає абсолютної влади, їй дуже легко перейти межу. І коли він побив беззбройних студентів – він цю межу перегнув. Ніхто не терпітиме, коли б'ють його дітей.

Ми з братом коли приїхали на Майдан, то вперше побачили таку велику кількість людей.

У своїй більшості українці – це абсолютно прості люди, нащадки селян, у яких абсолютно прості й зрозумілі цінності і поняття добра й зла. Тому побиття дітей і жінок – саме те, що обурило українців. І коли Янукович відчув, що він «цар і бог», українці це відчули і тому й підвелися на протест.

Спочатку Майдан – це був просто табір з наметами, але, як тільки влада показала, що вона готова вести війну проти народу, ми почали будувати барикади і пристосовувати підручні засоби для озброєння. Я не уявляю собі, які організаційні можливості можуть бути у людини, яка б хотіла організувати Майдан штучно – це практично неможливо. Чим більше тиснула влада, тим більшим був опір. З точки зору на-

ціонального характеру, навіть німці писали, що «українці погані у наступі, але сильні в обороні». Так і сталось, що ми перемогли тоді, коли вже були на волонтерині від програву.

Ми з братом, наприклад, ходили на Майдан вночі. Приїздили з дітьми, з друзями, ходили патрулювати, спілкуватись. Загалом вночі, особливо в січні, тут можна було зустріти всю українську інтелігенцію – письменники, співаки, науковці, професори, які просто працювали – носили відра зі снігом, возили шини... Іноді були такі ситуації, коли хтось у Фейсбуці пише: «На Майдані бракує хліба». Ти сідаєш в машину, купуєш в найближчому магазині хліба на всі гроші, повертаєшся, а там уже така гора хліба, що аж забагато. Ми з братом взагалі люди публічні, впізнавані і коли нас зустрічали на вулицях, бо дехто сам боявся на Майдан іти, але допомогти хотіли всі, нас просто питали: «А ви сьогодні на Майдан?» І передавали нам цілі сумки, мішки речей, їжі, які вони зібрали для майданівців. Одного разу, коли вже почалось серйозне протистояння, переді мною зупинився джип, чоловік витягнув три медичні ноші і попросив передати на Майдан, бо сам туди іти боявся.

Сюрреалістична картина була, коли наші хлопці спалили два БТРи та водомет, який у найкритичніший момент просто не спрацював, що нас тоді і врятувало.

Нам, особисто, шини давали з шиномонтажу, який знаходився біля нашого дому. Тобто, це була така «всенародна революція», до якої долучався кожен свідомий українець, як тільки міг.

Був такий жарт: «Якщо у кав'ярню на Хрещатику заходить людина у касці з бейсбольною бітою, то у неї точно дві вищі освіти і вона знає мінімум дві іноземні мови». І це була правда. Тут була вся інтелігенція – режисери, письменники, поети, музиканти, всі стояли на вулиці, вели філософські й культурні бесіди у вільний від роботи час. На Майдані був жорсткий «сухий закон». Хто чергував конкретно з нами? – Наш старший брат – кандидат філософських наук, знає 15 мов, Михайло Ілленко – кінорежисер з всеукраїнським іменем, Влад Кириченко – власник видавництва, наш друг з Одеси, лікар-психіатр, той, що потім винесе на собі першого вбитого. «Гуляє» мережею таке фото, де тодішній спікер ВР, опозиціонер-свободівець Руслан Кошулинський, виносить на руках з Інститутської, з-під куль, пораненого. Руслан Кошулинський – це взагалі окрема тема для розмов, ця людина – втілення шляхетності.

У нас вдома був такий собі «госпіталь», волонтерами чергували всі наші дівчата з видавництва.

На Майдані не бувало паніки, самоорганізація людей просто вражала. Коли «правоохоронці» штурмували 11 грудня КМДА і Майдан затисли з усіх боків, ми

Ukrajince, opravdové, otevřené a srdečné. A magistrát - to byla vlastně úplně samostatná republika. Byly tu veškeré služby: lékařská, sanitární, organizovaná kuchyně, místo pro výdej teplého oblečení.

Díky Majdanu jsme dokončili román o druhé světové válce. V románu můžete najít mnoho „nočních rozhovorů“ z Majdanu. Vystoupit na Majdanu - to byla velká čest. Když vystupuješ na pódiu a je před tebou milion lidí, to je pocit velikosti vesmíru a všechny hvězdy se dívají na tebe. Pocítili jsme to, co asi pociťují Rolling Stones, když vystupují na těch největších stadionech.

Majdan, to byli nejlepší lidé Ukrajiny, bez přehánění, a být jedním z nich byla obrov-

ská čest. Když začaly problémy, nikdy nikdo nikam neutekl, všichni drželi při sobě. V Nebeské setnině byl také zaměstnanec našeho vydavatelství Anatolij Illič Nečyporenko. Byl zraněn 18. února a zemřel v nemocnici, 11. dubna. Teď už o tom můžu mluvit, ale ještě před rokem mi to nešlo. Když člověka, se kterým jsi právě mluvil, se kterým jsi roky pracoval, který měl rád tvé děti, který byl neozbrojený, jednoduše zabili - to mi hlava nebere.

Ukrajinci jsou obecně velmi citliví na ne-spravedlnost. Na Ukrajinu jezdil Guillaume de Beauplan, studoval kozáky a napsal, že kozáci povstanou každých sedm let. A od té doby se nic nezměnilo. My můžeme

dlouho trpět, ale když to přeženou, už nás nezastaví. A na Ukrajině nikdy nebyla absolutní vláda. V Kyjevské Rusi se mohl sejít sněm a jednoduše vyhnat knížete z Kyjeva, na Síči se shromáždila rada a kozáci vyhnali hejtmana, když na své povinnosti nestačil.

Už jsme se naučili svrhnout prezidenta, ještě nám zbývá naučit se svrhnout vládu na komunální úrovni, bez krveprolití, teprve potom bude úkol Majdanu splněn na celých sto procent. Konečně jsme pochopili, že vláda není od boha, ale od lidí. Ačkoliv nás to přišlo draho, bylo nutné si to prožít.

Za padesát let našeho života byl Majdan tím nejlepším, co mne a mého bratra potkalo.

стояли тут, на Прорізній з бас-гітаристом групи «Воплі Відоплясова» – це така суперкрута українська рок-група і ми, вийшовши з метро, натрапили на пістолет, який лежав прямо під ногами. Очевидно, що цей пістолет підкинули менти і нікому ні на секунду навіть на думку не спало нахилитись його взяти, всі обступили його в коло, викликали Самооборону, вона ж, в свою чергу, викликала міліцію, оформили протокол і віддали пістолет. Так у них не вийшло ніякої провокації проти Майдану.

Кав'ярні працювали цілодобово, можна було приходити просто погрітись, чаю наливали взагалі безкоштовно. Хоча підприємців ніхто не заставляв це робити. Ми для себе відкрили зовсім інших українців – справжніх, відкритих, щирих.

А Київрада – це взагалі була окрема республіка. Тут були цілі служби: медична, санітарна, організована кухня, пункт роздачі теплих речей.

Ми в підсумку Майдану, якраз закінчили свій роман про Другу Світову. У романі, якраз, можна знайти багато «нічних розмов» з Майдану. Виступити на Майдані – це була величезна честь. Коли ти виступаєш на сцені, а перед тобою мільйон людей – це просто відчуття космосу, а всі зірки дивляться на тебе. Ми відчували, мабуть, те, що відчув Rolling Stones, виступаючи на найбільших стадіонах.

Майдан – це були найкращі люди України, без перебільшень, і бути одним з них була величезна честь. Ніколи ніхто не втік, коли починались проблеми чи наступ, всі тримались разом. Серед Небесної Сотні є і працівник нашого видавництва. Анато-

лій Ілліч Нечипоренко був травмований 18 лютого і помер в лікарні, 11 квітня, ненадовго вийшовши з коми. Зараз я вже можу про це говорити, бо ще рік тому я би не зміг. Коли людину, з якою ти щойно балакав, з якою працював роками, який твоїх дітей любив, просто беззбройного вбивають – це в голову не вміщується.

Українці загалом дуже чутливі до несправедливості. Був такий Гійом де Воплан, який їздив в Україну і вивчав козаччину. От він писав, що козаки повстають приблизно кожні 7 років, від тоді нічого не змінилось. Ми можемо довго терпіти, але коли нас доводять до краю, нас уже не спинити. І ніколи не було в Україні абсолютної влади. Навіть в Русі могло зібратись віче і просто вигнати князя з Києва, на Січі збиралась рада і козаки виганяли гетьмана, якщо він не справлявся.

Ми уже навчилися позбавляти влади президентів, нам залишилось навчитись змінювати місцеву владу, без кровопролиття, тільки тоді завдання Майдану будуть виконані на всі сто відсотків. Ми нарешті зрозуміли, що влада «не від Бога», а від людей, хоч це дорого нам обійшлось, але це треба було пережити.

За п'ятдесят років нашого з братом життя Майдан – це найкраще, що з нами трапилось в цьому житті.

Oleh Kucyn

město Tjačiv, na začátku Majdanu předsedal oblastní organizaci
Všeukrajinského sdružení Svoboda

Již dlouho před Majdanem jsme pochopili, že musíme něco dělat, protože kdybychom dovolili, aby tato vládní garnitura posílila, ztratíme stát během několika let. Vláda i další státní orgány byly proruské. Všechny naše vojenské struktury byly reformovány tak, aby to vyhovovalo Rusku. Veškeré důstojníky a generály, kteří měli proukrajinské názory, odvolávali z funkcí. Podobná situace panovala i ve Službě bezpečnosti Ukrajiny a u policie. Zkrátka jsme kráčeli cestou Běloruska a chápali jsme, že dříve či později bude Ukrajina začleněna do nějaké nové struktury typu Sovětský svaz nebo do jiného produktu novodobého ruského impéria. Naše strana samozřejmě počítala s demokratickým politickým řešením, nevylučovala však ani revoluční cestu.

Na samotném začátku byly dva Majdany – jeden byl složen z aktivistů, obyčejných lidí, kteří chtěli reálné změny, druhý byl provládní a zaplacený oligarchy z Janukovyčova okolí. Majdan byl také politický a apolitický. Na apolitický Majdan, který vedla zpěvačka Ruslana, tehdy vyháněli velký počet lidí, zejména studentů, a snažili se tam neustále vnutit lidem myšlenku, že by se měl Majdan obejít bez politiky. Pro nás, koordinátory „politického“ Majdanu, bylo samozřejmě obtížné neustále financovat velké množství lidí, a tak jsme působili spíše jako marginální jev. Protože Majdan, to jsou neustálé výdaje, to je strava, léky apod. A na apolitický Majdan uvolňovali studenty z výuky, přivezli kamery, uspořádali koncert, a najednou tak

pro celý svět vznikl obrázek, který diskreditoval opoziční politiky, ukazoval je jako bezradné koordinátory a uškodil i politice jako takové. Jako jedna ze tří opozičních politických sil v zemi jsme tuto dvojitou hru vlády pochopili a rozhodli se jí neúčastnit. Oznámili jsme, že nechceme rozdělovat ukrajinský lid, takže rozpouštíme politický Majdan a připojujeme se k tomu apolitickému. To tehdejší moc trochu vykojelo, protože takový zvrat v událostech nečekala. Rozhodli jsme se zkrátka počkat.

Násilné rozeznání Majdanu bylo pokusem ukázat lidem, že je vláda natolik silná, že se společnosti bát nemusí a bude dělat to, co sama považuje za nutné. Tady už ale číše přetekla. Hned po zbití studentů jsem vystoupil na sněmu v centru Užhorodu a ohlásil mobilizaci pro Kyjev. Přímo na místě se zformovala první setnina těch, s nimiž jsme vyrazili na kyjevský Majdan. V prvních dnech jsme obsadili přízemí kyjevské radnice, Řijnový palác a Ukrajinský dům, aby měli lidé kde odpočívat, jíst a nocovat.

Majdan byl tvořen jak politiky a různými umělci, kteří vystupovali na pódiu, tak i prostými lidmi, kteří se starali o stravu, úklid a ochranu. Hlavně jsme neustále bojovali s „tituškami“. To byli kluci sportovního vzezření a ve sportovním oblečení, kriminální živly nebo převlečení policajti, kteří blokovali přístupové cesty na Majdan a za to dostávali od vlády peníze. Členové tehdejšího speciálního komanda Berkutu dostávali 1000 hřiven za den. Uvědomme

si, že minimální měsíční mzda na Ukrajině je 1200 hřiven. Poslanci Strany regionů jim tyto peníze vypláceli hotově, což je zachyceno na různých videonahrávkách.

Závažnou akcí byla blokáda sídla vlády. To bylo 12. prosince 2013. Vedl jsem skupinu, která uzavřela křižovatku Bankovní a Luteránské ulice. Postavili jsme stany a Berkut nás obklíčil. Jediné, co nás zachránilo, bylo, že jsme měli volný průchod do kostela na Luteránské. Jeho kněží drželi služby a dávali nám jídlo. Naše skupina se tehdy udržela nejdéle, ale někdy mezi třetí a čtvrtou v noci jsme - celí zmlácení od Berkutu - byli donuceni pozice opustit.

Takovou každodenní rutinní práci jsme strávili asi dva měsíce a pak jsme se dozvěděli, že se situace přiostrhuje a vláda plánuje násilné rozeznání Majdanu. Tehdy se naše stranické vedení na jedné z porad dohodlo, že v Kyjevě zůstane jen pár lidí a většina se vrátí do svých krajů, kde budou organizovat oblastní Majdany. Mělo to ochránit lidi před dalším rozeznáním a zmlácením a také to, že z hlavního města se na tyto akce přesunou také někteří policisté. Já sám jsem s částí svých lidí odjel na Zakarpátí, kde jsme uspořádali místní Majdan. Měli jsme tam podobné problémy s policií a s „tituškami“. Důležité bylo, že kvůli těmto akcím byly domů povolány také oblastní jednotky Berkutu i jiné policejní oddíly, a tak jsme mohli přesunout všechny síly z Kyjeva a zabránit násilnému rozeznání Majdanu, které vláda plánovala.

16. – 20. února 2014 probíhalo zasedání Parlamentu, 16. února byly přijaty ty drakonické zákony... Tehdy se rozhodlo, že budeme blokovat práci Parlamentu a tehdy vlastně začaly první potyčky.

Ще задовго до Майдану ми розуміли, що якісь дії є необхідними, адже, якщо дати закріпитись цій владі, то ми втрачимо державу вже за кілька років. Уряд й верхівки влади були проросійськими, вони реформували на російський лад всі наші військові структури. Всіх офіцерів, генералів, які мали проукраїнські патріотичні погляди, так чи інакше усували від керівних посад, така ж ситуація відбувалась в СБУ, міліції. Отже, ми просто йшли шляхом Білорусії і розуміли, що рано чи пізно Україну просто включать у якесь нове формування на кшталт Совецького Союзу, чи інших проявів новітньої Російської імперії. Наша партія, звісно, розраховувала на якесь політичне, демократичне вирішення проблеми, але й не виключала революційний шлях.

З самого початку було два майдани – один з активістів, простих людей, які реально хотіли змін, та інший – провладний, проплачений олігархами з команди Януковича. Також був майдан політичний та неполітичний. На неполітичний майдан, очолюваний співачкою Русланою, на той час постійно зганяли велику кількість людей, зокрема й студентів, і там постійно намагались людям нав'язати думку, що майдан має відбуватися без політики. Нам же, координаторам політичного майдану, звісно, було важко фінансово утримувати постійно велику кількість людей, а отже і політичний майдан виглядав більш маргінальним. Адже Майдан – це постійні витрати на харчі, медикаменти. А тут, на неполітичному майдані, студентів з пар відпустили, навезли телекамер, організували концерт і ось картинка для всього світу, що дискредитувало опозиційних

політиків, як бездарних координаторів, та українську політику загалом. Ми, як одна з трьох опозиційних політичних сил, зрозуміли цю подвійну гру влади й вирішили вийти з неї, оголосивши, що не хочемо ділити український народ, отже й розпускаємо політичний майдан й долучаємось до неполітичного. Це трохи вибило тодішню владу з колії, адже вони не очікували такого повороту подій. Ми тоді вирішили просто зачекати.

Силовий розгін Майдану був спробою показати народу, що влада настільки сильна, що не боїться суспільства і буде робити так, як вважає за потрібне. І тут вони перегнули палицю. Після побиття студентів, я виступив на народному віче в центрі міста Ужгорода, оголосив мобілізацію на Київ і відразу ж там сформувалась перша сотня добровольців, з якими ми вирушили на київський Майдан. В перші ж дні ми зайняли перший поверх Київради, Жовтневий палац (після Майдану перейменовано на палац Свободи) та Український Дім для того, аби люди мали де відпочивати, харчуватись та ночувати.

Майдан творили як політики й різні артисти, що виступали зі сцени, так і прості люди, що забезпечували харчування, прибирання та охорону. Зокрема, ми постійно боролись з «тітушками». «Тітушки» – це хлопці спортивної зовнішності та одягу, кримінальний елемент, чи переодягнуті міліціонери, які блокували постійно входи на Майдан й за це от-

римували гроші від влади. Працівники тодішнього спецпідрозділу «Беркут» отримували 1000 грн. на день. Враховуючи те, що мінімальна зарплата за місяць в Україні – 1200 грн., виплачували їм готівкою депутати від Партії Регіонів, що є засвідчено на різних відео.

Серйозною акцією було блокування урядового кварталу 12 грудня 2013 року. Я очолював групу, яка перекрила перехрестя вулиць Банкової та Лютеранської. Ми розклали намети, нас оточили працівники МВС, «Беркут». Єдине, що нас врятувало, це вихід до церкви на Лютеранській. В церкві священники організували цілодобове чергування та харчування. Ми, тоді утримались найдовше йдесь о 3-4 годині ночі, отримавши численні травми від побиття беркутівцями, були змушені здати позиції.

У такій щоденній рутинній роботі ми прожили близько двох місяців, поки не прийшло розуміння, що ситуація нагнітається й влада готує тотальний силовий розгін Майдану. Тоді на одній з нарад наше партійне керівництво прийняло рішення в Києві залишити кістяк, а великій частині людей повернутись у свої області для того, аби організувати Майдани на місцях. Ми мали на меті відтягнути зі столиці частину правоохоронних органів й таким чином вберегти людей від ще одного розгону й побиття. Я тоді поїхав з частиною своїх людей на Закарпаття, де ми організували Ужгородський Майдан. У нас так само були

Policajtí začali rozhánět dav demonstrantů a my jsme zaznamenali první oběti na životech. V boji jsme se značnými ztrátami ustoupili po Luteránské ulici dolů na Majdan. Říjnový palác byl už obsazen, všechny naše věci tam zůstaly a berkutovci s policajty je zabavili. Majdan už taky částečně rozehnali. Ty dvě noci z 18. na 19. a z 19. na 20. byly rozhodující. Dohromady nás bylo několik tisíc. Všechno bylo zablokované a my jsme cítili, že už se blíží konec, protože nám docházely síly.

V noci z 18. na 19. se pokusili naše bariéry rozbít tím, že na ně najížděli dvěma obrněnými transportéry, ale lidé je zapálili molotovovými koktejly. 20. února ráno jsem nechal nastoupit celé naše zakarpatské družstvo a řekl jsem jim, že se půjdu podívat, jaká je situace, abychom se rozhodli, co budeme dělat dál. V ten okamžik začala střelba a já jsem uviděl, jak padají k zemi první demonstranti. Ze strany policajtů očividně nelétaly už jen gumové projektily. Demonstranti pak začali střílet loveckými zbraněmi a já jsem pochopil, že střílejí příbuzní těch dětí, které zabili 18. února. Potom někteří z Berkutu začal utíkat, pak se však vrátili, ale nám se podařilo zablokovat velké množství berkutovců v Říjnovém paláci. Jim se však podařilo na chvíli odtud dostat, ale zase jsme je vytlačili a tehdy začala už opravdová střelba na demonstranty.

Ocitnul jsem se v první linii, vedle mě jako jeden z prvních padl mladý kluk a jinému se ostřelovač trefil přímo do rozkroku. To byl první raněný, kterého jsme odnesli do hotelu Ukrajina, a než jsme přinesli jiného, ten první zemřel, protože jsme nevěděli, jak mu zastavit silné krvácení, jelikož obinadlo mu nebylo kam dát. Tak jsem

s kamarády přinesl asi osm raněných. Na pomoc jsem si přizval naše poslance Kajdu, Košulynského, Miščenka, Fariona, Secha a Holovka.... Doted' se divím, že mě ty kulky mýjely.

Důležité je, že za tři měsíce Majdanu nebyla rozbita ani jedna výkladní skříň, ani jedno okno v centru, a že nedošlo k žádným loupežím ani krádežím. Ne nadarmo dostal tento převrat název Revoluce důstojnosti.

Majdan se stal obyčejnou reakcí společnosti na činnost zkorumpované zločinecké vlády. Na druhé straně to byl svým způsobem vrchol věčného boje Ruska proti Ukrajině a západním evropským hodnotám, které nakonec zvítězily. Ukrajina si v tomto boji vybrala Evropu, i když je jasné, že boj ještě neskončil, protože od Ruska se ještě můžeme leccího dočkat.

Je potřeba, aby svět konečně pochopil, co je Rusko zač. Že Rusko, to je obecné zlo. Moskva vždycky těžila z válek. Není to stát, který chce něco vytvářet. Chtěl by neustále něco uchvacovat. Je to horda, která se bude rozrůstat do té doby, dokud neovládne celý svět. Krym a Donbas jim nebude nestačit a nebude jim stačit ani Ukrajina. Rusko může načas ustoupit, ale mezitím bude plánovat novou válku. Každá země by měla pochopit, že má teď šanci zastavit Rusko na ukrajinské půdě, aby to samé nemusela dělat na vlastním území. Jednou jejich známý politik Žirinovskij řekl, že „ruský voják by si měl umýt nohu v Indickém oceánu“ a celé Rusko mu za to tleskalo, protože jeho obyvatelé skutečně tímto způsobem uvažují.

Bohužel jen asi 30 procent lidí pochopilo, že přišli bojovat za ukrajinský stát. Zbytek

byli jen taková „turistá“, kteří se přišli vyfotit a poslechnout si koncert. Jakmile se objevil policajt s obuškem, vzali nohy na ramena a rozutekli se.

Celý ten „zpívající Majdan“ v čele s Ruslanou, o kterém jsem už hovořil, financovali oligarchové typu Firtaše a Lovočkina. Oni využili Majdan k instalaci současné vlády. Takže Majdan jsme vybudovali my, opoziční síly, a oligarchové toho využili. Kdybychom teď měli patriotickou vládu, už bychom tu válku dávno skončili. Některé mechanismy se trochu změnily, vyměnili se lidé, ale zůstala korupce i stará schémata. A já chci vystavět stát na evropských hodnotách, stát sociální a národnostní spravedlnosti.

Události na Ukrajině způsobily, že se Ukrajinci probudili a že se probudilo hrdinství národa. A přesně toho se naše současná vláda bojí, stejně, jako ta předchozí. Snaží se teď sestavit armádu žoldnéřů a pro patrioty v ní není místo. Já jsem na vojně odsloužil dva roky a teď odcházím. Prezident se snaží odstranit z fronty všechny dobrovolníky, všechny uvědomělé Ukrajince.

Bál jsem se jenom, abych tuto válku nezanechal svým dětem...Věděl jsem, že dřív či později budeme s Ruskem bojovat. A i když jsem měl dobrou práci a rodinu, hned jak začaly ty události, jsem všechno opustil a šel jsem bojovat za Ukrajinu.

A když se mě teď ptají na manželku, kám vždycky: „Mám jen jednu manželku – Ukrajinu – a všechny ostatní, to jsou milenky.“

проблеми і з правоохоронними органами, і з «тітушками». Важливим було те, що через такі дії обласні підрозділи «Беркут» та міліція повернулись у свої області й так ми змогли відтягнути всі сили від Києва й попередити силовий розгін Майдану, запланований владою.

18–20 лютого 2014 року було засідання Верховної Ради, прийняті ці «драконівські» закони 16 лютого.... Тоді було вирішено блокувати роботу парламенту і, власне, тоді почались перші сутички, коли правоохоронці почали розбивати натовп мітингувальників й ми отримали перших загиблих. Ми з боями та значними втратами відступили по вул. Лютеранській вниз до Майдану. Жовтневий палац був вже захоплений, всі наші речі залишились там, їх розмародерили беркутівці й міліціонери, Майдан також частково розігнали. Ці дві доби – з 18 на 19 та з 19 на 20 лютого стали вирішальними, нас було буквально кілька тисяч людей загалом. Всі квартали було заблоковано і ми побачили, що, мабуть, прийде кінець, бо сил на утримання вже практично не було. В ніч з 18 на 19 вони зробили спробу розбити барикади, в'їхавши в них двома БТР-ами, але люди запалили ці БТР-и «коктейлями молотова». 20 лютого зранку я вишикував біля себе всю свою закарпатську команду і сказав, що піду наперед, з'ясувати ситуацію й повернусь, аби вирішити, що робити далі. В цей момент якраз почались постріли і я побачив, як падають перші мітингувальники. З боку правоохоронців почали летіти вже явно не гумові кулі. З боку мітингувальників тоді почала стріляти мисливська зброя і я зрозумів, що стріляють родичі тих дітей, яких

вбили 18 лютого. Тоді дехто з «Беркуту» почав тікати, потім вони вернулись, адже ми заблокували велику кількість спецпризначенців у Жовтневому палаці. Але вернулись «правоохоронці» ненадовго, ми знову їх відтіснили й тоді почався вже справжній розстріл майданівців. Я опинився в перших лавах, біля мене впав одним із перших молодий хлопчина, іншому поцілів снайпер прямо в пах. Це був перший поранений, якого ми занесли в готель «Україна». Поки ми занесли іншого, той вже загинув, бо ми не знали, як йому зупинити кров, що надто сильно пульсувала, адже джгут накласти було неможливо. Так я з товаришами виніс близько вісім поранених,

залучивши до допомоги вже тоді наших народних депутатів. Це були Олексій Кайда, Руслан Кошулинський, тоді заступник голови Верховної Ради, Андрій Міщенко, Ірина Фаріон, Ірина Сех, Михайло Головка... До тепер дивуюсь, як мене там оминали кулі.

Важливо, що за три місяці Майдану ні одна вітрина, ні одне вікно в центрі столиці не було розбито, не понівечена ні одна будівля, ніяких розбоїв та крадіжок. Не даремно цю революцію назвали Революцією Гідності.

Майдан став нормальною реакцією суспільства на корумповану бандитську владу. З іншого боку, це був такий собі

пiк вiчної боротьби Росiї за Україну та Захiдних, європейських цiнностей, якi, власне, й перемогли. Україна у цiй боротьбi вибрала бiк Європи, хоча, звiсно, боротьба ще не закинчена, адже вiд Росiї ще можна чекати багато чого.

Дуже важливо, щоб свiт нарештi зрозумiв, що таке Росiя. А Росiя – це суцiль-не зло. Московiя завжди жила за рахунок воєн. Це не та держава, яка хоче щось виробляти, а завжди буде когось захоплювати. Це орда, яка рухатиметься до тих пiр, поки не захопить весь свiт. Їм мало Криму й Донбасу, їм мало України. Росiя може зробити крок назад i може потиснути руку, але вона все одно завжди плануватиме нову вiйну. Кожна краi-на має зрозумiти, що зараз у неї є шанс спинити Росiю на українськiй землi, аби завтра не довелося цього робити на своїй. Колись їх вiдомий полiтик В. Жириновський сказав: «Росiйський солдат має мити ноги в Індiйському океанi». Вся Росiя йому аплодувала, тому що вони й справдi так думають.

На жаль, на Майданi лише 30 відсоткiв людей розумiли, що вони прийшли боротися за Українську державу, а iншi 70 – то були такi собi «туристи», якi прийшли сфотографуватися, подивитися, послухати концерт... І як тiльки з'являвся «мент» з бiтою, то всi цi туристи втiкали.

Зокрема, «Спiвочий майдан» на чолi з Русланом, про який я говорив iз самого початку, фiнансувався олігархами на чолi з Фiрташом та Львовчкiним. Вони й скористалися Майданом, вплинувши на формування сьогоднiшньої влади. Тобто ми, опозицiйнi сили, будували цей Майдан, а олігархи цим скористалися.

Якби у нас була нинi патріотична влада, ми б цю вiйну вже давно завершили.

Трохи змінилась система, помінялись люди, але залишилась корупція зі старими схемами. А я хочу побудувати державу з європейськими цінностями, державу соціальної й національної справедливості.

Події в Україні дали поштовх до пробудження українця, до відродження героїки нації i наша влада боїться цього, як i попередня. Армію зараз стараються зробити найманою i патріотам в ній мало мiсця. Я сам прослужив два роки в армії i зараз звільняюся. Президент намагається усунути з фронту всiх добровольцiв, а значить всiх свiдомих українцiв.

Я лише боявся, що перекладу цю вiйну на своїх дiтей...Я знав, що рано чи пізно з Росiєю доведеться боротися. І хоча у мене була хороша робота й сiм'я, коли почалися незворотні процеси, я залишив все й пішов боротися за Україну.

І коли мене зараз запитують про мою жінку, я завжди кажу: «У мене є одна жінка – Україна, а всі iнші – то коханки».

Ruslan Andrijko

město Kyjev, velitelem revolučního kyjevského magistrátu

Mohu směle říct, že to byly nejlepší tři měsíce mého života. Jediné tři měsíce v mém životě, kdy jsem se skutečně cítil jako svobodný člověk. Přijížděli za námi lidé z různých zemí, dokonce i z Ruska a říkali totéž: že přijeli, aby se cítili jako svobodní lidé.

Lidé na Majdanu byli skutečně různí, z různých sociálních vrstev ze všech oblastí Ukrajiny. Byla to velmi kulturní, osvícenská revoluce. Především na kyjevském magistrátu bylo stále činné jakési „kulturní fórum“, kam přijížděli umělci, spisovatelé a zpěváci z celé Ukrajiny. Vždyť nám přijel zahrát i Joel Holmes, který byl nominován na cenu Grammy. Zpočátku nikdo nevěřil, že je to skutečně on.

Jako velitel jsem organizoval práci revolučního kyjevského magistrátu, od řešení hospodářských problémů a zajištění bezpečnosti až po velké porady a plánování akcí odporu. Proběhlo několik pokusů magistrát dobýt, ale my jsme je úspěšně odrazili.

Je známo, že Majdan začal po surovém zbití studentů, které otřáslo Ukrajinou. Druhý den ráno tam místo stovky studentů přišel téměř milion lidí. Symbolickou akcí bylo pro nás také svržení sochy Lenina. Jako bychom svrhli celou sovětskou éru, která se Ukrajinců do té doby stále držela. Od toho okamžiku jsme věděli, že se Ukrajina už nikdy nevrátí k sovětskému způsobu života, věděli jsme, že už musíme vyhrát.

Nejvíce zapůsobili první padlí. Tehdy jsme neměli strach, byli jsme jen v šoku, a když mne zranili - měl jsem koleno roztržštěné granátem - dokonce jsem ani necítil bolest. Nejvíce mě potom trápilo, že jsem musel sedět doma a sledovat v televizi, jak umírají spolubojovníci, a věděl jsem, že nemůžu nic udělat. Skutečně, je těžké představit si, jak velká byla síla, která vedla lidi s dřevěnými štíty bez strachu a zaváhání proti kalašnikovům. Nastaly takové okamžiky, kdy byl Majdan už tak oslabený, že by ho mohl porazit kdokoli, ale možná při nás stál sám Bůh.

Bezpečnostní služba Ukrajiny (SBU) - je hlavní ukrajinská civilní kontrarozvědka, která zabezpečuje národní bezpečnost Ukrajiny a je podřízena přímo prezidentovi Ukrajiny.

Vyhláškou prezidenta Ukrajiny ze dne 23. června 1994 bylo zřízeno protiteroristické centrum Služby bezpečnosti Ukrajiny Alfa - jako první písmeno řecké abecedy čili „jednička“. Spolupracovníci této jednotky se podíleli na operativních akcích, zadrželi stovky střelných zbraní, ruční granáty, výbušniny, ale také drogy a například i významné částky v hrivnách či cizí měně.

Příslušníci speciálních sil zajišťovali provozní opatření, k nimž patřil např. bezpečný pohyb úředníků, zadržení podezřelých osob a další speciální operace.

Aktivně a úspěšně se zúčastňovali antiteroristických akcí proti separatistům. Někteří byli zraněni, jiní zahynuli, anebo byli vzati do zajetí.

Lidé na Majdanu byli opravdu různí. Byli tam liberálové, nacionalisté, radikální pravice i levice, ale každý se přišel bít za spravedlnost.

Kdekdo nám vyčítá, že válka začala kvůli Majdanu. Ale válka by začala tak nebo tak, a pokud si někdo v Evropě myslí, že se dá jen tak přechkat obléhání a zahrávat si s Putinem, tak se velmi mylí. Vždyť totéž si myslela Ukrajina, když ničili Čečensko. Už tenkrát Džochar Dudajev říkal, že ví, že příště bude na řadě Krym. Tenkrát tomu taky nikdo nevěřil. Na východě není žádná občanská válka a ti lidé nejsou žádní separatisté - jsou to kolaboranti, zrádci, kteří zvou nepřítele a napomáhají k ničení vlastní země. A zítra se tak stane ve všech ostatních sousedních zemích, kam přijdou bránit „ruský jazyk“.

O Vánocích přijížděli lidé ze západní Ukrajiny a přivázeli vertepy⁽⁴⁾ a my všichni jsme byli skutečně jako jedna velká šťastná rodina. Také jsme na kyjevském magistrátu oddali jeden pár revolucionářů.

Lidé pochopili, co je to Rusko, začali brát odpovědnost za osud země do svých rukou, konečně trochu ochladlo naše „mesiášství“, začali jsme si uvědomovat, že to za nás nedá nikdo do pořádku, že si musíme vyhrnout rukávy a začít pracovat.

Bohužel si lidé po revoluci zvolili za prezidenta opět oligarchu a jednoho ze zakladatelů Strany regionů, a proto se politická a ekonomická situace nezlepšila, ba spíše naopak. Někdo se zapojil do revoluce, někdo do voleb a pak vyhrál.

Ale nejdůležitější je, že jsme změni svůj geopolitický kurs, své svědomí, řesně jsme pochopili, kdo je nepřítel.

(4) Vertep – starodávné loutkové divadlo, kde se hrála představení o narození Ježíše Krista.

Можу сміло сказати, що це були найкращі три місяці мого життя. Три місяці, єдині в моєму житті, коли я дійсно відчував себе вільною людиною. До нас приїжджали люди з різних країн, навіть приїжджали люди з Росії. Вони казали, що приїхали, аби відчувати себе вільною людиною.

Люди на Майдані були абсолютно різні, з усіх областей України та соціальних верств населення. Це була дуже культурна, просвітницька Революція. Зокрема, говорячи про Київраду, тут постійно діяв «культурний майданчик», на який поділитись своєю творчістю з'їжджались артисти, письменники й співаки з усієї України. Зокрема, для нас загравав номінант премії «Греммі» Джоел Холмс. Спочатку навіть ніхто не вірив, що це справді він.

Як комендант, я організовував роботу революційної Київради, починаючи з господарських питань, забезпечення і закінчуючи великими нарадами та плануванням акцій спротиву. Було кілька спроб штурму Київради, які ми успішно відбили.

Звісно, що Майдан почався після жорстокого побиття студентів, яке сколихнуло Україну. На ранок на місці 100-200 студентів прийшло близько мільйону людей. Символічним також для нас стало повалення пам'ятника Леніну. Це було наче повалення цілої радянської епохи, яка досі не відпустила українців. З цього моменту ми знали, що Україна ніколи вже не повернеться до совкового способу життя, розуміли, що ми обов'язково переможемо.

Найбільше вразили перші сутички, що призвели до смертей... Тоді страху не було, був лише шок і навіть коли мене поранили – гранатою роздробило коліно, теж болю не було. Найболючішим було потім сидіти вдома і бачити по телебаченню, як твої друзі помирають, а ти розумієш, що не можеш більше нічого зробити. Дійсно, важко зараз усвідомити, але була якась сила, яка вела людей з дерев'яними щитами проти автоматів Калашникова без страху та вагань. Були такі моменти, коли вже Майдан був настільки обезсилений, що реально його міг взяти будь-хто, але, мабуть Бог нас оберігав.

Люди на Майдані були абсолютно різні. Були ліберали, були націоналісти, були навіть радикально праві та ліві, але кожен прийшов боротись за справедливість.

Багато хто нам закидає, що війна почалась через Майдан. Але, насправді, війна була б так чи інакше і якщо хтось у Європі думає, що можна просто відсидітись і позагравати з Путіним, то вони дуже помиляються. Адже так само думала Україна, коли знищували Чечню та Ічкерію. Ще тоді Джахар Дудаєв казав, що він знає, що наступним буде Крим. Тоді в це теж ніхто не вірив. На сході ніяка не громадянська війна і ці люди не сепаратисти – вони колаборанти, зрадники, які запрошують ворога та сприяють знищенню власної держави. А завтра це все станеться з усіма іншими сусідніми нам

державами, до яких вони прийдуть захищати «руській язык».

На Різдво люди із західної України приїжджали з цілими вертепами і ми всі справді були, як велика щаслива родина. Також, у Київраві ми навіть повинчали одну пару революціонерів.

Люди зрозуміли, що таке Росія, почали брати відповідальність за долю держави в свої руки. Нарешті трохи розвіялось наше «месіанство», ми почали усвідомлювати, що ніхто не прийде нам полагодити дах, а треба заковувати рукави і самим працювати, наводити лад у своїй хаті.

На жаль, після Революції Гідності люди знову обирають Президентом олігарха й одного із засновників партії Регіонів, тому зараз політична й економічна ситуація не покращилась, а навіть навпаки. Хтось робив Революцію, а хтось робив вибори і виграв.

Але все ж, найголовніше, що ми змінили свій геополітичний курс, свою свідомість, ми чітко зрозуміли, хто ворог.

Alla Fedorčenko

město Poltava, dobrovolnice

Na Majdan jsem přijela v listopadu 2013. Byla jsem svědkem prvních potyček s tehdejší speciální policejní jednotkou Berkut, když byl Majdan ještě na Evropském náměstí. První rozbité hlavy, první zlámané ruce... To pak jezdilo hodně sanitek jako na záchranu účastníků Majdanu, ale ve skutečnosti s nimi přijížděla policie a ta je přímo tam začala legitimovat a odvážet na služebnu. Proto jsme našeho chlapce, kterému rozbili hlavu, sanitákům nepředali.

Viděla jsem různé tváře Majdanu – od tančících žen s lampičkami až k „tituškům“, kteří pronikali na Majdan z jiné strany a snažili se o různé provokace. Během revoluce jsem pracovala jako asistentka jednoho ukrajinského poslance, který se vydal do soukromé prezidentské rezidence Mežyhirja, aby si promluvil s Janukovyčem. Jela jsem s ním jako jeho tisková mluvčí. Tehdy nás nepustili dokonce ani do areálu Mežyhirja, který byl ohrazený třímetrovými zdmi chráněnými tisíci členů bezpečnostních složek, i když neměli právo nepustit poslance.

Ptali jsme se příslušníků Berkutu: „Víte, že nemáte právo nás nepustit dál?“ „Chrá-

níme soukromé vlastnictví.“ „Ale vy jste silová složka státu, tak proč chráníte soukromé vlastnictví?“ Byli v rozpacích, protože nevěděli, co mají odpovědět.

Jak se později ukázalo, po této příhodě nás zapsali do seznamu „nepřátel Janukovyče“. Režim neustále sledoval aktivisty, měli fotografie a osobní údaje všech, kdo mu kladli nějaký odpor.

Byla jsem i na Luteránské ulici, když tam probíhaly protesty. Tehdy vláda v televizi říkala, že půjde o pokojné řešení situace, nikoho se nechystají bít. Ve skutečnosti jsem tam stála a viděla, jak člen speciální jednotky přišel k asi padesátiletému muži, vytáhl gumový obušek a bil ho po hlavě. A lidé tam přitom stáli jen tak, bez ničeho. Dobře, že tam byl kostel, ve kterém přijímali raněné a kde se o ně starali dobrovolníci.

Mně například jeden z příslušníků Berkutu vytrhl z rukou fotoaparát, i když jsem měla novinářský průkaz. To se stalo během střetu na Luteránské ulici, když jsem natáčela, jak bili obyčejné neozbrojené lidi.

Více neboli valná hromada - rada občanů Kyjevské Rusi pro zvažování veřejných záležitostí (staročeské věce = shromáždění (mužského) obyvatelstva, které někde mělo úlohu nejvyššího politického orgánu). Poprvé je zaznamenána v Kyjevě v letopisech v roce 1068. Svým charakterem je Více způsob přímé demokracie - analogický shromáždění lidu ve starověkých řeckých městech či středověkých městech západní Evropy.

V poledne 8. prosince 2013 se v Kyjevě sešlo takzvané Národní víče s odhadem jednoho milionu účastníků. Bylo rozhodnuto rozšířit protesty a začít blokadí prezidentské administrace, vládní budovy a dalších institucí.

Díky revoluci jsem našla spoustu přátel ze všech koutů Ukrajiny, stejně smýšlejících lidí, kteří přijeli hájit svá práva a svou zemi, bojovat s režimem. Bohužel nemůžu říct, že jsme vyhráli, dokonce nemůžu ani říct, že to byla revoluce. Revoluce s sebou přece nese zásadní změny, ale my jsme se dostali „z bláta do louže“. Situace se jen zhoršila, začala válka...

Představitelé dnešní vlády byli také na tomto Majdanu. Objevovali se, když bylo hodně kamer, kvůli vlastnímu prospěchu. A teď se dostali k moci a chovají se stejně jako předchozí vláda. Ale pobývali mezi lidmi, lépe vědí, o čem národ přemýšlí, čím žije, a teď to využívají ve své práci, aby lidmi lépe manipulovali. Jsou to takoví „vlci v rouše beránčím“.

Přesto se díky Majdanu většina Ukrajinců probudila. Začala se rozvíjet silná dobrovolnická hnutí. Lidé nosili na náměstí šaty, boty, jídlo, léky, jak se u nás říká „každý dá po nitce a chudák má na košili“. To Ukrajince sjednotilo. A pak z toho všeho, už ve větším měřítku, začala válka.

Dalším a možná nejdůležitějším hlediskem je to, že se Majdan dostal do povědomí nejmladší generace. Děti, které se staly svědky Revoluce důstojnosti, už budou myslet jinak, vyrostly ve svobodném státě a byly svědky toho, jak obětavě si může národ vybojovávat své právo na důstojný život. Tak například u nás v Poltavě je „Prapor nelhostejných“, který aktivně pomáhá vojákům. A když se ve městě konají trhy, malé děti vlastnoručně vyrábějí různé suvenýry a ty zde pak prodávají, aby pomohli chlapcům v první linii. Úroveň výchovy, uvědomělosti a národní identity se zvýšila a to nám dává naději na lepší budoucnost.

Я приїхала на Майдан в листопаді 2013 року. Була свідком перших сутичок з тодішнім підрозділом «Беркут», коли ще Майдан стояв на Європейській площі. Перші розбиті голови, перші поламани руки... Тоді приїжджало багато машин швидкої допомоги, наче, щоб рятувати майданівців, але насправді ж, услід за швидкими машинами прибувала міліція, яка їх тут же починала оформляти як порушників й забирати у відділок. Тому нашого хлопця, якому розбили голову, ми у «швидку» не віддали.

Я бачила різні сторони Майдану – від танцюючих жіночок з ліхтариками до «тітушок», які просочувались на Майдан з іншого боку й намагались здійснити якісь провокації.

Під час Революції Гідності я ще працювала помічником народного депутата України Юрія Бублика. Був випадок, коли депутат прийняв рішення поїхати у Межигір'я, аби поговорити з Президентом Януковичем, спробувати його якось переконати. Я поїхала з ним як прес-секретар. Але нас тоді не допустили навіть на територію Межигір'я, загороджену триметровими стінами, які охороняли тисячі правоохоронних органів, хоча народного депутата не мали права не впустити. Ми запитували працівників «Беркуту»: «Ви знаєте, що не маєте права нас не впускати?»

- Ми охороняємо приватну власність, – відповідали беркутівці.

- Ви ж державна правоохоронна структура, то чому ви охороняєте приватну власність? І вони почувалися розгубленими, бо не знали, що відповісти.

Після того випадку, як потім виявилось, нас занесли у список «ворогів Януковича». Режим постійно відслідковував рух активістів, у них були фото та особисті дані на всіх, хто чинив будь-який опір.

Під час протестів була я і на вулиці Лютеранській. Тоді по телебаченню влада говорила, що їде на мирне врегулювання ситуації, нікого не збирається бити. Насправді ж, я там стояла і бачила, як спецпризначенець підходить до п'ятдесятирічного чоловіка, дістає гумову палицю і б'є його по голові. А люди просто стояли без нічого. Добре, що там поруч церква, в якій приймали травмованих. Там їх волонтери доглядали. Мені, наприклад, один із бійців «Беркуту» вирвав з рук фотоапарат, хоча у мене й було посвідчення журналіста. Сталось це під час сутички на вулиці Лютеранській, коли я знімала, як вони били простих неозброєних людей.

Завдяки Революції Гідності я знайшла багато друзів зі всіх куточків України, однодумців, які приїхали відстоювати свої права і свою державу, боротись з режимом. На жаль, не можу сказати, що ми перемогли, не можу навіть сказати, що це була революція, адже революція несе за собою зміни, а ми поміняли «шило на мило». Стало лише гірше, почалась війна...

Представники теперішньої влади теж там були, на Майдані. З'являлись, коли було багато телекамер, заради власної

вигоди. Зараз вони прийшли до влади і поводяться так, як і попередня влада. Тільки ці уже побували між людьми, вони краще знають, про що народ думає, чим живе і зараз це використовують у своїй роботі, аби краще маніпулювати людьми. Такі собі «вовки в овечій шкурі».

Все ж, завдяки Майдану більшість українців прокинулось. Почали розвиватись потужні волонтерські рухи. Люди несли на Майдан одяг, взуття, харчі, медикаменти, як то кажуть «з миру по нитці – бідному сорочка». Це об'єднало українців. І потім це все, уже в більших масштабах, поступово переорієнтувалось на війну.

Іще одним, чи не найважливішим аспектом, стало те, що події на Майдані усвідомило наймолодше покоління. Діти, які стали свідками Революції Гідності, уже будуть мислити по іншому, вони вирости у вільній державі й стали свідками того, як нація може самовіддано виборювати своє право на гідне життя. От, у нас, в Полтаві, до прикладу, є «Батальйон небайдужих», який активно помагає військовим. І коли у місті проходять ярмарки, маленькі дітки роблять власноруч якісь сувеніри, які на цих ярмарках продають, аби допомогти воїнам на передовій. Це свідчення того, що рівень виховання самосвідомості та національної ідентичності зріс. І це заставляє мене вірити у краще майбутнє України.

Jurij Čornota

město Boryslav, místopředseda celoukrajinské mládežnické organizace „Sokol“

Události, které se odehrály okolo podpisu asociační dohody s Evropskou unií, připoutaly pozornost široké veřejnosti. Ve vzduchu bylo však cítit i něco víc než jen protestní akci. Ještě jsme nebyli připraveni na revoluci, ale „poslední kapkou“ se stalo násilné rozeznání studentů na Majdanu. Všem bylo hned jasné, že nastal čas svrhnout tehdejší režim. Dotkl se nás postoj policistů, kteří zaútočili obušky na neozbrojené děti, jež nekladly žádný odpor. Byli jsme proti zavedení policejní diktatury v naší zemi – to bylo hlavní příčinou, proč jsem šel s kamarády na Majdan.

Zpočátku vypadala situace pouze jako postávání vedle barelů s ohněm, zněla zde uklidňující slova liberálů „neprovokujme policii“, „posvitme si baterkami“ a tak dál... V průběhu prvních dnů před násilným rozeznáním studentů jsme se tam jen chodili dívat. Byli jsme zvědaví, co z toho vzejde, ale celkově jsme tento stav brali skepticky. Po rozeznání studentů jsme pochopili, že situace se zcela změnila a že bychom měli postupovat úplně jinak. Začaly se utvářet první oddíly domobrany. Vždyť bylo zřejmé, že tento útok speciálních jednotek nebyl posledním. Začaly se stavět barikády, začaly noční hlídky. V té době započalo obsazování administrativních budov, ve kterých jsme přežívali až do konce revoluce. Jednalo se o Dům odborů, kyjevskou radnici a Palác Svobody, který se nyní nazývá Říjnový palác. Od prosince do konce revoluce se základna oddílu, kterému jsem velel, nacházela v budově radnice.

Atmosféra odpovídala duchu národního povstání. Avšak na samotném Majdanu se ve vzduchu vznášel spíše duch národního svátku. Lidé si však neuvědomovali, že je mohou kdykoli opět napadnout stovky ozbrojených policistů. Lidé si neuvědomovali ani to, že speciální jednotky byly vycvičeny k tomu, aby kvůli obraně vlády mrzačily, a dokonce i zabíjely obyčejné lidi. Jen pár lidí si bylo vědomo toho, že pokud dnes nepodnikneme něco my, tak zítra zaútočí oni. Což i později nastalo. Jednalo se například o rozebírání našich barikád na křižovatce ulic Bankové a Luterské, dále v prosinci o snahu jednotek vyčistit Majdan a zaútočit na radnici. Když jsme je při tomto útoku polévali z oken vodou, zjistili jsme, že se jednalo o tu stejnou „Černou rotu“ speciální policejní jednotky Berkut, která v únoru v roce 2014 postřílela „Nebeskou setninu“.

A tak někteří lidé slavili a jiní se chystali do boje.

Události na Majdanu byly nevyhnutelné, byly přirozené. A události, které nastaly po něm, tedy válka na východě, by se odehrály tak či tak. Majdan se stal katalyzátorem a válka začala rychleji, než si Rusko naplánovalo, proto nebylo dobře připraveno. My jsme také nebyli připraveni, ale to bychom nebyli ani později.

Zajímavý byl proces přípravy a samotné bourání Leninova pomníku na Bessarabském náměstí. Abychom odvedli pozornost, všichni jsme se sešli a uspořádali de-

monstraci proti úřadu prezidenta. Napomohla tomu opravdu spousta lidí, kteří se připojili k oné demonstraci, zatímco menší skupinka lidí poklidně rozebírala pomník na Bessarabském náměstí. Příslušníci vojsk Ministerstva vnitra zpočátku nemohli pochopit, co se v centru Kyjeva děje, a když to zjistili, bylo už stejně pozdě, protože již nemohli nic dělat. Takto jsme svrhli první modlu komunistického režimu.

To je asi nejsilnější vzpomínka z roku 2013. A z roku 2014? To jsou rozhodně lednové události na Hruševského ulici a dramatické vzpomínky z 18. února, kdy začaly protesty a masová střelba na Instytutské a můj oddíl se dostal do vážného konfliktu s policisty z Berkutu. Tenkrát zde bylo opravdu hodně zraněných a v jiném oddíle byli dokonce i mrtví. Obrázky z této události se mi dodnes objevují před očima.

Za tři měsíce revoluce jsme se již naučili rozpoznat ty, kteří stáli proti nám. Určovali jsme je podle uniformy, odznaků na rukávech, způsobu pohybu a taktiky boje. Kromě řádných oddílů jsme se naučili rozpoznat i ilegální žoldáky, především takové známé kriminální živly jako byli tituškové. No a vlastně jsme se naučili poznat i agenty mezi svými podle chování a podle řeči.

Co potřebuje Ukrajina od jiných států? V první řadě je to pochopení. Potřebujeme, aby Evropa pochopila, že Ukrajina je nedílnou součástí evropské civilizace. Nyní nemám na mysli politickou organizaci Evropskou unii. Mám na mysli tradiční evropské hodnoty. Takové hodnoty, na jejichž základě evropská civilizace vytvořila prakticky celý svět. Podle našeho názoru je důležitou hodnotou ta stejná stará Evropa, která objevila celý svět. Evropané, kteří učinili vý-

Події, які розпочались довкола підписання документів щодо євроінтеграції України, привернули увагу широких верств суспільства. Відчувалось, що «в повітрі висить» щось більше, аніж просто протестна акція. Власне, до Революції Гідності ми ще готові не були, але «точкою відліку» для нас став той жорстокий розгін студентів на Майдані. Всім стало чітко зрозуміло, що цей режим пора валити. Нас зачепило ставлення працівників правоохоронних органів, які з бітами пішли атакувати беззбройних дітей, що не чинили жодного опору. Власне, ми були проти побудови «поліцейської диктатури» в нашій державі – це було основною причиною, чому я зі своїми друзями прийшов на Майдан.

Спочатку це було у форматі звичайного стояння біля сцени, біля бочок з вогнем, що нас зігрівали, під «люлюкання» лібералів типу «не провокуймо правоохоронні органи», «засвітимо ліхтарики» і так далі... В перші дні, до розгону студентів, ми просто приходили подивитись, що з цього вийде і ставились до всього скептично, але після силового розгону ми зрозуміли, що ситуація набирає зовсім іншого змісту, й наші дії, відповідно, мають бути іншими. Почали формуватися перші загони самооборони, адже було зрозуміло, що ця атака силових структур є не останньою. Почали будувати барикади, організовувати нічні чергування, власне, тоді люди почали займати адміністративні будівлі, в яких ми проживали аж до кінця Революції Гідності. Це Будинки Профспілок, Київської міської ради, Палац Свободи, він же, тоді Жовтневий палац. З грудня і до кінця Революції база підрозділу, яким я керував,

знаходилась у будівлі Київської міської державної адміністрації, який на той період мав статус революційної Київської міської ради.

Атмосфера була така... народного повстання. На самому ж Майдані в повітрі витала, радше, атмосфера національного свята. Люди не усвідомлювали того факту, що у будь-який момент сотні озброєних правоохоронців можуть їх знову атакувати. Люди не усвідомлювали, що силові структури України були вишколені, аби на захист влади калічити й навіть вбивати простий народ. Лише невелике число людей розуміли, що якщо сьогодні не діятимемо МИ, завтра прийдуть ВОНИ. Що і почало пізніше підтверджуватися. Це, наприклад, демонтаж наших барикад на перехресті вулиць Банкової–Лютеранської, спроба силовиків в грудні зачистити Майдан та взяти штурмом Київську міську раду, коли ми їх поливали з вікна водою. Це ж була та сама «Чорна рота», яка в лютому 2014 року вже розстрілювала «Небесну сотню».

Тобто, в одних людей було свято, а інші готувались до боротьби.

Майдан був неминучим, він був природним. А події, які відбулись після нього, тобто, війна на сході, відбулася б так, чи інакше. Просто Майдан став каталізатором і війна почалась швидше, ніж планувала її Росія, отже вони були менш підготовані. Ми теж не були готові, але ми б не були готові й пізніше...

Цікавим був процес підготовки та безпосередньо демонтажу пам'ятника Леніну на Бессарабській площі. Була створена ілюзія, що ми збираємо всіх на пікет навпроти Адміністрації Президента. Туди дійсно було стягнуто багато людей, аби створити ілюзію, що ось-ось ці люди підуть у наступ, а в той час, відносно менша кількість людей спокійно собі займались демонтажем на Бессарабській. Внутрішні війська не могли зрозуміти спочатку, що ж діється в центрі Києва, а коли вони зрозуміли – було вже запізно, бо вони вже нічого не могли зробити. Так ми звалили першого в Україні ідола комуністичного режиму.

Це такий найяскравіший спогад 2013-го року. А 2014-го – це, звісно, січневі події на вулиці Грушевського та драматичні спогади дня 18 лютого, коли почалося протистояння та масові розстріли на вулиці Інститутській. 18-го лютого я зі своїм підрозділом потрапив у серйозну сутичку з бійцями «Беркуту» на перехресті вул. Інститутської й Кріпосного провулку, тоді дуже багато було поранених, з сусіднього підрозділу навіть загиблі були. Ці трагічні події і до сьогодні мерехтять перед очима.

За три місяці Революції Гідності ми вже навчились визначати та відрізняти тих, хто стояв проти нас. Ми розрізняли їх за формою, за шевронами, тактикою руху та бою. Окрім легальних підрозділів ми навчились і відрізняти нелегальних найманців, зокрема, такий відомий

znamné geografické objevy, kteří udělali průlom ve vědě a technice, kteří fakticky vybudovali současnou civilizaci. A Ukrajina, jež se rozprostírá na východě Evropy, byla vždy štítem, který chránil Evropu před neustálými vpády z východu. Byli to Chazarové, Pečeněhové, Polovci, dále Mongolové, kteří napadli Ukrajinu. Díky tomu však Evropa nebyla zničena tak jako Ukrajina.

V současnosti Ukrajina zaštiťuje Evropu před Putinovým režimem. Tedy z historie až dosud pozorujeme, že z Asie přicházejí různí nájezdníci, kteří mají vždy jediný cíl, a to okupaci, ničení a vykořenění domácích tradic a zavedení jejich tradic. Nyní, v 21. století, zůstává Ukrajina jedinou ochránkyní evropských hodnot před moskevským okupantem. Velice nás mrzí, že to hodně Evropanů nechápe a že podléhají Putinově propagandě. Evropané si neuvědomují, čím je v dnešní době Putinovo Rusko. Putin je novodobý Stalin, který nepotřebuje Evropu složenou z různých národů. Usiluje o ovládnutí celého světa, v jeho plánech a snech jsou anexe a okupace. Jinými slovy kontrola nad všemi státy z Moskvy. Nechceme, aby se něco takového stalo s naší zemí, a samozřejmě pokud se tak nestane na Ukrajině, tak k tomu nedojde ani v Evropě.

Chceme pouze, aby Evropané pochopili, že my, Ukrajinci, bojujeme nejen se separatismem v Doněcku a Luhansku, ale také proti společnému nepříteli celé Evropy.

кримінальний елемент, як «тітушки». Ну і, власне, навчилися вирізняти агентуру серед своїх по поведінці, зокрема, як людина розмовляє...

Чого потребує Україна від інших держав? В першу чергу, розуміння. Нам потрібно розуміння Європи, що Україна є невід'ємною частиною європейської цивілізації. Зараз не йде мова про Євросоюз як політичну організацію, тут іде мова про традиційні європейські цінності. Ті цінності, з якими європейська цивілізація збудувала, фактично, весь світ. В нашому розумінні вартісною є та сама стара Європа, яка відкрила весь світ, європейці, які робили значні географічні відкриття, які зробили прорив у науці та техніці, які, фактично, збудували сучасну земну цивілізацію. І Україна, що простягається на сході Європи, у всі часи була щитом, що захищала від постійних навал зі сходу. Хозари, печеніги, половці, далі – монгольська орда, яка захлинулася в Україні й, як наслідок, Європа не знала таких руйнацій, яких прийшлося зазнати Україні.

Сьогодні Україна залишається щитом Європи від путінської орди. Тобто, історично й аж до нині ми спостерігаємо, що з Азії завжди ідуть якісь навали, які повсякчас мають одну мету – окупацію, нищення, викорінення корінних традицій та насадження їхніх. Сьогодні, у XXI столітті, Україна залишилась єдиним оплотом європейських цінностей від московського окупанта. І нам дуже прикро, що багато європейців цього не розуміють, піддавшись путінській пропаганді. Європейці не усвідомлюють до кінця, чим є сьогодні путінська Росія. Путін – це новітній Сталін, якому не потрібна Європа

націй. Він прагне завоювати весь світ, в його планах та мріях анексії, окупації, іншими словами, контроль за всіма державами з Москви. Власне, ми не хочемо, аби це сталося з нашою країною, а відповідно, поки цього не буде в Україні, цього не буде і в Європі.

Ми лише хочемо, аби європейська спільнота зрозуміла, що ми, українці, боремося не тільки проти сепаратизму в Донецькій та Луганській областях, ми боремося проти спільного ворога усієї Європи.

Denis

město Kyjev, zdravotník

Na Majdan mě přivedla zvědavost. Po tom, co jsem viděl ve zprávách, jsem se rozhodl, že se tam večer vypravím, abych se podíval, jak to tam vypadá. Přišel jsem s manželkou. Náměstí kypělo nevšední, pozitivní energií, a tak jsme tam začali chodit denně. Pak se rozneslo, že se prý chystá násilné rozeznání. Ten den, kdy k němu došlo, byl na Evropském náměstí mítink opozičních sil. A Majdan s improvizovanou scénou byl na náměstí Nezávislosti. Po demonstraci se spousta lidí rozešla a zůstalo nás tam mnohem méně. Začaly se dít divné věci, sebrali promítací plátno. Objevil se Lucenko(5), který se snažil všechny přesvědčit, aby se rozešli. Zhruba kolem třetí nebo čtvrté hodiny ráno jsme si všimli, že se kolem nás rozmisťují autobusy s policisty. Ty tam byly i předtím, ale tehdy z podchodu vyšla skupina mladíků, která se očividně lišila od všech přítomných, i když měli také

prapory. Prošli Majdanem a šli si popovídat s policisty. Po několika minutách se vyrojili policisté, začali bít lidi a tahat je do antonů. Mě taky odvezli na obvodní oddělení.

Následujícího dne mě pustili a já jsem šel na Bankovní, protože jsem zdravotník a věděl jsem, že lékařská pomoc bude nezbytná. Už tehdy jsem měl pocit, že Majdan byl někým vyprovokován, vždyť činy vlády odporovaly zdravému rozumu. Neměli nechat lidi mlátit. Na policejní služebně se k nám chovali, jako bychom byli nějací rváči a opilci. Dokonce i policisté, kteří nás ani neviděli, byli negativně naladěni, mysleli si, že jsme nějací narkomani.

Mimochodem, nikdo nás před rozeznáním nevaroval, nikdo nás nežádal, abychom opustili náměstí. Žádné nařízení k opuštění náměstí nepřišlo, hned se do nás pustili.

Zvláštní byly pocity a absolutní nepochopení jednání ze strany vlády, ale v krvi už mi „bouřil“ patriotismus, touha pozvednout naši zemi na úroveň evropských hodnot, a to zastínilo všechny pochybnosti. Tehdy

jsem se chtěl dostat k nějaké setnině, stát se takříkajíc součástí smečky. A tak jsem pomáhal v kuchyni, chodil jsem do služby... školili nás v sebeobraně, učili nás odrážet útoky ...

Kdyby nás tenkrát, poprvé, prostě vytlačili, asi bych se víckrát na Majdan nevrátil. Ale právě to násilné rozeznání mě vrátilo nazpět, stejně jako většinu ostatních. Už jsme měli po krk nepořádků a beztrestnosti úředníků, policistů i soudců, už jsme měli dost toho, že nám bez ustání lžou, navíc už začali bít lidi, byly případy znásilnění, útisk malého a středního podnikání. Po Majdanu jsme se změnili a už nic takového nedopustíme. Nikdy jsem nesnil o tom, aby Ukrajinu přijali do Evropské unie, chtěl jsem přinést na Ukrajinu evropské hodnoty, aby Evropa byla na Ukrajině a ne Ukrajina v Evropě. Aby i na Ukrajině byla konečně ukrajinská vláda, aby se k moci dostali nacionalisté.

Hodně lidí, aktivistů Majdanu, se stalo dobrovolníky na frontě.

Měli jsme člověka, který ve své restauraci vyčlenil jednoho kuchaře, který stále va-

Tituškové - je kolektivní název žoldnéřů, často fyzicky zdatných sportovců anebo kriminálních zločinců, které ukrajinské vládní orgány používaly v masových bitvách proti opozičním aktivistům a pro akce proti pouličním protestům. Jednalo se zejména o provokace, podpalování aut, bití a zastrašování demonstrantů

Název pochází od vlastního jména sportovce Vadima Tituška, který se angažoval v provládních demonstracích, a bylo prokázáno, že napadl novináře. Tituško byl sice prototypem titušok, nakonec ale podpořil Euromajdan a evropskou integraci Ukrajiny. Dokonce stál na stanovišti v Bílé Cerkvi a střezil cestu, po které byli tituškové do Kyjeva sváženi z východních oblastí Ukrajiny.

Tímto termínem jsou označováni i státní činitelé, kteří se převlékali do civilu a koordinovali akce najatých zločinců. Tituškové obvykle mají charakteristický vzhled: jsou to mladí lidé ve sportovním oblečení a kožených bundách. Za svoje činy dostávali finanční náhradu v rozmezí 200 až 500 hřiven.

Noc z 20. na 21. ledna dostala název Noc titušků. V tuto noc došlo k ničení aut a dokonce k masovému zabíjení lidí. Státní milice nereagovala na volání lidí o pomoc, naopak koordinovala akce titušků. Během Euromajdanu se jim postavili občané, organizovaní v jednotkách domobrany.

Postavili se jim i fotbaloví fanoušci Kyjeva, Dněpropetrovska, Charkova, Oděsy, Doněcka, Luhanska, Poltav, Simferopolu a Sevastopolu, kteří podpořili Euromajdan a prohlásili, že budou chránit účastníky před útoky titušků.

(5) Jurij Lucenko je ukrajinský politik a bývalý ukrajinský ministr vnitra.

Мене на Майдан привела цікавість. Після того, як побачив в новинах неординарні події, вирішив ввечері сходити, подивитись, як там. Прийшов з дружиною. На Майдані вирувала позитивна енергетика і ми почали відвідувати його щодня. Потім пішли чутки, що наче готують силовий розгін Майдану. Того дня, коли був розгін, на Європейській площі відбувся мітинг опозиційних сил. А Майдан з імпровізованою сценою був на Майдані Незалежності. Після пікету багато людей порозходило і нас залишилось значно менше. Почали відбуватись дивні речі, прибрали екран. З'явився Юрій Луценко, який намагався всіх переконати розійтись. Десь о 3-4 годині ранку ми помітили, що довкола нас дислокуються автобуси з міліцією. Вони були й до того, але в той час з переходу вийшла група молодиків, яка явно відрізнялась від усіх присутніх, хоча теж з прапорами. Вони пройшли через Майдан і пішли спілкуватись з міліцією. Через декілька хвилин спустились міліціонери, людей почали бити, відтягувати до автозаків. Мене також забрали у райвідділок.

Наступного дня мене відпустили і я пішов на вул. Банкову, адже я медик і зрозумів, що медична допомога може бути необхідною. Вже тоді було відчуття, що Майдан хтось спровокував, адже дії влади були безглуздими. Не варто було бити людей. У райвідділку до нас поставились так, як до розбійників й п'яниць. Навіть міліціанти, які нас не бачили, були дуже негативно налаштовані, вони вважали, що ми якісь наркомани.

До речі, ніхто перед розгоном ніяких попереджень не робив, ніхто не просив

нас покинути площу. Не озвучували наказів звільнити площу, а зразу почали бити.

Дивні були відчуття і абсолютне нерозуміння дій з боку влади, але в крові вже «бушував» патріотизм, бажання утвердити в нашій країні європейські цінності й це затьмарювало всі сумніви. Хотілось тоді потрапити в будь-яку сотню, так би мовити, бути у зграї. Загалом, я допомагав на кухні, ходив на чергування... далі у нас були навчання з питань самооборони, нас вчили відбивати атаки...

Якби тоді, вперше, нас просто відтіснили, мабуть я не повернувся б більше на Майдан. Але саме силовий розгін мене повернув назад, як і більшість. Нам набридло безладдя та безкарність чиновників, міліціонерів та суддів, набридло, що нас постійно обманюють, окрім того, людей уже почали бити, були випадки зґвалтувань, утискали малий та середній бізнес. Після Майдану ми змінились і ми вже такого не дозволимо. Я ніколи не мріяв, щоб Україну прийняли в Євросоюз, я хотів привести в Україну європейські цінності, щоб Європа була в Україні, а не Україна в Європі. Щоб в Україні нарешті була українська влада, щоб до влади прийшли націоналісти.

Багато людей, активістів Майдану, зараз стали волонтерами на війні.

Була у нас людина, яка у своєму ресторані виділила одного кухаря, який постійно готував для нашої сотні, а ми заходили через чорний хід і цю їжу забирали на Майдан. А тоді і справді залякували тих, хто допомагав Майдану, людей виловлювали прямо на вулицях, били, викрадали...

Я себе закордоном не бачу, я хочу залишитись у своїй країні, хочу, щоб люди приїжджали в Україну і отримували задоволення від перебування тут, і я буду будувати свою державу в тому маленькому куточку, де я живу, бо все залежить лише від нас самих.

Майдан триває, він не завершився, він просто переріс в іншу фазу. Зараз триває якийсь процес державної реконструкції...

Люди дуже змінились і я сподіваюсь, що по трохи, маленькими кроками, ми все таки ідемо до тих європейських цінностей.

Národní osvobozenécké hnutí Pravý sektor je Ukrajinská politická strana a veřejná nacionalistická organizace. Vzniklo 28. listopadu 2013, během narození Euromajdanu, jako hnutí, které spojovalo ukrajinské aktivisty radikálních organizací, převážně nacionalisty a krajní pravici.

Iniciátorem vzniku hnutí byla organizace „Tryzub“. Hnutí je spojeno s tradicí jména Stepana Bandery. Pravý sektor tak spojil lidi, kteří vyznávají ideologii ukrajinského nacionalismu ve výkladu Bandery, který vyjádřil postoj představitelů ukrajinských nacionalistů k jiným národům: „S těmi, kdo nejsou Ukrajinci, ale chápou touhu Ukrajinců vybojovat svůj ukrajinský národní stát, zaujímají příznivou pozici a pomáhají v boji - sympatizujeme; k těm, kteří zaujímají neutrální pozici, ale nebrání našemu boji – jsme neutrální. Nepřátelé jsme pouze s těmi, kteří popírají právo Ukrajinců mít oficiálně ukrajinský národní stát a stojí proti nám.“

Pravý sektor zahrnuje také politickou stranu UNA-UNSO, uskupení Patriot Ukrajiny, Karpatká Sič, Bilyj Molot, Černyj komitet, Výbor osvobození politických vězňů a také samostatné nacionalisty a fotbalové fanoušky.

Poprvé se Pravý sektor projevil 30. listopadu 2013 v noci rozeznání Euromajdanu. Nacionalisté, kteří byli v menšině, chránili studenty a snažili se zastavit Berkut.

22. března 2014 pak byla založena politická strana Pravý sektor.

V červenci 2014 Pravý sektor inicioval vznik dobrovolných milicí pro ochranu územní celistvosti a národní nezávislosti Ukrajiny - Dobrovolnický ukrajinský sbor (DUK – Pravý sektor).

DUK – Pravý sektor se spolu s ukrajinskou armádou přímo podílel na obraně letiště Doněck a nedaleké vesnice Pisky. Kvůli vytrvalé a houževnaté obraně byli obránci letiště nazýváni kyborgové.

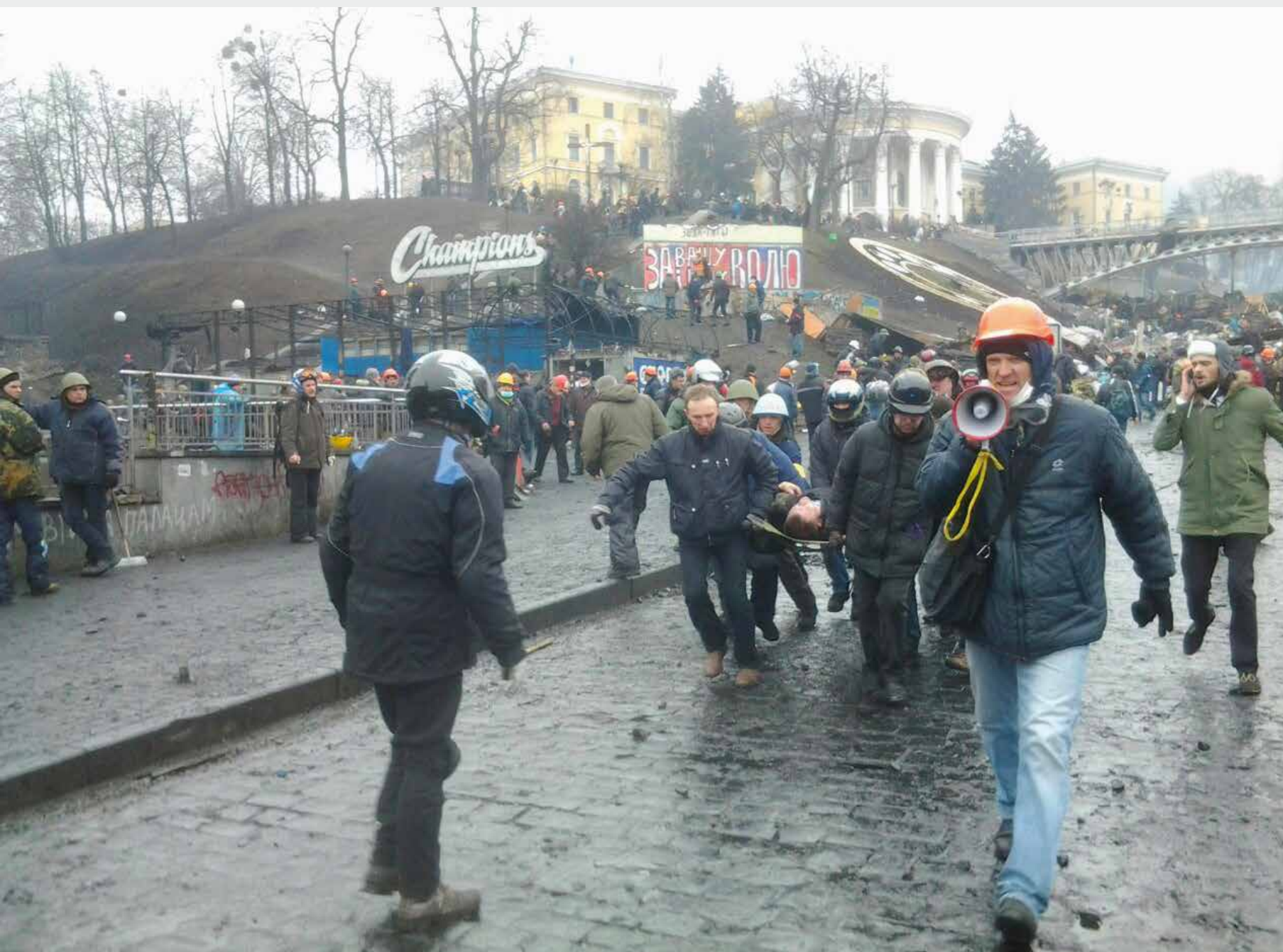
řil pro naši setninu, a my jsme tam chodili zadním vchodem a to jídlo jsme odnášeli na Majdan. A tenkrát skutečně zastrašovali ty, kteří podporovali Majdan, lovili lidi přímo na ulicích, bili je, unášeli...

Nevidím sám sebe v zahraničí, chci zůstat ve své zemi, chci, aby lidé jezdili na Ukrajinu a pobyt tady byl pro ně potěšením. A já budu budovat svou zemi v tom malinkém koutku, kde žiji, protože všechno záleží jen na nás samotných.

Majdan pokračuje, ještě neskončil, jen přerostl do nové fáze. Teď probíhá jakýsi proces státní rekonstrukce...

Lidé se hodně změnili a já doufám, že kousek po kousku, malými krůčky, přece jen směřujeme k těm evropským hodnotám.

Ihor Klymončuk
město Kyjev

S celou rodinou jsme byli aktivními účastníky Majdanu od samého začátku. Často jsme drželi hlídku na Majdanu v noci, protože ve dne se vyskytovalo méně nebezpečných situací, také se scházelo více lidí kvůli obraně. Kromě toho jsme se nacházeli na teritoriu 38. jednotky, která dodávala jídlo stanovému městečku postavenému vedle „stély“, jak se mezi lidmi říkalo památníku nezávislosti. V době hlídek jsem se snažil nějak zabavit, nejčastěji jsem pomáhal kuchářům vařit. Často jsme také vyjížděli s čajem na protestní akce, na soud a do jiných institucí nebo jsme chodili prohledávat okolí, když přibývalo útoků titušků.

Tehdy jsem žil Majdanem, chodil jsem tam skoro každý den. Byli jsme pozitivně naladěni a doufali, že vše dobře skončí.

Já jsem byl členem 38. jednotky domobrany Majdanu a dostal jsem o tom příslušné osvědčení. Naším velitelem byl plukovník ve výslužbě, který bojoval v Iráku a Afghánistánu, a my jsme se snažili zorganizovat jedno z mnoha center domobran, kde také občas probíhala školení a výcvik.

18. února jsem se jako jeden z tisíců bojovníků domobran z celé země zúčastnil tzv. „poklidného útoku“, jak tuto událost nazvala tehdejší opozice. Záměrně jsme byli neozbrojeni a seřadili jsme se do dlouhé rojnice, abychom ukázali, že je nás hodně a že jsme připraveni k boji. Když jsme se blížili k Mariánskému parku, kde byla umístěna posádka sylovků(6) a tábor titušků, najednou došlo ke střetu, po jehož skončení jsme my a příslušníci Vojsk Ministerstva vnitra zůstali 100 metrů od sebe.

Když jsme se vzpamatovali z výparů slzného plynu, řady vojáků se rozestoupily a na nás se řítilo velké množství policistů speciálních jednotek Berkut, kteří jednoduše

smetli každého, kdo jim přišel do cesty. Příslušníci domobran začali utíkat, v patách nám byli ozbrojení sylovci a tituškové. Kvůli velkému sročení lidí všichni nestihli utéct Hruševského ulicí. Byli jsme přitlačeni ke zdi domu, který se nacházel naproti ukrajinskému parlamentu, vedle parku. Dohnali nás, začali nás bít a zblízka do nás střílet. V důsledku toho bylo mnoho účastníků akce zabito nebo se stali nezvěstnými.

Já a dalších devět účastníků pochodu jsme vběhli do domu, a jelikož jsme nemohli najít žádný východ, pokračovali jsme nahoru po schodech. Můj táta, kterého jsem ztratil v tom zmatku, vběhl do jiného vchodu, přes který se dostal do sousední ulice a potom na Majdan.

Dole v domě jsme nemohli dýchat kvůli slznému plynu, který nám tam hodili sylovci. Natáhl jsem si plynovou masku, běžel jsem nahoru po schodech a začal rozbíjet okna, aby se slzný plyn vyvětral a my mohli pokračovat dál. Tituškové a vojáci se báli vběhnout za námi, takže jsme měli dost času na to, abychom vyšplhali na půdu a zabarikádovali se dřevěnými prkny, která jsme tam našli. V přízemí domu jsem si zranil ruku a ztratil vlajku naší jednotky, což mě velmi mrzelo. Na půdě jsme strávili noc, protože kvůli neustále přítomnosti našich protivníků v blízkosti domu jsme nemohli vyjít ven. Hledali nás na střeše i z boku domu, takže jsme museli tiše sedět a mrznout. Bylo to strašné sedět a poslouchat řvaní motorů a sirén zezdola. Tušili jsme, že se na Majdan útočí a doléhala k nám slova organizátora z pódia a jeho prosby o pomoc. Kvůli tomu, že zde nebyl signál, jsem neměl žádné zprávy o tom, jestli jsou moji blízcí v pořádku, proto jsem se

(6) Sylovci – silové struktury (policie, Vojska Ministerstva vnitra aj.).

Ми з сім'єю були активними учасниками Майдану від самого початку. Часто чергували на Майдані вночі, бо вдень було менше небезпечних ситуацій і більше сходилося людей для оборони. Крім того, ми розташовувались на території 38-ї сотні, яка годувала наметове містечко біля «стелли». Так називався в народі монумент Незалежності, тож під час чергування я знаходив собі якесь діло, найчастіше допомагав кухарям готувати. Часто доводилось і виїжджати з чаєм на акції протесту, до судів або інших установ, або патрулювати на околицях, коли частішали напади «тітушок».

Я тоді жив Майданом і приходив туди майже щодня. Налаштовані ми були позитивно і сподівались на мирний результат всіх подій. Я входив до 38-ї сотні самооборони майдану і мав відповідне посвідчення. Нашим сотником був полковник запасу, який воював у Іраку і Афганістані, тож ми старались організувати одну з десятків ланок самооборони, зрідка проводилися вишколи та навчальні заняття.

18 лютого, я, один з тисяч бійців самооборони зі всієї країни, був присутній під час так званого «мирного наступу», як цю подію анонсувала тодішня опозиція. Ми умісно не були озброєні і вишикувались у довгий ланцюг сотень, щоб показати владі нашу чисельність і готовність діяти. Підходячи до Маріїнського парку, де тоді розташовувався гарнізон силовиків і табір тітушок, раптово зав'язалася сутичка, по закінченню якої ми і солдати ВВ опинились за 100 м. одне від одного.

Через деякий час, коли ми оговтались від сльозогінного газу, лави ВВ розсунулись і на нас ринула величезна кількість бійців «Беркуту», які просто шматували кожного, хто траплявся на їх шляху. Самооборона почала тікати, по наших п'ятах бігли беркутівці і «тітушки», озброєні бойовою зброєю. Через великий натовп всі не встигли побігти вулицею Грушевського, і ми були притиснуті до стіни будинку, що розташований навпроти Верховної Ради, вздовж парку. Нас наздогнали і почали бити та стріляти впритул, в результаті чого багато учасників акції було вбито і пропало безвісти.

Я і ще 9 учасників маршу, на щастя, забігли в під'їзд, і не знайшовши іншого виходу почали підніматись сходами. Мій тато, якого я загубив в метушні, забіг в інший під'їзд, через який вибіг на сусідню вулицю і далі на Майдан.

В під'їзді ми не могли дихати через туман зі сльозогінного газу, закинутого нам знизу силовиками. Одягнувши противогаз, я побіг вгору сходами і почав бити скло у вікнах, щоб газ вийшов і ми могли далі діяти. За нами забігли «тітушки» і бійці боялися, тож ми мали достатньо часу, щоб піднятися на горище і забарикадувати його дошками. В під'їзді я поранив руку і загубив прапор сотні, за яким дуже жалкував згодом. На тому горищі ми провели ніч, адже не могли спуститись через постійне перебування біля будинку противників, нас шукали на даху і з боку під'їзду, тож довелось сидіти тихенько і мерзнути.

Було страшно сидіти в тишині і слухати ревіння двигунів та сирен внизу. Ми здогадувались що Майдан штурмують, до

нас долинали звуки ведучого зі сцени і прохання про допомогу, а через відсутність зв'язку я не знав, чи в порядку мої рідні, тож дуже хвилювався. Як потім вияснилось, про нас знали побратими, і пробували нас звідти вивезти, проте наварались на машину СБУ і їм довелось втекти.

Зранку троє з нас перелізли горищем в сусідній під'їзд, де знайшли вихід назовні, який не охоронявся. Ми всі спустились ним до сусіднього будівельного майданчика, після якого пішки дістались до набережної, де нас підібрали побратими на машинах і відвезли за місто. Наступні два дні на Майдані я не був, оскільки відсипався в брата, лікував розірвані сухожилля на руці, після чого був охоронцем Патріаршої криївки, яка розташовувалась в підвалі Патріаршого собору УГКЦ.

Зустріч через 40 днів

Після подій в Маріїнському парку обмінювалися телефонами з деякими хлопцями з Кримської сотні, з якими нас звела доля. Відтоді декого з них випало зустріти, а в неділю отримав ще один дзвінок: «Привіт, це один з дев'яток із даху в Маріїнському парку. Ти знаєш, виповнюється 40 днів з часу тих подій (звісно я знав про поминальні дні), ми встановили дерев'яну капличку в пам'ять про загиблих біля вулиці Інститутської, ви помінять наших хлопців... Ага, ти в Києві? Коли матимеш час

o ně hodně bál. Později se ukázalo, že o nás věděli spolujoovníci z jednotky a snažili se nás odtud dostat, ale narazili na auto kontrarozvědky a museli utéct.

Ráno tři z nás přelezli do vedlejšího domu, kde našli nehlídaný východ ven. Všichni jsme tím východem odešli na sousední staveniště a potom na nábřeží, kde jsme se setkali s našimi spolujoovníky, kteří nás potom odvezli za město. Další dva dny jsem na Majdanu nebyl, odpočíval jsem u bratra a léčil si přetržené šlachy na ruce. Potom jsem byl strážcem krytu, který se nacházel ve sklepení patriarchální katedrály ukrajinské řeckokatolické církve

Setkání po čtyřiceti dnech

Po událostech v Mariánském parku jsme si vyměnili telefonní čísla s některými kluky z Krymské jednotky, s nimiž nás svedl osud dohromady. Od té doby jsem se s některými setkal a v neděli jsem měl ještě jeden telefonát:

„Ahoj, tady je jeden z devíti ze střechy v Mariánském parku. Brzo uběhne čtyřicet dní od těch událostí, postavili jsme dřevěnou kapličku, jako památku na padlé u Instytutské ulice⁽⁷⁾. Vzpomeň si na naše kluky.“ „Jasně a ty jsi v Kyjevě? Až budeš

mít čas, přijď na Majdan, popovídáme si, zavzpomínáme.“

Druhý den jsem se s ním nemohl nesejít. Sice je pravda, že setkání bylo krátké – kluci z Krymu mají pořád plno práce – dláždí Evropské náměstí. „Pracujeme, chceme něco dělat,“ říká Serhij, hodný, ale trochu smutný muž. Na otázku, jak se má jeho rodina na Krymu, odpovídá: „Chtěl bych je odtud odvézt. Rozumíš, nemůžu tam zůstat. Nemůžu se dívat na ty lidi, jsou pro mě jako nepřátelé. A ani manželka, ani děti nemají nic proti tomu, abychom se přestěhovali. Poprosím sociálku, možná nám pomůže s nějakým bydlením. Tady jsou naši lidi, tady nám rozumí.“

Své přátele z krymské jednotky jsem nikdy neviděl nepracovat.

„Musíme se scházet aspoň jednou za rok, v únoru, máme na co vzpomínat,“ říká Serhij.

„Přijď někdy večer, když budeš mít čas. Rád jsem tě viděl.“

Připomíná mi mého zesnulého strýce, takoví lidé nikdy nesedí s rukama založenýma.

A i během bojů byl jedním z těch tří, kteří si troufli jít na průzkum, aby pro druhé našli cestu ven.

приходь на Майдан, поспілкуємось, згадаємо.»

Na nastupný den ne зміг не зустрітись, правда зустріч вийшла недовга – хлопці з Криму зайняті – кладуть бруківку на Європейській площі. «Працюємо ось, хочеться чимось займатись..», – каже Сергій, – добрий, дещо сумний чоловік. На запитання про рідних в Криму відповідає: «Хочу їх звідти забрати. Розумієш, не зможу я там залишатись. Я на тих людей дивитись не можу, вони мені як вороги. Та й дружина і діти не проти переїхати, просити соціальні служби, щоб допомогли мені якимось житлом. Тут і люди свої, тут розуміють.»

До слова, моїх побратимів з Криму жодного разу не бачив без роботи. «Потрібно буде зустрічатись хоч раз на рік, в лютому. Є що згадати.» – Каже Сергій. – «Приходь якимось ввечері, як матимеш час. Приємно було побачити...»

Він нагадує мені мого покійного дядька – такі люди ніколи не сидять без діла. Та й під час бойових дій він був одним із трьох хлопців які, ризикнувши піти в розвідку, знайшли шлях до відступу інших.

(7) Na této ulici, která se nachází nedaleko Majdanu, také probíhaly boje.

Iryna Pjech

město Kaluž, studentka Národní univerzity
Kyjevsko-Mohyljanská akademie

Revoluce důstojnosti pro mne osobně začala v den mých narozenin. První manifestace se uskutečnila v době, kdy jsem v Kyjevě nebyla. V pondělí, když jsem se vrátila kvůli přednáškám na univerzitu, už výuka neprobíhala. Prakticky všichni studenti Mohyljanky se vydali jako organizovaný průvod na Majdan, aby zde projevili svůj názor ohledně směřování Ukrajiny do Evropy. Popravdě řečeno, před našima očima vznikala nová hesla, která se potom stala známými po celém světě. Například „Mládež je za evropskou integraci!“, „Černé obočí, hnědé oči – Putina nechci“, „Kdo neskáče, je Moskal⁽⁸⁾!“

Dobře si také pamatuji, že na naší univerzitě, na rozdíl od jiných kyjevských vyso-

kých škol, nebyly žádné problémy s účastí na shromážděních a pochodech. Právě naopak: vyučující s námi osobně šli v zástupu a provolávali hesla. Určitě nejpříjemnější vzpomínku z té doby mám na úterý 26. listopadu, kdy před nás na prvním náměstí vystoupil tehdejší rektor Mohyljanky Serhij Myronovyč Kvit, který následně stál i v čele velikého zástupu učitelů a studentů mířících na Majdan. Toto období mám spojeno s příjemnými zážitky, avšak posléze, když naše studenty napadla speciální policejní jednotka Berkut a násilně se snažila rozehnat poklidnou protestní akci, se vše rázem změnilo.

Důležitou zkušeností se podle mého názoru stalo dobrovolnictví v rámci Euro-

majdanu SOS. Mezi zakladatele této iniciativy patřila i jedna z mých přednášejících z univerzity, která se na nás obrátila s prosbou o pomoc. Když už bylo jasné, že situace na Majdanu se stává vážnou, bylo nutné chránit protestující. Proto lidé, kteří nebyli lhostejní, čili obhájci práva, založili horkou linku, na kterou se obraceli všichni lidé s problémy a otázkami týkajícími se Majdanu.

Děje se odehrávaly podle určitého klíče. Odpovídal jsi za určitou telefonní linku a přijímal jsi telefonické hovory. V té době byla oznámení dvojího typu. První se týkala lidí, kteří byli nezdvořilí, nebo se o nich dlouho nevědělo. V takovém případě jsme si o nich zaznamenávali všechny informace, kontakty na ty, kteří je hledali, a následně jsme obvolávali všechny nemocnice a oddělení policie v Kyjevě. Většinou jsme je našli na policii. Potom jsme výsledky pátrání oznámili těm, kteří je postrádali. Druhým typem oznámení byly informace od všímavých občanů. Oznámení se týkala toho, že byl vydán rozkaz evakuovat pracovníky státních institucí (volala dokonce uklízečka z úřadu vlády), že přemísťovali oddíly Berkutu a policie v sídle vlády a okolních městských částech, že na cestách v žádném směru na vjezd do Kyjeva nepouštěli lidi, kteří jeli na Majdan. Stovky a stovky lidí byly nalezeny díky Euromajdanu SOS. Nyní se Euromajdan SOS stal občanským sdružením, které pokračuje ve vyšetřování trestných činů spáchaných na Majdanu a hájí práva občanů Ukrajiny. Důležitá je i jejich aktivita na mezinárodní scéně v oblasti ochrany lidských práv.

Proto jsem velice ráda, že jsem se mohla připojit k takové dobré věci!

(8) Moskal – ukrajinské pojmenování pro Rusy.

Революція Гідності особисто для мене почалася на власне день народження. Коли відбувався перший марш, я була не в Києві, а в понеділок, коли повернулася на навчання до університету, навчання як такого уже не було. Практично всі студенти Могилянки вирушили організованою колоною на Майдан для того, щоб висловити свою позицію щодо євроінтеграційного курсу України. Якщо чесно, то на наших очах народжувалися гасла, які потім стали відомі всьому світу: «Молодь нації за євроінтеграцію!», «Чорні брови, карі очі – я до Путіна не хочу!», «Хто не скаже, той москаль!».

Пам'ятаю добре також те, що у нашому університеті, на відміну від інших київських вузів, жодних проблем з участю у мітингах чи маршах не виникало. Навпаки, викладачі самі йшли з нами колоною, самі викрикували гасла... Напевно найприємнішим спогадом тут є вівторок, 26 листопада, коли на першому плацу перед нами виступив тодішній ректор Могилянки Сергій Миронович Квіт, а потім сам очолив величезну колону викладачів та студентів, які прямували на Майдан. Цей період згадується якось навіть з приємністю, проте після того, як наших студентів побив «Беркут» та силою намагався розігнати мирну акцію протесту, все змінилося.

Важливим досвідом Майдану для мене стало волонтерство на «Євромайдані SOS». Серед засновників цієї ініціативи була одна з моїх університетських викладачок, яка і звернулася за допомогою до нас. Коли стало зрозуміло, що ситуація на Майдані набирає серйозних обрисів, виникла потреба у захисті протестувальників. Тому не байдужі люди, правоза-

Ірина П'ЄХ
м. Калуш, студентка Національного
університету «Києво-Могиллянська Академія»

хисники створили «Гарячу лінію», на яку звертатися всі з проблемами чи питаннями, які стосувалися Майдану.

Пам'ятаю добре налагоджений алгоритм дій. Ти відповідаєш за певний телефон, приймаєш телефонні дзвінки. Тоді повідомлення були двох типів. Перші стосувалися людей, які пропали безвісти чи про них довгий час не було нічого чути. У такому випадку ми нотували інформацію про них, контакти тих, хто розшукує особу, а потім починали обдзвонювати всі лікарні та відділення міліції у Києві. Частіше людей знаходили саме у відділеннях міліції. Опісля ми повідомляли про «знахідку» тих, хто їх розшукував. Другим типом повідомлень була інформація від спостережливих громадян. Вона

стосувалася того, як віддавали накази евакуйовуватися штатним працівникам з державних установ (дзвонила навіть прибиральниця з Кабінету Міністрів), як переміщалися по урядовому кварталі та прилеглих районах частини «Беркуту» та міліції, як на дорогах по усіх напрямках на під'їзді до Києва не пускають людей, які їдуть на Майдан.

Завдяки «Євромайдану SOS» було знайдено сотні і сотні людей. Зараз вони стали громадською організацією, яка продовжує розслідувати злочини на Майдані та відстоювати права громадян України. Важливою є їхня діяльність і на міжнародній арені у правозахисній сфері.

Тому, я дуже вдячна долі, що змогла долучитися до такої доброї справи!

Volodymyr Palinkaš
město Vynohradiv, chirurg

Shromáždili jsme se v Užhorodu, kde jakési podivné síly podřízené vládě zakazovaly vycházet na Majdan s prapory.

Naše první barikády v Kyjevě byly křehké jako pavučina, ale my jsme je ubránili.

20. února, když na Majdanu stříleli do lidí, jsem tam byl poprvé jako lékař. Tehdy jsme zřídili polní nemocnici na kyjevském magistrátu, kde jsme přijali kolem stovky zraněných. Ve skutečnosti bylo těžké je spočítat, protože raněné přivázeli každých pět minut. Dva lidé se střelnými zraněními nám umřeli v náručí. Jiné jsme zachránili tím, že jsme zastavili krvácení a poskytli jim první pomoc. V Kyjevě byly jen dvě nemocnice, které přijímaly raněné a opravdu je léčily, a nepředávaly je policii.

Typická byla poranění končetin. Když došlo k poranění velkých tepen, nebyli jsme bohužel prakticky schopni tyto lidi zachránit. Nebyli jsme totiž připraveni na tak brutální útoky vlády a neměli jsme potřebné zdravotnické vybavení. Příslušníci speciálních jednotek, ty bestie, zpočátku stříleli gumovými projektily a snažili se zasáhnout oči. O zrak přišlo asi pět desítek lidí, ale o tom se nemluví.

Když začali poprvé střílet do lidí, to bylo 18. ledna, kamarád, velitel naší zakarpatské setniny, mi vyprávěl, jak běžel po Instytutské ulici a vedle něj utíkala nějaká žena. Kulka ji zasáhla do hlavy a ona padla - bez hlavy. Co to bylo za náboje, to jsme nevěděli. Je jasné, že naše plechové a dřevěné štíty nás vůbec nechránily.

20. února mě požádali, abych zůstal na magistrátu, protože jsem tam byl jediný chirurg. Když chlapci vyráželi, vždycky jsem jim říkal: „Vaším hlavním úkolem je zůstat naživu.“ Za celý svůj dosavadní život jsem se setkal možná s deseti případy střelných zranění a tam za dvě tři hodiny jsem jich viděl více než osmdesát. Plakal jsem jako dítě, že jsem tam, na Instytutské, tehdy nemohl být s nimi. Samozřejmě, že jsme ty rány vymývali, vyndávali střepiny a kulky, pokud neprošly skrz, a zastavovali krvácení. Zakazoval jsem rány otvírat a operovat, vždycky jsem říkal, že je málo času, protože vzadu čeká dalších deset.

Myslím, že Bůh je na naší straně. Když jsme svrhli první sochu Lenina, předseda strany Svoboda Oleh Tahnybok prohlásil: „Padl Lenin, padne i Janukovyč.“ A tak se i stalo. Bylo to velice symbolické. Jako bychom porazili zlo.

Нас зібрали в Ужгороді, де якісь незрозумілі на той час сили, підконтрольні владі, забороняли виходити на Майдан з прапорами – партійною символікою. Цього не сталося, а навпаки – народ показав свою силу духу, заявив свою позицію.

Наші перші барикади в Києві були слабкі, як павутина, але ми їх тримали...

Що найбільше врізалось у пам'ять? 20 лютого, коли на Майдані розстрілювали людей. Це неможливо забути. Тоді я вперше на Майдані був лікарем. Ми тоді зробили «польовий госпіталь» в Київграді, і прийняли тоді близько 80-100 поранених людей. Насправді, їх важко було порахувати, бо їх привозили через кожні п'ять хвилин. Двоє людей з кульовими пораненнями померло у нас на руках. А інших ми рятували, зупиняючи кровотечу, надаючи першу медичну допомогу. Були дві лікарні, які забирали людей і справді лікували, не здаючи їх міліції.

Типовими ранами були поранення кінцівок. Якщо ранили крупні судини, на жаль, таких людей було врятувати практично неможливо, адже ми не були готові до таких жорстоких дій влади і не мали потрібного медичного забезпечення. «Беркут», ці виродки, спочатку стріляли травматичними кулями, стараючись попасти в очі. Було вибито очі близько 50-60 людям і про це ніхто зараз не говорить.

Коли по майданівцях був відкритий перший вогонь, 18 лютого, мій побратим, сотник нашої Закарпатської сотні, мені розповідав, як він біг по Інститутській і поруч також бігла якась жінка. Куля попала тій жінці в голову і вона впала просто без голови... Що то були за набої...

ми не знали. Зрозуміло, що ті бляшані чи дерев'яні щити абсолютно не захищали.

20 лютого мене попросили, аби я залишився у Київській революційній раді, бо я був єдиним хірургом. Коли хлопці відправлялись туди, я завжди казав їм: «Ваше основне завдання – залишитись живими».

За все своє життя я бачив може 10 випадків вогнепальних поранень, а там, за 2-3 години побачив більше 80... Я після цього плавав, як дитина, що не зміг тоді теж бути з ними там, на Інститутській.

Звісно, ті рани ми промивали, виймали осколки, якщо кулі не прошивали наскрізь, і зупиняли кровотечі. Я забороняв відкривати рани та оперувати, завжди казав, що позаду ще десять чекають, тому часу мало.

Я думаю, що Бог на нашому боці. Коли ми повалили першого Леніна, нам казав наш лідер Олег Тягнибок: «Впаде Ленін – впаде і Янукович». Так воно і сталося. Це було дуже символічно. Ми наче загатили джерело зла.

Když začaly události na Majdanu, když začali vystupovat první studenti, dívala se na to většina velmi skepticky. Janukovyč úzce spolupracoval s ruskou vládou. Každý se dal koupit, všude byla korupce. Zdálo se mi, že z toho nic nebude, nevěřili jsme tomu. Zpočátku jsem vše sledovala v televizi, ale potom...

Poprvé se to rozvířilo, když zbili studenty na Majdanu. Byla to, mimochodem, velmi zvláštní situace, protože studenti chodili, měli toho už plné zuby...Bylo jich stále méně a méně. Zašli tam, zatancovali si, někdo jim zazpíval. Už se chtěli rozejít, a najednou, z ničeho nic, je surově mlátí. Lidé, ještě děti, najednou byli na jednotkách intenzivní péče. Ukrajinský národ má v genech vlastnost, že bude trpět až do úplného konce. Ale když už zasahují takto! A právě tehdy jsme procitli! Každý táta, každá máma si pomysleli, že to mohlo být jejich dítě. Právě to probudilo ukrajinský národ.

Čím začal náš Majdan? Shromáždil nás oblastní předseda, Oleh Kucyn, hned ráno po té události. Tehdy přijeli z celé Zakarpatské oblasti, ze všech okresů. Velmi dobře si pamatuji, že nám předseda řekl: „Když jsem se vám neustále snažil vtlouct do hlavy, že je potřeba vybojovat stát pro Ukrajinu demokratickými zákonnými způsoby, tak jste říkali, že to tak nechcete, že už toho máte dost, že chcete jít do ulic a fyzicky si stát vybojovat, vyhnat tu vládu z ministerstev. A“, pokračoval, „tento čas nastal. Kdo je připraven jet hned do Kyjeva, povstat na Majdanu, tak se, prosím, sbalte.“

Tehdy se hned objevil návrh ukázat celému světu, že se Ukrajinci skutečně probudili a vzdorují této vládě. Ovšem je nutné, aby takové majdany nebyly jen v Kyjevě, ale v každé oblasti, v každém městě. Hned jsme se rozdělili na dvě skupiny - jedna jela do Kyjeva a druhá organizovala majdan tady, v Užhorodě, protože je to centrum naší oblasti. Já jsem skončila v první skupině, která jela do Kyjeva. Dali nám hodinu, dvě, abychom se sbalili, a řekli: „Nevíme přesně, kudy pojedeme, kolik času to zabere.“ Nikdo prostě neměl žádnou představu. Byly nás dva nebo tři autobusy. Nasedli jsme a vyjeli. Pamatuji si, že mi v podvečer volala máma a já jsem jí řekla, kam jedu. Začala být hysterická, plakala, protože poté, co se stalo, ... byla taková zvláštní situace. Ale potom jsme to celé probraly a ona mi řekla: „Myslela jsem si, že se tam objevíš.“

Zastavili jsme před Kyjevem, abychom probrali situaci. Předseda celoukrajinské mládežnické občanské organizace Sokol, Jurij Čornota, který s námi také tenkrát jel, řekl, že na Majdan už přivezli několik vodních děl. „Když se proud vody pustí naplno, může zlomit i páteř.“ Mluvílo se o tom, že se každý musí rozhodnout sám. Někdo může jít k parlamentu, k úřadu prezidenta. Nikdo nevěděl, co má čekat. Už bylo zřejmé, že vláda je připravena porušit morální hodnoty i zákon, aby lidi rozehnala. Bylo nám jasné, že to nebude taková revoluce, jako byla Oranžová revoluce v roce 2004. Ta byla skutečně pokojná, lidé jen stáli.

Bylo nám jasné, že tak jednoduše to neskončí. Ale najednou se mluvilo o tom, že všichni nebudou stát na Majdanu. Bylo nutné, aby lidé vařili také čaj, připravovali jídlo. Byli potřební zdravotníci. Takže boj se měl vést na všech frontách, nemělo se jen stát na Majdanu, vedle příslušníků jednotky Berkut.

Do Kyjeva jsme přijeli v noci. Měla jsem takový pocit, že ozbrojení těžkooděnci z jednotky Berkut jsou tam všude. Přijeli jsme k magistrátu, kde v přízemí a prvním poschodí bydleli lidé. Atmosféra, která tam panovala, mne hned uklidnila, protože vše bylo takové družné, organizované. Byli tam lidé, kteří zodpovídali za stravování, lidé, kteří uklízeli, aby tam bylo čisto, další zajišťovali, aby bylo co jíst, jiní zase, aby se lidé stojící na Majdanu mohli přijít ohřát, vyspat a pak jít zpět. Neuvěřitelně pěkně se zachovali Kyjevané. Nečekala jsem to od nich. Vařili jídlo doma a přinášeli nám ho. Skutečně, všechno, co měli - teplé oblečení, obuv, ponožky, lůžkoviny, jídlo - všechno nosili do budovy magistrátu. Mohl jsi přijet „ nahý a bosý“, a tam tě oblékli a nakrmili. Měli tam všechno!

Lidé spali ve spacácích na zemi. Všichni byli rozděleni do setnin, čt, všechno bylo přesně zorganizované, zkoordinované, vypadalo to, jako bychom absolvovali mnohaletý speciální výcvik. Tak se lidé sami zkoordinovali, sjednotili za společným cílem. Chlapci šli na barikády, já jsem šla pomáhat do kuchyně. Pamatuji si, že stále něco přinášeli, pořád bylo potřeba dělat nějaké svačiny. Přicházeli noví lidé z Majdanu, pořád jsme jim museli dávat najíst. Pamatuji si, že hned po příjezdu, pozdě večer, jsem šla do kuchyně, a někdy zrána, když se chlapci vrátili z barikád, mě odtud

Коли на Майдані почалися події – вийшли студенти і їх розігнали, то більшість дуже скептично до того ставились. Янукович тісно співпрацював з російською владою, все навколо було продажне і корумповане. Мені здавалось, що з того нічого не вийде, не вірилось. Спочатку спостерігала за тим всім з телевізора, але потім.. От що перше сколихнуло – коли побили студентів на Майдані. То, до речі, була якась дуже дивна ситуація, тому, що студенти ходили, і їм вже, напевне, надійшло.. Їх щораз було менше. Походили, потанцювали, їм хтось поспівав. І вони вже хотіли звідти розходитись. З боку влади, мені здається, краще було просто почекати, поки вони розійдуться. І тут, ні з того ні з сього, їх жорстоко побили. Люди, діти – в реанімаціях. Український народ сам по собі в генах має таке, що буде терпіти до останнього. Але коли вже таку струну зачіпають... От, в першу чергу, що прокинулось... Кожен тато, кожна мама подумали, що це могла бути їхня дитина. Це те, що збурило тоді український народ.

З чого почався наш Майдан? Зібрав нас обласний голова, Олег Куцин, зранку після розгону студентів. Тоді приїхали з усієї Закарпатської області, з усіх районів зібралися. Я дуже добре пам'ятаю цей день... Він сказав фразу: «Коли я вам постійно намагався вбити в голову, що треба демократичними законними шляхами відвойовувати державу для українців, то ви казали, що так не хочете, що вже так надійшло. Ви хочете виходити на вулиці і виганяти цю владу з кабінетів. Такий час настав. Хто готовий зараз їхати до Києва, повставати на Майдані – то, будь ласка, збирайтеся.»

Тоді зразу виникла така думка, щоб показати для цілого світу, що дійсно українці збудилися і протистоять цій владі, і треба, щоб такі Майдани були не тільки в Києві, а й в кожній області, кожному місті. Ми зразу поділилися на дві частини – одна їхала до Києва, а інша розгортала Майдан тут, в Ужгороді, так як це обласний центр. Я попала в цю першу частину, яка їхала до Києва. Дали годину-дві на збори і сказали: «Не знаємо точно, куди ми поїдемо, скільки часу то буде розгортатися..» Ніхто просто ще уявлення не мав, що нас чекає. Нас було 2 чи 3 автобуси, сіли і поїхали. Пам'ятаю, що вже під вечір мені зателефонувала мама, а я їй сказала, що їду до Києва. В мамі зразу була істерика, плакала... Але потім ми з нею трохи поговорили і вона казала: «Так і думала, що ти там опинишся».

Зупинились ми під Києвом, деś при трасі, аби обговорити ситуацію. Голова ВГО «Сокіл» Юрій Черкашин, який тоді теж їхав з нами, повідомив, що до Майдану вже підвезли кілька водометів. Якщо струмінь води відкрити на повну силу – може і хребет переламати. Йшлося про те, що кожен зараз має зробити свій вибір. Хтось може йти під Верховну Раду, під Адміністрацію Президента. Ніхто не знав, чого чекати.. Вже було зрозуміло, що влада готова перейти межу. Ми розуміли, що вже не буде такої революції, як була Помаранчева революція в 2004 році, вона була дійсно мирна, просто люди стояли. Ми розуміли, що так про-

сто це не закінчиться. Зразу говорилося про те, що не всі стоятимуть на Майдані. Потрібні медики, люди, які будуть і чай варити, і їсти готувати.

Ми приїхали до Києва вночі, і у мене було таке враження, що там вже всюди озброєний «Беркут». В Київській, в якій на першому і другому поверсі жили люди, атмосфера, яка там панувала, одразу мене заспокоїла, тому що настільки було все дружно, організовано. Були люди, які відповідали за харчування, інші – за прибирання, щоби люди, які стоять на Майдані, могли прийти наїстися, відігрітися, відіспатися і тоді знову піти. Надзвичайно добре показали себе кияни. Я від них не очікувала. Вони готували вдома і приносили. Дійсно, все, що мали, – теплий одяг, взуття, шкарпетки, постіль, їжу – все зносили в Київську. Ти міг приїхати «голий, босий», а там тебе одягнули, нагодували. Все було!

Люди спали в спальниках на землі. Всі були поділені на сотні, десятки, все було настільки чітко зорганізовано, скоординовано, що було таке враження, що ми вчилися цьому в спеціальних закладах багато років. Так люди самі об'єдналися заради спільної мети. Хлопці пішли на барикади в охорону, а я – помагати на кухню. Пам'ятаю, що постійно щось приносили, постійно потрібно було робити якісь бутерброди... Приходили нові люди з Майдану, їх треба було годувати. Пам'ятаю, що пізно ввечері як стала на кухню, то деś уже зранку, коли хлопці верну-

doslova silou odvedli, vyhnali mně, abych se prospala. Vůbec jsem si nevšimla, jak ta noc uběhla. Prostě, ta atmosféra, co tam byla.

Nádavkem tam pořád chodili ukrajinští kobzaři⁽⁹⁾, bardí, lidé, kteří zpívali, hráli, ti, kteří udržovali takovou náladu. Tak jsem pobývala v budově magistrátu. Jindy jsem se snažila jít na Majdan. Především v noci, když nebylo moc lidí, tak se tak nějak bralo, že každý člověk je důležitý. Protože přes den jich tam bylo strašně moc. Seznámila jsem se tam se spoustou lidí. Byli tam takoví, kteří dali výpověď v práci, vzali nejdůležitější věci a přijeli na Majdan. Část lidí bydlela v Řijnovém paláci, část na magistrátu a část ve stanech na Majdanu. Lidé byli natolik zahnáni do kouta, že byli připraveni opustit práci a přitom nevěděli, co je čeká zítra. K Majdanu směřovaly velké naděje, všichni doufali, že společně svrhneme vládu, že konečně nastane pro Ukrajinu nová doba, v níž nebudou všichni ti zločinci, kde nebudou na každém kroku úplatky. Řekněme, že jsem viděla, že Ukrajinci jsou natolik zorganizovaní a svorní, že nepotřebují, aby si vláda o ně dělala starosti a moc jim pomáhala. V tu dobu nám stačilo, aby vláda jednoduše nebránila rozvoji naší země, tak nějak by to šlo říct.

Na Majdanu prakticky na každém kroku ženy organizovaly polní kuchyně, kam kdokoliv mohl přijít, napít se čaje, najíst se. Vše bylo zdarma, lidé se sjednotili a uvěřili tomu, že společně mohou dosáhnout všeho, co chtějí.

Pro mne první událostí plnou nenávisti byla snaha o provokaci, aby ukázali světu, že tu jsou separatisté či barbaři. Vzpomínám si na jazykový zákon Čečetova-Koles-

ničenka. Byla jsem v kuchyni, když jeden z organizátorů před obrovským davem do mikrofону říkal, aby se nenechali vyprovokovat, že přišel Kolesničenko z provládní strany. „Nechejte ho, protože když ho hned zbijeme, potom přijde „Alfa“, přijdou jednotky Berkut, a všechny nás seberou.“ Takže lidé byli zorganizovaní, ochranka Majdanu ho oboustoupila, aby se ho, nedej Bože, nikdo ani prstem nedotknul. Vzpomínám, jak jsem se rozčílila, že sem vůbec přišel, a tak jsem davem prošla k ochraně, a přestože jsem věděla, že se nemáme nechat vyprovokovat, začala jsem křičet: „Hanba!“ a ostatní mne podpořili. A takovými pokřiky jsme ho z magistrátu vypudili, prostě vyhnali. A on při tom křičel, že jsme barbaři, zvířata. Nejednou se děly takové provokace, kdy stoupenci vlády přicházeli k chlapcům na barikády, do míst, kde se lidé stravovali, a snažili se je vyprovokovat, aby je zmlátili a oni si to mohli natočit na video, aby to pak mohli ukázat světu. Ale ani jednou se naši lidé nenechali nachytat.

Pamatuji si, že jsem jednou šla na Majdan, přistoupila ke mně dívka z Kyjeva a dala mi teplou péřovou bundu se slovy: „Je mojí mámy, ale poprosila jsem ji, aby ji darovala, protože lidé, kteří stojí na Majdanu, ji potřebují více.“

V oblastech se konaly také Antimajdany. Pamatuji si, že když jsme postavili stany před oblastním úřadem, ráno se vzbudíme a budova je obklíčena milicionáři a po zuby ozbrojenými jednotkami Berkut. Přijelo několik autobusů, přivezli lidi z vesnic, a jak jsme se potom dozvěděli, tak jim platili 50 nebo 100 hřiven. Soudě podle vzhledu to byli alkoholici, bezdomovci. Fakt, byli všichni strašní. Stáli v řadě, pak jed-

notky Berkut, a pak my. A potom na ulici vystoupil gubernátor a celá provládní strana. To už bylo po událostech v prosinci, po prvních úmrtích. A když jsme na ně křičeli, že i na jejich rukou je krev těch lidí, kteří zemřeli, které postříleli na Majdanu, tak se ani nestyděli stát tam před námi, vystoupit a říct: „Vidíte, i na naši podporu přišli lidé.“ I když bylo po stranách vidět autobusy, které je za peníze přivezly.

Skoro měsíc jsme pobývali před úřadem, a když už po celé Ukrajině začali všichni vstupovat do úřadů, jsme i my do něj vstoupili. Byli tam obyčejní místní milicionáři, normálně jsme se s nimi bavili, v noci jsme jim taky nosili čaj a svačiny, protože byla zima a oni tam stáli, museli hlídkovat. Zpočátku se na nás dívali s nedůvěrou, ale pak si jich hodně vzalo, děkovalo, a sami říkali, že už toho mají plné zuby, že je tam drží násilím. Říkali: „Běžte už do úřadu, abychom tu už nestáli a nemrzli. My vás vyhánět nebudeme.“ A tak se také stalo, že jsme vstoupili do budovy úřadu, oni se rozešli, rozutekli. V budově úřadu bylo všechno jednodušší, nemuseli jsme pořád stát na mrazu.

Znovu jsem do Kyjeva jela před Novým rokem. Rozhodla jsem se, že nechci slavit Nový rok nikde jinde, nějak nebyla sváteční nálada. Přijela jsem tam na konci prosince, na Majdanu bylo ještě více lidí, všechno bylo ještě více zorganizované. V budově odborů lidé bydleli a stravovali se. V té době byla tři taková místa: magistrát, Dům odborů a Řijnový palác (mezi sebou ho pak přejmenovali na Palác svobody). Na Majdan se už sjelo mnoho osobností z kultury, hodně umělců, kteří se stále snažili udržovat náladu, zpívali.

(9) Kobzar – ukrajinský lidový pěvec a hudebník.

лись з барикад, вони мене буквально силою забрали звідти, щоб відпочила. Я сама не помітила, як пройшла та ціла ніч. Якось дійсно сприяла атмосфера, що там була... Плюс постійно приходили українські кобзарі, барди, люди, які співають, грають, – ті, що підтримували дух Майдану. Так я тоді пробула в Київській. Іноді старалась виходити на Майдан. Особливо вночі, коли людей багато не було, то так якось розумілося, що кожна людина важлива. Бо вдень було дуже-дуже багато людей, я заводила знайомство з багатьма. Були люди, які просто звільнилися з роботи, взяли найважливіші речі і приїхали на Майдан. Частина людей жила в Жовтневому палаці, частина – в Київській, а частина – в наметах на Майдані. Люди вже настільки були загнані в глухий кут, що готові були звільнитися з роботи, не знаючи, що їх чекатиме завтра. Великі надії поклалися на Майдан, що ми разом скинемо цю владу і настане нарешті новий час для України, де вже не буде тих всіх злочинів, хабарів на кожному кроці... Так, я побачила, що українці настільки зорганізовані і настільки дружні, що їм не треба, щоби влада за них переживала і дуже їм помагала. Нам було достатньо на той час, щоб влада просто не заважала відроджувати нашу країну.

На Майдані практично на кожному кроці жінками були організовані польові кухні, де будь-хто міг підійти, випити чаю, попоїсти. Все було безкоштовно, просто дійсно люди згуртувалися і повірили в те, що разом можна досягти мети.

Перша ненависна мені подія... Намагалися здійснювати провокації, щоб

показати таку картинку для світової спільноти, що тут якісь сепари чи дикуни... Пригадую, прийняли мовний закон Чечетова-Колесніченка. Була на кухні, і тут ведучий перед великим натовпом сказав у мікрофон, щоб не піддавались на провокації, бо прийшов Колесніченко з провладної партії, щоб не чіпали його, бо якщо ми його поб'ємо, то прийдуть «Альфа», «Беркут», і нас всіх заберуть. Тобто люди були зорганізовані, охорона Майдану його обступила, щоби до нього, не дай Бог, ніхто пальцем не торкнувся. Мене тоді взяла злість і я через натовп протиснулася до охорони і, знаючи, що не треба піддаватись на провокації, почала кричати «Ганьба!». Люди мене підтримали. І з такими криками

ми виштовхали його з Київської, просто вигнали. При цьому він кричав, що ми дикуни, звірі. Неодноразово були такі провокації, їхні провладні приходили до хлопців на барикади, в місця, де люди харчувалися, намагалися провокувати ситуації, щоби їх, можливо, якось побити, і це зняти на відео, щоби показати світу. Але ні разу наші люди на те не піддалися.

Пам'ятаю, якось збиралася на Майдан, і як до мене підійшла дівчинка з Києва і дала теплий пуховик: «Це моєї мами, але я попросила її віддати, бо людям, які стоять на Майдані, це потрібніше».

По областях також були Анти-Майдани. Коли ми розставили намети перед ОДА, на ранок будівля була оточена мі-

Na Majdanu se dodržovala tvrdá prohibice - i na magistrátě stáli u vchodu chlapci a kontrolovali, aby nikdo nevnášel žádný alkohol. Na samotný Nový rok byla ochranka zesílena. Na Nový rok byla všude spousta lidí, Majdan byl přeplněný, bylo prakticky nemožné někoho najít.

V lednu do Užhorodu a 18. února začala ta hrůza, kdy začali na lidi střílet. Pamatuji si, že na místních majdanech byli všichni v šoku, protože nikdo nečekal, že se po prosincových událostech odváží tak jednoduše vyrazit na lidi se zbraněmi, když na Majdanu byli účastníci jen v přílbách a to nejlepší, co měli na sebeobranu, byly dřevěné štíty a pálky. Nikdo si ani nepomyslel, že se odváží střílet do lidí, kteří stojí s dřevěnými štíty. A pak, když někteří začali umírat, stávali se lidé mnohem agresivnější.

V Užhorodě se objevila informace, že do Kyjeva sváží jednotky Berkut ze všech oblastí, včetně Zakarpátí. Nebylo jich tu mnoho, asi 40 lidí. Vtrhli jsme na oddělení milice, přišli k náčelníkovi a řekli, aby vyvedli všechny příslušníky jednotky Berkut, aby ukázali, že jsou tu a dali nám nějakou záruku, že nepojedou do Kyjeva. Totéž dělali ve všech oblastech, snažili se jednoduše udržet všechny jednotky Berkut, aby jich v Kyjevě přibýlo co nejméně.

A tehdy nastala taková podivná situace. Náčelník se samozřejmě polekal, protože nás do ulic vyšlo mnoho – pět či šest tisíc lidí je na Užhorod skutečně mnoho. Vyvedli nějakých 30 lidí, oblečených do uniforem jednotek Berkut, ale kdo je znal osobně, tak říkal, že to nejsou oni. A opravdu se pak ukázalo, že berkuti už odjeli. Jenže naši přátelé ze Lvovské oblasti čekali na cestě a jednoduše je nepustili.

Když se podíváme na úkol Majdanu - svrhnout tuto vládu, tak Majdan svůj úkol jednoznačně splnil. Problém a otázka je, kdo je nahradil. Nahradili je lidé, kteří, jak v současné době vidíme, nejsou lepší. Ale dle mého názoru, žádná revoluce nemůže skončit jedním nebo dvěma majdany, jaké jsme měli na Ukrajině. Je to velmi dlouhý proces a týká se zejména svědomí lidí. Myslím si, že Majdan sehrál v tomto směru obrovskou roli, že ukázal celému světu, a v prvé řadě Ukrajincům, že když se sjednotíme, když budeme jako jeden národ, budeme mít společný cíl, za kterým všichni půjdeme, můžeme hory přenášet! A to je příklad, že když se národ spojí za jedním cílem, a ten cíl je správný a dobrý, tak lidé, kteří chtějí spravedlnost a lepší život, mohou dosáhnout všeho, co chtějí. A žádná vláda nemůže lidmi manipulovat, protože dříve či později se jí to zlo, které páchá, vrátí jako bumerang.

Svědomí se mění a my rosteme, ačkoliv pomalu a není to proces jednoho roku, ani pěti let, a to díky žlutomodrému tričku na holčičce, která už nechce nosit to s americkou vlajkou, díky typickému kozáckému účesu na hlavě mladého obránce, díky dětem ve školkách a školách, které vědí, jak odpovědět na pozdrav „Sláva Ukrajině“, pěstujeme svou národní uvědomělost a přinášíme na Ukrajinu opravdové evropské hodnoty.

ліцією і озброєним до зубів «Беркутом». Приїхало кілька автобусів, попривозили людей, як ми потім дізнались, з якихось сіл, і їм за це давали по 50-100 грн. Судячи по зовнішності, це були якісь алкоголіки, бомжі. Дійсно, страшні всі були. Стояли вони, потім «Беркут», а потім ми. В той час на вулицю виходили виступати губернатор і вся провладна партія. Це вже було після подій в грудні, після перших смертей. І коли ми їм в очі кричали, що на ваших руках так само кров тих людей, які загинули, яких розстріляли на Майдані, то їм ще вистачало совісті стояти перед нами, виступати і казати: «Бачите, тут ще за нас прийшли люди». Хоч було видно збоку пару автобусів, якими їх звезли за гроші.

Близько місяця ми були під адміністрацією, а потім, коли вже по всій Україні почалась хвиля, що всі заходили до адміністрацій, ми також зайшли в адміністрацію. Були нормальні місцеві міліціонери, ми з ними спілкувалися, вночі теж бутерброди, чай їм носили, бо було холодно, а вони там мусили на службі стояти. Вони спочатку дивились на нас з недовірою, але потім багато хто брав, дякував, і вони самі нам казали, що їм набридло там стояти, їх насильно вже там тримають. Казали: «Заходьте вже в ОДА, щоб ми вже тут не стояли, не мерзли. Ми вас зачіпати не будемо». Так й сталося, що ми просто зайшли, а вони порозходились-повтікали. В приміщенні вже було легше, не треба було постійно на морозі стояти.

Наступного разу я поїхала в Київ уже під Новий рік. Вирішила, що буду там Новий рік зустрічати, бо якось не було святкового настрою. В кінці грудня лю-

дей ще більше стало на Майдані, все було ще більш організованим. В Будинку Профспілок тоді повним ходом люди жили, харчувалися. Тоді найбільші такі з точки були: Київрада, Профспілки і Жовтневий палац (його називали Палацом Свободи між собою). На Майдан вже поз'їжджалося багато діячів культури, артистів, які постійно намагалися підтримати дух людей, співали.

На Майдані був жорсткий сухий закон. На вході в Київраду хлопці стояли і перевіряли, ніхто не міг пронести ніякого алкоголю. На сам Новий рік була особливо посилена охорона.

Майдан був переповнений, когось знайти було практично нереально.

В січні повернулася в Ужгород і, якраз 18 лютого почався той весь жах, коли просто почали людей стріляти. Тоді пам'ятаю, що на місцевих Майданах був шок, бо ніхто не очікував, що вони знов насміляться після грудневих подій отак просто йти зі зброєю на людей, при тому, що люди на Майдані були в касках і максимум, що було для самооборони, – дерев'яні щити і біти. Ніхто собі не міг подумати, що влада наважиться стріляти в людей, які стоять з дерев'яними щитами. Ну і далі вже почали по областях набагато агресивніше поводитись люди, коли почались смерті. З'явилась інформація, що «Беркут» з усіх областей звозять в Київ, в тому числі із Закарпаття. Їх тут було небагато, десь 40 чоловік. Ми тоді вломились в міліцію, прийшли до начальника і сказали, щоб вивели весь наш «Беркут», показали, що вони тут, і дали гарантії, що вони не поїдуть до Києва. Так в усіх областях робили,

просто утримували всіх беркутівців, щоб їх було менше в Києві.

Тоді якась така незрозуміла ситуація вийшла. Зрозуміло, що начальник налякався, бо нас багато почало виходити на вулиці – 5-6 тисяч людей, для Ужгорода це дуже багато. Вивели нас з якихось людей, перевдягнених в форму «Беркута», але хто знав особисто їх, то казали, що це були не ті хлопці. Насправді, потім виявилось, що вони таки поїхали, але наші друзі у Львівській області так само стояли на дорозі і просто їх не пропустили.

Майдан своє завдання однозначно виконав. Проблема і питання в тому, хто прийшов їм на зміну. Прийшли на зміну такі люди, які, як ми бачимо зараз по ситуації в державі, нічим не кращі. Але, на мою думку, ні одна така визвольна революція не може закінчитись одним Майданом. Чи навіть двома, які там в Україні були. Це дуже довгий процес, і, в першу чергу, він у свідомості людей. І, на

мою думку, Майдан відіграв величезну роль в тому, що він показав цілому світу, а в першу чергу – українцям, що якщо ми згуртуємось, якщо ми, як одна нація, будемо мати таку спільну мету, до якої всі будемо йти, то ми можемо звернути гори! І це такий приклад, що якщо кожен народ об'єднається однією метою, і ця мета є правильною, є доброю – люди хотіли справедливості, кращого життя – то може досягнути всього, чого хоче. І ніяка влада не може вічно маніпулювати людьми, тому що рано чи пізно все те зло повертається «бумерангом».

Свідомість змінюється, хоч і повільно, це не процес одного, ані п'яти років. Але через жовто-блакитну футболку на маленькій дівчинці, яка більше не хоче носити американські прапори, через зачіску з чубом у юного захисника, через дітей в садочках та школах, які знають, що треба відповісти на вітання «Слава Україні!» ми «викохуємо» свою національну самосвідомість на Україну справжніх європейських цінностей.

Bohdan Kolodnyckyj
město Teresva, dobrovolník

Proč došlo k Majdanu?

Protože chceme také žít jako normální Evropané. Když jsem viděl, že bijí děti, představil jsem si, že tam mohl být můj syn. A to si pomyslel každý Ukrajinec. Ale koho by napadlo, že Putinovy plány může zmařit tak malá skupinka studentů. Postupovat takovým způsobem by si nedovolili v Česku, v Německu, nikde. A my bychom chtěli, aby naše zákony byly pro lidi a o lidech.

Už jsme směřovali k tomu, že bychom se jednoho rána probudili a uslyšeli: „Je sedm hodin moskevského času.“ Ale my jsme vzali do rukou dřevěné štíty a překazili všechny plány Moskvy. A Putin nemůže snést, že k tomu došlo. Na východě Ukrajiny stále pokračuje Revoluce důstojnosti a boj o ukrajinské hranice.

Na Majdan jsem přijel 2. prosince. Začaly se stavět stany a pódium. První, co jsem uviděl, byly plakáty s nápisem „Veteráni z Afghánistánu jsou s lidem“ a hned jsem se připojil k Afghánské setnině, neboť jsem taky sloužil v Afghánistánu.

Často jsme stáli mezi lidmi a speciálními jednotkami Berkut, stáli jsme jako zeď, abychom zabránili krveprolití. Mnoho členů naší setniny pak odešlo na východ, a to hned po Majdanu.

O Majdanu by se dalo mluvit celý den a noc. Každý den se na něm objevovalo více a více lidí a také přibývalo lidí, kteří Majda-

nu pomáhali. Cílem naší setniny bylo zabránit krvavým střetům, které se neustále snažily vyprovokovat vládní síly.

Před Majdanem prakticky všechny vedoucí funkce na Ukrajině vykonávali Rusové – šlo o ministra obrany, vnitra i náčelníka Služby bezpečnosti Ukrajiny. Vše bylo líhní terorismu a teď jsou všichni zmínění v Rusku, a to jen díky Majdanu.

Na Majdanu zahynula nejen jedna setnina, ale doposud jsou mnozí stále pohřešováni. Mimo Majdan nebylo bezpečno, chytali tam lidi, mlátili a odváželi je.

Rusko nepotřebuje Krym a Donbas, Rusko potřebuje celou Ukrajinu. Putin se bojí, že jestli se vzbouří Ukrajina, povstanou také Rusové.

Чому виник Майдан?

Все сталося тому, що ми теж хочемо жити, як кожен нормальний європеєць. А коли я побачив, що б'ють дітей, то собі уявив, що там міг бути мій син і так подумав кожен українець. Але ж хто б міг подумати, що плани путіна можуть бути зірваними з такої маленької групки студентів? Так би не дозволили собі поступити ні в Чехії, ні в Німеччині, ніде. І ми б хотіли, аби у нас закони були для людей і про людей.

Ми вже дожилися до того, що одного ранку могли прокинутись і почути «Московское время 7 часов». Тому взяли в руки дерев'яні щити і поламали всі плани Москви. Путін не може ніяк пережити, що так сталося. Зараз, на сході України, триває продовження Революції Гідності і боротьба за кордони України.

Я приїхав на Майдан 2 грудня. Почали виставляти намети, сцену. Перше, що я побачив – плакати з написом «Афганці з народом» і зразу долучився до Афганської Сотні, адже теж служив у Афгані.

Ми часто стояли між людьми й «беркутами», стояли стіною, аби не допустити кровопролиття. Багато наших афганців потім пішли на схід, зразу після Майдану.

Про Майдан можна говорити день і ніч. Щодня ставало все більше людей і все більше людей допомагали Майдану. Ціллю нашої сотні було не допускати цієї бойні, яку постійно намагались спровокувати з боку влади.

До Майдану в Україні практично всі керівні посади займали росіяни – це міністр оборони, голови СБУ, МВС. Це все

Богдан КОЛОДНИЦЬКИЙ
м. Тересва, доброволець

було лігвом тероризму і зараз вони всі втекли в Росію лише завдяки Майдану.

На Майдані загинула далеко не одна сотня, ще багато кого до тепер не знайшли. За межами Майдану було небезпечно, там людей ловили, били, вивозили...

Росії не потрібні Крим та Донбас, Росії потрібна вся Україна. Путін боїться, якщо Україна підніметься у розвитку, то росіяни теж повстануть.

Petro Kuzyk

město Kyjev, náměstek kyjevského magistrátu, dobrovolník

Majdan začal jako důsledek toho, že Janukovyč nepodepsal smlouvu o připojení k EU. Lidi začali vycházet do ulic. Protestovalo se na Majdanu (náměstí Nezávislosti), na Evropském náměstí, taky u budovy vlády proti práci Janukovyčových poslanců. Všechny protesty byly mírové, tehdy vůbec nikdo neočekával takový vývoj událostí. Chtěli jsme prostě ukázat, že nesouhlasíme s politikou prezidenta. Majdan ale nebyl konkrétně pro EU, nebo proti Rusku, nebo jinak politicky motivován. Majdan byl proti Janukovyčovi, proti jeho protiukrajinské, protilidské politice.

První diskriminace – to byl jazykový zákon, který zburcoval „jazykový majdan“ už v roce 2012. Silná opozice vůči Berkutu začala už v době, kdy proti několika stovkám lidí stálo několik tisíc berkutů. A jisté lokální protestní akce se proti vládnoucí špičce konaly neustále.

Co se stalo pak? Vláda se brutálně, s porušením všech existujících lidských práv a úmluv, fyzicky vypořádala s neozbrojenými mírumilovnými účastníky mítinku, a to i s dětmi. Taková absence zákonnosti lidi pobouřila a právě tehdy začal skutečný Majdan. Jsme občany, kteří mají čest a důstojnost, a zkorumpované vlády, zlodějů státní pokladny a patolízalů jsme už měli dost.

Majdan se částečně odehrával i na Mychajlivském náměstí. Když protestující utíkali, kněží otvírali dveře Mychajlivského chrámu a zachránili takto lidi před Berkutem, který neměl slitování.

Kvůli zimě jsme se rozhodli obsadit místnosti v budově kyjevského magistrátu. Protože místnost patřila Kyjevanům, nešlo o žádnou nezákonnou akci. Hned jsme zajistili místa, kde se dalo ohřát, místa s lékařskou pomocí, později se podepsala s Odbory smlouva o pronájmu. Proti řediteli Odborů potom bylo kvůli této smlouvě zahájeno několik soudních řízení. Později, když už se lidé do těchto dvou místností nevešli, byl obsazen i Říjnový palác. Mladší a zdravější bydleli ve stanech.

Na „jazykovém“ a „pomerančovém“ majdanu už ukrajinská společnost ukázala, že dozrála a že ukrajinský národ stojí o úroveň výš než jeho vláda. Vláda Janukovyče – to byla loutková moskevská vláda, která plánovitě ničila ukrajinský stát. Systematicky byla ničena armáda, Bezpečnostní služba Ukrajiny, se plnila agenti Kremlu, na důležitých postech byli lidi s ruskými pasy. Revoluce důstojnosti – to byl Majdan za ukrajinský stát.

Protože lidé stáli neochvějně a svět si toho začal všimnout, začali přijíždět velvyslanci, protože je to zajímalo. Vláda připravovala různé provokace, aby Majdan zdiskreditovala. My jsme naopak vedli mírové akce a na provokace vlády jsme nereagovali, přestože bakchanálie začaly překračovat všechny meze: mizeli novináři, kdo podporoval opozici, dostal vyhazov. Všude byly cítit moskevské, asijské, diktátorské postoje vůči lidem.

Bylo to těžké, protože byla zima, spousta věcí nám chyběla, neustálý tlak ze strany vlády, neustále potyčky s Berkutem, neustálé pokusy unášet lidi...

Ukrajinci – to je jako úl se včelami. Dokud je nikdo neobtěžuje, jsou klidné, „sbírají med“, pracují, ale jakmile je někdo rozdráždí – pak nastane mela. A Majdan – to je rozdrážděný úl. Zpočátku jsme brali policii jako ochránce veřejného pořádku, jako ty, kteří pracují pro lid, dostávají plat z našich kapes. Ale když při prvních skutečných potyčkách rozbíjeli lidem hlavy obušky, pochopili jsme, že to je boj tyрана o křeslo a boj Ukrajinců o Ukrajinu. Když poslanec Nejvyšší rady zákonodárců Andrij Illjenko stanul mezi účastníky mítinku a Berkutem, aby zastavil potyčku, i jeho odvezli do nemocnice s otřesem mozku a rozseknutou, zkrvavenou hlavou. V Berkutu byla spousta převlečených ruských bojovníků – bylo to zřejmé z jejich jazyka i chování. Navíc – jsme politická strana, která vzešla z ulice, a kyjevský Berkut jsme znali od vidění. A toto byli občané jiné země.

Když se mělo konat zasedání Nejvyšší rady, naplánovali jsme akci „Mírový útok“. Co to znamenalo? Vyšli jsme směrem k budově Nejvyšší rady, byly zakázány jakékoli způsoby ochrany, aby to nebylo považováno za provokaci. Jenže jsme potkali absolutně šílený nápor tzv. „syloviků“⁽¹⁰⁾. Před očima ubili mladého kluka, bylo to ještě dítě. Když se objevili první mrtví, odnášeli je do budovy důstojníků, Berkut pořádkem útočil. Museli jsme se stáhnout a ani jsme nestihli sesbírat všechny raněné.

Bylo nás tam hodně a Berkut dlouho nedokázal překonat naši obranu. Létały na nás kulky z traumatických a střelných zbraní. Lidé operativně sesbírali neprůstřelné

(10) Sylovikové – nejvyšší orgány moci na Ukrajině, může se jednat o politiky, kteří ovládají jistá ministerstva, v souvislosti s událostmi na Majdanu byli takto označováni např. příslušníci Berkutu

Почався Майдан як наслідок факту, коли Янукович не підписав угоду про євроінтеграцію. Люди почали виходили на вулиці. Протести відбувались на Майдані Незалежності, площі Європейській, а також під Кабміном – проти незадовільної роботи уряду Януковича. Всі протести були мирними, і, звісно, ніхто тоді ще не очікував такого розгортання майбутніх подій. Ми просто хотіли показати, що не згодні з політикою президента і проявляли свою позицію. Але Майдан не був конкретно за ЄС, проти Росії, чи з будь-яких інших політичних мотивів. Майдан був проти Януковича, проти його антиукраїнської, антилюдської політики. Перший дискримінаційний – це мовний закон, який підняв на протест «мовний майдан» ще 2012 року. Жорсткі протистояння з «Беркутом» відбувались ще тоді, коли проти кількох сотень людей виводили кілька тисяч беркутівців. Окрім того, якісь локальні акції протесту відбувались постійно проти правлячої верхівки.

Що відбулось? Влада брутально, порушуючи всі існуючі конвенції з прав людини, фізично розправились з беззбройними мирними мітингувальниками, до того ж, дітьми. Це беззаконня остаточно збурило людей і саме тоді вже почався справжній Майдан. Ми є громадяни, у яких є честь і гідність, тому уряд корупціонерів, казнокрадів та підлабузників не влаштовував нас.

Майдан частково облаштовувався і на Михайлівській площі, коли протестувальники тікали, священики відкрили двері Михайлівського собору і таким чином захистили тих людей від «Беркуту», який добивав тих, хто потрапляв у їх руки.

Ми вирішили зайняти приміщення Київради, оскільки було холодно. Адже це приміщення належить киянам, тому в цьому не було ніяких протизаконних дій. Зразу ж було організовано пункти обігріву, медичні пункти, пізніше був укладений договір оренди з Профспілками. У керівника Будинку Профспілок за це потім з'явилось купа кримінальних справ. Пізніше, коли люди не вміщувались уже в цих двох будівлях, майданівці зайняли і Жовтневий палац. Здоровіші та молодші організовували наметове життя.

На мовних та Помаранчевому майдані українське суспільство вже показало, що воно дозріло до свого захисту і українська нація стоїть на порядок вище від її влади. Влада януковича – це була маріонеткова московська влада, яка планово розвалювала Українську державу. Системно знищувались армія, СБУ, кадри поповнювала агентура Кремля, на посадах були люди з паспортами російської федерації. Революція Гідності – це Майдан за Українську державу.

Оскільки люди на Майдані стояли з непорушною позицією і уже світ почав звертати на це увагу, посли держав починали приїжджати, цікавитись, влада організовувала різні провокації, аби дискредитувати Майдан. Ми ж, в свою чергу, вели мирні акції і не велись на їх провокації. Зі сторони влади вакханалія вже почала переходити всі межі. Почали пропадати журналісти, людей звільняли

з роботи за підтримку опозиції. Всюди відчувалось московське, азіатське, диктаторське ставлення до людей.

Було важко, адже холодно, багато чого не вистачало, постійний тиск з боку влади, постійні сутички з беркутами, постійні намагання викрасти людей...

Українці – як вулик з бджолами. Поки нас не зачіпати, ми поведимося мирно, «носимо собі мед», працюємо, але, як тільки їх розбурхати – чекай біди. От Майдан – це розбурханий вулик. На початку ми намагались сприймати міліцію, як захисників правопорядку, які працюють на народ, бо отримують заробітну платню з наших кишень. І коли при перших серйозних сутичках вони кийками проламували людям голови, ми зрозуміли, що розпочалася боротьба тирана за своє крісло та українців за Україну. Коли народний депутат Андрій Ілленко встав між мітингувальниками і беркутівцями, аби зупинити сутичку, то невдовзі і його забрали в лікарню зі струсом мозку та розсіченою, закривавленою головою. Серед спецпризначенців «Беркуту» було багато переодягнутих російських бійців – це було очевидно і по мові, і по поведінці. Тим більше, що ми – партія, яка вийшла з вулиці, і київських беркутів ми знали в обличчя. Це були громадяни іншої країни.

Перед розстрілом, коли мала відбутися сесія Верховної Ради, ми запланували акцію «Мирний наступ». Що це

vesty, protože někteří nevěřili takovému pokojnému útoku a připravovali se na horší variantu. Asi po třech hodinách našeho odporu přivezli vodní dělo a začali nás polévat - benzínem. Potom na nás začali házet „Molotovovy koktejly“ a my jsme pochopili, že musíme odejít.

O bojích se mi mluví těžce, protože mi před očima umřelo hodně lidí. Pokud mám mluvit o tom dobrém, tak díky této vládě se v Ukrajincích probudil gen vojáka, který byl mnoho století uspaný. Dokázali jsme, že i beze zbraní a bez peněz jsme schopni se sjednotit a ve jménu své důstojnosti a svého státu se postavit Berkutu ozbrojenému až po zuby.

K ránu se lidi prorvali v autobusech (těch, které do Kyjeva nepouštěli) a pokusili se vybojovat ztracenou barikádu. Začali na

ně střílet, dodnes nikdo přesně neví, kdo. Výstřely byly jednotlivé, ale časté. Postříleli stovku lidí poté, co Janukovyč viděl, že neutíkáme, ale naopak se shromažďujeme. Začala se sjíždět celá Ukrajina. Pochopil, že Ukrajince nevystraší a že na krev bude nutné odpovědět zase krví. Se svou partou zkrátka vydrancoval náš stát a poté utekl. Bohužel nedošlo ke spravedlivé lustraci. Viníci se dokázali rychle otřepat a přijali pomoc Ruska. Rusko tehdy přivedlo vojska na Krym, ekonomika byla paralyzovaná, a když začaly boje na východě Ukrajiny, u nás se začaly formovat dobrovolnické prapory, které bez náležité výzbroje, dokonce bez ošacení a bez jídla byly připraveny bránit Ukrajinu za cenu vlastního života.

Den na Majdanu - ráno začínalo výměnou hlídek, ochraňujících tribunu, bariká-

dy a administrativní budovy, kde bydleli lidé. Potom následovala krátká porada, rozdělení úkolů. Pak jsme kontrolovali raněné a řešili logistiku. Já osobně jsem měl na starost personální ochranku. Taky jsme museli prakticky „dobývat“ auta se dřevem a potravinami, které na Majdan nechtěli pouštět. Neustále jsme hlídali, aby nevznikaly provokace ze strany vlády. Pracovali jsme průměrně 17–18 hodin denně. Neustále jsme se snažili hledat prostředky pro zajištění bezpečnosti. Docházelo to tak daleko, že si lidi dávali na hlavy hrnce, protože při útocích nás Berkut mlátil po hlavách. Proletělo nad námi letadlo z Moskvy a nějakými granáty-světlicemi se snažili rozehnat demonstranty. Plastové úlomky granátů poranily mnoha lidem oči. Když lidi přiváželi do nemocnice, rovnou je brali na policii, proto jsme je museli „dobývat“ i odtamtud.

Jednou, když jsme se rozhodli prohlédnout celý kyjevský magistrát kvůli bezpečnosti, jsme narazili na místnost, která byla celá zaprášená, ale stůl byl čistý. Nejdříve jsme nechápali, jak se to mohlo stát, ale potom jsme si všimli, že v ledničce jsou čerstvé potraviny, a když by si člověk na ten stůl lehl, otevíral se výhled na tribunu na Majdanu. Pochopili jsme, že tam byl odstřelovač, který stihl utéct evidentně ve chvíli, kdy jsme začali s prohlídkou magistrátu.

Po Majdanu jsem na toto území nemohl dva měsíce ani vkročit. Vzpomínky mi nedávaly klid. Mezi Nebeskou setninou je i kluk, který byl na Majdanu čtyři vteřiny. Prodrali se na Majdan ze Lvova, nechtěli je do Kyjeva pustit, a když se jim to nakonec podařilo, padli před námi na kolena se slovy: „Promiňte, že jsme vám nemohli přijet na pomoc dřív.“ Vzali si dřevěné štíty a šli

означало? Ми виходимо під Верховну Раду. Були заборонені будь-які засоби захисту, аби уникнути провокацій. Проте ми зустріли просто шалений натиск силовиків. На моїх очах забили до смерті молодого хлопця, дитину фактично. Коли з'явились перші вбиті, їх заносили в Будинок офіцерів, а «Беркут» все наступав. Ми змушені були відступити і не встигли навіть забрати всіх поранених.

Нас там було багато і довгий час беркутівці не могли прорвати оборону. У нас летіли кулі з травматичної та вогнепальної зброї. Люди оперативно позносили бронежилети, адже дехто в цей мирний наступ не вірив і до такого сценарію готувався. Десь на третій годині протистояння приїхав водомет і почав поливати нас якоюсь рідиною. Це був бензин. Після цього у нас полетіли «коктейлі молотова» і ми зрозуміли, що мусимо відійти.

Про бої мені важко говорити, адже на моїх очах загинуло багато людей. А якщо про хороше, то завдяки цій владі в українців прокинувся ген воїна, який був приспаний багато століть. І ми довели, що навіть без озброєння та без грошей ми здатні об'єднатись та за свою гідність, за свою державу протистояти озброєному до зубів «Беркуту».

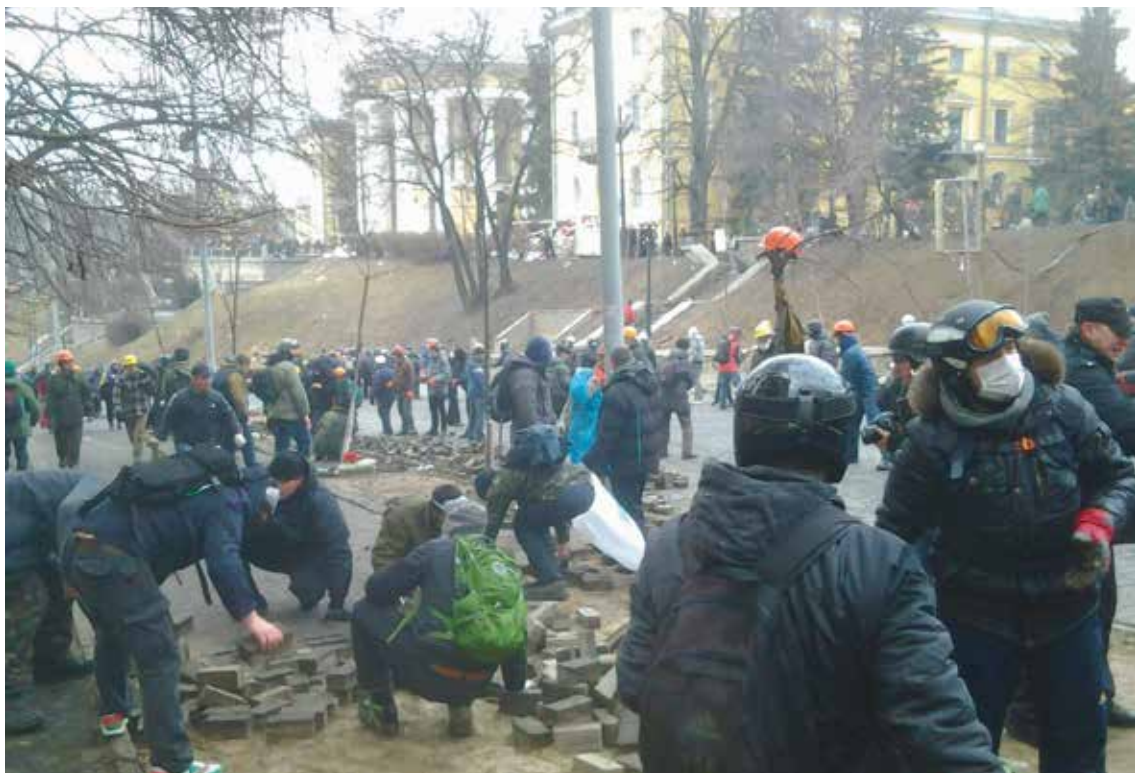
Так от на ранок люди прорвались автобусами (це ті, яких не впускали до Києва) і зробили спробу відвоювати втрачену барикаду. По них відкрили вогонь, на сьогоднішній день ніхто не знає точно, хто стріляв. Постріли були одиночними, але частими. Розстріляли сотню людей і лише після цього, коли Янукович побачив, що ми не втікаємо, а навпаки, гуртуємось. Почали з'їжджатись з усієї

України. Він зрозумів, що українців він не залякає і за кров потрібно буде відповісти кров'ю. Він просто зі своєю командою втік, пограбувавши нашу державу. На жаль, не було справедливої люстрації. Вони досить швидко оговтались, прийняли підтримку Москви. Росія тоді ввела війська в Крим, а у нас економіка паралізована. І коли вже почались бойові дії на сході України, у нас почали формуватись добровольчі батальйони, які без належного озброєння, навіть одягу та їжі були готові захищати Україну ціною власного життя.

День на Майдані - ранок у нас починався зміною постів охорони сцени, барикад та адмінбудівель, де жили люди. Потім коротка нарада на день, нарізка завдань. Далі ми провідували хворих та займались логістикою. Я особисто за-

ймався персональною охороною. Також доводилось практично «відбивати» машини з дровами та харчами, яких не хотіли впускати на Майдан. Постійно слідували за недопущенням провокацій з боку влади. Працювати доводилось в середньому по 17-18 годин на добу. Намагались постійно шукати засоби безпеки. Доходило до того, що люди одягали каструлі на голову, адже коли «Беркут» наступав – били по голові. Прислали літак з Москви з якимись світло-шумовими гранатами для розгону демонстрантів. Уламки були пластикові і від них багато людей постраждало, особливо, коли потрапляли в очі. Коли людей привозили до лікарні, їх зразу ж забирали в міліцію, тому доводилось і звідти їх відбивати.

Одного разу, коли ми постановили обшукати всю Київграду на предмет

bojovat s opozicí. A právě on byl ve vteřině zabit odstřelovačem.

S každým z nás bylo už tehdy zahájeno soudní řízení kvůli vzdoru státním orgánům. Byl jsem vyšetřován, fakticky mě nemohli zavřít do vězení jen proto, že při každém mém soudním jednání přicházelo před budovu soudu kolem 5–6 tisíc lidí a soudkyně neustále odročovala schválení usnesení. Často jsme žertovali, že pokud bychom sečetli všechno to, co nám chtěli „přísít“, každý by dostal 40–50 let vězení.

Ve skutečnosti poté, co Majdan zvítězil, se evropské integrační procesy zpomalovaly. Všechno se bohužel zastavilo, když Putin dovedl vojska a začal skrze své zástupce, vlivné politiky a masmédia, měnit postoj Evropy k nám. Udělal to vlastně schválně, aby znemožnil Ukrajině vyvíjet se jako civilizovaný a demokratický stát, protože to by způsobilo trhlinu postsovětské, imperialistické Moskvě.

Je nutné pochopit, že pokud Ukrajina neodrazí ruský vpád, tak se Rusko nezastaví. Proto bychom si moc přáli konečně pocítit skutečnou podporu bratrských národů. Ne pouze proto, že jde o otázku společné bezpečnosti, ale i proto, že se bojuje na ideologické úrovni, na úrovni hodnot a pravda je na naší straně.

Kdyby nebylo Majdanu, nastala by totální okupace Ukrajiny. Teď je to těžké, ale Majdan skutečně zhatil Putinovy plány. Majdan byl nutnost, jako to jediné, co mohlo zachránit ukrajinský stát.

Je to pro nás těžké a platíme za svoji nezávislost krví našich synů, ale vydržíme a zvítězíme, protože ochraňujeme svoji Zemi a „oni“ jsou zkrátka okupanti.

безпеки, ми натрапили на кімнату, всю в пилюці, але стіл був чистим. Спочатку не могли зрозуміти, як так могло бути, але потім побачили, що в холодильнику в цій кімнаті є свіжі харчі, а якщо лягти на той стіл, то вид відкривається на сцену Майдану і зрозуміли, що там дислокувався снайпер, який встиг втекти, очевидно, коли ми почали обшукувати всю Київраду.

Я після Майдану два місяці не міг прийти на територію Майдану. Спогади не давали спокою. Є серед Небесної Сотні хлопчина, який пробув на Майдані чотири хвилини. Вони проривались зі Львова, їх не впускали до Києва. Коли вони нарешті приїхали, то впали перед нами на коліна зі словами: «Вибачте, ми не змогли приїхати вам на підмогу раніше». Взяли дерев'яні щити і пішли відвойовувати позицію. От він і був миттєво вбитий снайпером.

На кожного з нас на той час уже були відкриті справи за непокору владі. Я був під слідством і мене, фактично, закрити за ґрати не могли тільки тому, що на кожне моє судове засідання приходило по 5-6 тисяч людей під суд і суддя постійно переносила ухвалення рішення. Ми часто жартували, що якщо порахувати всі ті справи, які нам намагались «шити», то в кожного по 40-50 років виходило.

Насправді, після того, як Майдан виграв, євроінтеграційні процеси зашкалювали, на жаль, все призупинилось після того, як Путін ввів війська і почав через своїх представників, впливових політиків та ЗМІ корегувати ставлення Європи до нас. Власне тому він це і зробив, аби не дати Україні розвинути як

цивілізованій демократичній державі, адже це б дало тріщину постсовєцькій імперіалістичній Москві.

Якщо Україна не стримає цю навалу, то Росія не зупиниться і це треба розуміти. Тому ми б дуже хотіли нарешті відчувати справжнє плече підтримки братніх народів. Не лише тому, що це питання загальної безпеки, а й тому, що триває боротьба на ідейному рівні, на рівні цінностей і правда на нашому боці.

Якби Майдан не відбувся, відбулася б тотальна окупація України. Зараз дуже важко, але Майдан насправді зіпсував плани Путіна. Він нам був необхідний, як єдине, що могло врятувати Українську державу.

Нам важко і ми платимо за свою незалежність кров'ю найкращих синів, але ми вистоїмо і переможемо, бо ми захищаємо свою Землю, а вони просто окупанти.

Když porovnáte události na Majdanu v letech 2013 a 2014 s událostmi v Československu v osmašedesátém, budete snadněji rozumět Majdanu. To není Rusko, to je absolutní zlo, jako nacismus a komunismus. Jak Československo pocítilo to zlo tehdy, tak ho my prožíváme teď.

V roce 2005 jsme uvěřili Juščenkovi. Byl to přežitek z časů komunistické sovětské vlády – vždy do někoho vkládat naděje. Po Revoluci důstojnosti jsme konečně pochopili, že to není nutné a že si prostě musíme vše udělat sami.

V roce 2010 se k moci dostal Janukovyč – člověk, který byl dvakrát ve vězení, zjevně agent KGB. Systém budoval výhradně na tunelování peněz jako v Rusku. Během té doby u nás proběhly tři Majdany. První „flotilový“, kdy lidé na Krymu vystupovali proti předání flotily Rusku. Tehdy je prostě zmlátili a rozehnali. Druhý „jazykový“, kdy se snažili zavést ruštinu jako druhý úřední jazyk. A do třetice „podnikatelský“, kdy byla pro malé a střední podnikatele zavedena pravidla, v nichž nebylo možné přežít. Lidé viděli, že se je snaží zahnat do klece jako otroky. Janukovyč se domníval, že na Ukrajině může postupovat jako Putin v Rusku – protesty rozehnat, zmlátit lidi a bude klid.

Proč začal Majdan u studentů? Protože mládež je pokrokovou částí společnosti, protože podepsání dohody s Evropskou unií by mladým umožnilo získat vzdělání evropského typu a oni toužili po evropské úrovni života. A 21. listopadu, když jsme to odmítli, a řekli nám, že máme jít zpět, do

Asie, se ukrajinský lid a zejména ukrajinské studentstvo vzbouřilo a vedlo to k počátku revoluce. 25. listopadu celý svět viděl, kam až zašla naše vláda, že neozbrojené děti téměř umlátili po zuby ozbrojení příslušníci bezpečnostních složek, že dívky bili obušky a stoupali jim na hlavy, ničili státní vlajky. To se stalo zlomovým okamžikem.

Za všechny ty roky, co byl Janukovyč u moci, nás připravili o důstojnost, prostého člověka nebo malého podnikatele mohli okrást jak na ulici, tak doma nebo v práci, a to jak bandité, tak i vláda nebo milice. Všude vládla korupce.

Jediným argumentem vlády, proč tehdy vydala rozkaz k rozehnání Majdanu, bylo, že protestující bránili postavení vánočního stromu. Zejména v prosinci na Majdanu vystupovalo velice mnoho ukrajinských hudebních skupin a ony sehrály důležitou roli v tom, že Majdan odolal. Každou neděli se konalo veřejné shromáždění. Významnou roli měli při revoluci Kyjevané, kteří vzali na svá bedra spoustu povinností. Během koncertu skupiny Okean Elzy se na Majdanu sešlo asi milion lidí.

Majdan to byl skutečně stát ve státě. Přes den tam byly stovky tisíc lidí, v noci bylo lidí samozřejmě méně, ale vždy se našli tací, kteří stáli na barikádách a hlídkovali.

Na Majdanu se zrodilo mohutné dobrovolnické hnutí. Dalo by se říct, že „někdo byl jehlou a někdo nití“. Také jsme konečně pochopili, co znamená úsloví „v jednotě je síla“. Vždyť když ti nějaký milicionář nezákonně upíral práva nebo tě nějaký soudce nezákonně odsoudil, tak jsi byl sám a prostě se ti vysmáli, ale když nás před oddělení přišly stovky nebo tisíce, tak se nás báli. Tehdy vlá-

da přijala zákon, že více než tři auta nesmí jet v koloně – auta se konfiskovala a člověka za to mohli zavřít. Tyto zákony měly vstoupit v platnost 20. ledna 2014. Chápali jsme, že se jedná o zákony, které z nás udělají otroky, a tehdy na Majdanu začal útok. Bylo to velice metaforické, protože 22. ledna se slaví Den jednoty Ukrajiny a právě tehdy se objevili první mrtví. Byli to Serhij Nihojan, Ukrajinec arménského původu, Mychajlo Žyznevskij, Bělorus z Minsku, který přijel pomáhat Ukrajině, a Jurij Verbyckij, kandidát fyzikálně-matematických věd.

Až po 20. lednu lidé na Majdanu pochopili, že se už dávno nejedná pouze o protest, ale o skutečnou revoluci, a že se zítra už nemusí vrátit domů.

Silný nátlak činila pravoslavná církev moskevského patriarchátu. Když se mnou jel můj známý Ivan, který pochází ze stejné vesnice jako já, zavolali mu z kláštera a řekli: „Vrať se, nesmíš tam jet, umřeš!“

Nejhorší události začaly 20. února. Střelba. Já jsem tehdy byl v sedmé Zakarpatské setnině. Dělili jsme se podle kozáckého systému na setniny domobrany. Po prosincových útocih byla vytvořena lidová domobrana v souladu s ústavním právem na obranu. Během střelby byl Kyjev zablokovaný vojenskými auty, byly uzavřeny všechny stanice metra. Nazývali to „protiteroristickou operací“. Nestříleli však Ukrajinci, ale hlavně příslušníci ruských speciálních služeb.

Těch pět milionů lidí, kteří stále pobývali na Majdanu, začalo myslet jinak.

Jak se říká – mráz kopřivu nespálí. Od střelovači zabili pět deset lidí, ale na jejich místo se postavilo padesát sto dalších.

Якщо накласти події Майдану 2013-2014 років в Україні на події в Чехословаччині 1968 року, вам буде легше зрозуміти Майдан. Росія – це абсолютне зло, як нацизм та комунізм. Як Чехія відчувала це зло тоді, так ми переживаємо зараз.

У 2005 році ми мали великі надії на Ющенка. Це був пережиток комуністичної совєтської влади – завжди надіятись на когось. Після Революції Гідності ми нарешті зрозуміли, що не треба ні на кого надіятись, треба просто все робити самому.

У 2010 році до влади приходить Янукович – людина, яка двічі сиділа в тюрмі, явний агент КГБ. Систему він будує виключно на викачуванні грошей, як у Росії. За цей час у нас було ще три Майдани – «флотський», коли люди в Криму виступали проти передачі флоту Росії, їх тоді просто побили й розігнали, «мовний», коли намагались ввести російську мову, як другу державну, та «підприємницький», коли для дрібних та середніх підприємців створили неможливі для виживання умови. Люди зрозуміли, що їх намагаються загнати в клітку, як рабів. Янукович думав, що в Україні можна робити так, як Путін в Росії – мітинг розігнали, людей побили і все.

Чому Майдан почався зі студентів? Тому, що молодь є прогресивною ланкою суспільства. Тому, що підписання угоди з Євросоюзом дало б їм можливість отримати освіту європейського зразка і, само-собой, вони прагнули до європейського рівня життя. І тут, 21 листопада, коли ми від цього відмовились, коли нам сказали, що ми маємо йти назад, у Азію, почалось таке збурення українського народу, а особливо, українського студентства, що й призвело до початку Революції Гідності. І коли 25 листопада уже весь світ побачив справжнє обличчя цієї влади, коли беззбройних дітей б'ють ледь не до смерті до зубів озбро-

єні працівники правоохоронних органів, коли дівчат б'ють бітами та стають їм на голови, ламають державні прапори, це стало переломним моментом.

За всі ці роки Януковича при владі принижували гідність українців, просту людину чи дрібного підприємця могли обікрати як на вулиці, так і вдома чи на роботі, як бандити, влада чи міліція. Все погрузло в корупції.

Єдиний аргумент влади, чому вони тоді віддали наказ про розгін Майдану – мітингуєчі заважали встановлювати новорічну ялинку. Особливо у грудні на Майдані виступало дуже багато українських гуртів і вони величезну роль відігравали у тому, що Майдан вистояв. Щонеділі всі збирались на віче. Велику роль у Революції зіграли кияни, які брали на себе дуже багато обов'язків. Під час концерту рок-гурту «Океан Ельзи» на Майдані зібралось близько мільйона людей.

Майдан – це дійсно була держава в державі. Вдень тут перебувало сотні тисяч людей, вночі, звісно, меншало людей, але завжди знаходилося кому стояти на барикадах, в охороні.

На Майдані зародився потужний волюнтерський рух в Україні. Так би мовити, «хтось був голкою, а хтось і ниткою». Також, ми нарешті зрозуміли, що таке «в єдності сила», адже коли якийсь міліціонер у тебе незаконно забирає права, або якийсь суддя незаконно засуджує, то коли ти сам – вони з тебе просто сміялись, а коли під відділок нас приходило сотні, тисячі, то вони вже нас боялись. Тоді влада приймає закон, що більше трьох машин в колоні їхати не може – машини конфісковували, а людину могли за це посадити за ґрати. Ці так звані диктаторські закони мали набути чинності 20 січня 2014 року. Ми зрозуміли, що це закони, які зроблять з нас рабів і тоді Майдан

пішов на штурм. Дуже метафорично, адже 22 січня – день Соборності України, і якраз після цього ми отримали перших вбитих. Це Сергій Нігоян – українець вірменського походження, це Михайло Жизневський – білорус з Мінська, який приїхав допомагати Україні, і це Юрій Вербицький – кандидат фізико-математичних наук зі Львова.

Уже після 20 січня люди, які були на Майдані, розуміли, що це вже не просто мітинг, протест, а це вже реальна революція і звідси ти можеш вже не повернутись додому.

Сильний тиск чинила церква московського патріархату. Зі мною їхав знайомий односельчанин Іван, то йому з монастиря дзвонили і казали: «Повертайся, бо ти не маєш права туди їхати, ти помреш!».

Найстрашніші події відбулись 20 лютого. Розстріл. Я тоді був у 7-й Закарпатській сотні. Загалом, ми формувалися за козацькою системою, на сотні самооборони. Після грудневих нападів була створена народна самооборона, згідно з конституційним правом на захист. На час розстрілів Київ був заблокований військовими машинами, закриті всі станції метро, влада називала це «антитерористичною операцією». Стріляли, в основному, не українці, а російські спецслужби.

Ті п'ять мільйонів людей, які постійно перебували на Майдані, стали по іншому мислити.

Як писав Тарас Шевченко: «Вогонь запеклих не пече!». Снайпери вбивали п'ятьох, десятьох, а на їх місце ставало п'ятдесят, сто.

Můj první kyjevský Majdan byl poklidný, nebyla zde žádná agrese. Byl začátek ledna, období novoročních a vánočních svátků. Sotva skončila silvestrovská noc, sbalila jsem si důležité věci na cestu a jela jsem na službu do tiskového centra Štábu národního odporu, který byl v Budově odborů. U nás v práci, v zakarpatské ODTRK (kanál Tysa-1) jsme měli od 1. do 8. ledna nahlášenou dovolenou, a tak jsem se rozhodla takto. V té době byl vypracovaný harmonogram týdenních služeb vedoucích tiskových odborů z oblastí, abychom mohli pomoci centrálnímu tiskovému odboru, který fungoval prakticky non-stop. V té době vlastně všichni

ni naši poslanci, jejich asistenti i aktivisté pobývali na Majdanu trvale.

Byli jsme bojovníky neviditelné fronty, protože jsme seděli u počítačů a vysvětlovali na různých tiskových konferencích protestní akce i neustále probíhající události.

Vzpomínám si, že na Štědrý večer se chystalo dvanáct různých chodů, připravovala se vánoční kaše na různé způsoby - podle receptů z různých regionů Ukrajiny, pekly se pampuchy⁽¹¹⁾. Majdan byl takové samostatné „svobodné území“. Řídili jsme se Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, Mezinárodní smlouvou o občanských a politických právech, která dávají právo na ochranu práv ve vlastním státě. Podle mezinárodních dohod musí Úmluvu povinně dodržovat ty státy, které tyto smlouvy podepsaly. Ratifikovala ji i Ukrajina.

Vláda se každý den snažila znevážit Majdan. Organizovala antimajdany, přivážela bezdomovce, kteří se snažili vyprovokovat rvačky, porušovali práva opozičních novinářů.

Hned 4. ledna proběhla další provokace - zmlátili našeho poslance Andrije Illjenka a advokáta Sydira Kizina. Ti šli z policejního výslechu ohledně jedné protestní akce a byli doslova zmláceni na ulici s cílem zastrašit je, protože byli aktivními účastníky Majdanu.

Naši poslanci se od večera do rána střídali na Majdanu, měli na sobě žlutý přehoz

s textem „POSLANEC UKRAJINY“, aby nedošlo k žádným provokacím. Poslanec Valerij Čerňakov, jehož jsem byla asistentkou, mi o tom stále vyprávěl. To on během pokusu rozehnat Majdan v noci 11. prosince vylezl na policejní auto, svlékl si bundu a zakryl čelní sklo, aby řidič neviděl, kam jede, a zastavil tak tragédii. Tenkrát mu řekl: „Chlape, kam jedeš? Mrzne, klouže to, lidi rozmačkáš. Ve vězení skončíš ty a ne ti, kteří tě do té bitvy poslali.“ Příslušníci speciálních jednotek Berkut a vojska v noci převzali kontrolu nad částí barikád Majdanu na náměstí Nezávislosti. Povstání na Instytutské ulici trvalo několik hodin, ale Majdan vydržel.

Lednové večery byly velmi chladné. Všude někdo byl - od dětí až po staré lidi - a každý dělal něco užitečného. Všichni byli přátelští, na každém kroku vám nabízeli čaj, abyste se zahřáli. Jednou, když jsem se kolem druhé ráno vracela do hotelu, viděla jsem dva starší muže, jak si vyrábějí kamínka, protože lidí stále přibývalo a míst, kde se ohřát, nebylo dostatek. Jak je známo, na Majdanu vládla prohibice.

Majdan byl neobyčejně organizovaný, objevovaly se na něm národnostní atributy a tvůrčí projevy – v nápisech, v poezii, ve fotografiích. Abych se dostala do Budovy odborů, kde jsem pracovala, procházela jsem třemi kontrolami, kde jsem se musela prokázat propustkou. Každý den byly nové propustky, pokaždé jiné barvy.

Majdan byl z historického hlediska spontánním úkazem, i když jako protest proti vládě se vlastně chystal dlouho. Vypadalo to, že se plánoval uprostřed rozštěpených Janukovyčových klanů a vyvrcholil celoukrajinským protestem.

(11) Pampuchy - tradiční kynuté pečivo

Перший мій Київський Майдан був мирним, де не було ніякої агресії. Це був початок січня, період новорічно-різдвяних свят. Щойно минула новорічна ніч, я зібрала необхідне в дорогу і поїхала чергувати в прес-центр «Штабу національного спротиву», який знаходився в Будинку профспілок. У нас на роботі, в Закарпатській ОДТРК (канал «Тиса-1»), з 1 по 8 січня був оголошений вихідний, і я прийняла таке рішення. На той час був сформований графік тижневих чергувань керівників прес-служб з областей, щоб допомогти центральній прес-службі, яка працювала практично цілодобово. Власне тоді всі наші народні депутати, їх помічники, активісти постійно перебували на Майдані.

Ми були бійцями невидимого фронту, бо сиділи за комп'ютерами і висвітлювали різні прес-конференції, акції протесту та події, які постійно відбувалися.

Пригадую, до Святвечора тривало приготування 12 різдвяних страв, готували кутю кількох видів – за рецептами з різних регіонів України, та пекли пампухи. Записувалися в чергу колективи з різних куточків, які хотіли колядувати для людей на сцені Майдану.

Майдан був своєрідною «територією свободи». Ми керувались Хартією прав людини, відповідно до її Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, які дають право на захист своїх прав у своїй державі. Відповідно до міжнародних договорів Хартія вважається обов'язковою для дотримання державами, які до цих Пактів приєдналися, в тому числі й Україна її ратифікувала.

Влада щодня намагалась знівелювати ідеї Майдану. Вони організовували Антимайдани, завозили з інших областей бомжів, намагались провокувати бійки, порушували права опозиційних журналістів...

Разом з тим, 4 січня знову ж відбулась провокація – побили нашого народного депутата Андрія Ілленка та адвоката Сидора Кізіна. Вони вийшли з міліції, де давали покази після чергової акції протесту, і їх брутально побили за рогом ву-

Všichni jsme směřovali do Evropy, všichni jsme čekali na podpis. Vždyť to máme patnáct minut autem na hranice se čtyřmi zeměmi Evropské unie. Představte si náš výraz, když prezident odmítl podepsat asociační dohodu s EU a prostě odešel...

To se stalo 22. listopadu a my všichni jsme vyšli na Divadelní náměstí v Užhorodu. Pamatuji si, že přšelo, ale sešli se obyvatelé ze všech koutů města, aby vyjádřili své pobouření. Bylo to, jako by nám plivli do obličeje. My jsme Evropané, a tak i smýšlíme. Naší ústavou si prostě otřeli boty, a znamenalo to, že vláda lidu si niče-

ho neváží, že je v rukou přísluhovače Kremlu, moskevské loutky.

V práci, v televizi jsem byla pod obrovským tlakem kvůli národnostním otázkám, a byla jsem jedinou novinářkou ze Zakarpátí, která pracovala na Majdanu za sdružení Svoboda. Naším úkolem bylo vytrvat, abychom klidnou cestou svrhli vládu, postupně trást diktátorskou vertikálou, vyta-hovat z ní hřebíky, aby padla.

Ještě jeden významný moment pro Zakarpátí se zde objevil, a sice to, že na Majdanu nabrala druhý dech zakarpat-ská národní píseň Pluje káča po Tise. Je to zhudebněný text prvního spisovatele Za-

karpatí (Podkarpatské Rusi) Vasyla Gren-dži-Donského, který byl vydán v jeho první sbírce „Květystrny“ v roce 1923. Tklivá píseň o osudu zakarpatských dělníků v době před první světovou válkou se stala hymnou Nebeské setniny. Nyní je velikými písmeny vytesána na pamětním kameni na Insty-tutské ulici v Kyjevě.

Majdan svou funkci vykonal, ale skutečnění idejí Revoluce důstojnosti životech Ukrajinců se zadržlo. I to, že oposud nebyli potrestáni organizátoři třelby do demonstrantů ani lupiči náro-a. Říká se, že překážkou je rusko-ukra-nská válka, ale já si to nemyslím.

лиці з метою залякати, адже вони були активними учасниками Майдану.

Наші депутати з вечора до ранку чергували на Майдані з накидками жовтого кольору «НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ», аби не допустити цих провокацій. Народний депутат Валерій Черняков, помічником якого я була, постійно мені про це розповідав. Це він під час нічної спроби розігнати Майдан 11 грудня виліз на машину МНС, зняв куртку і закрив лобове скло, щоб водій не бачив, куди їхати та зупинив трагедію. Він тоді сказав йому: «Хлопе, куди ти їдеш? Мороз, ковзко, людей подавиш. В тюрму сядеш ти, а не ті, хто тебе посилає на цю бойню.» Тоді бійці спецпідрозділу “Беркут” і внутрішніх військ вночі захопили контроль над частиною барикад Майдану на площі Незалежності. Протистояння на вулиці Інститутській тривало декількох годин, але Майдан вистояв.

Січневі вечори були дуже холодними. Скрізь було людно – від зовсім юних аж до літніх людей і кожен чось корисне робив. Всі були доброзичливі, на кожному кроці пропонували чай, або зігрілись. Одного разу, повертаючись о 2:00 ночі в готель, бачила як двоє літніх чоловіків майстрували «буржуйку», бо людей щоразу прибувало, а місць для зогріву не вистачало. На Майдані, як відомо, був сухий закон.

Майдан був надзвичайно організованою структурою, з національною атрибутикою та проявом творчості у написах, поезії, фотознімках. Мені, аби пройти в Будинок профспілок, де я працювала, доводилось долати три пости, показуючи посвідчення. Щодня виробляли нові посвідки, змінювалися їх кольори.

Майдан починався ще задовго до осінніх подій, коли Україну сколихнула опозиційна акція «Вставай, Україно!». Це була своєрідна репетиція на об'єднання людей проти панування антиукраїнського режиму, знищення української мови як державної. Акція протесту проти режиму президента Януковича розпочалася у Вінниці 14 березня, а 15 березня, незважаючи на надзвичайно складні погодні умови, мітинг відбувся в Ужгороді. Ще тоді, готуючись до акції, я зустрічала на вулицях Ужгорода засланців із східних областей. Це було так очевидно, бо вони були у спортивному одязі і розмовляли російською мовою. З одним у мене була сутичка і я його, м'яко кажучи, посилала на вокзал.

Сам Майдан, як історичне явище, був спонтанним, але, як протест владі, визрівав давно. Виглядало на те, що його задум планувався всередині розколотих кланів Януковича, а вибухнув всеукраїнським протестом.

Ми всі підтримували курс на Європу і всі його чекали тут, за 15 хвилин їзди до кордону з чотирма країнами Євросоюзу. Уявіть собі наші обличчя, коли президент відмовився підписувати угоду про Асоціацію з ЄС і просто пішов... 22 листопада ми всі вийшли на площу Театральну в Ужгороді. Пам'ятаю, падав дощ, але ужгородці сходилися з усіх кінців міста, щоб виразити своє обурення. Це було для нас, як плювок в обличчя. Ми європейці, ми так мислимо. Об нашу Конституцію просто витерли ноги, і це означало, що народовладдя нічого не важить в руках прислужника Кремля, московської маріонетки.

У себе на роботі, на телебаченні, я терпіла своєрідний пресинг через націоналістичні погляди, і була єдиною журналісткою на Закарпатті, яка працювала на Майдані від ВО «Свобода». Нашим завданням було затягувати час, аби мирним шляхом повалити владу, крок за кроком треба було розхитувати диктаторську вертикаль, виймати з неї гвинтики, аби вона впала.

Ще один важливий момент для Закарпаття в тому, що саме на Майдані друге дихання отримала закарпатська народна пісня «Пливе кача по Тисині». Вона створена на слова першого українського письменника Закарпаття (Підкарпатської Русі) Василя Гренджі-Донського, які зафіксовані у його першій збірці «Квіти з терньом», виданій 1923 року. Жалібна пісня, про долю закарпатських заробітчан у період до Першої світової війни, стала гімном Небесної Сотні. Нині вона великими літерами викарбувана на пам'ятній стелі на вул. Інститутській в Києві.

Майдан свою функцію виконав, однак втілення ідей Революції Гідності в життя українців надто затягнулося. Як і те, що досі не покарані організатори розстрілів та грабіжники нації. Доводиться чути, що на заваді російсько-українська війна, але я так не думаю.

Je mi 57 let. Dvacet let jsem učil dějepis, od 90. let podnikám. Mám tři dospělé děti. Na Majdan jsem jel 3. prosince 2013, když jsem viděl v televizi, jak po zuby ozbrojení bandité v uniformách bili bezbranné studenty.

2. prosince jsme zorganizovali v Užhorodu manifestaci, na které se sešlo skoro 10 000 lidí, kteří dali najevo, že nikdo nemá právo utiskovat lidskou důstojnost. To byla poslední kapka, kterou přetekla číše trpělivosti Ukrajinců. Protože u moci byla totální banda, lidi, kteří si odseděli 10–15 let ve vězení.

Když jsem přijel na Majdan, byl už obsazen kyjevský magistrát a byl jsem rád, že jsem tam potkal desítky kamarádů ze Zakarpátí.

Nejdřív představovaly Majdan společné mítinky před administrativními budovami. Líbila se mi kultura těch mítinků – nikdo si nedovolil ničit cizí majetek, nikdo nebyl sprostý. Obyvatelé Kyjeva se nám nejdřív divili, potom nám začali pomáhat.

Majdan byl jakýmsi prototypem kozácké Siči⁽¹²⁾, už posílený, zabydlený. Moc dobře udávali tón mladí lidé. Nikdo nepil, kouřili jen ve speciálně vyčleněných prostorech, všichni chápali, že jsme přišli hájit svoje práva, nikdo si ale netroufal upírat práva ostatním.

Srdcem Majdanu byla tribuna, která fungovala non stop. Pořád tam někdo vystupoval, několikrát denně jsme zpívali hymnu a Modlitbu za Ukrajinu.

11. prosince proběhl první noční útok na Majdan, kdy se jim podařilo prolomit jednu barikádu, a my jsme si mysleli, že to je konec. Ale ráno nám přišli pomoci Kyjevané a bylo nás nakonec několik desítek tisíc. Dokonce skutečně hrozilo, že někoho ušlapou, a když jsme odtlačovali ty „ochránce práva“, někteří padali, a my jsme je zvedali, aby nebyli ušlapaní. Tehdy jsme společnými silami poprvé uhájili Majdan.

V zimě bylo chladno, bylo to těžké, ale zůstali jsme. Chodili jsme k budově Prokuratury, Dopravní policie, protože nám tam vláda pořád „házela klacky pod nohy“ – nedovolili nám vyvážet odpadky, dovážet potraviny...

„Berkut“ – to byli kluci, speciálně vybraní, takoví, kteří neuměli a nechťeli myslet samostatně, jenom plnili rozkazy a navíc byli vystaveni psychologickému nátlaku. Na Majdanu je pořád drželi v autobusech a do akcí pak přicházeli zdivočelí, všichni naladěni proti lidem a připravení mrzačit a dokonce i zabít. Jako bandité v policejních uniformách zapalovali auta, bili lidi. Stávalo se, že když někdo z lidí vyšel za hranice Majdanu, už se nevrátil. Za hranicemi Majdanu lovili aktivisty tzv. „titušky“ – sportovní lovci, které najímala vláda, aby bili lidi. Ve výsledku je skoro 70 aktivistů z Majdanu dodnes považováno za nezvěstné.

Každou neděli na shromáždění „víče“, kdy jsme se radili a poslouchali další plány Majdanu, přicházel skoro milion lidí. Lidi přestalo bavit, že se naši lídři celou tu dobu

snažili domluvit, aby Janukovyč pustil post prezidenta. Ten to neměl v plánu a 19. ledna už se projevila první „bojová opozice.“ Lidé začali přinášet a zapalovat pneumatiky na Hruševského ulici. Tím jsme vytvářeli kouřovou clonu mezi námi a Berkutem. A když chtěl 19. ledna Berkut znovu udělat čistku, neodhadl své síly, protože přišlo tolik lidí, že bylo nemožné vytěsnit je. A právě tehdy se tato ulice stala symbolem Majdanu. Je to zhruba půl kilometru od Nejvyšší rady zákonodárců. Jsou to barikády, shořelé autobusy a auta, dvacetí stupňový mráz a polovina Kyjeva v sazích. Házíme „Molotovovy koktejly“⁽¹³⁾ a oni na nás granáty a střílejí z pušek. Tehdy byli mrtví – Armén Serhij Nihojan a Bělorus Mychajlo Žyznevskyj. Berkuti začali zaměřovat a střílet na ty, kteří se projevovali jako lídři.

Ukrajina se začala organizovat sama, ze všech koutků země začaly častěji přijíždět autobusy s potravinami a ošacením, živelně pomáhali podnikatelé, i obyčejní lidé z vesnic. Když jsme stáli pod tribunou, v několika řadách, lidi přicházeli a objímali nás se slzami v očích. Příjemné taky bylo, že když jsme celí od sazí z těch sudů, kolem kterých jsme se neustále ohřívali, s klacky a pálkami, zašli do nějakého obchodu nebo kavárny, nebáli se nás. I když jsme vypadali jako bandité, chovali se k nám jako k ochráncům, jako k hrdinům - revolucionářům, rozuměli nám a byli nám vděční.

Po večerech, když to bylo možné, nás zdarma pouštěli do divadla, do opery a chodili jsme na výstavy. K tomu všemu, v Říjnovém paláci, v Ukrajinském domě, ti aktivisté z Majdanu, kteří byli profesory, vědci, přednášeli pro ostatní, organizovali diskuse na různá témata. Na tom jiném, provládním majdanu, byla slyšet jen hla-

(12) Sič – vojenské a administrativní centrum kozáků v 16.–18. století

(13) Molotovovy koktejly – zápalné lahve

Мені 57 років, з них 20 років працював вчителем – викладав історію, а у 90-х роках став підприємцем. Маю трьох дорослих дітей. На Майдан я поїхав 3 грудня 2013 року, після того, коли побачив по телевізору, як озброєні до зубів «бандити у формах» били беззахисних студентів.

1 грудня 2013 року ми провели маніфестацію в Ужгороді. Місто тоді зібрало понад 10 тис людей, показали, що ніхто не має права утискати гідність людини. Це була остання крапля, яка переповнила чашу терпіння українців. Адже при владі була суцільна банда, люди, які відсиділи 10-15 років у тюрмі.

Коли я приїхав на Майдан, будівля мерії Києва була уже зайнята і мені було приємно, що я зустрів там близько 40-50 своїх побратимів із Закарпаття.

Спочатку Майдан – це були суцільні мітинги під адмінбудівлями. Мені сподобався рівень культури – ніхто не дозволяв собі нищити чуже майно, ніхто нікому не хамив. Кияни спершу придивлялись до нас, а потім почали допомагати.

Майдан на той час був таким собі прототипом Січі – вже укріплений, обжитий. Дуже гарно задавали тон молоді люди. Ніхто не вживав алкоголю, курили лише у спеціально відведених для цього місцях, всі розуміли, що ми прийшли відстоювати свої права, але й ніхто не дозволяв собі утискати права інших.

Серцем Майдану була сцена, яка працювала 24 години на добу. Там постійно хтось виступав, ми по кілька раз на день співали Гімн й Молитву за Україну.

11 грудня був перший нічний штурм Майдану, коли зуміли прорвати одну барикаду і ми думали, що тут вже буде кінець, але до години 5-ої вже нам на підмогу підтягнулось багато киян і до ранку нас уже було там кілька десятків тисяч. Був такий натовп, що назрівала велика небезпека у ньому когось затоптати і коли ми відтісняли тих «правоохоронців», то коли хтось з них падав, ми їх піднімали, аби не затоптати. Так тоді ми спільними зусиллями вперше відстояли Майдан.

Взимку було холодно, важко, але ми стояли. Ходили під прокуратуру, під ДАІ, адже там влада нам постійно ставила палиці в колеса – не давали нам вивозити сміття, завозити продукти харчування...

«Беркут» – це були хлопці, спеціально підібрані, ті, які не вміли і не хотіли думати самостійно, а лише виконували накази, крім того, на них постійно чинили психологічний тиск. На Майдані їх постійно тримали в автобусах і на акції вони вже виходили озвірілі, всі настроєні проти людей, готові калічити та навіть вбивати. Вони, як бандити в міліцейській формі палили машини, били людей. А якщо хтось із людей виходив за межі Майдану, то бувало, що й не вертався. За межами Майдану на активістів полювали так звані «тітушки» – «спортсмени-гопники», яких влада наймала, аби бити людей. В результаті – близько 70 майданівців і до тепер рахуються пропалими безвісти.

Щонеділі на віче, аби порадитись та почути про подальші плани Майдану, приходило близько мільйона людей. Людям набридло, що весь цей час наші лідери намагались домовитись, аби Янукович покинув пост президента, а він так і не поступався і 19 січня уже почалось таке собі «бойове протистояння». Люди почали зносити та палити автомобільні шини на вулиці Грушевського. Так ми створювали димову завісу між майданівцями та беркутівцями. Адже, коли 19-го вони знову хотів зробити зачистку, вони не розраховували сили, бо людей прийшло стільки, що відтіснити такий натовп вже стало неможливо. Тоді символом Майдану стала саме ця вулиця Грушевського. Це відстань десь півкілометра в бік Верховної Ради. Це барикади, згорілі автобуси та машини, двадцятиградусний мороз і півКиєва у сажі. Ми кидаємо «коктейлі молотова», а вони у нас – гранати та стріляють з рушниць. Тоді з'явилися перші вбиті – це вірменин Сергій Нігоян та білорус Михайло Жизневський. Михайла вбили на День Соборності України – 22 січня 2014 року, він став справжнім символом. Вони вже почали прицільно стріляти у тих, хто проявляв себе, як лідер...

Українці почали самоорганізовуватись, зі всіх куточків почало приїжджати все більше автобусів з їжею та одягом, стихійно допомагали як підприємці, так і прості люди з сіл. Коли ми стояли під сценою, по кілька рядів, то люди просто

sitá hudba a výkřiky, jindy za námi chodili antiaktivisté, aby se najedli. My jsme je nevyháněli, někdy s námi zůstali na zajímavá vystoupení, přednášky. Možná ta magnetická, pozitivní energie, která panovala na Majdanu během Revoluce důstojnosti, nemohla nikoho nechat lhostejným. Nejspíš proto, že za námi byla pravda, a tam, na antimajdan, lidé přijížděli buď za peníze, nebo to byli státní úředníci, které donutili k účasti jejich nadřízení na základě pokynu vlády.

Majdan se dokonce stal na 90 % ukrajinskojazyčným a ti Ukrajinci, kteří do té doby mluvili rusky, sami vyjádřili touhu mluvit

ukrajinsky. Například s námi byla Krymská Stovka, a právě tito hoši nás žádali, abychom s nimi v žádném případě nemluvili rusky, snažili se od nás postupně naučit mluvit rodnou ukrajinštinou.

Celkově přes Majdan prošlo skoro 15 milionů Ukrajinců. Každý Ukrajinec, který si sám sebe vážil, přijel na Majdan, aspoň na pár dnů, na několik týdnů.

Majdan se stal vzorem ideálu společenské morálky, vtělením skutečných evropských hodnot. Zajímavé bylo sledovat ty, kteří pocházeli z východu Ukrajiny, sledovat ty Ukrajince, kteří s sebou na Majdan přinesli kozáckého ducha. Kozáci jsou

nositeli slavných tradic, to byli lidé, kteří v desetistupňovém mrazu hodinu či dvě stáli jenom v košilích. Nám, západákům, to odhalilo ještě jednu stránku naší historie. Když šel člověk po Majdanu a sledoval lidi ze všech koutů Ukrajiny, mohl doslova číst ve své zemi, v její historii, kultuře a tradicích. Takto to bylo do 18. února, do přijetí těch „dábelských“ zákonů.

Vláda se tehdy rozhodla pro jistou konfrontaci. Proto jsme šli k budově Nejvyšší rady⁽¹⁴⁾, bez výbavy a ochrany, šli jsme na mírovou akci. Najednou, po desáté večer, začala střelba, plyn, granáty... nevěděli jsme si rady, nečekali jsme to. Tehdy, v Marijinském parku, na nás začali mířit a zabíjet nás. V první linii stáli vojáci se štíty, stříleli jako na střelnici, a vzadu byly tisíce najatých „titušok“, co házeli kameny a granáty. Šli do útoku, mlátili všechny, kdo jim přišel pod ruce. „Tituškové“ dál házeli granáty a doráželi ty, kteří upadli. Tehdy vedle mě upadla nějaká žena, chtěl jsem ji zvednout, ale všiml jsem si, že už je mrtvá. V panice a hrůze utíkali bezbranní lidé i několik kilometrů. Metro bylo tehdy zavřené, nebylo kam se schovat. A oni nás doháněli a mlátili až k smrti. Než nás těch několik tisíc přiběhlo na Majdan, Říjnový palác už byl obsazený Berkutem, Alfa začala zabírat a podpalovat budovu Odborů, uvnitř byli lidé. Z tribuny tehdy hrozili, že všichni jednáme protiprávně, že nás všechny odsoudí na 10 až 15 let do vězení.

Okolo nás, na Instytutské ulici, všechno hořelo, po nás házeli granáty a stříleli odstřelovači. Strašné nebylo zemřít, strašné bylo, že Majdan teď prohraje, že nedokážeme zrealizovat svůj sen o svobodné, nezávislé evropské zemi. Bez rozkazů

(14) Nejvyšší rada Ukrajiny – zákonodárny orgán čítající 450 poslanců, volených tajným hlasováním na dobu 5 let

приходили й обіймали нас зі сльозами на очах. Ще приємним було те, що коли ми, в цій сажі від бочок, біля яких постійно зігрівались, з палицями та бітами заходили у будь-який магазин чи кафе, то нас не боялись. Хоч ми і виглядали, як бандити, до нас ставились, як до захисників, як до героїв-революціонерів, нас розуміли і нам були вдячні.

Вечорами, коли була можливість, нас безкоштовно впускали в театр, оперу і ми відвідували вистави. До того ж, у Жовтневому палаці (після Майдану перейменували на палац Свободи), в Українському домі ті майданівці, які були професорами, науковцями проводили для інших лекції, дискусії на різноманітні теми. На тому, іншому, провладному Антимайдані було чути лише гучну музику та крики, іноді антимайданівці приходили до нас попоїсти і ми їх не проганяли, іноді вони залишались з нами на якісь цікаві виступи, лекції... Мабуть, та магнетична позитивна енергетика, яка панувала на Майдані під час Революції Гідності, не могла залишити байдужими нікого, мабуть тому, що за нами була правда, а туди, на Антимайдан, люди приїжджали або за гроші, або це були держслужбовці, яких туди відправляли примусово їх керівники, за вказівкою влади.

До кінця Майдан став на 90% україномовним і ті українці, які до того говорили російською, самі виявляли бажання переходити на українську. Так, до прикладу, з нами була Кримська сотня, то хлопці нас просили ні в якому разі не переходити з ними на російську, намагались від нас, по тихеньку, навчитись говорити рідною українською мовою.

Загалом, через Майдан пройшло близько 15 мільйонів українців. Кожен українець, котрий себе поважав, приїжджав на Майдан хоча б на кілька днів, на кілька тижнів...

Майдан став взірцем такого собі ідеалу суспільної моралі, втіленням справжніх європейських цінностей. Цікавим було спостерігати за вихідцями зі східних областей, за тими українцями, які з собою на Майдан принесли козацький дух. Це нащадки славних козацьких традицій! Це були чоловіки, які у 10-градусний мороз по годині-другій стояли в одних сорочках. Для нас, західників, це відкрило ще одну сторінку нашої історії. Так, ідучи Майданом, спостерігаючи за людьми зі всіх куточків України, можна було буквально читати свою державу, її історію, культуру та традиції. І так було до 18 лютого, після прийняття тих «драконівських» законів.

Тоді влада пішла на таку конфронтацію. І ми вирішили піти під Верховну Раду на мирну акцію, без жодної амуніції та захисту. І раптом, після години 22-ої, почалась стрілянина, сльозогінний газ, гранати... і ми розгубились, ми не очікували такого... Там, в Маріїнському парку, нас почали прицільно вбивати. В перших рядах стояли солдати зі щитами, стріляючи, як у тирі, а позаду стояли тисячі тих «ті тушок» – кидали і камінням, і гранатами. Тоді вони пішли в наступ: солдати били тих, кого ловили, а «ті тушки» далі кидали гранатами та добивали тих, хто падав. Біля мене тоді впала жіночка, я хотів її підняти, але побачив, що вона вже мертва... в паніці й жаху беззахисні люди бігли кілька кілометрів. Метро було перекрите, ніде було навіть захова-

тись. А вони нас доганяли і забивали до смерті. Поки нас кілька тисяч добігло до Майдану, то Жовтневий палац вже був захоплений спецпідрозділом «Беркут», «Альфа» почала захоплювати й підпалили Будинок Профспілок, з людьми все-редині. Зі сцени тоді погрожували, що ми всі чиним протиправні дії, що нас всіх засудять до 10-15 років ув'язнення.

Довкола, на вул. Інституцькій, все палало, в нас кидали гранати та стріляли снайпери. Але загинути не було страшно, було страшно, що Майдан зараз програє, що ми так і не втілимо в життя свою мрію на вільну незалежну європейську державу. Але якимось, без наказів та команд, ми почали самоорганізовуватись: одні виколупували й подавали на передову бруківку, інші відтягували поранених, хтось палив шини, аби зробити димову завісу.

На Майдані тоді лишилось 2–3 тисячі людей, інші – хто поранений, хто обгорів. Їх рятували у «польових госпіталях», адже йти у лікарню було небезпечно.

Знову почали з'їжджатись люди з областей і так, фактично ці 5–6 хлопців, тоді врятували Майдан. 19-го під обід уже почали підходити не жіночки з чаєм, а чоловіки з щитами й касками. У нас продовжували стріляти, але вже не наступали.

20-го зранку, коли вони вже багато людей повбивали, відійшли трохи, бо мали підійти інші на ротацию. Люди були настільки злі, що готові були кидатись на тих солдатів, але наші депутати та священники спиняли всіх, аби все одно не допустити кровопролиття. А після цього, коли ми повернулись на Інститут-

a povelů jsme začali věci sami organizovat: někteří vytrhávali a podávali do přední linie dlažební kostky, další odtahovali raněné, kdosi pátil pneumatiky, aby vznikla kouřová clona.

Na Majdanu tehdy zůstaly asi dvě tisícovky lidí, další byli ranění, popálení, ty zachraňovali v „polních nemocnicích“, protože v nemocnici to nebylo bezpečné.

Začali přicházet další lidé, znovu se začali sjíždět z oblastí. Další den kolem oběda už nepřicházely ženské s čajem, ale chlapi se štíty a pilbami. Pořád na nás stříleli, ale už neútočili.

20. února ráno, když už bylo zabito hodně lidí, útočníci trochu ustoupili, protože je měli střídat jiní. Lidé byli rozzuření a připravení vrhnout se na vojáky, ale naši poslanci a duchovní jim bránili, aby nedošlo ke krveprolití. A potom, když jsme se vrátili na Instytutskou ulici, bez okolků ze samopalů odstřelovali lidi, za půl hodinu zabili padesát neozbrojených lidí.

Do večera lidé na Ukrajině vyhnali všechny představitele moci, obsadili všechny administrativní budovy, vedle každé vládní budovy v tu dobu byly barikády. A vláda Strany regionů tehdy padla, padla za cenu prolité krve.

Majdan přinesl mladým Ukrajincům naději, protože aktivními revolucionáři byli především mladí Ukrajinci, děti ve věku okolo dvacet let, kteří už byli svědky Pomarančové revoluce. Kdyby Majdan prohrál, Putin by už byl v Čopu.

V březnu jsem se z Majdanu vrátil domů a v květnu jsme jako první dobrovolníci odešli na frontu, bránit se před ruskou agresí.

Majdan potřeboval každého. Byly tam různé skupiny, kulturní i informační. Každý dělal to, co uměl. Někteří zametali, jiní dávali sněh do pytlů. Hodně Kyjevanů přicházelo na Majdan po práci. Taková logistika byla nevtrhavá a účinná. Byli tam dokonce tací, kteří provozovali kadeřnictví, přednášeli...Kyjevané nás zvali k sobě domů, abychom se vykouпали, ohřáli a dospali se.

Možná se mi nikdy nespalo líp jako tenkrát na Majdanu, tehdy kdosi přivezl staré vojenské pláště s kožešinou, dávali jsme je přímo na podlahu a takto jsme spali. Za čtyři hodiny spánku jsem se v takovém kožichu dobře vyspal, doma v posteli se tak nevyspím. Ten kožich mi přirostl k srdci, připomněl mi mé mládí.

ську, коли просто напряду з автоматів відстрілювали людей, коли за півгодини просто поклали півсотні беззбройних людей.

Тоді до вечора по Україні люди вигнали всіх представників влади, позаймали всі адмінбудівлі, біля кожної державної устанливи на той час вже стояли барикади. Так тоді і впала влада партії Регіонів, ціною крові.

Майдан дав надію молодим українцям, бо активними революціонерами були, в основному, молодь, діти 20–25 років, які вже були свідками Помаранчевої Революції. Якби Майдан програв, Путін би вже стояв у Чопі.

В березні я прийшов з Майдану, а у травні ми вже першими добровольцями відправились на фронт захищатись від російської агресії.

На Майдані кожен був потрібен. Були різні сотні, серед них і культурні, і інформаційні. Кожен робив те, що вмів. Одні підмітали, інші сніг у мішки складали. Багато киян приходили на Майдан після роботи. Така логістика була ненав'язливою і дієвою. Були люди, які навіть приходили організовувати перукарні для майданівців, деякі приходили лекції читати, кияни часто забирали нас додому помитись, відігритись, виспатись...

Мабуть, краще мені ніколи не спалося, як тоді, на Майдані, коли привіз хтось старі військові плащі з кожухом, ми стелили їх прямо на підлогу і так спали. І так я за ці 4 години в тому кожусі добре висипався, як не висипаюся вдома в ліжку. Той кожух мені так припав до душі... нагадав мені мою молодість.

Jaroslav Paško

město Užhorod

Na Majdan jsem poprvé přijel na konci listopadu 2013, protože jsem se dozvěděl, že tam zbili mého kamaráda, který žije v Praze a na Ukrajinu jel schválně kvůli revoluci. Jel jsem ho hledat. Když jsem ho našel, už opouštěl nemocnici. Následkem prvního útoku – zmlácení studentů v Kyjevě – utrpěl vážná poranění hlavy.

A já jsem se prostě rozhodl tam zůstat. Před Novým rokem jsem se ještě vrátil domů, abych se „rozloučil se svým starým životem“. Oslavil jsem Nový rok a šup zpátky do Kyjeva. Tam jsem se pak seznámil s Jurou Čornotou a zůstal jsem až do konce revoluce.

Co jsme tam dělali? Žili... Pokud se tomu dalo říkat žítí. Žili jsme neustálými protesty. Vracet se domů už nemělo smysl, vždyť

tě tam mohli kdykoliv sebrat jen za to, že jsi byl na Majdanu.

Byla tam velice příjemná atmosféra. Ze všech už se stala jedna velká rodina, čaj vedle barelů s ohněm, ukrajinské písně, vědomí, jak silně se pozvedl ukrajinský duch. Když na to vzpomínám, ještě teď mě z toho mrazí. Všichni byli jeden za druhého, „bratr za bratra“... Je těžké vyjádřit ty pocity, do té chvíle bych nikdy nevěřil, že se nám něco takového může stát. Vždyť tehdy už jsme byli společností konzumentů, ovcí toho stáda, které vedl Janukovyč.

Rozdíl mezi Oranžovou revolucí a Revolucí důstojnosti - lišily se idejemi a naladěním lidí. Po Oranžové revoluci přece lidé viděli, že jejich ideje a ideály byly zrazeny, s novým prezidentem se nic nezměnilo, po Juš-

čenkovi přišel k moci Janukovyč a život se jenom zhoršoval.

Při Revoluci důstojnosti už byli lidé naladěni razantněji. Bohužel po této revoluci přišel nový prezident a život se ještě zhoršil, navíc začala válka. Život na Ukrajině se nemůže zlepšit, dokud se k moci nedostane opravdový přesvědčený ukrajinský nacionalista.

Přesto nemůžu říct, že by Revoluce důstojnosti nezanedala žádné stopy. Vždyť v každém městě, v každé vesnici zavlály státní vlajky, lidé se začali chovat uctivěji k naší hymně, ke státním symbolům, k naší historii. Nastal zvrat ve smýšlení většiny Ukrajinců. Takzvaný „leninopad“ (masové shazování pomníků komunistické modly – Lenina) se stal známkou toho, že Ukrajinci jsou konečně připraveni odhodit břemeno přežitího komunismu, které nám nedovolovalo stát se plnohodnotným evropským státem a připoutávalo nás k asijské Moskvě.

Majdan – jeden ze stupínků na začátku cesty ke změnám na Ukrajině a jediné, o co prosíme sousední země, když po těch stupíncích jdeme vzhůru, je politická podpora. Nutně potřebujeme, aby nám ti, kteří stojí výš, s důvěrou podali ruku a pomohli vystoupat, jako jiní kdysi pomáhali jim. A nic víc není potřeba.

Po Majdanu ve světě konečně zjistili, že Ukrajina je suverénní stát. Nejsme země „třetího světa“ a už vůbec ne nějaká post-sovětská část Ruska. Jsme suverénní národ, suverénní stát s absolutně odlišnou kulturou a pohledem na svět. Jsou nám cizí asijské přežitky minulosti, kterými žijí v Rusku.

Jsme Evropané, ale dokud si to ve světě neuvědomí, bude nám těžko.

На столичний Майдан я вперше приїхав у кінці листопада 2013 року, коли дізнався, що там побили мого друга, який живе в Празі, і примчав в Україну спеціально на Революцію. Я приїхав його шукати. Коли його знайшов, то він уже виходив з лікарні. У результаті першої агресії – побиття студентів в Києві – він отримав серйозні травми голови.

Тоді прийняв рішення залишитись на Майдані. Перед Новим роком ще повернувся додому, аби «попрощатись зі своїм старим життям». Відсвяткував Новий рік і назад до Києва. Тоді вже познайомився з Юрою Чорнотою і працював на Майдані аж до завершення Революції Гідності.

Чим ми там займались? Жили... Якщо це можна було назвати життям. Жили ми постійними протестами. Повертатись додому вже не було сенсу, адже там у будь-який момент тебе могли заарештувати лише за те, що ти був на Майдані.

Атмосфера була дуже приємною. Всі згуртувались у велику родину, чай біля бочок з вогнем, українські пісні, відчуття, як потужно піднявся дух українців. Коли це згадую, то проймає донині. Всі стали поруч один за одного, «брат за брата»... Важко передати ці відчуття, до того моменту я б ніколи не повірив, що таке може з нами статись. Адже на той момент ми уже перетворились на суспільство споживачів, овець того стада, яким керував Янукович.

Різниця між Помаранчевою Революцією та Революцією Гідності - вони різнились ідеями та настроями

людей, адже після Помаранчевої Революції люди побачили, що їх ідеали та ідеї зрадили, з новим президентом нічого не змінилось, а після Ющенка до влади прийшов Янукович, і життя ставало все гіршим. На Революції Гідності люди вже були налаштовані рішучіше. На жаль, після цієї Революції прийшов новий президент, а життя стало ще гіршим, крім того, почалась російсько-українська війна. Не може стати життя в Україні кращим, поки до влади не прийде справжній ідейний націоналіст України.

Хоча, не можу сказати, що Революція Гідності пройшла безслідно. Адже в кожному місці, в кожному селі замайорили державні прапори, люди стали шанобливіше ставитись до нашого Гімну, до державних символів, до нашої історії. Відбувся переворот у свідомості більшості українців. Явище так званого «ленінопаду» (масове повалення пам'ятників комуністичного ідола – Леніна) стало індикатором того, що українці нарешті готові позбутись тої обузи пережитку комунізму, яка не давала нам стати повноцінною європейською державою, прив'язуючи нас до азійської Москви.

Майдан – один із щаблів початку змін для України - і все, чого ми просимо від країн-сусідів, підіймаючись тими щаблями, це – політична підтримка. Нам необхідно, аби ті, хто стоять вище, подали нам руку довіри і допомогли

зміцнитись, як колись допомагали піднятись їм. І більше нічого не треба.

Після Майдану в світі, нарешті, дізнались, що Україна – це окрема держава. Ми не країна «третього світу» і, тим більше, не якась там пострадянська частина Росії. Ми окрема нація, окрема держава, з абсолютно іншою культурою та баченням розвитку. Нам чужі ті азійські пережитки минулого, якими вони живуть.

Ми європейці, але, доки цього не усвідомлять у світі, нам буде важко.

Mykola Korobenko

město Simferopol, zdravotník, dobrovolník

V sobotu 14. prosince jsem přijel na Majdan. Rozhodl jsem se poté, kdy se v noci z 10. na 11. prosince pokusili na něj zaútočit. Majdan v různých okamžicích vypadal opravdu odlišně. Vše začalo studentským majdanem pod „Stélou“, jak se mezi lidmi říkalo Památníku nezávislosti. To kruté rozeznání dětí, to bylo to, co pobouřilo Ukrajinu. Vláda ukázala, že je připravena bít a vlastně i zabíjet své občany, milice naprosto překročila své pravomoci.

Do té doby jsme se každý den scházeli na našem malém „majdanu“ v Simferopolu. Ale po tomto pokusu rozeznat demonstranty jsme cítili potřebu a přání jet na kyjevský Majdan.

Prvního dne jsem hledal, kam bych se přidal. Lidí bylo tak strašně moc, že nebylo místo už ani ve stanech. Lidé hlídali, nepřipouštěli žádné provokace ze strany vlády, pomáhali v kuchyni. Seznámil jsem se s dobrovolníky z Červeného kříže, absolvoval jsem školení, jak poskytovat první pomoc, a chodil jsem s nimi do služby. A už 18. února, kdy se rozpoutala bitva, jsem chodil se svou brašnou a pomáhal lidem ve svém okolí. Ještě stále jsem dobrovolník Červeného kříže.

Nejčastěji jsme se setkávali s (traumatologickými) poraněními od gumových či ostrých projektilů, od granátů, na které přivazovali střepy. Měl jsem to štěstí, že ti zranění, kteří se ke mně dostali, se o sebe mohli po převazu sami postarat,

a hodně z nich se po zastavení krvácení vrátilo zpátky do boje.

Obecně bylo všechno velmi dobře zorganizované, a když jsi při své práci na Majdanu potřeboval s něčím pomoci, tak jsi jednoduše zvedl ruku a někdo hned přišel. Často z pódia hlásili, že je nutné něco udělat, nebo „osvobodit“ nákladák se zásobami, které milice nepustila - a vše se velmi rychle a hladce zorganizovalo.

Mnozí podnikatelé, kteří nemohli opustit své podnikání, nám stále vozili jídlo, nechávali u sebe odpočinout aktivisty.

Byli jsme si jisti, že tu buď vyhrájeme, nebo to bude znamenat konec všeho. Na Majdanu byla jiná atmosféra, lépe se tam dýchalo. Tam jsi cítil jakousi energii ze společné práce a ze společných snů. Adrenalin stoupal tak, že jsme neměli strach, prostě sis splnil práci na svém úseku a hotovo. Viděl jsem, jak vystřelili na člověka z pušky z blízka, projektily byly sice gumové, ale vzdálenost byla tak malá, že se krev rozstříkla na všechny strany.

Někdy si lidé z Antimajdanu sundali své odznaky a přicházeli k nám. Bylo je hned poznat podle vzhledu, ale nikdo je nezastavoval, nikdo se jich ani nedotkl, jednoduše jsme jim vysvětlovali: „Žij a chovej se jako člověk.“ Někdy jsme jim dokonce dovolili se u nás najíst, protože u nich nebylo k jídlu prakticky nic. Byli to však zlí lidé. Nerozuměli jsme si. Vždy jsme přesně rozpoznali vyslance milic či „titušků“, kteří se vydávali za lidi z Majdanu.

Události na Hruševského ulici vypadají na fotkách samozřejmě velmi chaoticky, ale ve skutečnosti byl Majdan nejsvětlejším okamžikem v životě každého z nás. Fotky ani videa nejsou schopny přenést to, co jsme cítili, když jsme tam byli.

Na scénu Majdanu se mohl dostat kdokoli. Jednoduše ses zapsal na nějaký termín a prostě jsi vystoupil před lidmi. Na Majdanu také vytvořili rekord - největší šašlik. Takže Majdan nebyl jen boj.

Po těch krvavých událostech mnoho lidí utrpělo psychické trauma. Ale byli to hlavně ti, kteří dění sledovali zpovzdálí nebo v televizi. Protože když jsi tam, tak cítíš atmosféru jednoty, a i když se tam děly tragické události, věděl jsi, že jsi sám za sebe udělal všechno, co bylo v tvých silách, na rozdíl od těch, kteří seděli u televize a zůstali s pocitem bezmoci a nevykonané povinnosti.

Majdan, to byl takový malý stát, ve kterém byl vlastní systém obrany, zdravotnictví, vzdělání, zajištění jídla a oblečení a vlastní systém boje. Bylo tam všechno, ne pouze strašné chvíle.

Ne všechny myšlenky Majdanu se uskutečnily, vždyť Majdan není představení, které by mělo jasně stanovený začátek a konec, je to prostě část našeho života. Majdan vznikl z našich přání a cílů a nekončí.

Majdan nás změnil. Vláda je nástroj, který je potřeba dost dlouho a usilovně měnit, a u nás tato transformace probíhá velmi pomalu, ale postupně to zvládneme.

Hlavní je, že jsme se změnili a už nikdy nestrčíme to, co jsme trpěli celé ty roky.

Субота, 14 грудня, я прибув на Майдан. Рішення прийняв після того, як в ніч з 10 на 11 була спроба штурму Майдану. Майдан у різні моменти виглядав дуже по різному. Починалось все зі студентського майдану під Стеллою. Жорстокий розгін тих дітей, який, власне, і збурих всю Україну. Влада показала, що вона готова бити й навіть вбивати своїх громадян, міліція тотально перевищила свої повноваження.

Ми до того щодня збирались на свій «майданчик» у Сімферополі. Але після спроби розгону ми відчули потребу й бажання їхати на київський Майдан.

У перший день я шукав, де ж можна «притулитись». Людей було настільки багато, що місця не було навіть у наметах. Стояли на варті, не допускали провокацій з боку влади, провокацій, допомагали на кухні. Я познайомився з волонтерами Червоного Хреста і проходив тренування з надання першої допомоги й уже пробував проводити учбові чергування з ними. І уже 18 лютого, коли почалась битва, я вже просто зі своєю сумкою був і міг надавати допомогу людям, які біля мене. Я дотепер залишився волонтером Червоного Хреста.

Найчастіше стикались з травматичними ушкодженнями – це гумові та бойові кулі, гранати, до яких вони прив'язували уламки. Мені пощастило, що ті поранені, які мені попадались, після перев'язки могли самі за себе подбати й багато з них, після зупинки кровотечі, ішли далі в бій.

Загалом, все було дуже добре зорганізовано і якщо у твоїй роботі на Майдані тобі потрібно було допомогти, то ти просто піднімав руку вгору і хтось обов'яз-

ково з'являвся. Часто зі сцени оголошували, що щось треба зробити, або часто «відбити» вантажівки з якоюсь допомогою, які міліція не відпускала і всі дуже швидко й легко організовувались.

Багато підприємців, які не могли залишити свій бізнес, постійно підвозили харчі, приймали активістів до себе додому для відпочинку.

Була така впевненість, що або ми тут перемагаємо, або це крах всього. На Майдані була інша атмосфера, там було легше дихати. Там ти відчував якусь додаткову енергію від взаємодії, від спільних мрій. Адреналін настільки підіймався, що страху не було, ти просто робиш свою роботу на своїй ділянці і все. Коли я побачив, що у чоловіка вистрілили з близької відстані з помпової рушниці, кулі були пластикові, але відстань була настільки малою, що просто у всі сторони розбризкалась кров...

Люди з Антимайдану іноді знімали свою символіку й приходили до нас. Їх було зразу видно по зовнішності, ми їх зразу виявляли, але ніхто їх не чіпав, їм просто пояснювали: «Поводься по-людськи і живи собі». Ми їм іноді навіть дозволяли їсти у нас, бо у них практично не було чого їсти. Це були погані люди... нам з ними не по дорозі. Ми завжди чітко вирізняли засланців з міліції чи «тітушок», які намагались переодягтися під майданівців.

Події на Грушевського, звісно, виглядають на фото дуже сумбурно, але, насправді, Майдан – це одна з найсвітліших подій у житті кожного з нас. Фото та, навіть, відео не здатні передати того, що ми відчували, коли були там.

Микола КОРОБЕНКО
м. Сімферополь, медик, доброволець

На сцену Майдану міг потрапити будь-хто. Ти просто вписував себе у вільний час та виходив до людей. На Майдані поставили рекорд по найбільшому шашлику – тобто Майдан, це не лише бій.

Багато хто отримав якісь психологічні травми після тих кривавих подій. Але це були в основному ті люди, які спостерігали збоку, чи по телевізору. Бо коли ти там, ти відчуваєш ту атмосферу єдності і навіть коли ставались якісь трагічні події, ти знав, що ти від себе зробив все, що міг, на противагу тим людям, які сиділи перед телевізором і залишились з почуттям безпорадності й невиконаного обов'язку.

Майдан – це маленька держава, у якій була своя система охорони, медицини, освіти, забезпечення їжею та одягом, своя система війни. Було все, а не лише страшні моменти.

Не всі ідеї Майдану справдились, адже Майдан – це не спектакль, який має чітко окреслений початок і кінець, це просто якась частина нашого життя. Майдан з'явився з наших бажань та цілей і він не має кінця.

Майдан нас змінив. Влада – це такі інструменти, який треба доволі довго і важко вдосконалювати і у нас ці трансформації проходять дуже повільно, але ми по трохи його вибудовуємо.

Головне, що ми змінились і уже ніколи не будемо терпіти того, що терпіли всі ці роки.

Alisa Novičkova

město Kyjev,

přednášející na Kyjevo-Mohyljanské akademii

Když začal Majdan, tak jsem samozřejmě byla toho názoru, že musíme podepsat Asociační dohodu s Evropskou unií. Prezident Janukovyč osm měsíců všem „věšel bulíky na nos“, sliboval, že ji podepíšeme, ale pak se rozhodl, že je mu lépe s Putinem.

Od začátku jsem na Majdan chodila se svými studenty. První veřejné shromáždění se konalo v neděli a přišlo hodně lidí - už nešlo o podpis dohody, ale o to, že „zmlátíli naše děti.“ A od té doby začal nepřetržitý Majdan. Mí přátelé založili organizaci Majdan SOS. A během druhého shromáždění, to bylo šestého nebo sedmého prosince, jsem už byla v první linii.

Jsem vlastně etnická Ruska. Pro mne je Majdan otázkou lidských práv a také motto „Právo člověka nade vše“ a přesvědčení, že když vyhrájeme, bude to příklad pro všechny ostatní postsovětské státy, že je možné ubránit svůj názor.

Domů jsem skoro nejezdila, vždyť to bylo daleko a cesta byla nebezpečná.

Lidi, které odchyťovali na Majdanu i za jeho hranicí, vozili na policejní oddělení bez práva zatelefonovat si, bez práva na advokáta nebo jakoukoliv zprávu rodině či blízkým o tom, kde se nachází a co s nimi je. Tlačili na ně, bili a mučili. Naším úkolem bylo tyto případy odhalovat a tyto lidi odtamtud dostat. Má kamarádka Aňa zjišťovala, jaká je situace na místě a kde jsou antony, které ještě aktivisty neodvezly. V takových případech jsem volala do kanceláře ombudsmana, spřáteleným po-

slancům, nebo představitelům Národního preventivního úřadu⁽¹⁵⁾. A velmi často to, že představitelé milicí věděli, že my víme, koho zadrželi a kam je odvezli, znamenalo, že zadržené nemučili.

Do organizace Majdan SOS telefonovali poškození, navazovali jsme kontakty s těmi, kteří měli přístup k antonům, hledali jsme aktivisty, kteří zmizeli. Také jsme komunikovali s tiskem, jezdili s informacemi misemi do Evropského parlamentu a na zasedání OBSE, abychom Evropu přesvědčili, že vláda v současné době porušuje Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod.

Pamatuji si, když nám 17. ledna, po přijetí tvrdých zákonů a po použití vodních děl při teplotách pod nulou, zatelefonovali představitelé mezinárodních organizací a informovali nás, že posbírali dostatečně velkou částku peněz a chtějí pro Majdan něco koupit. Nakonec jsme se rozhodli pro koupi několika defibrilátorů, které pak zachránily nejednoho život. Vybudovali jsme dvě ošetrovny, postavili jsme funkční operační sál.

Často jsme pomáhali aktivistům, které pronásledovali. Vždyť se děly takové věci, že milice vpadla k někomu do bytu, podstrčila tam něco - zbraně, drogy - a pak zadržela nevinné lidi.

Od 16. ledna, po přijetí těch zákonů a pak po střílení, jsem se začala věnovat mezinárodní advokacii. V Evropském parlamentu jsem se snažila setkat se s neutrálními

poslanci a vysvětlit jim, že se na Ukrajině v současnosti porušují prakticky všechna lidská práva a že je nutné vyvinout silný tlak mezinárodního společenství na naši vládu a na prezidenta. Jedním z hlavních požadavků bylo zrušení zákonů z 16. ledna a také osvobození všech lidí zadržovaných na Majdanu, odškodnění všech poškozených a podpis Asociační dohody s Evropskou unií. Ale k ničemu z toho nedošlo, protože 18. ledna začali na Majdanu střílet.

Majdan byl v centru města, a když jste odjížděli do jakékoliv okrajové části města, měli jste pocit, že tam o těch událostech nemají ani tušení. Všichni kolegové z univerzity, prakticky všichni mí studenti, kamarádi a známí nějakým způsobem na Majdanu pomáhali. Když se povídá, že útoky milice byly vyprovokovány lidmi z Majdanu, napadá mne jen jedna otázka: proč byly podány stovky žalob ze stran aktivistů, a to už během Majdanu, a ani jedna žaloba od milice, a nebo od jednotek Berkut?

Majdan úplně změnil můj život. Začala jsem se zabývat ochranou občanských práv. Po Majdanu se změnil způsob spolupráce s vládními orgány.

(15) Nezávislá instituce, která byla založena a funguje v souladu s Opčním protokolem k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání

Коли почався Майдан я, звісно, займала позицію, що нам необхідно підписувати угоду асоціації з Європейським Союзом. Спочатку президент Янукович 8 місяців «пудрив всім мозок», що ми будемо підписувати договір про асоціацію, а потім вирішив, що йому комфортніше з Путіним.

Я ходила від початку на Майдан зі своїми студентами. Перше віче відбулось в неділю і було дуже багато народу – тоді вже мова не йшла про підписання асоціації, мова йшла «вони побили наших дітей». І від тоді почався перманентний Майдан. Мої друзі заснували організацію «Майдан SOS». І на друге віче, 6, чи 7 грудня я була черговою на гарячій лінії.

Я, взагалі, етнічна росіянка. Для мене Майдан – це питання прав людини і гасло «Права людини понад усе» і переконання в тому, що якщо ми виграємо – це буде прикладом для всіх інших постсоветських країн, що свою думку відстояти взагалі можливо.

Додому я майже не їздила, адже це і далеко було і небезпечно.

Людей, яких виловлювали на Майдані та за його межами, привозили у слідчі відділки без права на дзвінок, адвоката, чи будь-яке інше повідомлення рідним, чи друзям про те, де вони і що з ними. На них тиснули, били, піддавали тортурам. Нашим завданням було виявляти такі випадки і витягувати звідти тих людей. Моя подруга, Аня, розвідувала обстановку на місці, розповідала, де знаходяться автозаки, у яких активістів ще не вивезли. В такому випадку я телефонувала представникам офісу Омбудсмена, дружнім депутатам, або представникам

національного превілятивного механізму. І дуже часто те, що представники міліції знали, що ми знаємо кого і куди вони затримали і відвезли зупиняло їх від вчинення тортур над людьми.

«Євромайдан SOS» отримував дзвінки від потерпілих, зв'язувались з тими, хто може мати доступ до міліцейських автозаків, шукали зниклих активістів. Також, ми спілкувались з пресою та їздили з інформативними місіями на Європарламент, на сесію ОБСЄ, аби переконати Європу, що чинна влада на той момент порушувала Конвенцію з прав людини.

Пам'ятаю, коли 17 січня, після прийняття «драконівських» законів, та при використанні водометів при мінусовій температурі, нам зателефонували представники міжнародних організацій, і повідомили, що зібрали доволі велику суму грошей і хочуть щось для Майдану купити. Врешті, вирішили закупити кілька дефібриляторів, які потім врятували не одне життя. Було створено два медичних пункти, було розвернуто практично повноцінну операційну.

Часто, ми допомагали активістам, яких переслідували. Адже були випадки, коли міліція вривалась у квартири, підкидувала щось – зброю, чи наркотики і затримувала невинних людей.

Після 16 січня, після прийняття тих законів та після розстрілів я почала займатись також міжнародною адвокацією. У Європарламенті я намагалась зустрі-

Аліса НОВІЧКОВА
м. Київ,
викладач Києво-Могилянської академії

тись із найбільш нейтральними до нашої ситуації депутатами і намагалась до них донести, що в Україні нині порушуються практично всі права людини і нам необхідний серйозний пресінг міжнародної спільноти на нашу владу та президента. Одна з головних вимог – відміна законів 16 січня, а також оправдання всіх затриманих на Майдані, виплата компенсацій всім постраждалим та підписання угоди про асоціацію з Європейським союзом. Але це все не сталось, оскільки 18-го почали стріляти.

Взагалі, Майдан був в центрі міста, а якщо виїхати у будь який спальний район, то відчуття, що у країні такі події зникали. Всі мої колеги з університету, практично всі мої студенти, друзі та знайомі так чи інакше допомагали Майдану і чергували там. Коли кажуть, що напади міліції були спровоковані майданівцями, у мене виникає лише одне питання – чому є зараз сотні позовів з боку активістів, які подавались навіть під час Майдану, а ні одного позову ні від міліції, ні від беркуту не було..?

Майдан повністю змінив моє життя. Я зайнялась правозахистом. Після Майдану змінилась структура співпраці з органами влади.

Olexandr Kločko
město Charkov, student

Pro mne začal Majdan v Charkově. Na prvním, studentském Majdanu byli mí kamarádi. Já jsem se vydal na místní setkání aktivistů, sešlo se nás tam dost, zajímalo mne, jak se události budou dále vyvíjet, jak bude reagovat společnost. V té době mi právě začínalo zimní zkouškové období, ale už tenkrát jsem nevěděl, zda chci ve studiu pokračovat za takové vlády a v takové společnosti. Když jsem přijel na Majdan do Kyjeva, poprvé jsem ucítil, že jsem se ocitl mimo daný systém. Dlouho jsem studoval Majdan zevnitř.

Na Majdanu sis nikdy nemohl být jistý, jaké události nastanou zítra, a proto i nálada byla velmi proměnlivá. Když začali hromadně zabíjet lidi, začala přesná orga-

Олександр КЛОЧКО
м. Харків, студент

Для мене Майдан почався з Харкова. На першому, студентському Майдані, були мої друзі. А я пішов на локальну зустріч активістів, нас там зібралось доволі багато, було дуже цікаво, бо всі міркували, як далі будуть розгортатись події, як реагуватиме суспільство. На той час у мене якраз починалась зимова сесія, але я вже не був впевнений, чи хочу я продовжувати це навчання, при такій системі влади та за такого стану суспільства. Коли я приїхав на Майдан в Київ, то вперше відчув, що вийшов за рамки тієї системи, в яку нас всіх вписали. Я дуже довго вивчав Майдан зсередини.

На Майдані ти ніколи не міг бути впевненим, як події розгортатимуться завтра, тому й настрої були дуже мінливі. Коли

nizace činností. Majdan se úplně změnil. Protože když už začnou útočit a zabíjet, tak zafungují úplně jiné mechanismy a zákony. Celé to připomínalo Zaporížskou Sič⁽¹⁶⁾ při obraně. Mnoho starších lidí a mladých děvčat se staralo o fungování Majdanu, nebáli se, že se dostanou pod palbu. Lidé na Majdan přiváželi všechny své zásoby na zimu.

Majdan byl v podstatě centrálně organizovaný. Aktivisté byli rozděleni na setniny, měli přesné místo a harmonogram práce a odpočinku. Setniny mohly být kuchyňské, zdravotnické a obranné. Byly tam sklady, kde se uchovávalo jídlo a vybavení, byli tam lidé, kteří měli za úkol dodávat dřevo, jídlo a další potřebné věci. Bylo tam mnoho různých politických i nepolitických organizací, které si mezi sebou rozdělily povinnosti.

вже масово почали вбивати людей, з'явилась чітка постановка дій. Майдан став зовсім іншим. Бо коли вже нападають і починають вбивати, то включаються зовсім інші суспільні механізми та закони, це вже нагадувало Запорізьку Січ, яка тримала оборону. Було багато старших людей та молодих дівчат, які підтримували інфраструктуру на Майдані, не боячись потрапити під обстріли. Люди привозили на Майдан всі свої зимові запаси.

В основному Майдан існував централізовано. Активісти ділились на сотні, мали чітку дислокацію та розписані графіки роботи та відпочинку. Сотні могли бути як кухонні, так медичні та охоронні. Були склади, де зберігали їжу та спорядження та були люди, які мали змогу доставляти дрова, їжу та інші необхідні речі. Було багато різних організацій політичних та неполітичних, які між собою розподіляли обов'язки.

Idejí byly na Majdanu stovky, ale jedna byla hlavní - vyhnat Janukovyče. Ukrajinci neměli v roce 2013 prakticky budoucnost, neexistovala perspektiva rozvoje ani vědy, ani obchodu. To bylo společné. A zájmy měl každý své - jedni viděli budoucnost Ukrajiny v samostatnosti, jiní v evropské integraci, někteří byli jen rádi, že tam jsou. Mé ideologické a politické zájmy se s obecnými idejemi Majdanu úplně neshodovaly, ale to mi nijak nebránilo najít si tam své místo.

V té podobě, v jaké se Majdan odehrál, se na Ukrajině asi nikdy nezopakuje. Lidé teď už však vědí, co dělat, když jsou utlačováni vládou.

Mezi zemřelými z Nebeské setniny byli učitelé a vědci, takže to nebyli žádní mladí chuligáni, kteří tam šli bezmyšlenkovitě. Byli to dospělí chytří lidé, kteří věděli, do čeho jdou.

Ідей на Майдані було сотні, але одна головна – це вигнати Януковича. Для українця 2013 року майбутнього практично не було, не було перспектив для розвитку ні науки, ні бізнесу. Це і об'єднало. А інтереси у кожного свої були – одні вбачали майбутнє України у самостійності, інші – у євроінтеграції, деяким просто цікаво було там перебувати. Мої ідейні та політичні вподобання не надто сходились із загальними ідеями Майдану, але це ніяк не завадило мені знайти там своє місце.

У тій формі, в якій він відбувся, він уже в Україні мабуть не відбудеться. Зараз у людей є вже схема дій під час узурпації влади.

Серед загиблих Небесної сотні є вчителі, науковці, тобто це не були молоді чulігани, які йшли туди бездумно. Це були дорослі мудрі люди, які знали, на що йшли.

(16) Nezavislá instituce, která byla založena a funguje v souladu s Opčním protokolem k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání

Illja Drobčak

město Kyjev, student Národní univerzity,
Kyjevsko-Mohyljanská akademie

Bylo 11. prosince, skoro pět hodin ráno. Na Majdanu svítalo. Dněpropetrovská speciální policejní jednotka Berkut útočila Mychajlivskou ulicí pod Domem odborů. Lidé v oranžových přílbách (na koho vybyly) drželi pozice až do konce. Štíty rachotily a velitelé Berkutu monotónně vykřikovali: „Vpřed! Vpřed! Vpřed!“ Tyto příkazy plnili jak příslušníci Berkutu, tak demonstranti, kteří opakovali veškeré akce policistů jako zrcadlo. Odevšad se ozýval křik: „Držte postavení těsněji.“ Nakonec se vojenská formace Berkutu začala rozpadat, a i přes příkazy, které bylo slyšet ze všech stran, se tlačence stávala čím dál nepřehlednější, takže čím dál víc připomínala koncert nějaké metalové skupiny. Každou chvíli jsem se dotýkal ramen mohutného policisty, kterému bylo jistě přes padesát, ale pořád stál v první řadě útočníků. Někdo narážel do mých zad, někdo narážel do těch jeho a zdálo se, že navzájem zkoušíme pevnost svých kostí. Demonstranti občas zakřičeli něco jako: „Nevzdáme se!“, „Neprojdete!“ či něco podobného. Naproti tomu příslušníci Berkutu postupovali většinou v tichosti, unaveni dlouhými hodinami boje. Nebylo slyšet žádné vzájemné nadávky, jen z posledních řad se někdy ozývala sprostá slova, která se ale ztrácela v celkovém hluku.

Nakonec se těžkooděnci nemohli protlačit dál, částečně proto, že byla narušena jejich formace, a částečně kvůli tomu, že demonstranti stáli již tak natěsno, že už nebylo místo, kam by je dál šlo tlačit. Policisté se zastavili a pak přestali dostávat příkazy.

Dav lidí zůstal stát, nebyl nijak rozdělen, jen se trochu promíchal. Zavládlo ticho a lidé se mohli najednou na sebe podívat. Skoro patnáct minut se obě strany navzájem mlčky pozorovaly. Potom se vedle mě protlačil mladík a nervózně se zeptal: „Opravdu jste nepřemýšleli o tom, že byste přešli na stranu lidu? Všichni přece vidí, že je tato vláda špatná.“ Odpovědi se dočkal od vojáka, který vyhlédl přes nejbližšího policistu: „Mluv za sebe, prcku.“ Tato chladná odpověď nezabránila tomu, aby se nerozhořela bouřlivá diskuse. Těžkooděnc, který stál vedle mě, říkal, že je samozřejmě pro evropskou integraci, ale že je nutné, aby se sešli odborníci, politici i opozice a rozhodli, jak to všechno má probíhat a že my všichni (kdo jsme na Majdanu) tady jen překážíme politikům, že se na náš názor nikdo neptal. „Takové otázky nemohou rozhodovat obyčejní lidé.“

Jiný těžkooděnc otevřeně tlačí na dav a tvrdí, že v jiné zemi by už jim, policii, dali příkaz použít gumové projektily a vodní děla, aby se ulice rychleji vyčistily od demonstrantů. „A ten slaboch Janukovyč si nemůže dovolit ani to, nutí nás používat starou sovětskou taktiku akce proti masám, takže se tady s vámi musíme trápit.“ Jistě by řekl ještě hodně zajímavého, ale právě zazněl příkaz: „Do řad!“ a jednotky Berkutu se začaly rychle seřazovat a přeskupovat a chaos, který se vytvořil při boji, se začal ztrácet. Naš hrdina příkaz přeslechl. Výsledkem bylo, že ho jeho soused uchopil a silou táhl za sebou, což

řečník nečekal a vykřikl: „Stůj! Ale ne...“ a stihl zamávat rukou se slovy: „Chlapi, do toho.“ Policisté ho odtáhli deset metrů daleko a ještě jsem slyšel, že tento muž mluvil ještě další tři hodiny. Tady je malá ukázka: „Ty jsi politruk nebo co?“ – „Ne, jen rád mluvím.“

Po změně formace se naproti mně postavili jiní těžkooděnci (včetně mohutného muže, se kterým jsme se předtím postrkovali). Rozhovor byl najednou vřelejší, můj soused si už vyměňoval léky s bývalým nepřítelem (policista dal vojákově z Majdanu Validol a sám dostal trochu Korvalolu). Za hodinu stihl tento člen speciální jednotky s demonstrantem probrat přípravky na snížení bolesti kloubů a vykouřit po dvou cigaretách. Statný voják už mi vysvětlil, že jsme na jedné lodi – tak už se to stalo, že jsme na opačné straně barikády – nás Janukovyč posílá, abychom vás mlátili obuškami a tlačili traktorem na Bankové ulici a vás opozice posílá, abyste nám čelili. My jsme (sklání se a šeptá mi do ucha) nespali už čtyři dny.

Zajímavá situace nastala, když přišel vážený pán a začal povídat těžkooděncům, že vykonávají zločinné příkazy. Dostal stručnou odpověď: „Drž hubu!“ Pána to nevyvedlo z míry a představil se: „Jsem Ihor Stapanovyč Derkač, na začátku devadesátých let poslanec parlamentu ze Sambirského okruhu“ a pokračoval: „hlasoval jsem za nezávislost Ukrajiny, ale copak jsem chtěl vidět naši zemi právě v takovém stavu?“ Dalších pět minut poslouchali policisté pána bez pokusů ho přerušit nebo mu oponovat, i když jim říkal nepřijemné věci, většinou o možnosti vzniku policejního státu.

11 грудня, майже 5:00 ранку. На Майдані наступав ранок. Дніпропетровський «Беркут» штурмував Михайлівську площу під Будинком профспілок. Люди в помаранчевих касках (кому вистачило) тримали позиції до кінця. Гриміли щити, командири «Беркуту» монотонно викрикували «І раз! І раз! І раз!». Команд цих слухались як «беркутівці», так і мітингувальники, що повторювали всі дії «Беркуту», ніби у дзеркалі. Звідусіль чуто крики: «Тримати лаву, щільніше!». Врешті, стрій «Беркуту» почав розсипатись і попри накази, що лунали звідусіль, штовханина ставала все більш хаотичною, так що нагадувала вже більше концерт якогось екстремального метал-гурту. Я кожних пару секунд стикався плечем до плеча із здоровенним «беркутівцем», який очевидно мав за 50 років, але попри це стояв в першій лаві штурмовиків. В спину штовхали його, в спину штовхали мене, а ми, здавалось, перевіряли міцність кісток один одного. Мітингувальники зрідка кричали щось типу «не здамся», «не пройдете» і тому подібне, «Беркут» же діяв переважно мовчки, втомлений довгими годинами бою. Взаємних образ чути не було, лиш з останніх рядів періодично лунали якісь некоректні вигукі, що губились в загальному шумі.

Врешті «Беркут» втратив можливість прориватись, частково через втрату своєї побудови, а частково через те, що мітингувальники вже були стиснуті настільки, що продати їх далі було нікуди. «Беркут» зупинився і... на тому наказі отримувати перестав.

Натовпи зупинились, не розділені нічим і навіть трішки перемішані. Запану-

вала тиша, люди отримали можливість поглянути один на одного. Близько 15 хвилин сторони мовчки розглядали один одного. Потім біля мене протиснувся юнак і, запинаючись, проговорив: «Невже ви не розглядали ніяк, всі разом, можливості перейти на сторону народу? Всі ж бачать, що ця влада погана». У відповідь з-за спини найближчого «беркутівця» виглянув ще один вояка і прошипів: «Ти за себе говори, малой». Такий холодний прийом не завадив розгорітись бурхливій дискусії. Ось, біля мене «беркутівець» розповідає, що, звісно, він за євроінтеграцію, але потрібно зібрати експертів, політиків, опозицію і вирішити як це все має бути, а ми всі (майданівці) тут лише заважаємо політикам, хоч нашої думки ніхто не питав. «Такі питання не можуть вирішувати звичайні люди».

Інший «беркутівець» відверто тисне на натовп, розповідаючи, що в будь-якій нормальній європейській країні їм, поліції, вже б дали наказ використовувати гумові кулі та водомети, аби пошвидше очистити вулиці від нас. «А тряпка-Янукович навіть цього зробити не може, заставляє нас використовувати древню радянську тактику дії масою, ось і мучимось». Він би сказав ще багато цікавого, але прозвучала команда: «В колони!» і «беркутівці» почали швидко перебудовуватись, врешті впорядковуючи хаос, що залишився після сутички. Наш герой команду прослухав. Як результат, його

сусід схопив його і силою потягнув за собою, що виявилось для оратора повною несподіванкою. Останній викрикнув: «Стоп! Ну нет...!» і встиг помахати рукою зі словами «Давайте, мужики!». Відтягнули «беркутівці» його на метрів 10 і я ще чув постійно, що цей чоловік майже не припиняв говорити наступні 3 години. Маленький уривок: «— Ти що, політрук? — Ні, просто поговорити люблю».

Після перебудови, навпроти мене стали інші «беркутівці» (в тому числі здоровенний чоловік, з яким я перед тим штовхався). Тим часом, розмова стала теплішою, сусід мій вже мінявся ліками з колишнім ворогом («беркутівець» позичив майданівцю «Валідол», а у відповідь отримав пластинку «Корвалолу»). За годинку все той же спецназівець з мітингувальником встигли обговорити засоби для обезболювання суглобів та спалити по дві цигарки. Здоровий воїн вже пояснював мені, що всі ми в одному човні — так вже сталося, що ми гарматне м'ясо у різних політичних сил — «нас Янукович б'є ціпками і давить трактором на Банковій, а вас опозиція кидає отримувати від нас. Ось ми вже...(схиляється і каже мені на вухо)...чотири доби не спимо».

Дуже показова ситуація сталась, коли підійшов поважний пан і почав розповідати «Беркуту», що вони виконують злочинні накази. Йому відповіли коротко: «Заткнись». Пан, не втрачаючи самоконтролю, представився: «Держак Ігор

Závěry z této promluvy jsou následující: těžkooděnci jsou přece také lidé. Lidé vychovaní v přísné disciplíně, lidé, kteří věří v „silnou ruku“, lidé, kteří žijí v Dněpropetrovsku, lidé, kteří se panicky bojí a nenávidí banderovce, lidé, kteří trpí Janukovyče, i když vědí, že je to velmi špatný prezident a člověk. Skoro jako my, kteří si myslíme, že naši vůdci jsou nejmenší zlo a pomáháme jim.

Policisté jsou velmi unavení, protože musí stát hodiny v mrazu, v noci nespí, my nechceme ustoupit a Janukovyč je neschopný vyřešit současnou situaci. Už s námi nechťeli bojovat – už jen chtěli odjet domů a nedělat si starosti s tím, co se stane – jestli sami odejdeme v klidu, jestli Janukovyč abdikuje a je pustí, nebo jestli jim dá Janukovyč zbraně a oni začnou vraždit na hlavním náměstí. Každopádně nás nebrali jako nepřátele, ale spíš jako druhy v neštěstí. Co je ale velmi důležité: těžkooděnci byli připraveni plnit příkazy zločinců namířené proti nám a ani se to nesnažili tajit.

Mezi sylovyky nebyli agresivní stoupenci Janukovyče, ani mezi námi nebyli lidé, kteří by se odvážili křičet, že se musíme Berkutu pomstít za naše děti. Samozřejmě, že se takové lidé občas objevili někde vzadu, ale setkali se s útočnými reakcemi těch, kteří byli v prvních řadách, takže byli nuceni okamžitě odejít, aby nebyli zbiti lidmi z vlastních řad.

Степанович, народний депутат Верховної Ради Першого скликання від Самбірського округу» і продовжив: «Я голосував за проголошення незалежності України, хіба тоді я таку країну хотів бачити?». Наступних 5 хвилин «беркутівці» вислуховували чоловіка без жодних спроб його перебити чи заперечити йому, хоча він казав їм неприємні речі, в основному про перспективи встановлення ними поліцейської держави.

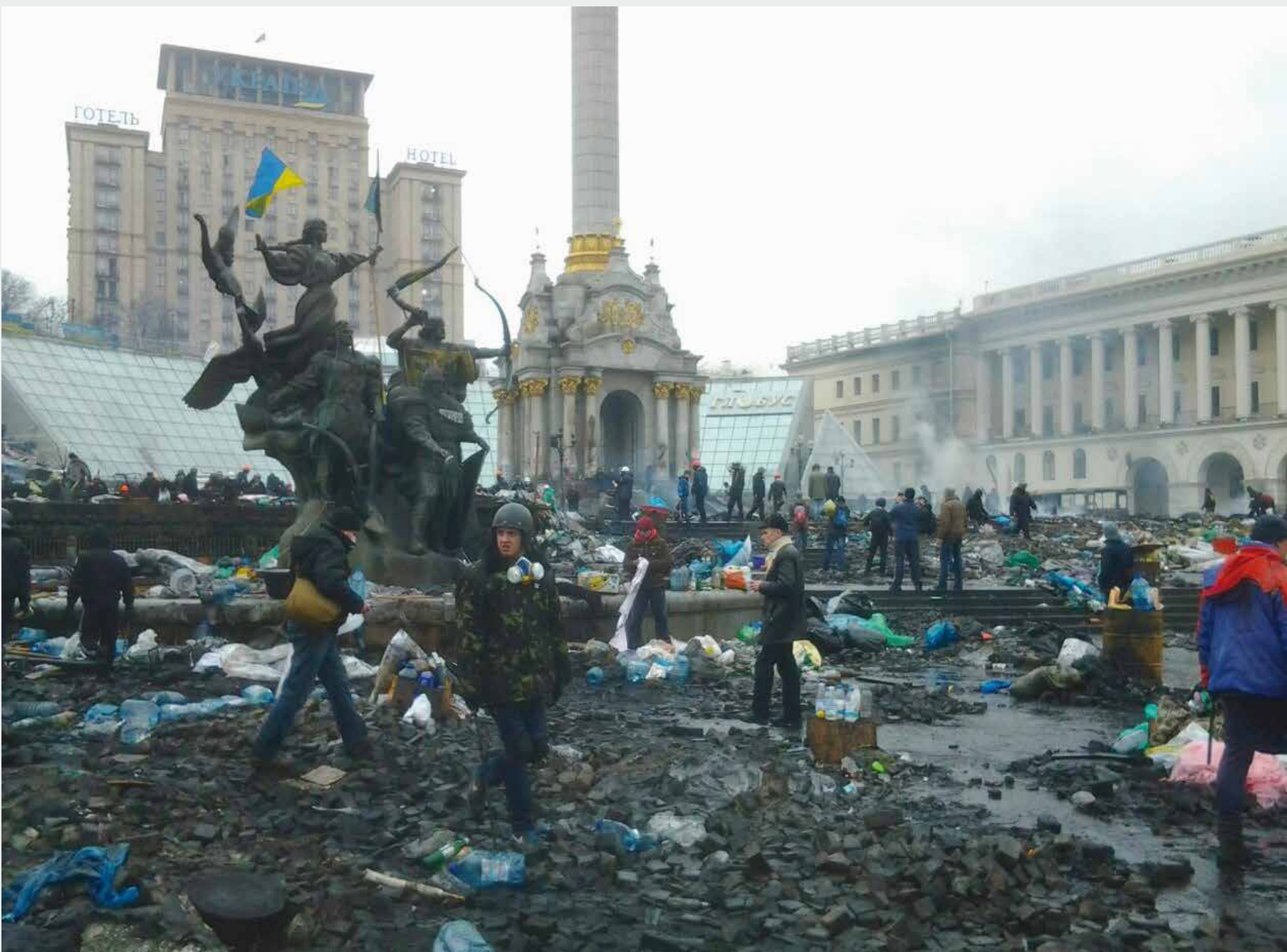
Висновки з цієї розмови такі: «беркутівці», насправді, теж люди. Люди, виховані в жорсткій дисципліні; люди, що вірять в «сильну руку»; люди, що живуть в Дніпропетровську; люди, що панічно бояться і ненавидять «банде-

рівців» («Якби не Тягнибок, ми би вже склали зброю»); люди, що терплять Януковича, хоч знають, що він жакхливий президент і людина, майже як ми, що вважаємо наших лідерів «найменшим злом» і допомагаємо їм.

Цей «Беркут» був жакхливо втомлений годинами стояння на морозі, ночами без сну, нашою непоступливістю, нездатністю Януковича вивести ситуацію зі статусу кво. Тоді вони вже не мали бажання нас бити – вони просто хотіли поїхати додому і їх не хвилювало як це станеться – чи ми підемо мирно самі, чи Янукович піде у відставку і їх відпустять, чи Янукович дасть їм кулемети і вони влаштують геноцид на центральній площі. В будь-якому випадку, переважно вони не сприймали нас як ворогів, а скоріше як друзів за нещастям, але, і це важливо, «беркутівці» досі були готові виконувати «злочинні накази» проти нас, і цього навіть не намагались приховати.

Як не знайшлося серед силовиків агресивних прихильників Януковича, так і серед нас не було людей, що насмілювались кричати про те, що ми маємо помститися «Беркуту» за наших дітей». Такі люди, звісно, інколи з'являлись з-за спин, але наштовхувались на настільки агресивну реакцію тих, що був в перших рядах, що були змушені одразу піти, аби не отримати на горіхи від своїх же мітингувальників.

Vasyl Bukačuk
město Kyjev

Osobně jsem neočekával takový zvrat událostí. Začalo to tím, že do našeho kostela přišlo šest vyděšených studentů, vyprávěli nám o té noci, kdy došlo k prvnímu rozeznání Majdanu. Poskytli jsme jim první pomoc, dali jsme jim najíst. Ale první, o co se zajímali, bylo, jak se teď odtud dostanou, protože se velmi báli pronásledování. To bylo v sobotu ráno.

Už odpoledne se situace radikálně změnila, přijížděla spousta lidí, v našem patriarchálním kostele bylo vytvořeno první koordinační středisko, kde se mohli shromažďovat. Vždyť kde jinde než u chrámu by se lidé měli shromažďovat. Už v neděli 1. prosince se u našeho kostela sjelo nějakých deset autobusů s rozrušenými lidmi. Tehdy už zazněla výzva jeho milosti Svjatoslava, aby všechny chrámy byly pro lidi otevřené.

A tak jsme se zorganizovali, připravili kuchyni a místa ke spaní. Lidé začali aktivně pomáhat, a když jsem na sociálních sítích zveřejnil kontakty na sebe, začaly chodit balíčky nejen z Doněcka, ze Lvova a z Krymu, ale ze všech koutů Ukrajiny.

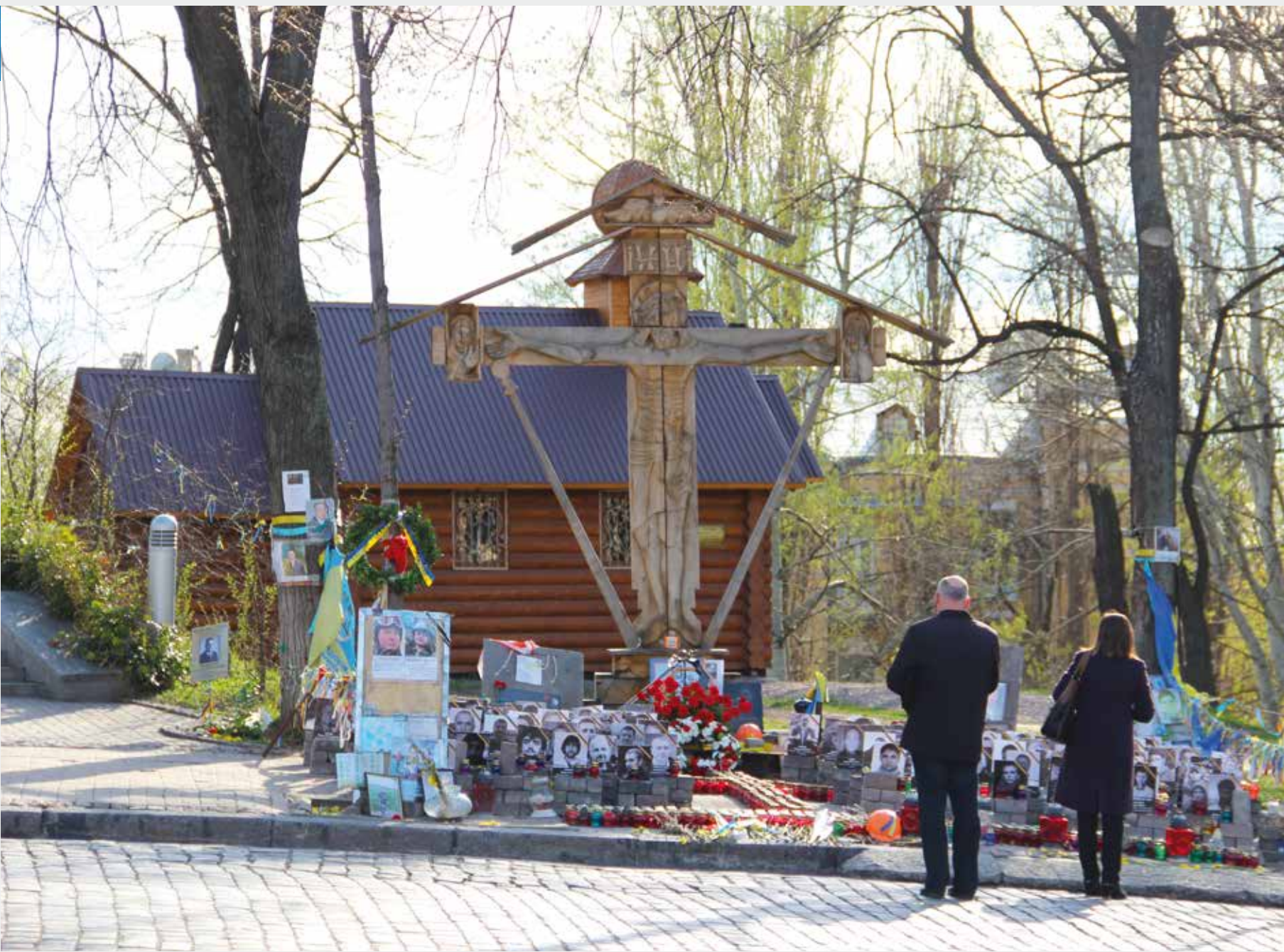
V té době, obzvlášť v okamžicích, kdy byla situace na Majdanu vyostřená, jsme za den přijímali kolem 1200 lidí. Někteří z nich u nás žili permanentně, to byli aktivisté, dobrovolníci, ale byli i tací, kteří se přišli jen najíst a zahřát. Prakticky všichni, kteří u nás žili, se po skončení revoluce vydali na frontu.

Василь БУКАТЮК
м. Київ

Я особисто не очікував такого повороту подій. Почалось все з того, що до нашої греко-католицької церкви – Патріаршого собору Воскресіння Христового, прийшло шість переляканих студентів і розповіли нам про ту ніч, коли відбувся перший розгін Майдану. Ми їм надали першу медичну допомогу, нагодували й перше, що їх хвилювало, як їм звідти тепер вибратись, адже діти дуже боялись переслідування. Це була субота, ранок. Вже після обіду ситуація кардинально змінилась. З'їхались люди, у нашій Патріаршій церкві утворився перший координаційний центр, де вони могли згуртуватись. Адже де, як не біля храму повинні гуртуватись люди. Вже в неділю, першого грудня, біля нашого храму скупчилось близько десяти автобусів із стривоженими людьми. Тоді вже Блаженніший Патріарх Святослав (Шевчук) зробив заклик, аби всі храми були відкриті для людей.

Отже, ми зорганізувались, облаштували кухню, спальні місця. Люди почали активно допомагати і коли я в соціальних мережах дав свої контакти, то передачі почали приходити як з Донецька, так зі Львова і з Криму, та з усіх куточків України.

За цей період, особливо в періоди загострення на Майдані, ми приймали за добу близько 1200 осіб. Були люди, які постійно у нас жили – активісти, волонтери, і були такі, що приходили лише перекусити й погрітись. Ті люди, які у нас жили при соборі, по закінченню Революції Гідності практично всі відправились на східний фронт.

Krátký přehled událostí na Majdanu

21. 11. 2013 – pozastaveny přípravy k podpisu dohody o asociaci s EU – počátek událostí na Majdanu, tzv. „Euromajdanu“, který se stal počátkem „Revoluce důstojnosti“, protesty převážně studentů;

30. 11. 2013 - „Berkut“ v noci brutálně rozehnal studenty na Majdanu. Oficiálně vysvětlilo Ministerstvo vnitra akci jako úklid náměstí komunálními službami pro instalaci vánočního stromu;

1. 12. 2013 - na náměstí svatého Michala a pak na Majdan přišlo asi půl milionu lidí. Někteří z nich šli na Bankovou ulici, kde vypukly hlavní střety s policií. Demonstranti se zmocnili Kyjevské administrace/Kyjevského magistrátu, Domu odborů a pokusili se svrhnout sochu Lenina na bulváru Ševčenka;

16. 1. 2014 - Ukrajinský parlament hlasoval o balíčku zákonů, který výrazně omezuje práva občanů. Zákony poskytovaly trestní sankce za jakékoliv vyjádření protestu;

22. 1. 2014 první úmrtí na Hruševského ulici. Střelnými ranami byli zabiti dva demonstranti Serhij Nihojan a Mychajlo Žyznevskij. „Berkut“ používá proti demonstrantům násilí, bije a zatýká aktivisty. Na konci dne lékaři konstatovali smrt pěti protestujících a tři sta zraněných;

19. 2. 2014- „Berkut“ se pokusil zaútočit na Dům odborů. Během střetů zahynulo 16 aktivistů a 11 policistů;

20. 2. 2014 – „Černý den Majdanu“. Ministr vnitra oznámil, že policie obdržela zbraně a povolení k jejich používání. Bezpečnostní služba oznámila zahájení „protiteroristické operace“, začali střílet do demonstrantů. Masakr demonstrantů na Instytutské ulici, lidé byli zabíjeni ostřelovači z několika výškových bodů. V tento den zahynulo 67 demonstrantů;

22. 2. 2014 – útěk bývalého prezidenta Viktora Janukovyče do Ruska;

11. 3. 2014 – Krymský parlament přijal deklaraci nezávislosti – o 7 dní později přijal dohodu o vstupu do Ruské Federace;

25. 5. 2014 – prezidentem zvolen Petro Porošenko.

Diecézní charita ostravsko-opavská (DCHOO) jako součást Charity Česká republika je samostatná církevní právnická osoba. Byla zřízena diecézním biskupem Mons. Františkem Václavem Lobkowiczem k 1. lednu 1997 jako účelové zařízení s vlastní právní subjektivitou.

Řídí se ustanoveními Kodexu kanonického práva a vlastními stanovami schválenými diecézním biskupem.

Posláním Diecézní charity ostravsko-opavské je v souladu s jejími stanovami pomáhat lidem, kteří se ocitli v sociální, materiální, zdravotní, duševní, duchovní, nebo jiné nouzi, a to bez ohledu na vyznání, rasu nebo národnost, naplňovat přikázání křesťanské lásky k bližnímu, svědčit o rovnosti všech lidí a hodnotě každého jednotlivce.

Středisko humanitární pomoci a rozvojové spolupráce (SHPaRS)

Posláním střediska je od roku 2005 zajišťovat různorodou rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc v zahraničí. Počátky pomoci na Ukrajině skrze charitní pracovníky můžeme datovat již od roku 1998, kdy na Zakarpátí přišla stoletá povodeň. V roce 2002 pak bylo vybráno prvních 50 dětí z několika podhorských vesniček na Zakarpatské Ukrajině do nově vzniklé evropské varianty projektu Adopce na dálku, který realizovala nejprve Charita sv. Alexandra v Ostravě Kunčičkách. Tento projekt a další pomoc dobrovolníků na Ukrajině byl v roce 2005 přeřazen pod nově vzniklé středisko na Diecézní charitě.

Středisko je realizátorem či spolurealizátorem dlouhodobých projektů na Ukrajině: Adopce na dálku (pomoc konkrétním dětem a jejich rodinám na Zakarpátí a v Ivano-Frankivské oblasti), Důstojný život (pomoc jednotlivým seniorům a zdravotně postiženým na Zakarpátí nákupem základních potravin a hygienických potřeb), Domov Naděje v horské vesnici Ust' Čorna (pomoc nemohoucím a těžko se pohybujícím seniorům v domově pokojného stáří), Domov v Ivano-Frankivsku (pomoc dětem v dětském domově), a pomoc obětem konfliktu probíhajícího zejména v Donecké a Zaporížské oblasti Ukrajiny (potravinové balíčky, pomoc raněným).

Od roku 2014 středisko pomáhá v nové cílové zemi – v sousedním Moldavsku, v regionu Singerei. Jsou zde realizovány dva projekty pomoci seniorům – Centrum domácí péče ve vesnici Grigorauca (terénní ošetrovatelská a pečovatelská služba) a Důstojný život (pomoc konkrétním seniorům nebo zdravotně postiženým pravidelným finančním obnosem).

Mimo uvedené základní projekty se Středisko zabývá metodickým poradenstvím partnerským organizacím, zabezpečuje dodávky materiální humanitární pomoci, organizuje zájezdy dárců na Zakarpatskou Ukrajinu, a stáže českých dobrovolníků a pořádá osvětovou činnost v ČR. V rámci své činnosti se podílí rovněž na aktivitách centrální Charity Česká republika.

www.adoptujsi.cz

Karitas Ostravsko-Opavské diecéze

Karitas Ostravsko-Opavské diecéze (KOOP) jako část dobročinné organizace Charita Česká republika je nezávislou církevní právnickou osobou. Byla založena eparchiálním biskupem monsignorem Františkem Václavem Lobkowiczem 1. ledna 1997 roku.

Organizace řídí svou činnost podle ustanovení Kodexu kanonického práva a vlastními stanovami, schválenými eparchiálním biskupem.

Priznání Karitasu Ostravsko-Opavské diecéze – to, v souladu s jejími stanovami, pomáhá lidem, kteří ocitli v sociální, materiální, zdravotní, duševní, duchovní, nebo jiné nouzi, bez ohledu na vědomí, rasu či národnost, naplňovat přikázání křesťanské lásky k bližnímu, svědčit o rovnosti všech lidí a hodnotě každého jednotlivce.

Centrum humanitární pomoci a spolupráce u plochy rozvoje (CUPaRS)

Metou centra od roku 2005 je organizace různorodého spolupráce u plochy rozvoje a humanitární pomoci v zahraničí. Počátky pomoci na Ukrajině skrze charitní pracovníky můžeme datovat již od roku 1998, kdy na Zakarpátí přišla stoletá povodeň. V roce 2002 pak bylo vybráno prvních 50 dětí z několika podhorských vesniček na Zakarpatské Ukrajině do nově vzniklé evropské varianty projektu Adopce na dálku, který realizovala nejprve Charita sv. Alexandra v Ostravě Kunčičkách. Tento projekt a další pomoc dobrovolníků na Ukrajině byl v roce 2005 přeřazen pod nově vzniklé středisko na Diecézní charitě.

Центр виконує роль реалізатора або співреалізатора довгострокових проєктів в Україні: "Усиновлення на відстані" (допомога конкретним дітям на Закарпатті та в Івано-Франківській області), "Гідне життя" (допомога поодиноким пенсіонерам та людям з інвалідністю у Закарпатській області у вигляді закупівлі найнеобхідніших продуктів харчування та гігієнічних засобів), "Будинок Надії" в гірському селі Усть Чорна (допомога німеччинам і малорухливим пенсіонерам у будинку пристарілих), "Будинок Милосердя" в Івано-Франківську (допомога дітям в дитячому будинку), а також допомога жертвам війни, що відбувається у Донецькій та Луганській областях України (продуктові пакети, допомога пораненим).

Від 2014 року центр допомагає у новій цільовій країні – сусідній Молдові, а саме в регіоні Синжерей. Там вже реалізовані два проєкти допомоги пенсіонерам – "Центр домашнього догляду" в селі Грігораука (догляд та медичне обслуговування на дому) і "Гідне життя" (поміч конкретним пенсіонерам та людям з інвалідністю регулярною фінансовою допомогою).

Крім вищезазначених основних проєктів, Центр також займається методичними консультаціями партнерським організаціям, забезпечує постачання гуманітарної допомоги, організовує тури благодійників у Закарпатську область України, стажування чеських волонтерів, а також займається просвітницькою діяльністю у Чеській Республіці. У рамках своєї діяльності Центр також бере участь у діяльності центральної благодійної організації Карвас Чеська Республіка.

Задум та обробка книги
Вероніка Мехова.

Námět a zpracování knihy
Veronika Mechová

Співпрацювали
Василина Неконечна, Іван Фіцай

Переклади з української мови

Оксана Чмелікова-Газдошова (Віталій Бенчак, Богдан Колодницький, Іван Сидор, Ілля Дробчак, Ігор Климончук, Юра Чорнота, Ірина П'єх, Володимир Палінкаш), Гана Шіхова (брати Капранови, Аноним, Микола Коробенко, Олександр Ключко, Руслан Андрійко, Ірина Гармасій, Александра Новічкова, Андрій Ілленко), Павлина Целичова (Ілля Дробчак, Ігор Климончук), Ленка Гейнігова (Юра Пінач), Петр Каліна (Олег Куцин), Петра Кочішова (Алла Федорченко, Ярослав Пашко, Олександр Аронець), Катержіна Маркова (Юра Чорнота, Ірина П'єх), Елена Оплеталова (Угринчук Тарас), Ева Реутова (Василь Букатюк, Деніс, Дмитро Кушнір), Моніка Шевечкова (Василь Вовкунович, Петро Кузик), Ігор Шыстетов, Ростислав Стройвус, Вероніка Мехова, Наталія Мровцова

Фотографії для книги ласкаво надали
Богдан Колодницький, Ігор Климончук,
Микола Коробенко, Олександр Ключко,
Віталій Капранов

Коректури чеської мови

Сватава Клімкова, Оксана Чмелікова-
Газдошова, Вероніка Мехова

Коректури української мови

Ірина Гармасій, Іван Зубальський,
Світлана Габрин

Переписи інтерв'ю
Наконечна Василина

Na knize spolupracovali

Vasylyna Nakonečna, Ivan Ficaj

Překlady z ukrajinského jazyka

Oxana Čmelíková-Gazdošová (Vitalij Benčak, Bohdan Kolodnyckyj, o. Ivan Sydor, Illja Drobčak, Ihor Klymončuk, Jurij Čornota, Iryna Pjech, Volodymyr Palinkaš), Hana Šichová (bratři Kapranovi, Anonym, Mykola Korobenko, Olexandr Kločko, Ruslan Andrijko, Iryna Harmasij, Alisa Novičkova, Andrij Illjenko), Pavlyna Celyčová (Illja Drobčak, Ihor Klymončuk), Lenka Heinigová (Jurij Pinach), PhDr. Petr Kalina, Ph.D. (Oleh Kucyn), Petra Kočíšová (Alla Fedorčenko, Jaroslav Paško, Olexandr Aronec), Kateřina Marková (Jurij Čornota, Iryna Pjech), Elena Opletalová (Uhrynčuk Taras), Eva Reutová (Vasyl Bukatuk, Denis, Dmytro Kušnir), Monika Ševečková (Vasyl Vovkunovyč, Petro Kuzyk), Ihor Shys-tetov, Veronika Mechová, Rostislav Strojv-us, Natáliya Mrovcová

Fotografie pro tuto knihu laskavě poskytl
Bohdan Kolodnyckyj, Igor Klymončuk My-
kola Korobenko Olexandr Kločko, Vitalij
Kapranov

Korektury český jazyk

Svatava Klimková, Oxana Čmelíková-
Gazdošová, Veronika Mechová

Korektury ukrajinský jazyk

Irina Harmasij, Ivan Zubalskyj, Svitlana
Gabryn

Přepisy rozhovorů
Vasylyna Nakonečna

*Kniha vznikla v rámci projektu
„Moldavsko a Ukrajina – země blízké
a vzdálené II“.*

*Projekt byl podpořen z prostředků České
rozvojové agentury a Ministerstva zaha-
ničních věcí ČR*

*v rámci Programu zahraniční rozvojové
spolupráce ČR.*

pro
Diecézní charitu ostravsko-opavskou
graficky zpracovalo
a vydalo nakladatelství
Martin Strouhal
www.strouhal.cz

I. vydání
Vytiskly tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.
v roce 2016
ISBN 978-80-905367-4-6